

TUUSULA

Elämisen taidetta

Talousarvio 2020
Taloussuunnitelma 2020-2024

Kuva: Antti Kallio

Pormestari 30.10.2019

Kannen kuva: Kari Kohvakka
| Tuusula talousarvio 2020

Asukkaita 38 840
Toimintamenot 275,0 milj. euroa
Velkaa 3 817 euroa/asukas
sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

SISÄLTÖ

TALOUSARVIO 2020	1	Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	102
ME TEEMME YHDESSÄ UUTTA TUUSULAA – KUNTASTRATEGIA 2018–2021	2	Rykmentinpuisto.....	104
Strategiaperusta	3	Kuntasuunnittelu	105
Visio.....	3	Rakennusvalvonta.....	108
Päämäärät.....	3	Yhdyskuntatekniikka.....	109
Toimintatapa.....	3	Tilapalvelut	111
Strategian toteuttaminen, keskeisimmät kokonaisuudet vuonna 2020	5	HENKILÖSTÖ	113
Tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2020	11	INVESTOINNIT	121
Strategiset indikaattorit.....	27	Investoinnit vuosina 2020–2024	122
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	29	Investointien perustelut 300 000 euroa tai ylittäviin hanke-esityksiin 2020	124
Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset.....	30	VESIHUOLTOLIIKELAITOS	138
Riskienhallinnan tavoitteet	30	Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen talousarvioesitys 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2024	139
Kuntaan kohdistuvat riskit	30	TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA	143
Tuusulan kunnan riskiympyrä 2020	31	Talousarvion 2020 tuloslaskelma	144
Strategiset riskit.....	32	Talousarvion 2020 rahoituslaskelma (kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)	145
Toiminnalliset riskit	33	KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS YHTEENSÄ	149
Vahinkoriskit	34	Tunnuslukuja	149
Taloudelliset riskit.....	35	VÄESTÖSUUNNITE	152
TALOUSSUUNNITELMAN TALOUSPERUSTEET	36	Tuusulan väestösuunnite vuosille 2019–2043	153
Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö	37	Väestösuunnite 2019 ja lähtötiedot	154
Käyttötalous.....	44	LIITTEET	164
Keskeisiä muutoksia kuntalaisten palvelussa ja palvelutuotannossa.....	45	Kohderahoitteisia tehtäviä hoitavat yksiköt	164
KUNTATOIMIALA	52	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	170
Yleishallinto ja johdon tuki.....	53	TYTÄRYHTIÖT	177
Kunnanviraston johto	57	Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	178
Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus.....	60	Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan Toimitalo	178
Palvelusuunnitelma 2020–2034	62	Tuusulan Tekonurmi Oy	182
YHTEISET PALVELUT	66	Kiinteistö Oy Riihikallion Lähipalvelukeskus	183
Asiakas- ja henkilöstöpalvelut.....	70	Tuusulan Kansanopiston Oy.....	184
Hallintopalvelut.....	73	Kellokosken Jäähalli Oy.....	185
Talouden ohjaus.....	74	Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo	186
Kehittäminen ja tietohallinto	75	Kiinteistö Oy Kerava ja Tuusula Paloasema.....	187
SIVISTYS	76	Tuusulan Tennisokeskus Oy.....	188
Sivistys toimialue	78	Tuusulan Jäähalli Oy.....	189
Sivistyksen tukipalvelut	87	KASVU JA YMPÄRISTÖ	94
Varhaiskasvatus	89	Kasvun ja ympäristön toimialue	95
Kulttuuri	91	Henkilöstösuunnitelma 2020.....	99
Vapaa-aika	93	Investoinnit 2020	99
KASVU JA YMPÄRISTÖ	94	Toimialueen kehittäminen ja hallinto	101
Kasvun ja ympäristön toimialue	95		
Henkilöstösuunnitelma 2020.....	99		
Investoinnit 2020	99		
Toimialueen kehittäminen ja hallinto	101		

**ME TEEMME YHDESSÄ UUTTA TUUSULAA
– VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET**

2018–2021	190
Valtuustokauden tavoitteet 2018–2021.....	191
Sujuva Tuusula	191
Hyvinvoiva Tuusula	195
Vireä Tuusula	203

POISTOSUUNNITELMA.....	216
-------------------------------	------------

HANKESUUNNITELMA	218
-------------------------------	------------

TALOUSARVIO

2020

Tuloslaskelma, yhteenveto

1 000 €	TP2018	E2019 OVK2	TA 2020	E2019 ja TA2020 muutos- %
Myyntivoitot	4 224	8 180	7 480	-8,6
Toimintatulot	101 233	58 985	58 067	-1,6
Toimintamenot	-297 705	-268 215	-275 019	+2,5
Toimintakate	-191 867	-200 996	-209 319	+4,1
Verotulot	179 203	180 917	194 262	+7,4
Valtionosuudet	24 291	23 555	28 382	+20,5
Vuosikate	11 725	3 217	13 026	
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 316	-12 115	-3 800	

Kunnan toimintamenoihin lisätty Keu SoTe kuntayhtymän maksuosuus toimintakatetasolla.

ME TEEMME YHDESSÄ UUTTA TUUSULAA – KUNTASTRATEGIA 2018–2021

Elämisen taidetta.

KUNTASTRATEGIA 2018–2021

Tuusulan kuntastrategiaa uudistettiin osallistavassa prosessissa vuosien 2016-2018 aikana. Tuusula siirtyi pormestarimalliin kesäkuussa 2017. Uuden strategian perustasta päätettiin joulukuussa 2017 ja strategia -kokonaisuudesta päätettiin maaliskuussa 2018.

Työn tuloksena syntyi ”Me teemme yhdessä uutta Tuusulaa” – kuntastrategia vuosille 2018-2021. Strategian uudistamistyöhön osallistui laaja joukko luottamushenkilöitä, kuntalaisia ja viranhaltijoita erilaisten osallistuvien työpajojen, seminaarien ja kyselyiden kautta.

Strategiaperusta

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2017 Tuusulan strategiaperustaan kuuluvat vision, toimintatavat ja päämäärät.

Visio

Tuusulan visiona on ”Vireä, kasvava ja hyvinvoiva Tuusula”. Tuusula on vireä, yhteistyöstään tunnettu hyvinvoivien ihmisten kunta. Tuusula kasvaa ja houkuttelee puoleensa niin asukkaita, yrityksiä kuin matkailijoita.

Päämäärät

Tuusulan kolme päämäärää ovat Sujuva Tuusula, Hyvinvoiva Tuusula ja Vireä Tuusula.

Sujuva Tuusula

Tuusulassa asiat sujuvat – olennaiseen keskittyen, ihmisten ja yritysten tarpeet ymmärtäen.

Hyvien palvelujen lisäksi sujuvuutta arkeen tuovat toimiva joukkoliikenne ja uudet liikkumisen muodot sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Luomme yhdessä sujuvan arjen puitteet.

Hyvinvoiva Tuusula

Tuusulassa ihmiset, ympäristö, yhteisöt ja yritykset voivat hyvin ja luovat hyvinvointia ympärilleen.

Edistämme turvallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Otamme vastuuta itsestämme ja toisistamme.

Lähellä oleva luonto lisää onnellisuutta. Huolehdimme, että Tuusulan kaunis luonto voi hyvin.

Vireä Tuusula

Tuusulalaiset ovat kunnan suurin voimavara. Tuusulassa riittää tekemistä ja tapahtumia. Kulttuuri, matkailu, liikunta- ja harrastusmahdollisuudet luovat vireyttä Tuusulaan.

Tuusulan sopivan kaupunkimaiset keskustat ja maaseudun kylät ovat omaleimaisia, viihtyisiä ja vireitä.

Tuusula kansainvälistyy. Yksi avaintekijöistä menestykseen on lentokentän läheisyyden hyödyntäminen.

Kasvamme ja lisäämme rakentamista kestävästi kehittyen.

Toimintatapa

Yhteinen toimintatapamme on ”Me teemme yhdessä uutta”.

Me tuusulalaiset

Me olemme asukkaita, kuntalaisia, yhteisöjä, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä. Me teemme Tuusulan tarinan ja tulevaisuuden. Olemme ylpeitä Tuusulasta ja viestiminen kuuluu meille kaikille!

Teemme parempaa huomista

Suunnittelemme asiat huolella ja ketterästi. Saamme tuloja aikan ja arvostamme onnistumisia. Voimme vaikuttaa ja tehdä pieniä asioita joka päivä.

Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta.

Yhdessä tekemällä pärjäämme

Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa.

Luomme sallivuuden kulttuuria, jossa kunnioitetaan erilaisuutta.

Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.

Uutta syntyy luovasti ja rohkeasti ideoiden

Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

Valtuustokauden tavoitteet

Valtuustokauden tavoitteet on johdettu strategian visiosta, päämääristä ja yhteisestä toimintatavastamme. Tavoitteita laatiessa on huomioitu pormestariohjelma sekä osallistavan strategiaprosessin aikana esiin nousseita keskeisiä asioita. Valtuustokauden tavoitteita on 32.

Valtuustokauden tavoitteet asetetaan valtuustokaudeksi. Valtuustokauden tavoitteita toteuttamaan määritetään talousarvion laadinnan yhteydessä vuosittaisia tavoitteita, jotka saavuttamalla edetään kohti valtuustokauden tavoitteita. Valtuustokauden tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä. Valtuustokauden tavoitteista johdettujen vuosittaisien tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä.

Indikaattorit

Jokaiselle päämäärälle sekä valtuustokauden tavoitteelle määritetään indikaattori tai indikaattoreita, joiden avulla seurataan päämäärän ja tavoitteen saavuttamista. Valtuustokauden tavoitteiden indikaattorit mittaavat valtuustokauden tavoitteiden saavuttamista. Päämäärien strategisiksi indikaattoreiksi on nostettu kokonaisuuden kannalta keskeisimmät indikaattorit, jotka mittaavat päämäärien saavuttamista.

Jokaiselle indikaattorille määritetään lähtötaso ja tavoitetaso. Indikaattoreiden avulla seurataan ja arvioidaan kuinka päämäärien ja valtuustokauden tavoitteiden saavuttamisessa edetään. Lähtötaso ja tavoitetaso määritellään talousarvion laadinnan yhteydessä vuoden 2018 aikana. Asukas- ja asiakastyytyväisyys ja -kokemus on indikaattori, joka tulee läpileikkaamaan koko strategian. Tavoitteita ja indikaattoreita pohdittaessa on pyritty selkeyteen, mitattavuuteen, realistisuuteen ja merkityksellisuuteen.

Strategian ohjaavuus

Kuntastrategia on kunnan ja kuntalaisten yhteinen strategia. Se vaikuttaa kaikkiin kunnan toimijoihin ja se ohjaa ja sitoo koko kuntakonsernia.

Kunnan organisaatiossa tehdään laaja-alaista poikkiallinnollista kehittämistyötä, jota ohjataan kunta-strategias- ta johdettujen strategisten asiakirjojen ja ohjelmien avulla. Strategiset asiakirjat ja ohjelmat tarkentavat ja täydentävät strategiaa. Kuntastrategiassa esitetään näille ylätasoin- n- j- aukset, valtuusto-kauden tavoitteet ja indikaattorit.

Kuntastrategiaa täydentäviä strategisia asiakirjoja ovat esim. terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma, omistajapoliittiset linjaukset ja maapoliittinen ohjelma. Strategisten asiakirjojen päivitys-työ uuden strategian lin- j- austen mukaiseksi käynnistyy vuonna 2018.

Kuntastrategia teoiksi

Kunnan johdolla on ensisijainen vastuu strategian jalkaut- tamisessa. Kuntakonsernin sisällä strategiaa viedään teoi- si läpi organisaation. Toiminnalle johdetaan strategiasta ja valtuustokauden tavoitteista vuosittaiset tavoitteet ja indikaatto- rit. Tavoitteet kytketään myös kuntastrategiasta johdettui- hin strategiaan asiakirjoihin. Strategian yksityiskohtaisempi teoiksi vieminen ja vuosiseuranta sidotaan talousarviopro- sessiin. Strategia viedään teoiksi mm. arjen työssä, kehittä- misprojekteissa ja päätöksissä.

Strategiatyö toimii myös lähtölaukauksena uuden kun- nan rakentamiselle muuttuvassa toimintaympäristössä. Tuusulan sosiaali- ja terveystoimiala siirtyi 1.1.2019 osaksi kuuden kunnan yhteistä Keski-Uudenmaan sote-kunta- yhtymää. Tämä edellytti Tuusulan kuntaorganisaation rakennemuutosta, johtamisen, osaamisen ja kyvykkyyksi- en kehittämistä, palvelurakenteen tarkastelua sekä uusia toimintatapoja.

Strategian teoiksi vieminen tehdään vahvasti osallista- en. Erilaisissa työpajoissa sekä kokoontumisissa niin hen- kilöstön, esimiesten, luottamushenkilöiden ja kuntalaisten kanssa mietitään ja arvioidaan kuntastrategian todeksi te- kemisen keinoja.

Kuntalaiset, yrittäjät, sidosryhmät ja kunnan henkilöstö tavoitetaan monikanavaisen viestinnän avulla. Henkilöstöä ja kuntalaisia innostetaan ideoimaan ja tekemään oival- luksia, toimenpiteitä ja luomaan uusia toimintatapoja yh- dessä. Yhteinen toimintatapamme ”me teemme yhdessä uutta” vie eteenpäin strategian toteutusta. Työpajojen ja kehittämistilaisuuksien lisäksi kuntastrategiasta viestitään mm. sähköisten kanavien avulla sekä kytkemällä kunnan jokapäiväinen viestintä kunnan strategian toteutukseen. Strategiaa viedään teoiksi myös vuosittaisissa kehityskes- kusteluissa.

Kunnan brändiä uudistettiin vuoden 2018 aikana ja sitä on otettu käyttöön vaiheittain vuoden 2019 aikana. Brändillä tarkoitetaan paitsi kunnan näkyvään visuaaliseen identiteettiä (nimi, logo, fontti, värit, slogan, kuvat jne.), niin myös kunnan toiminnasta kumpuavaa mainetta, jossa yhdistyvät muun muassa sen arvot, strategia, visio, palvelu ja asenne kohtaamistilanteissa. Brändi ydinviesteineen ja tarinoineen kumpuaa strategiasta. Brändin rakentamista tehtiin kunnalle ominaiseen tapaan osallistavasti. Brändin rakentamista jatketaan pitkäjänteisesti tulevien vuosien aikana.

Strategian toteuttaminen- keskeisimmät kokonaisuudet vuonna 2020

Kunnan brändiä uudistettiin vuoden 2018 aikana ja sitä on otettu käyttöön vaiheittain vuoden 2019 aikana.

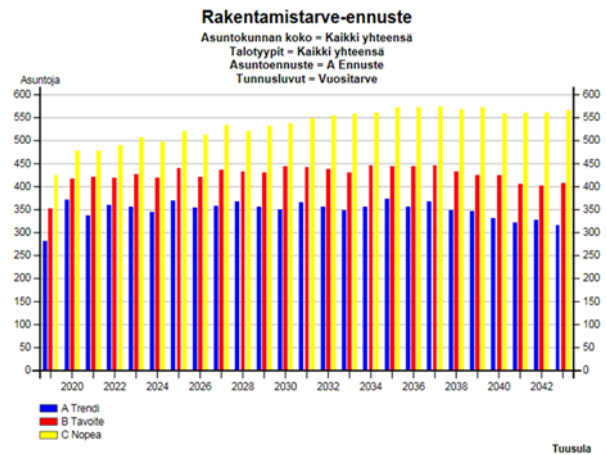
1. Kasvu, väestö ja yritykset (Vireä Tuusula)

Tuusulan kuntastrategian ytimessä on kunnan kasvu ja sen edellytysten luominen. Tuusulalla on historia kasvukuntana, jonka väestönkasvun huippulukemat saavutettiin vuonna 2001 vuoden 2000 asuntomessujen siivittämänä. Siitä saakka Tuusulan väestönkasvu on ollut laskussa ja vuonna 2018 Tuusulan väestönkasvu oli 0%. Vuoden 2019 osalta näyttää, että kunnan väkiluku laskee edellisestä vuodesta.

Tuusulalla on Helsingin kehyskuntana kaikki mahdollisuudet olla kasvukunta myös jatkossa. Tuusula laati kesällä 2019 kolme erilaista väestönkasvun skenaariota (ks. Alla: trendi, tavoite ja nopea). Tuusulan talousarvio vuodelle 2020 on laadittu trendiennusteeseen pohjautuen, mutta kunnan kasvun edellytyksiä rakennetaan mahdollistamaan tavoite- ja nopea-skenaarioiden väestönkasvun tasot.

Syntyvyyslukujen laskiessa ja kuolleisuuslukujen noustessa sekä valtakunnallisesti että Tuusulassa on haluttuun väestönkasvuun päästäkseen saatava yhä enemmän muuttovoittoa. Muuttovoiton saaminen edellyttää uudisasuntotuotantoa. Asuntojen rakentamistarvetta nostaa myös se, että perheet pienenevät ja yksinasuminen lisääntyy. Tuusulan on jatkossa rakennettava yhä voimakkaammin, jotta saavutamme toivotun väestönkasvun tason.

Uudisasuntotuotannon ja yritysalueiden toteutusta on vietävä eteenpäin määrätietoisesti ja mahdollisimman tehokkaasti. Tavoiteltu kasvu edellyttää myös vahvaa panostusta toimiviin liikenneyhteyksiin. Seuraavassa ovat kuvaukset keskeisten asuin- ja yritysalueiden tavoiteaikatauluista ja valmistelun sisällöistä.

Suurimpia **asuinalueita** kaavoitetaan ja niiden infraa rakennetaan tonttien luovutuskuntoon saattamiseksi oheisen aikataulun mukaisesti. Lisäksi tehdään lukuisia muita asuntoja mahdollistavia kärkihankekaavoja kaavoitussuunnitelman mukaisesti.

Yritysalueita kaavoitetaan, maanhankintaa tehdään ja niiden infraa rakennetaan tonttien luovutuskuntoon saattamiseksi osa-alueittain vuonna 2020 oheisen aikatauluarvion mukaisesti, jossa on huomioitu suurimmat yritysalueet Focus, Rykmentinportti, Sula, Kelatie ja Vallun työpaikka-alue.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 16. Kasvamme vahvasti ja hallitusti. Tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä.
- 18. Vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja työpaikkojen syntymistä aktiivisella elinkeinopolitiikalla kaavoituksella ja edistämällä liikennehankkeita

2. Sivistyksen palveluverkon uudistaminen ja toiminnan kehittäminen (Hyvinvoiva Tuusula ja Vireä Tuusula)

Tuusulan kunnan palveluverkon kehittäminen on **välttämätöntä** talouden, kiinteistöjen kunnan, sisäilmaongelmien johdosta ja uudistuvien oppimiskäsitysten ja oppimisympäristöjen vuoksi.

Kunnan palveluverkon keskeisen rungon muodostavat varhaiskasvatuksen ja koulujen palveluverkko. Varhaiskasvatuksen suunnitelmien ja perusopetuksen opetussuunnitelmien asettamat vaateet puoltavat palveluverkon kehittämistä. Osa kouluista ei myöskään enää sijaitse tarkoituksenmukaisissa paikoissa väestön sijoittumiseen nähden ja niiden tilalliset suunnitteluratkaisut ovat opetuksen näkökulmasta katsottuina vanhentuneet. Hyvän toiminnan edellytyksenä ovat kaikkien palveluiden laadukkaat oppimisympäristöt, joka vaativat palveluverkon kehittämistä kokonaisvaltaisesti myös eri-ikäisten kuntalaisten tarvitsemat palvelut huomioiden.

Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen tehdään huomioiden kunnan uudet väestösuunnitteet – uusien yksiköiden koko, palveluverkon tiivistäminen sekä lloisen oppimisen Tuusula - käsikirjan periaatteet. Päiväkoti Martta Wendelin, Monio – lukio- ja kulttuuritalo, Kirkonkylän monitoimikampus ja Riihikallion monitoimikampus -rakennushankkeiden toteuttaminen ovat keskiössä. Varhaiskasvatuksessa verkkoa supistetaan Etelärinteen varhaiskasvatusyksikön osalta vuoden 2019 aikana.

Toimintakulttuurin ja johtamisen kehittäminen on tärkeää muistaa palveluverkon uudistamisen rinnalla. Osaaminen ja sen johtaminen ovat tärkeä osa strategista henkilöstöjohtamista ja tulevaisuuden rakentamista. Osaavat ihmiset ovat yksi merkittävimmistä resursseista palvelujen tuloksellisessa ja vaikuttavassa tuottamisessa ja johtamisessa. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman, kulttuurikasvatussuunnitelmien ja kehittämissuunnitelmien toteuttaminen ovat keskeistä työtä vuonna 2020.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 9. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta.
- 15. Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden. Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin.
- 29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten

3. Hyrylän keskustan kehittäminen (Vireä Tuusula)

Hyrylän kaupalliset palvelut eivät ole kehittyneet toivotulla tavalla. Kunnan ostovoimaa valuu muualle. Toimivat ja monipuoliset kaupalliset palvelut ovat myös keskeinen vetovoimatekijä väestönkasvun varmistamisessa ja uudisasuntotuotannon houkuttelemisessa alueelle.

Hyrylän keskustan kehittymistä linjaa paljon **liike- ja palvelukeskuksen** suunnitelma.

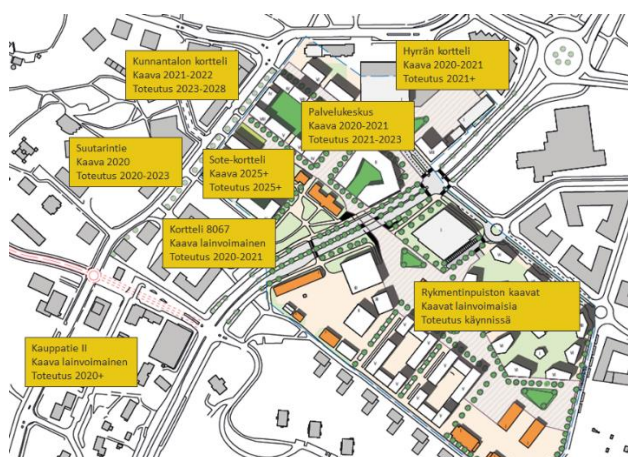
Suunnitteluvaraus myönnetään vuoden 2019 aikana. Vuonna 2020 suunnitelmia tarkennetaan valitun kumppanin kanssa, jonka kanssa tehdään suunnitteluvarauksen jälkeen kiinteistökauppojen ja vuokrasopimusten esisopimukset. Kaavoitusta tehdään samaan aikaan hanke- ja rakennus-suunnitelmien tarkentuessa. Ohessa etenemisen aikatauluarvio.

	2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	keväät	syksy	keväät	syksy	keväät	syksy	keväät	syksy	keväät	syksy	keväät	syksy
Aloitus												
Alueenkehityksen suunnitelma valmistus												
Yhteistyösopimus												
Asemakaavan muutos hyväksyttävään												
Hankesuunnittelu												
Kiinteistökauppojen ja vuokrasopimusten esisopimukset												
Rakennussuunnittelu												
Yhdyskuntatekniikan muutosten suunnittelu ja urakat												
Kiinteistökaupat ja vuokrasopimukset												
Ensimmäisen vaiheen ja yhdyskuntatekniikan toteutus alkaa												
Ensimmäisen vaiheen toteutus valmistuu												

Keskustan yleissuunnitelma tarkentuu konseptin tarkentuessa. Keskustaan laaditaan yksittäisiä tontti-/ korttelikaavoja ja jo valmiita kaava-alueita viedään toteutukseen oheisen lähivuotia koskevan aikataulukaaavion mukaisesti. Kauppatie II:n kaava on lainvoimainen ja toteutuksen oletetaan alkavan vuonna 2020, kuten myös kortteli 8067.

Suutarintien kaavasta on valittu. Suurimmalle osalle tonteista on jo kumppani ja lopuille kahdelle tontille valitaan toteuttaja alkuvuodesta.

Suutarintien toteutus alkanee vuoden 2020 aikana riippuen kaavavalituksen käsittelystä. Keskustan Rykmentinpuiston osalla kaavat ovat lainvoimaisia ja useita toteutuksia on jo käynnissä ja niitä alkaa voimallisesti lisää myös vuoden 2020 aikana.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 16. Kasvamme vahvasti ja hallitusti. Tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä.
- 17. Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä
- 18. Vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja työpaikkojen syntymistä aktiivisella elinkeinopolitiikalla kaavoituksella ja edistämällä liikennehankkeita
- 19. Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja eheyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa.

4. Jokelan kehittäminen (Vireä Tuusula)

Jokelalla on radanvarsitaajamana pitemmällä aikavälillä hyvät kehittymisen ja kasvun edellytykset. Jokelan alueen kehittämisen tavoitteet ja kehittämisen askeleet on kuvattava ja toteutus käynnistettävä.

Jokelassa on useita kaavahankkeita vireillä oheisen kuvan mukaisesti. Jokelan keskustan yleissuunnitelma tuodaan päätöksentekoon viimeistään alkuvuodesta 2020. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt haluaa kehittää keskeistä aseman seudun itäpuolta asuntorakentamiseen. Toteuttajien kanssa neuvotellaan aloituksista ja pyritään tukemaan heitä kaavamääräyksien ja toteuttamismuotojen osalta. Laaditaan myös Jokelan koulukeskuksen strateginen kehittämisselvitys, tutkitaan Jokelan tiilitehtaan alueen hyödyntämistä ja sen suojelua. Jatketaan tiilitehtaan väliaikaiskäyttöä ja tapahtumien järjestämistä. Aalto-yliopiston arkkitehtuurin opiskelijoiden kursseissa valmistuvat vuoden 2019 lopussa, joissa tutkitaan aluetta tiilitehdas - laatikkotehdas - vanutehdas. Näistä saadaan alueelle tuoreita näkökulmia suunnittelun pohjaksi vuodelle 2020.

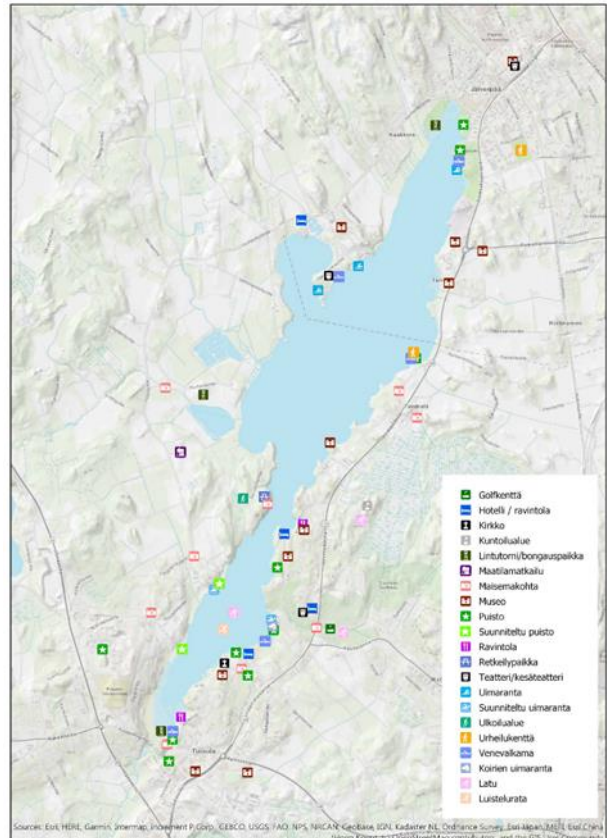
Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 20. Tiivistämme Jokelan keskustaa rataa tukeutuen ja vahvistamme taajaman vetovoimatekijöitä

5. Tuusulanjärven kokonaisuus hyvinvoinnin ja elinvoiman näkökulmasta (Vireä Tuusula)

Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittäminen on kunnan lähivuosien keskeinen painopiste sekä asumisen ja matkailun vetovoiman että nykyisten asukkaiden hyvinvoinnin näkökulmista. Tarkoituksena on kehittää Tuusulanjärven virkistyskäyttöä keskeisesti Tuusulanjärven yleissuunnitelman 2019 – 2029 pohjalta, joka suunnitelma on hyväksymiskäsittelyssä loppuvuonna 2019. Virkistyskäytön kehittämistä tehdään vuonna 2020 poikkihallinnollisella yhteistyöllä siten, että tavoitteet ja toimenpiteet koordinoitetaan infran rakentamisen, kulttuuri – ja museotoimen, matkailun ja liikunnan kesken. Seudullinen yhteistyötä on kiinteätä Järvenpään kanssa.

Alla on kuva Tuusulanjärven yleissuunnitelmaluonnoksesta, josta ilmenevät keskeiset virkistyskohteet.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 27. Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta

6. Urheilukeskuksen kehittäminen ja lisääntyvät vapaa-ajan mahdollisuudet (Hyvinvoiva Tuusula ja Vireä Tuusula)

Tuusulan urheilukeskus on hyvän sijaintinsa vuoksi keskeinen vetovoimatekijä koko kunnalle ja mahdollistaa monilajisen liikkumisen. Urheilukeskuksessa vieraillee vuosittain noin 400 000 henkilöä ja moni heistä on ulkopaikkakuntalainen. Kesällä 2020 järjestettävien asuntomessujen pysäköinti on järjestetty alueelle ja messuvieraat kulkevat alueen läpi. Urheilukeskus ja sen ympäristö on siten kunnan keskeisiä brändinrakennuksen elementtejä.

Tuusulan Urheilukeskuksen kehittämisen lähtökohdat ovat:

- Monilajinen kilpaurheilun paikka
- Viihtyisä arkiliikunnan mahdollistaja eri vuodenaikoina
- Vireä tapahtumien paikka
- Turvallinen ja sujuva liikkumisen paikka kaiken ikäisille tuusulalaisille

Seuraavia kehittämisen kohteita vuonna 2020 Urheilukeskuksessa ovat jääolosuhteiden parantaminen, kulkuyhteydet kevyen liikenteen osalta Urheilukeskukseen, kuntoportaat, BMX-radan hankeselvitys ja monitoimihallin hankeselvitys sekä alueen yleinen kunnostaminen, esim. yleisurheilukentän katsomo.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 28. Kehitämme Tuusulan Urheilukeskusta Helsingin seudun parhaaksi omaehtoisen harrastamisen ja aktiivisen urheilun ympäristöksi ja tapahtumapaikaksi.

7. Asuntomessut 2020 ja Tuusulan kunnan tavoitteet messuille

Tuusulassa järjestetään kunnan historian kolmannet asuntomessut vuonna 2020. Messujen toivotaan vauhdittavan kunnan kasvustrategiaa ja nostavan Tuusulan suomalaisten huomion keskiöön kesän 2020 ajaksi.

Messujen valmistelu on ollut käynnissä jo pitkään ja parhaillaan käynnissä on messutalojen rakentaminen. Asuntomessurakennukset valmistuvat 5/2020 mennessä ja niiden pihatyöt 6/2020 mennessä.

Asuntomessut ovat kunnalta suuri panostus. Kevään 2019 aikana Tuusulassa pysähdyttiin vielä pohtimaan, miten Tuusula voisi parhaiten hyötyä kesällä 2020 järjestettävästä Asuntomessuista. Osallistuvan valmisteluprosessin jälkeen kunnanhallitus teki päätöksen Tuusulan asuntomessukärjistä 29.4. Tuusulan kunnan kärjet/tavoitteet asuntomessuille:

Tuusula vetovoimaiseksi asuinpaikaksi

Lisää asukkaita Tuusulaan | Asumisbrändin kirkastaminen | Paremmat palvelut

Uudistuva Tuusula tunnetuksi

Kuntakuvan uudistaminen #uuttatuusulaa, asiakaskokemus, osallisuus, yhteisöllisyys | Näkyvyyden ja tunnettuuden lisääminen

Koe taiteen ja liikunnan Tuusula - Kulttuuri liikuttaa!

Matkailu, kulttuuri ja taide, liikunta ja vapaa-aika | Persoonallinen Tuusula verrattuna naapureihin - ”mitä Tuusula on”

Elinvoimainen Tuusula maailmankartalle

Lisää yrityksiä ja työpaikkoja Tuusulaan | Matkailuelinkeinon vauhdittaminen ja lisää matkailijoita alueelle | Sijainnin korostaminen, hyvät yhteydet.

Tuusulan messupolun koordinointia varten perustettiin eri tahoista koostuva koordinaatioryhmä. Ryhmän tehtävänä on suunnitella Tuusulan messupolkua ja varmistaa toimenpiteet. Ryhmän avulla parannetaan myös hankkeen koordinaatiota ja tiedonvaihtoa.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 19. Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja eheyttämme Hyrylän keskustaa ja

8. Johtamisen ja toimintatapojen kehittäminen

Tuusula uudisti poliittista johtamisjärjestelmäänsä 2014-2017 ja siirtyi pormestarmalliin kesällä 2017. Pormestarmalliin siirtymistä seurasi organisaatio-uudistus vuonna 2018, jossa siirryttiin 1.1.2019 alusta yhden toimialan malliin.

Organisaatio-uudistuksen jälkeen tavoitteena on kehittää kunnan johtamista ja toimintatapoja. Toimintatapojen kehittämällä saadaan aikaan sujuvuutta prosesseihin, priorisoitua kehittämishankkeita ja lisättyä henkilöstön osaamista ja hyvinvointia. Tämä tarkoittaa tulevan strategivuoden osalta seuraavia kokonaisuuksia:

Henkilöstön kehittäminen ja kunnan kokonaisvaltainen suunnittelu osaamisen kehittämisen painopisteistä tehdään jo syksyn 2019 aikana. Näitä viedään eteenpäin vuonna 2020 eri henkilöstön kehittämisen menetelmin. Erityisiä painopiste-alueita henkilöstö kehittämisessä tulevat olemaan esimiesten ja henkilöstön osallisuuden edistäminen toimintatapana, johtamisen kehittäminen monipuolisesti, sekä itsensä johtaminen erityisesti asiantuntijatehtävissä.

Johtamista tarkastellaan monipuolisesti organisaation eri osa-alueilla. Luottamus-henkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyön kehittäminen jatkuu, johon hyödynnetään mm. keväällä 2019 tehdyn kyselyn tuloksia. Kunnan strategista johtamista tuetaan kehittämis- ja tavoitesalkun avulla, jonka tavoitteena on tehdä näkyväksi kunnassa tapahtuva kehittäminen mm. priorisoinnin tueksi. Esimiesten kehittämistä tuetaan johtamispolkujen avulla ja tuetaan mahdollisuuksia erityyppisiin johtamisvalmennuksiin. Kunnassa on tiedostettu haaste erityyppisten tilaisuuksien suuresta määrästä. Tavoitteena on lähtökohtaisesti kehittää esimiestilaisuuksia ja tehostaa kokouskulttuuria.

Kunnassa edistetään projektien ja hankkeiden eteenpäin viemistä. Tärkeimpänä nähdään kunnan ydinprosessien kuvaaminen ja niiden selkeyttäminen/ tehostaminen. Vasta kuvaamisen jälkeen pystytään arvioimaan haasteet prosesseissa ja pystytään valitsemaan oikeat menetelmät, (kuten Lean, palvelumuotoilu jne.) prosessien tehostamiseksi. Kasvun ja talouden hallinta-ohjelmassa on jo valittu tietyt prosessit ja valittujen prosessien virtaviivaistaminen tuo tehokkuutta ja tehostaa läpimenoaikoja. Digitaalisten työvälineiden ja alustojen jatkuva kehittäminen palvelee myös prosessien tehostamista ja tiedonkulkua.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 1. Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Maakuntaudistuksen ja Keski-Uudenmaan soten, varmistaen tuusulalaisten lähipalvelut.
- 15. Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden. Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin.

9. Tuusulalaisten hyvinvoinnin edistäminen (Hyvinvoiva Tuusula)

Kuntien keskeisimpiä tehtäviä on edistää asukkaittensa hyvinvointia ja Tuusulassa tuusulalaisten hyvinvoinnin edellytysten luominen ja varmistaminen on kunnan strategian ja toiminnan keskiössä. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus laatia laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma valtuustokausittain. Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on johtamisen väline ja yksi kunnan strategisista asiakirjoista, joka syventää, täsmentää ja toteuttaa kuntastrategian tavoitteita tuusulalaisten hyvinvoinnin edistämisen osalta.

Hyvinvointisuunnitelma toimii jatkossa kokoavana asiakirjana erillisille hyvinvointia edistäville strategisille asiakirjoille. Hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuuteen kuuluvista erillisistä asiakirjoista on tarkoitus luopua. Hyvinvointisuunnitelmaa toteuttaa koko kuntaorganisaatio.

Kuntatasoisen hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman lisäksi tulee laatia alueellinen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma. Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman laadinta käynnistyi kesällä Keusote-kuntayhtymän koordinoimana ja sen on määrä valmistua loppuvuodesta 2019. Alueellinen kertomus ja suunnitelma laaditaan Keusoten ja Keusote-kuntien yhteistyönä.

Vuonna 2020 kunnan keskeisimpänä tavoitteena on viedä käytäntöön joulukuussa 2019 hyväksyttyä HYTE-suunnitelmaa sekä varmistaa alueellisen HYTE-suunnitelman toteutuminen tuusulalaisten hyvinvoinnin varmistamiseksi ja hyvinvoinnin edellytysten luomiseksi.

Kokonaisuus kytkeytyy mm. seuraaviin valtuustokauden tavoitteisiin:

- 1. Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Maakuntaudistuksen ja Keski-Uudenmaan soten, varmistaen tuusulalaisten lähipalvelut.
- 7. Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista.

Valtuustokauden tavoitteet (1-32) sekä tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2020 - valtuustotaso

Sujuva Tuusula

1. Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Maakuntauudistuksen ja Keski-Uudenmaan soten, varmistaen tuusulalaisten lähipalvelut.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Omistaja Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
1.1 Teemme aktiivista omistajaohjausta ja luomme sille rakenteita	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme Keusoten omistajaohjausrakenteiden toimivuuden (kuntajohtajien kokous, jonne talousjohtajat osallistuvat) Tarkastelemme HSL:n linjauudistusta yhteistyössä HSL:n kanssa ja teemme ratkaisut mahdollisista uudistustarpeista 	Pormestari Kansliapäällikkö	Omistajien yhteistä tavoitetilaa ei löydy.
1.2 Teemme tiivistä yhteistyötä tuusulalaisten sote-palvelujen järjestäjän ja tuottajan Keusoten kanssa ja vahvistamme sen toimintaedellytyksiä	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme, että Keusoten yhtenäiset palvelukriteerit eivät ole ristiriidassa kunnan tavoitteen kanssa lähipalveluiden varmistamiseksi Selvitämme ruokapalveluiden tulevaisuuden Keusotessa 	Pormestari Kansliapäällikkö Sivistysjohtaja Ruokapalvelupäällikkö	Edunvalvonnan ja vaikuttamistoimenpiteiden riittävyys
1.3 Teemme välitarkastelun kuntaorganisaation organisaatiouudistuksesta ja toimintatapojen uudistuksesta	<ul style="list-style-type: none"> Arvioimme rakenteen sekä toimintatapojen ja -kulttuurin uudistamisen tavoitteiden toteutumista (myös sähköiset työvälineet ja henkilöstön koulutus/osaaminen) 	Kansliapäällikkö	Valmiudet toimintatapojen muuttamiseen ja yhteisen näkemyksen puute

2. Palvelumme ovat laadukkaita ja saavutettavia			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
2.1 Kehitämme asiakaspalvelun kanavia ja toimintaa	<ul style="list-style-type: none"> Parannamme asiakaspalauteprosessin sujuvuutta ja laatua Varmistamme kunnan erilaisten asiakaspalveluiden löydettävyyden väistötilojen sijainti huomioiden Kehitämme matalan kynnyksen tapoja kohdata asiakkaat/kuntalaiset 	Henkilöstöjohtaja Kehittämispäällikkö	Väistön vaikutukset
2.2 Edellytämme, että Keusote-kuntayhtymän palvelut ovat yhdenvertaisia alueella ja	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme, että eri palvelusegmenteissä palvelut toteutuvat yhdenvertaisesti Varmistamme, että palveluvalikoima monipuolistuu 	Pormestari Keusoten luottamuselinten tuusulalaiset edustajat	Edunvalvonnan ja vaikuttamistoimenpiteiden riittävyys

palveluvalikoima monipuolistuu			
-----------------------------------	--	--	--

3. Mahdollistamme sähköisen asiointin keskeisissä kuntapalveluissa ja sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy. Uudistamme tapojamme tehdä työtä digitalisaation avulla.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
3.1 Kehitämme kuntatasaista asiakkuudenhallintaa sekä toteutamme palveluprosessien kehittämissuunnitelmaa ml. asiakas- ja palvelunhallinnan järjestelmät	<ul style="list-style-type: none"> Viemme eteenpäin asiakkuudenhallinnan kehittämissuunnitelmaa. Konkretisoimme asiakas- ja palvelunhallinnan tavoitteet ja tulevan muutoksen Kehitämme palveluita suunnitelmallisesti ja digiohjelman mukaisesti Kehitämme asiakkuudenhallinnan prosesseja, keskittyen ensimmäisessä vaiheessa asiakaspalautteiden käsittelyyn Laajennamme avustusten sähköisten käsittelyjen käyttöä 	Talusojohtaja Kehittämisjohtaja	Niukkojen resurssien priorisoinnissa onnistuminen Järjestelmien ongelmat tai yhteensopivuus
3.2 Keskitämme ja kehitämme sisäisten palveluiden prosesseja sekä edistämme automaatioita digitaalisten työvälineiden avulla	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynnämme ohjelmistorobotiikkaa ostolaskujen käsittelyssä sekä muissa mahdollisissa talouden rutiinitehtävissä Kehitämme sisäisiä palvelunhallinnan prosesseja; Otamme käyttöön palvelunhallintahallintajärjestelmän. Jatkamme talous- ja muiden sisäisten tehtävien keskittämistä. 	Talusojohtaja Kehittämisjohtaja	

4. Parannamme Tuusulan monimuotoista sisäistä ja kuntien välistä liikennettä sekä liikkumisen ekosysteemiä. Joukkoliikenteen osuus kasvaa ja kehitämme uusia liikkumisen muotoja yhteistyössä HSL:n kanssa

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
4.1 Viemme toteutukseen pyöräilyn edistämisen suunnitelman kehittämistoimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme edistämisuunnitelmassa ennen vuotta 2025 toteutettavaksi esitettyjä toimenpiteitä 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö Liikenneinsinööri	Suunnittelijavaihdokset Resurssipula
4.2 Nostamme joukkoliikenteen tasoa ja varmistamme, että HSL:n linjastosuunnitelma palvelee Tuusulan alueella liikkumista ja tuusulalaisten kulkemista	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kunnan edunvalvontasuunnitelmaa 2018-2022 Parannamme joukkoliikenneinfraa, uusimme bussikatoksia ja pysäkki-informaatiot 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö Kunnossapitopäällikkö Liikenneinsinööri	Toimenpiteiden toimeenpano organisaation kaikilla tasoilla, tavoitekokonaisuuden toteutumisen seuranta ja todentaminen

4.3 Suunnittelemme liikkumisen ekosysteemin	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelemme liikkumisen ekosysteemin Hyrylän alueelle. Myöhemmissä vaiheissa ekosysteemi luodaan Kellokosken, Jokelan ja haja-asutusalueiden osalta. 	Kuntakehitysjohtaja Liikenneinsinööri Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Resurssipula, konkretiapula, yhteistyökumppanien ja yhteistyötahojen löytäminen ja saaminen mukaan, kannattavuus.
4.4 Kehitämme joukkoliikenneyhteyksiä Hyrylän keskustan ja Keravan välillä	<ul style="list-style-type: none"> Avaamme uuden linjan Rykmentinpuiston kautta Keravalle viimeistään 1.7.2020 	Kuntakehitysjohtaja Liikenneinsinööri	
4.5 Mahdollistamme kaikkien asukasryhmien sisäisen liikkumisen (ei joukkoliikenneratkaistu)	<ul style="list-style-type: none"> Päivitämme kuljetussopimukset Tuemme ikäihmisten kulkemista Laadimme uuden vaarallisten teiden luokituksen 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö	yhteistyökumppaneiden haasteet

5. Olemme osaava ostaja ja paikallisten markkinoiden kehittäjä

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
5.1 Tehostamme hankintamenettelyjen tarkoituksenmukaista ja monipuolista käyttöä sekä keskitämme ja vahvistamme hankintaosaamista	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kuntatasoista hankintasuunnitelmaa Uudistamme kunnan hankintojen toimintamallia ja sopimushallintaa Vahvistamme hankintaosaamista. Painopisteenä rakennushankkeet. 	Talousjohtaja Hankintasuunnittelija Tilapalvelupäällikkö	Riittävä hankintaosaaminen Hankintasopimuksiin liittyvät riskit.

6. Lisäämme seudullista ja kuntien välistä yhteistyötä ja selvitämme kuntaliitoksen mahdollisuuden

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutahto	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riski
Valtuustotason tavoite			
6.1 Tiivistämme Järvenpään ja Keravan kanssa tehtävää yhteistyötä	<ul style="list-style-type: none"> Selvitämme mahdollisuudet keskuskeittiön yhteiskäyttöön Keravan ja Järvenpään kanssa. Jatkamme yhteistyötä Järvenpään kanssa rakennusvalvonnan, matkailun, Tuusulanjärven tilan ja ympäristön parantamiseksi Teemme yhteistyötä Järvenpään ja Keravan liikuntatoimien kanssa liikunta-alueiden ja liikuntapaikkaselvitysten toimenpiteiden osalta 	Kansliapäällikkö Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Liikenneinsinööri Johtava rakennustarkastaja Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	

Hyvinvoiva Tuusula

7. Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
7.1 Toteutamme kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa sekä alueellista hyvinvointisuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> • Tiivistämme Kunnan hyte-toimijoiden ja Keusoten yhteistyötä • Tehostamme yhteistyötä seurakunnan, järjestöjen, yritysten, kuntayhtymien ja muiden etujärjestöjen kanssa. • Vahvistamme kunnan hyte-toimijoiden yhdessä tekemistä eri foorumeilla • Varmistamme HYTE-suunnitelmien toteutuksen koordinaation yhdessä Keusoten kanssa • Viemme selkeät yhdessä sovitut toimintamallit ennaltaehkäisevään työhön ja asiakkuusprosesseihin • Kehitämme asiakastiedon hallintaa ja asiakaspolkujen tunnistamista • Viemme käytäntöön Tuusulan terveystuokunnan suunnitelman 	Kansliapäällikkö Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kehittämispäällikkö, sivistys Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	Yhteistyön haasteet Ajanpuute Toisen asteen opiskeluhuollon järjestäminen eri kunnista tuleville: yhteisten toimintatapojen puute Kaikkia rajapintoja ei tunnisteta Taloudelliset riskit Tavoitteet erimittaisia ja kokonaisuuteen jää katvealueita
7.2 Ehkäisemme tuusulalaisten syrjäytymistä	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme nuorten psykososiaalista toimintaa osana ohjaamotoimintaa sekä arvioimme psykososiaalisen työn tuloksellisuutta sekä asiakaspalautteita • Luomme yhdessä Tuusulan seurakunnan kanssa tehostetun nuorisotyön mallin nuorten ja nuorten aikuisten tukeen • Tuemme peruskoulun päättötodistuksen saamista sekä kehitämme oppilaan ohjausta 	Henkilöstöjohtaja Sivistysjohtaja Ohjaamopalveluiden päällikkö Opetuspäällikkö	Toimimattomat prosessit Ei tunnisteta tuen tarpeessa olevia nuoria

	<ul style="list-style-type: none"> Tuemme tuusulalaisia elämän nivelvaiheissa 		
7.3 Hyödynämme vaikutusten ennakoarviointia merkittävien asioiden valmistelussa	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynämme vaikutusten ennakoarviointia merkittävien asioiden valmistelussa Lapsivaikutusten arviointi toteutuu keskeisimmissä palveluverkkohankkeissa 	Kansliapäällikkö Kehittämispäälliköt	Resurssien puute, arviointiin sitoutuminen vähäistä

8. Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
8.1 Jalkautamme ja kehitämme perhepalvelusivustoa, perheohjaajien työtä ja perhetyön uusien muotoja	<ul style="list-style-type: none"> Kouluterveyskyselystä 2019 nostettujen kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, Sivistys	

9. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
9.2 Nykyaikaistamme oppimisympäristöjä hyväksytyyn palveluverkkosuunnitelmaan perustuen	<ul style="list-style-type: none"> Käytämme Oppiva Tuusula – käsikirjoja palveluverkon rakentamisen laatukriteereinä Teemme laadukasta sisäilmatyötä kouluissa ja päiväkodeissa 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, Sivistys Tilapalvelupäällikkö	Käsikirja liian yleisluontoinen tai sitä ei osata hyödyntää, jolloin sisällön konkretisoituminen suunnitteluratkaisuiksi ei onnistu odotuksia vastaavalla tavalla. Resurssien riittämättömyys

10. Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutusta tai työllistymispolun

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
10.1 Kehitämme oppilaanohjausta	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme oppilaanohjaajien yhteistyötä Keudan ja Tuusulan lukion kanssa Lisäämme yksilöohjaamista 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö	Yhteistyön haasteet
10.2 Tiivistämme yhteistyötä Keudan kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Teemme yhteistyötä Keudan kanssa joustavien jatko-opintopolkujen kehittämiseksi Syvennämme oppilashuollon palveluiden yhteistyön Keudan kanssa Syvennämme Ohjaamopalveluiden yhteistyötä Keudan hyvinvointiviikkojen, erilaisten tapahtumien ja messujen kehittäjänä ja osallistujana 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Kohdennetun nuorisotyön esimies	Yhteistyön haasteet

	opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemisen näkökulmasta		
10.3 Tarjoamme uusia ratkaisuja työllisyyden hoitoon	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme välityömarkkinaratkaisuja yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa 	Henkilöstöjohtaja Työllisyys- ja maahanmuuttoasioiden päällikkö	

11. Kehitämme Tuusulan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Tuusulalaiset liikkuvat ja harrastavat enemmän ja monipuolisesti

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
11.1 Toteutamme Kulttuuri liikuttaa – teemavuotta	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme laadittuja kulttuurikasvatussuunnitelmia ja järjestämme perheille suunnattuja tapahtumia 	Sivistysjohtaja Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja	Taloudelliset riskit, henkilöstön vähyyks

12. Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
12.1 Viemme teoiksi turvallisuussuunnitelman toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Vastuutamme turvallisuussuunnitelman mukaisia tehtäviä Kalustamme lohkokeskukset 	Henkilöstöjohtaja Turvallisuuspäällikkö	
12.2 Kehitämme turvallisuusjohtamista	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme turvallisuuden- ja työsuojelun raportointia johtoryhmien turvallisuusjohtamisen tueksi 	Henkilöstöjohtaja Turvallisuuspäällikkö Työsuojelupäällikkö	

13. Otamme toiminnassamme huomioon luontoarvot ja ympäristön. Huolehdimme, että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
13.1 Nostamme viheralueiden hoidon tasoa	<ul style="list-style-type: none"> Nostamme viheralueiden hoidon tasoa. Lisäämme koulutetun henkilöstön resurssia viheralueet yksikössä Vakiinnutamme organisaatiomuutoksen vaikutukset käytännön toimintaan 	Kuntakehitysjohtaja Kunnanpuutarhuri	Viheralueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon resurssipula. Koulutetun henkilökunnan puute Tehtävien uudelleen järjesteleminen ei toteudu Organisaatiomuutoksen tuomia uusia tehtäviä ei resursoida riittävästi

14. Edistämme kestävästä kehitystä kaikessa toiminnassa. Vähennämme hiilidioksidipäästöjä ja lisäämme uusiutuvan energian osuutta energiankulutuksesta			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
14.1 Laadimme kestävästä kehityksen suunnitelman ja toteutamme sen tavoitteita	<ul style="list-style-type: none"> • Viemme käytäntöön Kesto-hankkeessa löydetty johtamis- ja toimintamallit • Hyödynnämme puistoja suunniteltaessa alueella olevia maamassoja ja muita materiaaleja paikallisesti • Lisäämme puuomaisuutta viheralueille • Vältämme avohakkuita talousmetsissä (avohakkuita tehdään silloin kun se on välttämätöntä) • Toteutamme kestävästä kehityksen tavoitteita osana opetussuunnitelmaa ja varhaiskasvatussuunnitelmaa • Kestävästä kehityksen näkökulma hankinnoissa ja kulutuksessa 	<p>Kansliapäällikkö Kuntatoimialan kehittämispäällikkö Projektipäällikkö Kuntakehitysjohtaja Kunnanpuutarhuri</p> <p>Sivistysjohtaja</p> <p>Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Ruokapalveluiden päällikkö</p>	<p>Haitallisten vieraslajien siemenpankki maaperässä</p> <p>Puuomaisuuden huono kohtelu ylläpidossa ja rakentamisessa</p> <p>Koulutus ja riittävän tiedon saaminen hankintoihin liittyvissä päätöksissä</p>
14.2 Edistämme hiilineutraalia Tuusulaa ja Kets-sopimusta	<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme uudisrakennuksissa energiatehokkuutta parantavia ratkaisuja ja älykkäitä energiaratkaisuja • Teemme muuntojoustavia tiloja • Valitsemme pitkäikäisiä ja vähän huoltoa vaativa rakennusmateriaaleja • Toteutamme tontin hiiltä sitovia istutuksia • Lisäämme energiansääntöä mm. talotekniikan avulla sekä opastamalla ja innostamalla käyttäjiä säästötoimiin. • Alennamme poistuvien ja purettavien rakennusten osalta ilmastokuormaa materiaalien ja rakennusosien uudelleenkäytöllä ja kierrätyksellä mahdollisuuksien mukaan • Jatkamme katuvalaistuksen muuttamista led-valoiksi • Kaavoitamme täydennysrakentamista olemassa olevaan alueelliseen infraan tukeutuen 	<p>Kuntakehitysjohtaja Projektipäällikkö</p>	

15. Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden. Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
15.1 Vahvistamme hyvää johtamista ja kehitämme osallistavaa, valmentavaa sekä kehittämishakuista toimintakulttuuria	<ul style="list-style-type: none"> Panostamme esimiesten johtamistaitojen kehittämiseen Edistämme koulutusohjelmassa erilaisten koulutusmenetelmien, lähinnä digitaalisten, käyttöä (esim. webinaarit, videot jne.) Kehitämme kokouskulttuuria huomioiden myös digitaaliset välineet Esimiesten ja henkilöstön valmennusten toteuttamisessa panostamme uusiin kehittämismenetelmiin, osallistamiseen, valmentavaan johtamiseen sekä kulttuurimuutoksen mahdollistamiseen 	Henkilöstöjohtaja	Osallistumismahdollisuudet koulutuksiin ja uudentyyppisten digitaalisten koulutusmuotojen hyödynnettävyys
15.2 Teemme työhyvinvointisuunnitelman ja toteutamme sitä	<ul style="list-style-type: none"> Jalkautamme työhyvinvointisuunnitelmassa sovitut asiat Hyödynnämme Kuuma -puheenjohtajakauden alueen yhtenäiseen työhyvinvoinnin kehittämiseen Kehitämme jatkuvasti työhyvinvointipalveluita työterveyshuollon kanssa Työhyvinvointi on koulujen ja päiväkotien pääteema lukuvuonna 2019-2020 	Henkilöstöjohtaja Työsuojelupäällikkö Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö	Sisäilmahaasteet Resurssit (taloudelliset ja henkilöstö) monipuolisen työhyvinvoinnin kehittämiseen

Vireä Tuusula

16. Kasvamme vahvasti ja hallitusti. Tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
16.1 Valitsemme taajamien kasvusuunnat Yleiskaava 2040:ssa ja etenemme yleiskaavan rakentamisalueiden maanhankinnassa	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme yleiskaava 2040 ja valitsemme kasvusuunnat Hankimme raakamaata vähintään 40 ha yleiskaavan 2040 mukaisilta rakentamisalueilta 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö	Kaavaa ei hyväksytä poliittisessa käsittelyssä
16.2 Keskitymme kaavatöissä valittaviin kärkihankkeisiin	<ul style="list-style-type: none"> Noudatamme kaavoituksen työohjelmaa ja siinä tehtyjä priorisointeja 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Kuntasuunnittelupäällikkö	Kärkihankkeita määritetään liikaa, jolloin valmistelu hidastuu.

16.3 Järjestämme valtakunnalliset Asuntomessut 10.7.-9.8.2020 ja varmistamme kunnan asuntomessutavoitteiden toteutumisen	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme asuntomessutapahtuman tiiviissä yhteistyössä Suomen Asuntomessujen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Kehitämme messujen avulla uusia asumisen konsepteja ja laadukasta asuinaluetta. Varmistamme kunnan asuntomessutavoitteiden ja priorisoitujen tekojen toteutumisen 	Kuntakehitysjohtaja Kansliapäällikkö Asuntomessutoimisto	
---	--	--	--

17. Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
17.1 Ratkaisemme Kunnantalon toimitilojen tulevaisuuden Hyrylän keskusta-alueella	<ul style="list-style-type: none"> Saamme valmiiksi Palvelukeskuksen asemakaavan muutosehdotuksen Solmimme tarvittavat sopimukset hankkeen toteuttamiseen liittyen. 	Tilapalvelupäällikkö Kaavoituspäällikkö Kuntasuunnittelupäällikkö	Asemakaava ei etene poliittisessa päätöksenteossa. Tarvittavia sopimuksia ei solmita maanomistajien, keskusliikkeiden tai investoijien kanssa. Emme onnistu löytämään kiinteistösijoittajaa, joka investoisi hybridikiinteistöön. Kunta joutuu investoimaan myös toimitiloihinsa ja joutuu luopumaan vuokrausmallista
17.2 Määrittelemme Tuusulan keskustojen vetovoimatekijät ja toimenpidesuunnitelmat	<ul style="list-style-type: none"> Määrittelemme keskustojen vetovoimatekijät ja laadimme toimenpidesuunnitelman niiden vahvistamiseksi Seuraamme elinvoimaindeksin kehitystä 	Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja	

18. Vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja työpaikkojen syntymistä aktiivisella elinkeinopolitiikalla, kaavoituksella ja edistämällä liikennehankkeita

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
18.1 Edistämme Rykmentinportin toteutusta	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme Rykmentinportin työpaikka-alueen asemakaavan. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö Ohjelmapäällikkö	Liikennesuunnittelun viivästyminen.
18.2 Kehitämme Sulan aluetta	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme ja hyväksymme Sulan asemakaavat ja maankäyttösopimukset 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Maankäyttösopimusneuvottelu ei etene.

18.3 Kehitämme Kelatien aluetta	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme asemakaavan ja maankäyttösopimuksen. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Maankäyttösopimusneuvottelu ei etene.
18.4 Kerrytämme työpaikkatonttivarantoa	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme kaavoituksen työohjelman mukaiset työpaikka-alueiden asemakaavat aikataulussa. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Maankäyttösopimusneuvottelut eivät etene.

19. Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja eheyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
19.1 Teemme Suutarintien kaavamuuotosalueen ensimmäiset tonttikaupat	<ul style="list-style-type: none"> Kilpailutamme Suutarintien kaavan ensimmäisen toteutusvaiheen Ensimmäiset tonttikaupat toteutuvat 	Kuntakehitysjohtaja Kiinteistökehityspäällikkö	Oikeuskäsittely ja asuntomarkkinoiden ennakoitua vähäisempi aktiivisuus
19.2 Saamme valmiiksi Rykmentinportin asemakaavan ja infran yleissuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Viemme hyväksymiskäsittelyyn Rykmentinportin asemakaavan Alueen infran yleissuunnitelma saadaan valmiiksi 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Ohjelmapäällikkö Kuntasuunnittelu ja Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Omat ja konsulttien mahdolliset ennakoimattomat resurssipulat, päätöksenteon nopeus ja linjakuus, kolmansien osapuolten vaikutukset hankkeen kulkuun ja aikatauluihin.
19.3 Edistämme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman toteuttamista	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme palvelukeskuksen hanketta – asemakaavaehdotus valmistellaan ja tarvittavat maankäyttösopimukset sekä kiinteistökaupan esisopimukset solmitaan. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Sopimusten solmiminen tai asemakaavamuutoksen valmistelu viivästyy
19.5 Edistämme Rykmentinpuiston asemakaavoitusta	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme Hökilän asemakaavaluonnos nähtäville Valmistelemme ruokalan alueen, Olympiakylän ja Puistokylän asemakaavoitusta 	Kuntakehitysjohtaja Rykmentinpuiston toimisto, kaavoituspäällikkö	Päätöksenteon nopeus ja linjakuus, kolmansien osapuolten vaikutukset hankkeen kulkuun ja aikatauluihin.

20. Tiivistämme Jokelan keskustaa rataa tukeutuen ja vahvistamme taajaman vetovoimatekijöitä

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
20.1 Laadimme Jokelan alueen kehittämissuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Määritämme tavoitteet ja kehittämisen askeleet ja käynnistämme toteutuksen 	Kuntakehitysjohtaja	
20.2 Edistämme Jokelan keskustan täydennysrakentamista ja tiivistymistä	<ul style="list-style-type: none"> Saamme valmiiksi Jokelan keskustan yleissuunnitelman Jokelan Keskustien ja Opintien - Nukarintien asemakaavoja valmistellaan 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö	Valitukset Resurssipula

21. Vahvistamme Kellokosken omaleimaisuutta ja vetovoimaa Ruukin ja Sairaalan aluetta sekä keskustaa kehittämällä			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
21.1 Aloitamme Kellokosken keskustan kaavan toteuttamisen	<ul style="list-style-type: none"> Aloitamme Kellokosken keskustan kaavan toteuttamisen 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Omat ja konsulttien mahdolliset ennakoimattomat resurssipulat.
21.2 Edistämme Kellokosken sairaalan uusiokäyttöprojektia, markkinointia ja yhteistyötä HUS:n kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Sovimme toimenpiteistä HUSin kanssa 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Liian vähäinen asunto- ja tilatarve Liian korkeat kustannukset

22. Mahdollistamme kylien täydennysrakentamisen ja elinvoimaisuuden sekä maaseutumaisen ympäristön			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
22.1 Otamme käyttöön kyläkaavojen työohjelman	<ul style="list-style-type: none"> Vertailemme kyläkaavoituksen tuomia hyötyjä ja haittoja Teemme valinnan, ryhdytäänkö tekemään kyläkaavaa vai Koillis-Hyrylän osayleiskaavaa 	Kaavoituspäällikkö	Valitukset, päätöksenteko

23. Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
23.1 Toteutamme kansainvälistymissuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön kansainvälistymissuunnitelman 	Sivistysjohtaja Elinvoimajohtaja	Toimeenpanon resursointi.

24. Hyödynnämme lentokentän ja metropolialueen tarjoamat kasvun mahdollisuudet asumisessa ja elinkeinotoiminnassa.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
24.1 Tarjoamme lentokenttään nojautuvalle yritystoiminnalle tulevaisuuden kasvualustan	<ul style="list-style-type: none"> Olemme mukana lentokenttään liittyvissä edunvalvontafoorumeissa Valmistelemme osan Kehä IV – asemakaavasta ehdotusvaiheeseen 	Elinvoimajohtaja Projektipäällikkö Kaavoituspäällikkö	Kaavoituksen hidastuminen päätöksenteon tai resurssipulan vuoksi Ulkopuoliset uhkakuvat: kiviainekset, YVA-menettely,

			luontokohteet, maanhankinta,
--	--	--	------------------------------

25. Kehitämme lentokenttään tukeutuvaa FOCUS aluetta ja edistämme vahvasti Kehä IV toteutusta			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
25.1 Viemme eteenpäin FOCUS-alueen toteuttamisen ja edistämme Kehä IV rakentumista	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme muun Focus-logistiikka-alueen maanhankintaa varmistamalla toteutusedellytyksiä Neuvottelemme Focus-alueen liikekeskuksen maankäyttösopimukset kaavoituksen edellyttämässä aikataulussa Selvitämme Kehä IV rahoitus- ja toteutusmallia ja sen toteutusaikataulua pyritään nopeuttamaan Kehitämme alueen viestintää ja markkinointia Laadimme tie/katusuunnitelman Valmistelemme osan Kehä IV – asemakaavasta ehdotusvaiheeseen 	Kuntakehitysjohtaja Projektipäällikkö Kuntasuunnittelupäällikkö, Yhdyskuntatekniikan päällikkö Elinvoimajohtaja Kaavoituspäällikkö	Ei malteta odottaa muiden osapuolten päätöksiä osallistua hankkeeseen tai muusta syystä halutaan viedä hanketta eteenpäin hinnalla millä hyvänsä tunnistamatta potentiaalisia toteuttamisvaihtoehtoja. Maanhankinnan onnistuminen. Ei synny laajaa sitoutumista Kehä IV edistämiseen Kaavoituksen hidastuminen päätöksenteon tai resurssipulan vuoksi

26. Panostamme kulttuuritarjonnan monipuolisuuteen ja laatuun, ja matkailu alueella lisääntyy. Luomme mahdollisuuksia kulttuuriliikunnalle.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
26.1 Lisäämme Rantatien kulttuuritapahtumien ja –tarjonnan määrää asuntomessuja hyödyntäen	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Visit Lake Tuusulanjärvi – bussin kesäksi 2020 Avaamme Ulkoilmataidenäyttelyn Tuusulanjärven ympäristöön 	Kansliapäällikkö Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja Viestintäpäällikkö Kulttuuri- ja musotoimenjohtaja	Resurointi Yhteistyön haasteet Teknisen toteutuksen onnistuminen
26.2 Kehitämme Halosenniemen vetovoimaa	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Halosenniemen hyväksytyin kehittämissuunnitelman 	Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja Tilapalvelupäällikkö Kulttuuri- ja museotoimen johtaja	Taloudelliset riskit Tilapalveluilla ei ole kiinnittänyt hankkeelle vetäjää resurssien ollessa kiinni isoissa koulukampushankkeissa

27. Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien sekä vesistöjen (Jokelan lammet ja Rusutjärvi) virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
27.1 Hyväksymme Tuusulanjärven ja –joen ranta-alueiden virkistyskäytön	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Tuusulanjärven yleisuunnitelmaa Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämistä johdetaan 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Suunnitelman taakse ei saada riittävää tukea Resurssien

yleissuunnitelman ja viemme sitä toteutukseen	poikkihallinnollisesti yhteensovittaen tavoitteita ja toimenpiteet	Kansliapäällikkö	riittämättömyys
27.2 Tavoittelemme Tuusulanjärven hyvää ekologista tilaa yhteistyössä Järvenpään kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme Jokilaaksonpuiston puistosuunnitelman ja otamme työhön mukaan 9lk oppilaat Toteutamme Tuusulanjärven valuma-alueella VILKKU Plus -hankkeeseen liittyviä vesiensuojelutoimia (esim. Mäyräojan tulvatilanteen hallinta, ravinteiden huuhtoutumista vähentävien viljelymenetelmien käyttöönotto) 	Kuntakehitysjohtaja Kunnanpuutarhuri	Jokilaaksonpuiston suunnittelu aloittamatta Omat ja konsulttien mahdolliset ennakoimattomat resurssipulat, päätöksenteon nopeus ja linjakuus, kolmansien osapuolten vaikutukset hankkeen kulkuun ja aikatauluihin.

28. Kehitämme Tuusulan Urheilupuistoa Helsingin seudun parhaaksi omaehtoisen harrastamisen ja aktiivisen urheilun ympäristöksi ja tapahtumapaikaksi

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
28.1 Edistämme Urheilukeskuksen yleissuunnitelman toteuttamista	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme Tuusulan urheilupuiston toteutusta hyväksytyyn selvityksen pohjalta Laadimme monitoimihallin hankesuunnitelman Laadimme BMX-radon hankesuunnitelman Teemme hankesuunnitelman vanhan jäähallin korvaamisesta ja teemme peruskorjausta Rakennamme kevyen liikenteen yhteyteen kuntoportaat 	Sivistysjohtaja Kuntakehitysjohtaja Vapaa-aikapalvelujen päällikkö Ohjelmapäällikkö Kaavoituspäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Resurssien riittämättömyys, alueella on käynnissä useita pieniä ja isoja kehittämishankkeita

29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
29.1 Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2019-2026 pois kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunnasta	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme Monion rakentamisen Hyrylään Toteutamme sote-aseman pysäköinnin järjestelyt ja tilamuutokset Käynnistämme Kirkonkylän kampuksen ja Martta Wendelinin rakentamisen Edistämme Martta Wendelin -päiväkotihanketta ja Kirkonkylän kampusta hyväksytyjen hankesuunnitelmien mukaan Saamme valmiiksi Riihikallion koulukampuksen suunnittelun 	Sivistysjohtaja Kuntakehitysjohtaja Kansliapäällikkö Tilapalvelupäällikkö Kaavoituspäällikkö Kehittämispäällikkö, Sivistys Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kaavoituspäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	Sisäilmaan liittyvät terveydelliset riskit, Taloudelliset riskit Yhteistyön haasteet Lahelan koulutontin kaava ei valmistu Eri hankkeiden suunnitellut aikataulut eivät pidä Päätöksenteko

	<ul style="list-style-type: none"> • Käynnistämme Lahelan koulun strategisen suunnittelun • Käynnistämme Rykmentinpuiston yhtenäiskoulun monitoimitalon/kampuksensuunnittelun ja hankesuunnitelma valmistuu • Hyväksymme Jokelan alueen palveluverkon kehittämisen suunnat • Jatkamme oppimisympäristön ja palveluverkon ohjausryhmän työskentelyä • Vahvistamme opetuksen ja kasvatuksen fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen oppimisympäristön kehittymistä • Hyödynnämme palveluverkon kehittämis- ja ohjausryhmiä palveluverkkotyön johtamisessa • Viemme käytäntöön linjaukset kunnan yhteisötiloista ja varmistamme, että kunnan palveluverkon kiinteistöt palvelevat myös yhteisön käyttöä ja pop up-toimintaa 		<p>Palvelumuotoilun toimintamallin ja elinkaarikilpailutusmallin edellyttämät henkilöresurssit eivät riitä tilapalveluissa eikä sivistyksessä, hankkeiden eteneminen hidastuu</p> <p>Riittämättömät resurssit</p>
29.2 Luovomme kunnalle tarpeettomista kiinteistöistä	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme kasvun ja talouden hallintaohjelman mukaista kiinteistöjen kehittämis- ja myyntisuunnitelmaa 	Kuntakehitysjohtaja Tilapalvelujen päällikkö	resurssipula – tavoitteiden ja resurssien on oltava tasapainossa

30. Olemme edelläkävijä osallisuuden edistämässä ja yhteisöllisessä toiminnassa uudistaen samalla toimintatapojamme. Kehitämme kumppanuuksia ja verkostojohtamista.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
30.1 Kehitämme osallistuvaa budjetointia tavoitteena saada yhä useampi osallistumaan prosessiin. Luomme mallin, jolla erityisryhmien osallisuutta parannetaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Luomme edellytyksiä erityisryhmien ja syrjäytymisvaarassa olevien asukkaiden osallistumiselle ja sen lisääntymiselle selkokielisin materiaalein ja jalkautumalla erityisryhmien pariin 	Kansliapäällikkö Kuntatoimialan kehittämisspäällikkö	
30.2 Viemme käytäntöön järjestöstrategian linjaukset ja käynnistämme vapaaehtoistoiminnan koordinoinnin.	<ul style="list-style-type: none"> • Tuemme kehittämisverkostojen ja järjestöjen yhteistyötä • Organisoimme vapaaehtoistoiminnan koordinoinnin 	Kansliapäällikkö Kuntatoimialan kehittämisspäällikkö	

31. Uudistamme kunnan brändiä ja parannamme kunnan tunnettuutta

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
31.1 Parannamme kunnan tapahtumien koordinointia ja	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestämme ja olemme mukana järjestämässä hyvin valikoituja tapahtumia 	Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö Kehittämisspäällikkö,	Ajankäyttö ei riitä, mitä voidaan paikata

<p>brändäämme kuntaa niiden avulla</p>	<p>kunnan vireyden edistämiseksi ja kunnan brändin esiintuomiseksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tapahtumat, joissa kunta on järjestäjänä tai osajärjestäjänä, tuovat kunnan brändiä (ml. Visuaalinen ilme) esiin. • Jalkaudumme näihin tapahtumiin johdonmukaisesti esittelemään kuntaa ja sen palveluita. • Osallistumme eri toimialueiden yhteistyönä messuille ja muihin tapahtumiin esittelemään Tuusulaa asuinpaikkana ja tuomaan esiin kunnan palveluita. 	<p>kuntatoimiala</p>	<p>ulkopuolisten kumppaneiden avulla</p>
<p>31.2 Viemme teoiksi sovitut brändin jalkautustoimenpiteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jatkamme asukaslehden julkaisua, toteutamme "Juhla Mokka" -videoita, toteutamme "Maailman suurimman ulkoilmanäytelyn" (AR) ja viemme eteenpäin muita brändiä jalkauttavia toimenpiteitä, joita ei vielä ole toteutettu. 	<p>Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala</p>	
<p>31.3 Hyödynnämme asuntomessujen tarjoaman mahdollisuuden kunnan brändin tunnetuksi tekemisessä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelemme yhdessä Tuusulan Asuntomessujen 2020 ja Asuntomessujen kanssa toimenpiteitä, jotka auttavat Tuusulan brändin tunnetuksi tekemistä (kunnan täydentävät kampanjat, kunnan muut viestintä- ja markkinointitoimenpiteet eri kanavissa). • Parannamme Tuusulan asumisen brändiä ja lisäämme Tuusulan näkyvyyttä ja tunnettuutta Asuntomessujen avulla. • Teemme asuntomessujen yhteydessä kunnan palveluita tunnetuksi kaikki kunnan toimialueet yhdessä. 	<p>Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö</p>	<p>Tuusulan kunta ei pysty maksimaalisesti hyödyntämään asuntomessujen kävijämäärää ja tapahtuman tuomaa näkyvyyttä.</p>
<p>31.4 Laadimme kuntaan yhteisen markkinointisuunnitelman ja noudatamme sitä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laadimme kuntaan markkinointisuunnitelman koko vuodelle ja ohjaamme markkinoinnin toteuttamista suunnitelmalliseksi. 	<p>Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö</p>	

32. Parannamme kunnan tuottavuutta ja talouden tasapainoa			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
32.1 Suunnittemme kunnan taloutta Kasvun ja talouden hallintaohjelman linjausten mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme merkittävimpien asuin- ja yritysalueiden kaavoitusta Priorisoimme ja suunnittemme infran rakentamista strategian mukaisten elinvoima- ja tontinmyyntitavoitteiden toteutumisen pohjalta Toteutamme palveluverkkosuunnitelmaa siten, että asetetut hyöty- ja säästötavoitteet toteutuvat Sopeutamme henkilöstön määrää palvelukysynnän mukaiselle tasolle Toteutamme palveluprosessien kehittämistä suunnitelman mukaisesti 	Kansliapäällikkö Talousjohtaja Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja	
32.2 Kasvatamme kunnan tontinmyyntituloja ja saavutamme vähintään talousarviossa määritellyn tason	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme aktiivista markkinointia ja vuoropuhelua rakentajatahojen kanssa Edistämme kunnan vajaakäytössä olevien kiinteistöjen kehittämistä ja myyntiä 	Elinvoimajohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö Tilapalvelupäällikkö	Tontit eivät käy kaupaksi heikkenevässä taloussuhdanteessa. Resurssien riittävyys tonttien jalostukseen ja poliittinen päätöksenteko asiassa. Päättäjät eivät halua realisoida myyntiin ehdotettuja kiinteistöjä.
32.3 Hillitsemme velkaantumista ja vahvistamme kunnan tulorahoitusta	<ul style="list-style-type: none"> Pidämme vuotuiset rakennus- ja infra-investoinnit ja Kasvun ja talouden hallintaohjelmassa linjatulla enimmäistasoilla, priorisoimme hankkeita Tavoitteenamme on, että 2023 kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen lainamäärä on yhteensä enintään 200 M€. Toteutamme osan investoinneista perinteisestä budjettirahoituksesta poikkeavilla toteutus- ja rahoitusmuodoilla. 	Talousjohtaja Kuntakehitysjohtaja Tilapalvelupäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö Vesihuoltoliikelaitoksen johtaja	Vuosittaiset investoinnit nousevat jopa yli 50 milj. euron, jos investointien priorisoinnista tai vaiheistamisesta ei päästä sopimukseen.
32.4 Mahdollistamme työpaikkoja tuovien yritysten kasvua ja sijoittumista Tuusulaan, kasvatamme	<ul style="list-style-type: none"> Saamme Rykmentin-puiston yritysalueen kaavan vahvaksi. Painotamme työpaikkaintensiivisyyttä yritystonttien luovutuksessa. 	Kuntakehitysjohtaja Ohjelmapäällikkö Maankäyttöpäällikkö Elinvoimajohtaja Kaavoituspäällikkö	Kaavavalitukset, riittämätön viestintä kuntalaisten ja asianosaisten suuntaan vireillä

maanmyyntituloja	<ul style="list-style-type: none"> • Teemme raakamaahankintaa kohtuullisella hintatasolla keskittyen merkittävimpiin hankkeisiin. • Teemme lisäpanostuksia kesken budjettikauden, mikäli tämä edistää akuuttiin tonttipulaan vastaamista. 		kaavoista.
32.5 Edistämme tuotteistusta ja suoritiedon hyödyntämistä raportoinnissa sekä 2021 talousarvion laadinnassa	<ul style="list-style-type: none"> • Ensimmäiset tuotteistuksen pohjalta tehdyt raportit rakennetaan ja otetaan käyttöön 6/2020 	Talousjohtaja	Toimialueiden johdon ja asiantuntijoiden ajan riittäminen tuotteistamisen määrittelytyöhön.

Strategiset indikaattorit

Sujuva Tuusula

Sujuvuuden strategiset indikaattorit	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2021
Kuntalaisten tyytyväisyys kunnan palveluihin	Laaja asuinkuntaindeksi 3,53 (2016)	Laaja asuinkuntaindeksi 3,9
Yritysten tyytyväisyys kunnan palveluihin	Yritysbarometri sijoitus 22	Yritysbarometri sijoitus 10 parhaan joukossa
Muuttovoitto	-75	+500
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	Noin 1 milj.	Kasvaa
Digitalisaatioaste (VM:n mittaristo)	Määritetään marraskuussa 2019	Määritetään marraskuussa 2019

Hyvinvoiva Tuusula

Hyvinvoinnin strategiset indikaattorit	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2021
Koettu terveys	Tyytyväinen elämäänsä 4. ja 5 lk. 88,7%	Tyytyväinen elämäänsä 4. ja 5 lk. tyytyväisyys kasvaa
Työttömyysaste	7,0%	Alle 5%
Peruskoulun päättäneet nuoret, sijoittuminen jatko-opintoihin	100%	100%
Kotona asuvien 75 + tuusulalaisten osuus	92,2% (2016)	93%
Koettu turvallisuus	Liikenneturvallisuus 3,69 (2016)	Liikenneturvallisuus nousee
Työnantajakuva	Määritetään myöhemmin	Määritetään myöhemmin

Vireä Tuusula

Vireyden strategiset indikaattorit	Lähtötaso 31.12.2017	Tavoitetaso 31.12.2021
Asukasmäärä	38 646	40 700
Valmistuneet asunnot	293 asuntokanta 17 713 kpl	420
Työpaikkojen määrä	14 105 työpaikkaomavaraisuus 77,1%	
Yritysten liikevaihto	2 853 106 000€	+5% lähtötasosta
Matkailijoiden yöpymisten määrä (kotimaiset ja kansainväliset)	Yöpymiset yhteensä 74 841 Kotimaiset: 45 304 Ulkomaiset: 29 537	Määritetään myöhemmin
Kävijämäärät keskeisissä kulttuurikohteissa	Määritetään myöhemmin	Määritetään myöhemmin
Lainakanta/asukas	2 038€	Alle 4 000€
Kuntabrändin kehittyminen	Lähtötaso määritettiin syksyllä 2018 Suomintutka-paneelissa.	Kokonaistunnettuus 77% -> 85% Kiinnostavuus asuinpaikkakuntana 26% -> 35% Muuttamisen harkinta 11% -> 15%
Verokertymä	178 milj.€	205 milj.€

Kuva: Sami Mannerheimo

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta- ja arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan.

Riskienhallinnan tavoitteet

Nykyinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisen malli otettiin käyttöön loppuvuodesta 2014. Vuosina 2015–2017 työn keskeisenä tavoitteena oli sulauttaa riskienhallinta yhä kiinteämmäksi osaksi kunnan toiminnan suunnittelua ja tavoitteiden asetantaa, vakiinnuttaa riskienhallinnan uudistunut toimintamalli ja juurruttaa sitä toimialueitasolta palvelualueille. Vuonna 2018 tehtiin sisäisen valvonnan sisäinen tarkastus, jossa nostettiin esiin tarve vahvistaa strategian ja riskienhallinnan välistä yhteyttä, sekä kuntatasolla tunnistettujen riskien ja toimialuei-

den tunnistamien riskien yhteyttä. Tarkastuksessa nähtiin myös tarve yhä paremmin tunnistaa riskien hallintakeinoja ja seurata niiden kehittymistä. Näiden huomioiden käyttöön vieminen jatkuu myös vuonna 2020.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Kunta- ja toimialueitasolla sekä tytäryhtiöissä on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatasolla merkittävimmät riskit liittyen kuntalaisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen. Riskit jaotellaan strategisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

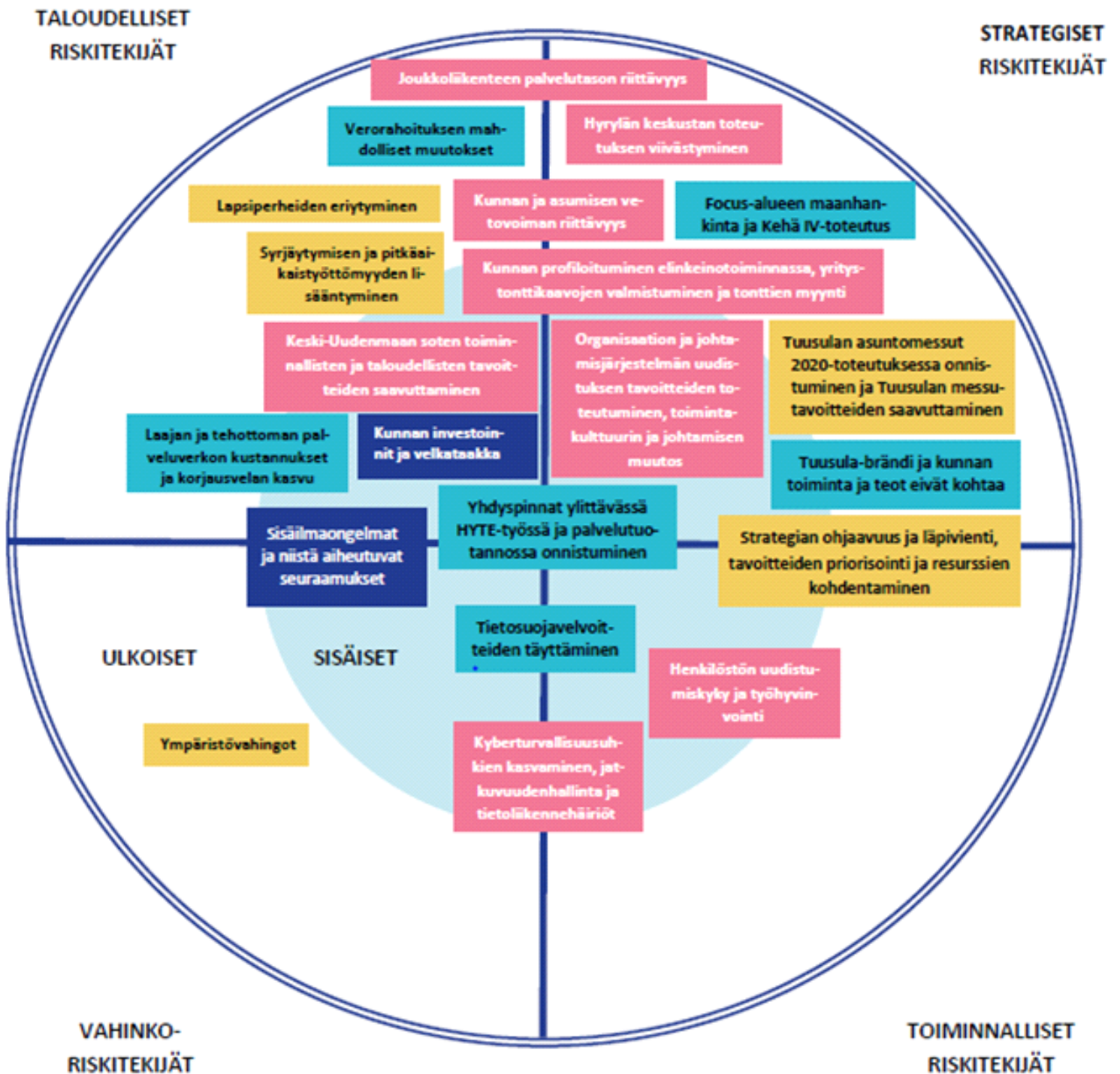
Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoihin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseensa sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Tuusulan kunnan riskiympyrä 2020

Kohtalainen riski

Tuntuva riski

Merkittävä riski

Sietämätön riski

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla kohtaisesta riskistä tuntuvaan merkittävään ja sietämättömään riskiin.

Strategiset riskit 2020

Riski ja sen merkittävyys 2020	Hallintakeinot 2020
Kunnan ja asumisen veto-voiman riittävyys	<p>Riskinä kunnan hidas tai negatiivinen väestönkasvu. Syntyvyys laskee ja kuolleisuus nousee, eli syntyneiden enemmitys pienenee. Kunta kärsii muuttotappiosta.</p> <p>Hallintakeinoina kunnan brändin vahvistaminen, perheystävällisten palveluiden kehittäminen, palveluverkon kehittäminen, asumisen ja elämisen ratkaisujen monimuotoisuus, työpaikkojen luominen, ennakoiva maapolitiikka, tehokas kaavoitus, toimivat liikenneyhteydet ja joukkoliikenne sekä hyvät ja monipuoliset palvelut.</p> <p>Kunnan imago ja vetovoima asuinkuntana vahvistuu, kun saadaan eteenpäin uusia koulu- ja päiväkotihankkeita. Tietoisella brändityöllä, markkinointiviestinnällä ja aktiivisella viestinnällä positiivisista onnistumisista tuetaan kunnan brändin positiivista kehitystä.</p>
Kunnan profiloituminen elinkeinotoiminnassa, yritystonttikaavojen valmistuminen ja tonttien myynti	<p>Yritystoiminnan mahdollisuuksien luominen ja kunnan työpaikkaomavaraisuuden nostaminen. Määrittelemme elinkeinopolitiikan tahtotilan ja millaisia toimijoita tavoittelemme. Profiloimme kuntaa ja eri yritysalueita. Edistämme aktiivisesti uusien yritysalueiden maanhankintaa ja tonttien kaavoitusta sekä tonttien myyntiä.</p> <p>Yritystontteja on Pohjois-Tuusulassa, mutta Etelä-Tuusulan alueella ei ole luovutettavissa tontteja. Henkilöresurssien vaje vaihtuvuus- ja rekrytointisistä heikentää riskien hallintaa. Uusi elinkeino-ohjelma on tekeillä ja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa on aloitettu. Panostetaan enemmän työpaikka-alueiden kaavoittamiseen ja yhdyskuntatekniikan toteuttamiseen.</p>
Organisaation ja johtamisjärjestelmän uudistuksen tavoitteiden toteutuminen, toimintakulttuurin ja johtamisen muutos	<p>Riski kohdistuu johtamisjärjestelmä- ja organisaatiouudistuksen toimeenpanoon. Hallintakeinoina riittävien organisaatiokulttuurin ja toimintatapojen uudistaminen sekä henkilöstön kuunteleminen ja osaamisen varmistaminen. Muutoksen johtaminen ja seuranta tärkeää: määritellään toimenpiteet, vastuutetaan tekeminen ja seuranta. Kesällä 2019 tehtiin johtamisjärjestelmän uudistuksen väliarviointi ja sen havaintojen pohjalta toimenpidehankkeita kehitettävistä asioista. Toteutusten etenemistä seurataan säännöllisesti.</p>
Hyrylän keskustan toteutuksen viivästyminen	<p>Hyväksymme Yleiskaava 2040:n, noudatamme kaavoituksen työohjelmaa, edistämme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman toteuttamista ja aktiivista vuoropuhelua mahdollisten toteuttajien kanssa. Aikaansaadaan sopimus etenemisestä toimijoiden kanssa. Varmistamme projektinjohdon resursoinnin.</p>
Joukkoliikenteen palvelutason riittävyys	<p>Joukkoliikenne on asukkaiden mielestä keskeisin Tuusulassa kehitettävä asia (kuntapalvelututkimus 6/2019). Joukkoliikenneverkoston kehittäminen ja monipuolistuminen yhteistyössä HSL:n kanssa, suorien yhteyksien säilymisen varmistaminen ja sujuvien yhteyksien luominen rataverkon kautta, oppilaskuljetusten laadukaana palvelun tuottaminen koko kunnan alueella. Varmistamme, että HSL:n linjasto-suunnitelma palvelee Tuusulan alueella liikkumista ja tuusulalaisten kulkemista. Parannamme joukkoliikenneinfraa, viemme toteutukseen pyöräilyn edistämisen suunnitelman. Uusien liikkumisen muotojen ja liikkumisen ekosysteemin luominen yhteistyössä HSL:n kanssa. Arvioimme linjastojen toimivuuden vuoden 2020 aikana ja teemme tarvittavat muutokset.</p>
Yhdyspinnat ylittävissä HYTE-työssä ja palvelutuotannossa onnistuminen	<p>Varmistamme, kunnan HYTE-suunnitelman ja alueellisen HYTE-suunnitelman toimeenpanon. Huolehdimme, että kuntatason tavoitteet ja toimintamallit ovat toimivat ja selkeät. Rakennamme yhteistyötä eri yhdyspinnoilla, verkostoissa ja organisaatorajat ylittäen luoden hyvät yhdyspintarakenteet ja toimintamallit. Sote-yhteistyön toimivuus, palveluiden saatavuus. Johtoryhmävalmennus ja muutosjohtamisen valmennus henkilöstölle palveluverkkomuutosten takia.</p>
Tuusula-brändi ja kunnan toiminta ja teot eivät kohdata	<p>Riskinä, että kuntalaisten odotukset kunnan toimintaa ja palveluita kohtaan ovat ristiriidassa kunnan tekojen kanssa. Meidän on pystyttävä lunastamaan tehdyt lupaukset. Tekojen ja toiminnan laatua on kyettävä nostamaan, ”me teemme yhdessä uutta” -kulttuurimuutosta on läpivietävä kunnan strategian mukaisesti ja asiakaspalvelulupauksen tavoitteet täytettävä. Tämä edellyttää hyvää johtamista, riittäviä resursseja sekä muutoksen määrätietoista läpivientiä. Myös tavoitteiden ja resurssien on oltava tasapainossa. On huolehdittava, että kaikki positiiviset asiat tulevat viestittyä. Jokaisen tulisi tiedostaa oma mainelähtönsä roolinsa – olemme sitä kaikki omissa verkostoissamme.</p>

Focus-alueen maanhankinta ja Kehä IV-toteutus	FOCUS-alueen kehittämisen riittävä resursointi, jotta kaava-, tie- ja hankesuunnittelu ja näihin liittyvät sopimusneuvottelut etenevät asetetussa aikataulussa. Viimeistellemme Kehä IV/Mt 152 AVS/YVA:n päivittämisen. Toteutamme Kehä IV:n rahoitusvaihtoehtojen vertailun. Hyväksymme Focus-liikekeskus ja Kehä IV –asemakaavat. Resursointia on tarkasteltava ja projektinhallintaa parannettava.
Strategian ohjaavuus ja läpivienti, tavoitteiden priorisointi ja resurssien kohdentaminen	Kunnan on yhä enemmän priorisoitava toimintaansa ja kehitystyötä johdetaan kehittämissalkun kautta linjaorganisaatiossa ja poikkihallinnollisesti. Talousarvion 2020 laadinnan yhteydessä on määritetty strategian painopisteet (9) vuodelle 2020 ja kokonaisuus johdetaan kuntatasolta. Hyödynnetään erilaisia kehittämisen menetelmiä, sama muotti ei toimi kaikessa. Henkilöstön vaihtuvuuden kautta tulisi myös ohjata resursseja suorittavasta työstä asiantuntijatyöhön ja kehittämiseen. Kehittämisesurssin ja asiantuntijoiden riittävyys varmistettava keskeisillä osa-alueilla, esim. sisäilma- ja palveluverkkoasioiden kehittämisessä. Yhteistyö ja vuorovaikutus luottamushenkilöiden ja poliittisen johdon kanssa ennakoivaksi, luotettavaksi ja johdonmukaiseksi. Strategisten tavoitteiden sisältö & ymmärrys samalla tavalla on varmistettava vuorovaikutuksella.
Tuusulan asuntomessut 2020-toteutuksessa onnistuminen ja Tuusulan messutavoitteiden saavuttaminen	Tuusulan asuntomessut 2020 ovat kunnalta suuri taloudellinen ja toiminnallinen panostus ja riskinä nähdään, että messujen potentiaalin täysimittaisessa hyödyntämisessä ei onnistuta. Hallintakeinoina koordinaation tiivistäminen kunnan ja messuorganisaation välillä sekä riittävän resursoinnin varmistaminen.

Toiminnalliset riskit 2020

Riski ja sen merkittävyys 2020	Hallintakeinot 2020
Kyberturvallisuushkien kasvaminen, jatkuvuuden-hallinta ja tietoliikennehäiriöt	Riskien hallitsemiseksi on vahvistettu osaamista sekä vastuutettu tehtäviä tietoturvaan ja kyberturvallisuuteen liittyen, jatkuvuudenhallinnan edellytyksistä huolehtimiseen ja varautumiseen. Myös kunnan laatimissa sopimuksissa kiinnitetään huomiota jatkuvuuden hallintakeinoihin. Kaikille työntekijöille suunnattu verkossa tehtävä tietoturvakoulutus. Valmiusharjoituksia valmiussuunnittelun johtoryhmälle.
Henkilöstön uudistumiskyky ja työhyvinvointi	Henkilöstön uudistumiskyvystä, hyvästä johtamisesta ja henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen. Henkilöstö on erittäin kuormittunutta ja töitä on liikaa: yhteiskehittämiseen ei riitä voimavaroja eikä aikaa. Muutostilanteissa osallisuuden ja yhteisöllisyyden varmistaminen ja yhteiskehittäminen. Esimiesten ja henkilöstön kouluttaminen, henkilöstön osaamisen kehittämisohjelma kytkettynä käynnissä oleviin muutoksiin. Palveluverkon suunnittelussa osallisuus, yhteisöllinen työskentely ja hyvä viestintä mahdollistavat ennakointia ja muutokseen varautumista. Lainsäädännön tuomiin pätevyysvaatimuksiin valmistautuminen ennakolta tehostamalla rekrytointia, varmistamalla kipailukykyinen palkkaus sekä täydennyskouluttamalla nykyistä henkilöstöä. Uudet kehittämishankkeet tulee resursoida ja tiedostaa kuntasektorin ns. jatkuvat, lakisääteiset tehtävät ja velvoitteet. Johtoryhmävalmennus ja johtamisen kehittämisen työryhmä perusopetuksessa muutoksessa oleville johtoryhmille sekä varhaiskasvatuksen yksiköille. Oppimisympäristöjen ja palveluverkon toimialueet ylittävä ohjausryhmä. Työhyvinvointiohjelman laatiminen, uusittu ohje uhka- ja väkivaltatilanteista, hyväksytty työsuojelun toimintaohjelma. Kunnantalon väistötilanteessa erilaiset henkilöstöinfot ja työpajat. Työhyvinvointikyselyn tulosten tiimoilta tehtävät toimenpiteet. Erilaiset koulutukset tarpeiden mukaan Microsoft Teamsistä, verkkokoulutuslusta esimiehille Eduhouse yms.

Vahinkoriskit 2020

Riski ja sen merkittävyys 2020	Hallintakeinot 2020
Sisäilmaongelmat ja niistä aiheutuvat seuraamukset	<p>Palveluverkon uudistuminen, yksikkökohtaiset nopeat ratkaisut ja suunnitelma korvaavien tilapäisten tilojen löytämiseksi pienentävät terveydellistä ja taloudellista riskiä.</p> <p>Uusien toimitilojen suunnittelun ja toteutuksen ratkaiseminen kiireellinen. Selkeät toimintavastuut ja –prosessit eri toimijoiden kesken Vahvistetaan avointa viestintää sisäilmaongelmien vähentämiseksi. Kunnantalon käytöstä luopuminen. Uusien toimitilojen suunnittelun ja toteutuksen edistäminen.</p> <p>Yhteisten toimintatavat sekä sujuvat prosessit kunnan eri toimijoiden välillä sekä avoin viestintä vahvistavat toimintaa sisäilmaongelmien vähentämiseksi.</p> <p>Hyvät sisäilmaongelmien ratkaisumallit (Joutsenmerkkien tavoittelu, TerveetTilat2020, Satakuntahanke, KuivaKetju10).</p> <p>Sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy pienentää terveydellistä ja taloudellista riskiä. Ennaltaehkäiseviä toimia ovat rakennusten kunnan seuranta kattavilla kuntotutkimuksilla sekä kiinteistöjen korjausvelan vähentäminen riittävästi ja oikea-aikaisilla korjauksilla, jotka pohjautuvat perusteellisiin kuntotutkimuksiin ja korjaussuunnitelmiin.</p>
Tietosuojavelvoitteiden täyttäminen	<p>Yksi EU:n yleisen tietosuojasetuksen keskeisimmistä periaatteista on rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus, jonka mukaan rekisterinpitäjän (kunta) on pyrittävä aktiivisesti todentamaan, että se noudattaa toiminnassaan tietosuojasääntelyä. Tarvittavia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä ovat mm. tietosuojavaikutustenarvioinnit, rekisteröityjen oikeuksien toteuttaminen, tietosuojatyön dokumentoiminen, sopimushallinta, henkilöstön kouluttaminen ja ohjeistaminen, henkilötietojen käsittelyprosesseihin kohdistuvien riskien arvioiminen, sekä henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin varautuminen. Riskin osoitusvelvollisuuden täyttämiseksi muodostavat mm. tietosuojatyön liian vähäinen resursointi, puutteet henkilöstön osaamisessa ja ohjeistuksissa, epäselvyydet henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä toimintamalleissa, prosesseissa ja vastuissa, sekä puutteet hankintoihin kohdistuvien tietosuojanäkökohtien huomioimisessa. Riskit minimoidaan ylimmän johdon tuella toteutetun suunnitelmallisen tietosuojatyön avulla, jossa osoitusvelvollisuuden eri osatekijät on laajasti huomioitu. Verkkokoulutusta järjestetään koko henkilökunnalle, työsuojeluvaltuutetun tuki sekä ohjeistus henkilöstölle.</p>
Ympäristövahingot	<p>Ympäristöriskien hallitseminen liittyy mm. Tuusulan merkittävien pohjavesialueiden suojaamiseen. Pohjaveden pilaantuminen ja sen antoisuuden heikkeneminen ovat sekä sisäisiä toiminnallisia riskejä että ulkoisia vahinkoriskejä.</p> <p>Tuusulassa on koko Keski-Uudenmaan vesihuollon kannalta tärkeitä pohjavesialueita sekä niihin liittyviä tekopohjavesilaitoksia, minkä vuoksi kunnalla on omaa aluettaan merkittävämpi vastuu pohjaveden suojelussa.</p> <p>Kunnan keskeisin tapa edistää pohja-veden suojelua on sen ottaminen huomioon maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakentamisessa. Riskitoimintoja ei tule kaavoittaa pohjaveden muodostumisalueelle. Tärkeää on myös, ettei kaavoiteta niin tiivistä maankäyttöä, että pohjaveden muodostuminen merkittävästi vähenee. Yhdyskuntarakenteen tiivistyminen tärkeillä pohjavesialueilla vaarantaa pohjaveden puhtautta ja antoisuutta. Päivitetään pohjaveden suojelusuunnitelmia tarvittaessa ja noudatetaan niitä. Pohjaveden suojelu ja siihen liittyvä hulevesien hallinta ovat maankäytön suunnittelun keskeisiä suunnittelulähtökohtia ja yhdyskuntarakentamisen reunaehtoja.</p> <p>Kunta teettää kaikilta tärkeiltä pohjavesialueilta geologiset rakenneselvitykset ja ylläpitää niiden ajantasaisia suojelusuunnitelmia sekä teettää tarvittaessa pohjavesialueiden haavoittuvuus- ja riskianalyysjä.</p> <p>Kunnassa toimii pohjavesialueiden seurantatyöryhmä, joka raportoi toiminnastaan kunnanhallitusta. Kunta on mukana Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoimassa hankkeessa, jossa kehitetään eri kaava-tasojen käyttömahdollisuuksia pohjavesien suoje-lus-sa.</p>

Taloudelliset riskit 2020

Riski ja sen merkittävyys 2020	Hallintakeinot 2020
Kunnan investoinnit ja velkataakka	Tuusula investoi voimakkaasti sekä palveluverkon uudistamiseen että uusien asuinalueiden infraan. Tämä kasvattaa nopeasti kunnan velkataakkaa. Palveluverkkosuunnitelmaa päivitetään, kasvun ja talouden hallintaohjelmassa linjataan 10 vuoden investointisuunnitelmaa palveluverkon kehittämiseksi sekä taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi ja ohjaamiseksi. Isoja hankkeita paljon, niitä ei voi toteuttaa ilman velanoton lisäämistä. Rakentamishankkeiden priorisointi ja aikataulutus, vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat. Tarkastellaan ulkoisten investointitahojen käyttöä ja mennään vuokramalleihin uusissa toimitiloissa.
Keski-Uudenmaan soten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen	Sote-palvelujen siirtyminen vuoden 2020 alusta Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymään on muutos, jonka käynnistysvaiheessa on riskiä yhteistyön toimivuudessa ja palveluiden saatavuudessa. Jo käynnissä olevien yhteisten hankkeiden jatkaminen sekä hyvien yhdyspintarakenteiden ja toimintamallien luominen pienentävät riskiä. Yhdyspintatyöskentelyn ja ohjausmallin rakentaminen, toimeenpano ja hiominen huomioiden asiakaskokemuksen ja palveluiden sekä talouden näkökulmat. Yhteistyön edellyttämä työpanos on resursoitava ja vastuutettava selkeästi.
Laajan palveluverkon kustannukset ja korjausvelan kasvu	Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2018–2028 ja tehostamme tämän seurauksena tilankäyttöä. Valmistelemme ja toteutamme kunnan toiminnan kannalta ei-keskeisten kiinteistöjen ja rakennusten myyntiä.
Verorahoituksen mahdolliset muutokset	Kunnan taloudellisen toimintaympäristön riskit liittyvät keskeisesti verorahoituksen mahdollisiin muutoksiin sekä tuleviin sote- ja aluepoliittisiin uudistuksiin ja niiden rahoitusratkaisuihin. Suurin osa kunnan tulopohjasta perustuu verotuloihin ja valtionosuuksiin. Hallintakeinoina kunnan vetovoimasta ja väestönkasvusta huolehtiminen sekä aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritystonttikysyntään vastaaminen.
Syrjäytymisen ja pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen	Vaikeimmin työllistettävien määrä jatkaa kasvuaan, kunnan palveluilla ei voida auttaa tehokkaasti vaikeimmassa asemassa olevia työttömiä eteenpäin. Hallintakeinoina aktiivinen HYTE-tyo tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kesken sekä aktiivinen elinkeino- politiikka ja työllistämistoimenpiteet organisaatorajat ylittäen. Tiiviin, saumattoman yhteistyön luominen keusoten toimijoihin ja kunnan toiveiden / tavoitteiden selkeä viestiminen avaintoimijoille sosiaali- sekä terveystalouden suuntaan.
Lapsiperheiden eriytyminen	Suurin osa tuusulalaisista lapsiperheistä voi hyvin Tuusulan hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden valossa, mutta huonosti voivia lapsiperheitä on kyettävä tukemaan yhä voimakkaammin lasten tulevaisuuden mahdollisuuksien varmistamiseksi Tuusulan HYTE-suunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

TALOUSSUUNNITELMAN TALOUSPERUSTEET

Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö

Suomen talouden kasvu on hidastumassa. Valtiovarainministeriö (VM) ennakoi kansantalouden kasvun heikkenevän 1,5 %:iin vuonna 2019. Kasvun ennakoidaan jatkuvan 2020 – 2021 noin yhden prosentin suuruisena. Yksityisten investointien ja kulutuksen kasvu hidastuu epävarman talousympäristön heijastuessa suomalaisten yritysten ja kuluttajien odotuksiin.

Kauppakonflikteihin liittyvä epävarmuus heikentää maailmantalouden kasvua. Erityisesti Saksan talouden näkymät ovat heikot. Kuitenkin maailmantalouden näkymien ennustetaan hieman kirkastuvan ensi vuonna. Suhteellisen vahva kulutuskyky ja keskuspankkien korkoelvytys tukevat talouden kehitystä.

Vuonna 2020 Suomen viennin kasvu jatkuu maltillisena seuraten vientikysynnän kehitystä. Viennin ennustetaan pirstyvän 2,4 % kasvuun. Kone- ja laiteinvestointien kasvu heijastuu tuontiin, kasvuksi ennustetaan 2,3 %. Vaihtotase säilyy alijäämäisenä.

Investointien kasvu jää vaatimattomaksi. Talonrakennusinvestoinnit hidastuvat, mahdollista kasvua on odotettavissa lähinnä teollisuusrakennusten sekä julkisten palvelurakennusten investoinneissa. Yksityinen kulutus hidastuu ja kotitalouksien säästämisaste palautuu lähemmäs normaalitasoa. Reaalitulojen kasvu säilyy vakaana ansiotulojen nousun jatkuessa. Julkisen kulutuksen kasvu kiihtyy.

Vuonna 2020 ansotaso nousee 3,2 % ja ylläpitää palkkasumman kasvua työllisyyden kasvun hidastumisesta huolimatta. Ansiotason kasvua kiihdyttää kertaluonteisesti julkisen sektorin lomarahojen palautuminen. Eläketulot ovat yli kolmen prosentin kasvuvauhdissa.

Työllisyyden pitkään jatkunut kasvu pysähtyi vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Myös työttömyyden vähentyminen näyttää lähes pysähtyneen, työttömyysaste asettuu vuonna 2019 6,5 %:iin. Työllisyystilanne paranee delleen hieman vuonna 2020 ja työttömyysaste painuu 6,3 %:iin ja työllisyysaste nousee samalla 73,0 %:iin.

Taloussuhdanteen viileessä julkisen talouden tilanne heikkenee. Alijäämä alkaa kasvaa kuluvana vuonna ja samankaltainen kehitys jatkuu lähivuodet. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on laskenut hetkellisesti alle 60 prosentin rajan, mutta velkasuhde alkaa 2020-alkuvuosina kasvamaan uudelleen. Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja

ja se kasvattaa tulevaisuudessa myös hoito- ja hoivamenoja. Ketävä julkinen talous vaatii korkeampaa työllisyyttä. Työllisyyden nopeampi nousu edellyttää ennustettua nopeampaa kasvua. Julkisessa taloudessa vallitsee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino, johon ei ole vielä löydetty ratkaisuja.

Suomen talouden riskit painottuvat alasuuntaan ja riskit ovat kasvaneet viime kuukausina. Kauppakonfliktien yltyminen hidastaisi maailmankaupan ja siten myös maailmantalouden kasvua. Saksan talouden vajoaminen taantumaan lykkäisi Euroopan talouden toipumista. Ison-Britannian lähtö EU:sta ilman sopimusta johtaisi häiriöihin tavarakaupassa ja heikentäisi EU:n kasvunäkymiä. Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppakonfliktin odotettua nopeampi ratkeaminen olisi merkittävä myönteinen riski maailmantaloudelle. Suomen asuinrakennusinvestointien nopea lasku ja teollisuuden suurhankkeiden viivästyminen tai peruuntuminen heikentäisivät maamme talousnäkyviä olennaisesti.

Tuusulan väestö

Tuusulan väkiluku oli vuoden 2018 lopussa 38 644 henkilöä. Elokuussa 2019 väkiluku oli ennakkotietojen mukaan 38 573 asukasta.

Tuusulassa oli työttömiä 5,5 % (elokuu 2019). Työn hakijoita oli 1 084, joista alle 25-vuotiaita oli 106. Pitkäaikaistyöttömänä oli 374 henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli 291 (Elokuun työllisyyskatsaus, Uudenmaan ELY-keskus).

Käyttötalous

Vuoden 2019 tilinpäätösennusteessa (osavuosisikatsaus 2/2019) ennakoidaan kunnan (ml. vesihuolto) tuloksen olevan 12,1 milj. euroa alijäämäinen. Verotuloja arvioidaan kertyvän 8,8 milj.euroa odotettua vähemmän lähinnä verokorttiuudistukseen liittyvien muutosten vuoksi. Lisäksi tulosta heikentävät arvioitu HUS:n palvelusuunnitelman ylitys (1,5 milj. euroa), Gasumin maakaasuputken siirron kustannukset (1,2 milj. euroa) sekä Apotti-tietojärjestelmähankkeen kustannusten lisäys (0,7 milj. euroa). Toimintakatteen kasvuksi arvioidaan 4,8 %. Vuosikatteen arvioidaan jäävän selvästi alle vuoden 2018 tason, noin 3,2 milj. euroon.

Kansantalouden tunnuslukuja	VM:n ennuste 7.10.2019					
	2016	2017	2018	E2019	E2020	E2021
BKT:n muutos	2,6	3,1	1,7	1,5	1	0,9
Kuluttajahintojen muutos	0,4	0,7	1,1	1,1	1,4	1,7
Työttömyysaste	8,8	8,6	7,4	6,5	6,3	6,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka BKT:sta	62,6	60,8	58,9	58,8	58,8	59,7
Lyhyet korot (euribor 3 kk)	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v)	0,4	0,5	0,7	0	-0,2	-0,1

Vuonna 2020 toimintakatteen budjetoitu kasvu vuoden 2019 talousarvioon nähden on 5,7 % (kasvu 2019 ennusteeseen 4,1 %). Toimintakatteen kasvusta 1%-yksikkö aiheutuu tonttien myyntivoittojen ja sopimuskorvausten alenemisesta. Ulkoisten toimintamenojen kasvuksi on budjetoitu 5,3 % (kasvu 2019 ennusteeseen 2,9 %) ja tulevina vuosina keskimäärin hieman yli 1 %. Myös toimintakatteen kasvu pyritään pitämään taloussuunnitelmavuosina noin yhdessä prosentissa per vuosi.

Tuusulan vuoden 2020 talousarviossa näkyvät edelleen panostukset kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan kasvuun. Uusien asuinalueiden, infran ja koulujen ja päiväkotien suunnittelua ja rakentamista edistetään voimallisesti. Kunta on lisännyt henkilöstöä ennaltaehkäisevään oppilaan tukeen sekä jatkaa toimenpiteitä koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi.

Väestön ikääntymisen myötä tapahtuvan sairastuvuuden kasvun vaikutukset alkavat tuntumaan yhä enemmän myös Tuusulan menokehityksessä. Tuusulan Keusoten maksuosuuden kasvuksi 2020 on arvioitu 4,3 milj. euroa, josta erikoissairaanhoidon osuus on 3,3 milj. euroa. Rakenteilla olevasta sosiaali- ja terveydenhuollon Apotti-tietojärjestelmästä aiheutuu Tuusulalle 1,5 milj. euron toimintamenojen lisäys. Henkilöstökulujen kasvuksi ennakoitaan 2,8 milj. euroa, kuluja lisäävät osaltaan kilpailukysymyksen mukaisten lomarahaleikkausten päättymisen.

Edellä kuvatut panostukset ja menolisäket vaikuttavat keskeisesti siihen, että kunnan budjetoitu tulos painuu alijäämäiseksi vuonna 2020. Talouden tasapainottaminen edellyttää jatkossa toimintatulojen kasvattamista sekä toimintamenojen tiukkaa hallintaa. Panostukset tulee entistä kriittisemmin priorisoida kohdentaa hankkeisiin, joilla saavutetaan paras vaikuttavuus sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että kunnan elinvoiman kannalta.

Tuusulan tulee lähivuosina ottaa huomioon ennustettu väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ja mitoittaa emokunnan toiminnot palvelukysynnän mukaisesti. Samalla ikääntyvä väestö tulee väistämättä vaatimaan rajallisten resurssien kohdentamista terveydenhuolto- palveluihin. Keusotella on mahdollisuus entistä vahvempana toimijana vastata tähän haasteeseen ja pitää toimintamenojen kasvu hallittavalla tasolla. Omalta osaltaan kunnan palvelukykyä ja kustannustehokkuutta kehitetään jatkamalla palveluiden ja palveluprosessien kehittämistä ja digitalisointia.

Tontinmyynneillä on olennainen merkitys Tuusulan kunnan tulonmuodostuksessa. Keskeisessä roolissa ovat kunnan elinvoiman vahvistaminen ja taloutta tukevat aktiivinen elinkeinopolitiikka ja kaavoitus, kuntakeskusten kehittäminen sekä kysyntään vastaavan asunto- ja yritystonttitarjonnan varmistaminen, erityisesti Etelä-Tuusulan alueella.

Investoinnit ja rahoitus

Kunnan investoinnit ovat edelleen korkealla tasolla ja kokonaismäärä asettuu vuonna 2020 noin 30,4 milj. euroon ja vesihuoltoliikelaitos

mukaan lukien 33,1 milj. euroon. Infranhankkeisiin (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) investoidaan noin 12,4 milj. euroa, vesi- ja viemäriverkostoon noin 2,7 milj. euroa. Suurimmat infrainvestoinnit kohdistuvat Puustellinmetsän ja Lahelanpelto II:n asuinalueiden tiestön, puistojen ja muun kunnallistekniikan rakentamiseen sekä Koskenmäen ja Vaunukankaan liittymien parantamiseen.

Rakennusinvestointien määrä asettuu 12,7 milj. euroon, lähelle vuoden 2019 budjetoitua tasoa. Suurimmat yksittäiset 2020 käynnistyvät rakennushankkeet ovat Martta Wendelinin päiväkotiki- sekä Monion lukio- ja kulttuurin monitoimirakennus. Kunnassa on suunnitteilla useita mittavia koulujen perusparannus- ja uudisrakentamishankkeita vuosille 2021 -2025, joiden toteutuessa vuotuisten investointien määrä nousee yli 50 milj. euron. Kunnan tulorahoitus ei riitä kasvavien investointien rahoittamiseen. Vuoden 2020 investoinneista pystytään kattamaan tulorahoituksella ainoastaan vajaa puolet. Kunnan tulorahoitusta vahvistavat vesihuollon liittymismaksut (0,8 milj. euroa) sekä arviolta 0,9 milj. euron rahoitusosuudet, jotka koostuvat lähinnä ARA:n infra-avustuksista Rykmentinpuistoon. Kunnan korollisten velkojen ennakoitaan kohoavan vuoden 2020 loppuun mennessä 148 milj. euroon. Velan määrä olisi 3 817 euroa /asukas.

Vuosiin 2021 – 2024 on kasaantumassa kerralla keskeisiltä osin koko Etelä-Tuusulan koulu- ja päiväkotiverkon uusiminen; suunniteltuja rakentamishankkeita ovat Martta Wendelin päiväkotiki, Monio, Kirkonkylän koulu, Riihikallion yläkoulu, Rykmentinpuiston yhtenäiskoulu ja Lahelan yhtenäiskoulu. Investointien toteuttamiseen luodaan aikataulupainetta nykyisiin koulukiinteistöihin liittyvät sisäilmaongelmat. Etusijalle asetetaan kiireellisten koulu- ja päiväkotiki- investointien ohella investoinnit, joilla potentiaalia lisätä kunnan elinvoimaa ja tuloja, pienentää kustannuksia sekä parantaa toiminnan tuottavuutta.

Tavoitteena on pitää kunnan velkaantumisen hallittuna. Lähivuosien raskaan investointiohjelman läpivienti edellyttää kunnan tulopohjan vahvistamista monipuolisesti. Etusijalle asetetaan kiireellisten koulu- ja päiväkotiki- investointien ohella investoinnit, joilla potentiaalia lisätä kunnan elinvoimaa ja tuloja, pienentää kustannuksia sekä parantaa toiminnan tuottavuutta. Keskiössä on Etelä-Tuusulan yritys-alueiden kaavoituksen ja myynnin ripeä edistäminen. Samalla palveluiden tuottamisessa haetaan säästöjä palveluverkkoa tiivistämällä sekä mitoittamalla henkilöstö kysynnän mukaiseksi. Kunnan tulisi päästä taloussuunnitelmakaudella investoinneissa 50 %:n tulorahoitukseen; tämä edellyttää kunnalta tulevina

vuosina vähintään 20 - 30 milj. euron vuosikatetta sekä reilusti ylijäämäisen tuloksen saavuttamista. Tavoitteen tulee olla, että kunnan lainamäärä saadaan pidettyä alle 250 milj. euron tasossa vuonna 2024, ja tämän jälkeen velkamäärä käännetään laskevalle uralle. Kunnassa joudutaan väistämättä arvioimaan myös kiinteistö- ja/tai kunnallisveroprosenttien nostamista.

Verotulojen kehitys

Vuonna 2020 koko maan verotulojen arvioidaan kasvavan nopeasti. Kunnallisverojen kasvu johtuu pääasiassa erittäin heikosta vertailuvuodesta 2019. Vuoden 2019 ennakkoverojen kertymävajeeksi on verokortti- ja tulorekisteriuudistusten vuoksi oletettu koko maan tasolla -600 milj. euroa. Vaikka kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, niin oletuksena on, että verovuoden 2020 ennakkoverot kertyvät taas samalla tavalla jättäen vuoden 2020 ennakoitua vastaavasti alemmalle tasolle. Täten ennusteessa ei ole huomioitu mahdollisia muutoksia verovelvollisten käyttäytymisessä. Lisäksi verovuoden 2019 jäännösverot tilitetään kunnille verotuksen joustavan valmistumisen myötä pääosin vasta kalenterivuoden 2020 aikana. Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun alentuminen nostaa omalta osaltaan verotuloja vuonna 2020, kuten myös parantunut työllisyystilanne. Veroperustemuutosten arvioidaan vähentävän kuntien verotuloja -298 milj. eurolla vuonna 2020, jotka on talousarvioesityksessä esitetty kompensoitavaksi kunnille (285 milj. euroa).

Tuusulan verotulolajien tuoton kehitys

Seuraavalla sivulla olevassa yhteenvetotaulukossa on kuvattu Tuusulan kunnan eri verolajien tuoton kehitys vuosina 2017 - 2019 sekä vuosien 2019 - 2020 arviot (Kuntaliiton ennuste 9.10.2019). Verotuloja ennustetaan kertyvän Tuusulan kunnalle vuonna 2020 yhteensä noin 194,3 milj. euroa. Kokonaisverotulokertymän ennakoitaan kasvavan peräti 13,0 milj. euroa (7,2 %) vuoden 2019 ennusteeseen nähden. Kunnallisveroprosenttina on taloussuunnitelma-kaudella käytetty 19,50. Kunnallisveron osuus kunnan verotuloista on arvion mukaan 90,3 % vuonna 2020. Koko maan kunnallisverojen ennakoitaan kasvavan 6,2 %. Tuusulan osalta kasvuksi ennakoitaan 7,6 %. Yhteisöverossa ei ole vielä huomioitu hallituksen vuosille 2020-2023 linjaamia kone- ja laiteinves-

tointien korotettuja poistoja eikä aineettomien investointien 50 % ylimääräistä verovähennystä. Kunnille muutosten vaikutukset aiotaan kompensoida yhteisöveron jako-osuutta korottamalla. Vuonna 2020 kuntien osuus koko maan yhteisöverotuloista on 31,3 %. Tuusulan kunnalle kertyvien yhteisöverotulojen kehitys on pitkälti sidoksissa kunnassa toimivien yritysten tuloskehitykseen sekä yritysten määrän kasvuun. Kiinteistöveroprosenteille on laissa määritellyt vaihteluvälit. Vuodelle 2020 ei ole vireillä lakimuutoksia kiinteistöveroihin liittyen. Kiinteistöverotusta varten ollaan kehittämässä uutta maapohjan arvostamisjärjestelmää, jo ka otetaan näillä näkymin käyttöön 2022.

Kiinteistöverolain 12 b §:ssä mainituissa kunnissa (pääkaupunkiseudun ja sen kehysalueen kunnat, mukaan luki- en Tuusula) rakentamattoman rakennuspaikan prosentti tulee määrätä vähintään 3,00 prosenttiyksikköä korkeamaksi kuin kunnan yleinen kiinteistöveroprosentti.

Talousarvioesityksessä on esitetty rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveron korottamista 3,93 %:sta 6,00 %:iin. Korotuksen arvioidaan tuottavan kunnalle noin 0,19 milj. euron verotulojen lisäyksen. Sivun yläosan taulukossa ovat lain mahdollistamat kiinteistöveron vaihteluvälit vuonna 2020 sekä Tuusulan kunnassa noudatettavaksi ehdotetut veroprosentit. Kunnan verotulojen lopulliseen toteumaan vaikuttavat keskeisesti ansiotulojen kehitys, väestön kasvu, kunnassa toimivien yritysten liiketoiminnan kehitys sekä valtion ja kuntien välisen jako-osuuden muutokset. Tavoitteena on pitää Tuusulan verotus kilpailukyisenä niin nykyisille kuin uusillekin asukkaille. Valmisteilla olevan Sote- ja maakuntauudistuksen myötä noin puolet kuntien tehtävistä siirtyy uusille maakunnille ja osa kuntien nykyisistä verotuloista ohjataan valtion kautta maakunnille. Verotuksen tulevat muutokset tarkentuvat valmistelun edetessä.

1000 euroa	2017	muutos %	E 2018	muutos %	E 2019	muutos %	E 2020	muutos %	E 2021	muutos %
Kunnallisvero	159 903	-0,8	161 181	0,8	162 859	1,0	175 273	7,6	181 737	3,7
Yhteisövero	7 652	17,2	7 817	2,2	8 207	5,0	8 594	4,7	9 024	5,0
Kiinteistövero	9 985	14,2	10 205	2,2	10 210	0,0	10 395	1,8	10 395	0,0
Yhteensä	177 540	0,6	179 203	0,9	181 276	1,2	194 262	7,2	201 156	3,5

Tuusulan verotulolejien kehitys 2017 – 2021, tuhatta euroa

	Lain sallima vaihteluväli	Tuusulan vero %
Yleinen kiinteistövero	0,93–2,00	0,93
Vakituinen asuinrakennus	0,41–0,90	0,41
Muu asuinrakennus	0,93–2,00	0,93
Rakentamaton rakennuspaikka	3,93–6,00	6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00–1,55	0,65

Kiinteistöveron vaihteluvälit vuonna 2020 ja Tuusulan kiinteistöveroprosentit.

Valtionosuudet

Tuusulan kunnan valtionosuuksien arvioidaan nousevan 28,4 milj. euroon, kasvua 4,8 milj. euroa talousarvioon 2019 nähden. Valtionosuudet kasvavat huomattavasti vuonna 2020 perustuen kilpailukyky sopimukseen liittyvään valtionosuuden leikkauksien pienentymiseen, valtion ja kuntien välisen kustannusjaon tarkistukseen ja indeksikorotukseen. Lisäksi valtionosuuksia kasvattavat hallitusohjelman mukaiset lisäykset. Merkittävä osa valtionosuuksien kasvusta kompensoi kunnan muiden tulojen piennentymistä tai menojen kasvua. Veroperustemuutoksista aiheutuva verotulojen menetys kompensoidaan kunnille vuodesta 2020 lähtien erilliseltä määrärahmomentilta. Veromenetyksen kompensatio näytetään kunnan tuloslaskelmassa omana eränä.

Taloussuunnitelman lähtökohtana on, että vuosina 2021 - 2024 valtionosuuksien määrässä ei tapahdu olennaisia muutoksia. Valtionosuuksien määrään vaikuttavat mm. valtiontalouden kehitys, uudet veroratkaisut ja sekä kunnille asetettavien tehtävien ja velvoitteiden muutokset. Kuntien valtionosuusjärjestelmää tultaneen uudistamaan voimakkaasti sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä.

Konserniohjauksen periaatteet ja omistajapoliittiset tavoitteet vuodelle 2020

Tuusulan kuntakonserniin kuuluu 12 tytäryhtiötä ja kaksi osakkuusyhtiötä. Lisäksi Tuusula on jäsenenä

yhdeksässä kuntayhtymässä.

Konserniohjaus on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Tuusulan valtuusto hyväksyi uuden konserniohjeen (13.11.2017 § 193). Konserniohjeen mukaisesti konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnan järjestämisestä. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, konsernijaosto, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja. Konsernijohto voi antaa ohjeita eri yhteisöjen hallintoelimiin valituille henkilöille.

Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitikan ja konsernin tavoitteiden toteutumista sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita.

Tytäryhteisöjä johtaa yhtiön hallitus tai muu sitä vastaava elin, johon kunnan konsernijaosto nimeää jäsenet yhtiökokousedustajansa kautta. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.

Tytäryhtiöille on asetettu vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet. Kaikki tytäryhtiöt asettavat seuraavat tunnusluvut talousarviovuodelle ja raportoivat niistä tilinpäätöksen yhteydessä:

- Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut
- Nettotulos %
- Omavaraisuusaste
- Suhteellinen velkaantuneisuus
- Lainamäärä/asukas.

Kunta ohjaa ja tukee konserniyhtiöitä niiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä jatkaa yhtiöiden kanssa toiminnan kehittämistä sekä toimintatapojen yhtenäistämistä. Perustavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa. Konserniohjauksen tukena toimii vuoden 2017 elokuussa toimintansa käynnistänyt kunnan konsernijaosto.

1) Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy

Tuusulan Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin.

Vuonna 2020 yhtiö keskittyy toteuttamaan uusia vuokratohankkeita päivitetyn tonttiohjelman mukaisesti. Jokelaan valmistuu lokakuussa 30 asuntoa ja Lahelanpellon alueelle kesäkuussa 15 ryhmäasunnon kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö Neitoperho. Neitoperhoon saatiin ARAlta 40 %:n investointiavustus. Rykmentinpuiston Kotipihan hanke valmistuu asuntomessujen jälkeen, suunnitelmissa on toteuttaa alueelle noin 70 vuokra-asuntoa yhtiön omistukseen. Kohteen rakennustyöt alkavat mahdollisesti loppuvuodesta. Kellokosken Nystenintielle toteutettavan vuokratalon viite- ja hankesuunnitelua työstetään, rakennustöiden on määrä alkaa keväällä 2021.

Uudisrakentamista toteutetaan yhtiön vahvistamien laatukriteereiden pohjalta. Yhtiö käynnistää selvityksen kiinteistökannan salkutuksesta ja elinkaariarvioinnista. Kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan tekoälyä hyödyntävällä Leanheat lämmönseurannalla. Kiinteistöjen ja huoneistojen korjaustoimintaan panostetaan. Suunnitelmakorjaukset toteutetaan hiljattain hyväksytyyn 2020-2025 korjausohjelman mukaisesti. Yhtiö noudattaa toiminnassaan vuosille 2018-2021 vahvistamaansa kiinteistöstrategiaa.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kunnan strateginen omistus perustuen erityisesti yhtiön vahvaan rooliin sosiaalisessa asuntopolitiikassa ja -tuotannossa.

Kunnan tavoitteena on keskittyä ydintoimintoihinsa, tehostaa pääoman käyttöä sekä keskittää vuokra-asumispalvelut Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy:öön. Kunta jatkaa

omistamiensa, jäljellä olevien yksittäisten huoneistojen myyntiä.

2) Toimitilapalveluja tarjoavat yhtiöt

Kunta omistaa KOy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen osa- kekannan. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata KOy Riihikallion palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja sekä omistaa ja hallitaomistamia tontteja. Yhtiön omistamat tilat saatiin vuokrattua vuoden 2017 aikana. Yhtiön tavoitteena vuodelta 2020 on myydä omistamansa viimeinen tontti ja mini- moida toiminnan kustannuksia. Yhtiön toiminta pyritään kääntämään lähivuosien aikana voitolliseksi.

Koy Riihikallion päiväkotikeskus omistaa tilat, joissa toimii kunnan päiväkotitiloja. Yhtiön omistamissa tiloissa nousi esiin sisäilmaongelmia vuonna 2017. Rakentaja otti vastuun korjaustoimista keväällä 2018 ja korjaukset saatettiin päätökseen 2018 loppuun mennessä. Neuvottelut kiinteistöyhtiölle aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta ovat kesken. Kiinteistöyhtiön tiloissa tehdään jatkokartoitusta tuoreisiin sisäilmahavaintoihin liittyen.

Kiinteistö Oy Hyrylän ostoskeskus on Tuusulan kunnan 100 % omistama yhtiö, joka omistaa Hyrylän keskustassa liikerakennuksen maapohjineen. Tuusulan kunta hakee aktiivisesti ratkaisuja Hyrylän keskusta-alueen kaavoittamiseksi ja kehittämiseksi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Yhtiön omistama tontti ja rakennuksien sijainti ovat keskeisiä mahdollisten tulevien kaavoitus- ja sopimusratkaisujen näkökulmasta. Kunta päätti lokakuussa 2018 käynnistää toimenpiteet Kiinteistö Oy Hyrylän Ostoskeskuksen sulauttamiseksi kunnan toimintoihin. Yhtiön purkumenettely saadaan päätökseen vuoden 2019 loppuun mennessä.

3) Liikuntapalveluja tarjoavat yhtiöt

Tuusulan Tenniskeskus Oy, Tuusulan Jäähalli Oy, Kellokosken Jäähalli Oy, Tuusulan Tekonurmi Oy ja Jokelan Tekonurmi tukevat toiminnallaan kuntalaisten liikuntamahdollisuuksia Tuusulan alueella yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen kanssa.

Jokelan Tekonurmi Oy on Tuusulan kunnan 100 % omistama yhtiö, joka omistaa ja hallinnoi Jokelan tekonurmikenttää. On todettu, että yhtiön koko ja kulurakenne eivät enää puolla toimimista erillisenä osakeyhtiönä. Kunta päätti syyskuussa 2019 käynnistää toimenpiteet yhtiön sulauttamiseksi kunnan toimintoihin.

4) Muut tytäryhtiöt

Tuusula teki syksyllä 2017 päätöksen siirtää työterveyspalvelunsa yhdessä Nurmijärven kanssa vuoden 2018 alusta toimintansa käynnistäviin Uudenmaan Työterveys Oy:öön ja Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:öön. Mäntsälä siirsi työterveyspalveluidensa toiminnot yhtiöihin sekä tuli yhtiöiden osakkaaksi syyskuussa 2018. Keusote liittyi yhtiön osakkaaksi alkuvuodesta 2019.

Talousarvion sitovuus

Tavoitteiden sitovuus

Tuusulan valtuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranomaisia.

Valtuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat Tuusulan kuntastrategiaosassa esitetyt vuositavoitteet ja toimenpiteet.

Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut, tunnusluvut ja suoritettavat tavoitteet ovat ohjeellisia siten, että kunnanhallituksen ja lautakuntien tulee ottaa ne huomioon käyttösuunnitelmia valmisteltaessa ja päätettäessä. Käyttösuunnitelmat hyväksytään kunnanhallituksessa lautakuntien valmisteluun ja ehdotukseen pohjautuen sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion. Talousarvion liitteenä ovat lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2020.

Käyttötalous

Talousarvion määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden toimialuetasolla siten, että yleissitovuutena on valtuustoon nähden toimialueen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät sisäiset erät. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2020 tavoitteita ja määrärahoja ja tuloarvioita. Myös Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen määrärahat ovat nettositovia.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkotuotot, muut rahoitustuotot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

Vesihuoltolaitos on kunnallinen liikelaitos. Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt laitoksen taloussuunnitelman. Vesihuoltoliikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma esitetään valtuustolle kunnan taloussuunnitelman yhteydessä. Vesihuoltoliikelaitoksen toimintakate tulee olla vähintään kunnan talousarvion mukainen. Laitokseen sijoitetulle peruspääomalle peritään korkoa valtuuston päätöksen mukaisesti 6,5 % vuodessa.

Rykmentinpuiston aluekehityshankkeelle on perustettu laskennallinen taseyksikkö talousarviovuoden 2017 alusta, toiminnan ja talouden seurannan selkeyttämiseksi.

Investoinnit

Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti. Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit esitetty talousarviokirjan investointiosioissa kokonaisuudessaan kunnanhallituksen alla.

Kansliapäälliköllä ja/tai talousjohtajalla on oikeus siirtää tietokoneohjelmistoihin liittyviä määrärahoja investointikohteelta toiselle tai talousarviovuoden aikana tunnistetulle uudelle investoinnille kunnan ICT-johtoryhmän esitykseen perustuen.

Rahoitus

Valtuusto vahvistaa puitteet taloussuunnitelmaan perustavalle lainanotolle. Talousarvion mukaan kunta nostaa nettomääräisesti uutta lainaa vuonna 2020 noin 20 milj. euroa. Taloussuunnitelman mukaan kunnan lainamäärän kasvu jatkuu nopeana vuosina 2021–2024. Kunnan kokonaisinvestointien arvioidaan vuosina 2021–2024 nousevan enimmillään jopa lähes 300 milj. euroon.

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta on vuoden 2020 lopussa vähintään 50 prosenttia. Tuusulan kunnan kiinteäkorkoisten lainojen määrä oli lokakuussa 65 milj. euroa, joka vastasi noin 57 %:n osuutta kunnan koko lainamäärästä.

Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojausilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta, edesauttaen siten budjetin laatimista ja siinä pysymistä. Korkosuojausautumisilla saavutettava vakaampi keskikorko sopii hyvin kunnan tarpeisiin, koska kunnan investoinnit ovat pääosin käyttöiltään erittäin pitkäaikaisia.

Valtuudet rahoituksen nostamiseksi

Maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitettujen lyhytaikaisen rahoituksen (yksittäisten lainojen laina-aika enintään yksi vuosi) ottamiseen valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että lyhytaikaista rahoitusta on yhtä aikaa käytössä enintään 80 milj. euroa. Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

Kone- ja kalustohankintojen rahoitusta varten valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että leasingrahoitusta on yhtä aikaa käytössä enintään 10 milj. euroa.

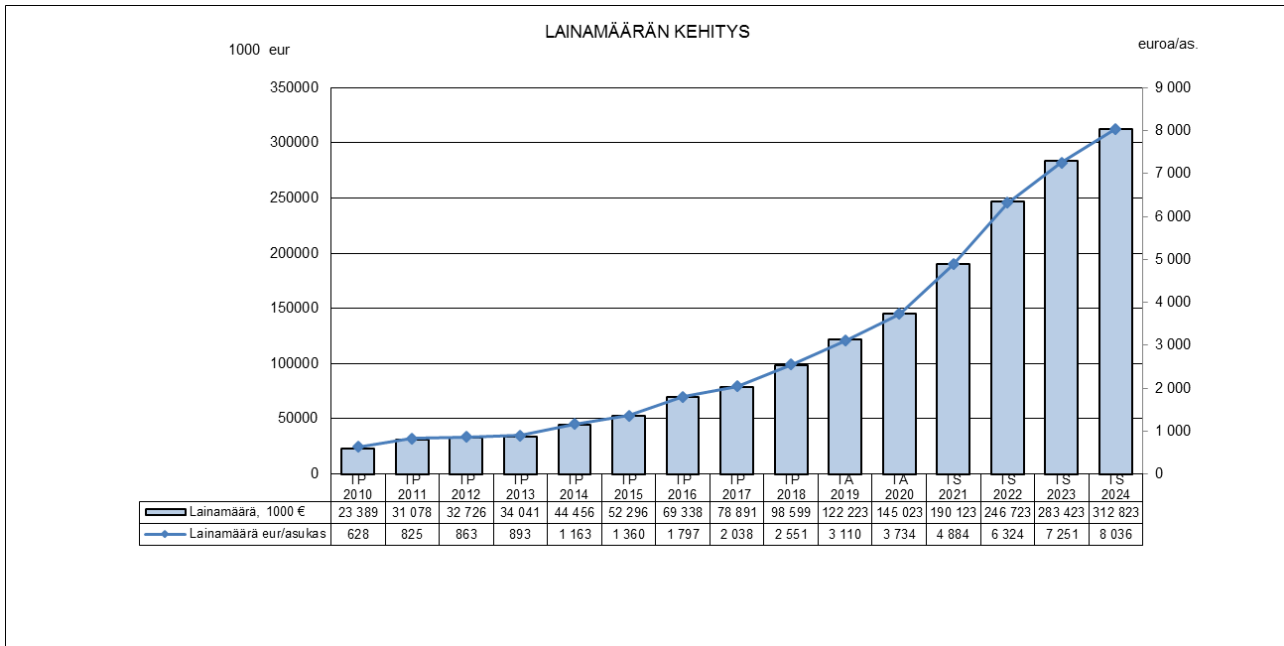
Valtuusto antaa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa nettomääräisesti uutta pitkäaikaista lainaa enintään 50 milj. euroa.

Valtuudet korkosuojausten tekemiseksi

Korkosuojausjauksia voi tehdä vain talousjohtaja yhdessä kansliapäällikön kanssa. Talousjohtaja informoi kunnanhallitusta ja konsernijaostoa suojausten tekemisen suunnittelusta ja valmistelusta. Talousjohtajalla on yhdessä kansliapäällikön kanssa myös oikeus purkaa tai muuten muokata tekemiään korkosuojausjauksia.

Suunnitelma alijäämän kattamisesta

Talousarviovuoden 2020 budjetoitu alijäämä, yhteensä 3,8 milj. euroa, katetaan taseeseen kertyneillä ylijäämillä, joita oli vuoden 2018 tilinpäätöksessä 53,5 milj. euroa ja arviolta noin 49,6 milj. euroa vuodelta 2020 laadittavassa tilinpäätöksessä.

Tiedoissa ei ole mukana vesihuoltoliikelaytosta.

Kunnan avainlukuja

Tunnusluvut	2018	ENN/2019	TA 2019	TA 2020
Tilikauden tulos, 1000 €	-3 296	-13 204	-959	-4735
Vuosikate, 1000 €	8 608	451	12 696	10 442
Vuosikate % poistoista	72	3	93	69
Vuosikate euro/asukas	223	11	323	269
Investoinnit, brutto 1000 €	33 889	35 382	40 253	30 439
Lainat, 1000 €	98 599	104 462	122 223	150 169
Lainat €/asukas	2 551	2 686	3 110	3 734
Asukasluku vuoden lopussa	38 644	38 885	39 302	38 840

Tiedoissa ei ole mukana vesihuoltoliikelaytosta.

Käyttötalous

Ei sisällä vesihuoltolaitosta								
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	(1000 €)			euro	TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019	MTA v.2019	TA 2020	2021	2022	2023	2024
TUOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	19 784	17 605	17 551	17 766 712	17 851	17 935	18 020	18 106
Maksutuotot	15 151	9 104	9 344	8 809 320	8 870	8 930	8 992	9 053
Tuet ja avustukset	1 348	706	706	842 000	844	845	847	848
Muut toimintatuotot	29 366	30 259	32 374	30 962 637	31 319	31 508	31 698	31 889
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	65 649	57 674	59 974	58 380 669	58 883	59 218	59 556	59 897
Valmistus omaan käyttöön	351			100 000				
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-79 945	-58 474	-58 494	-60 509 953	-61 115	-61 726	-62 343	-62 967
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-16 991	-11 999	-12 088	-13 330 327	-13 464	-13 598	-13 734	-13 872
Muut henkilösivukulut	-2 891	-2 253	-2 253	-2 308 517	-2 332	-2 355	-2 378	-2 402
Palvelujen ostot	-112 867	-146 695	-150 534	-153 567 667	-155 103	-156 654	-158 221	-159 803
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-12 313	-9 534	-9 815	-9 922 009	-10 021	-10 121	-10 223	-10 325
Avustukset	-11 228	-7 519	-7 469	-7 418 875	-7 493	-7 568	-7 644	-7 720
Vuokrat	-23 952	-21 262	-22 728	-23 025 557	-23 256	-23 488	-23 723	-23 960
Muut toimintakulut	-1 282	-840	-844	-784 631	-792	-800	-808	-816
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-261 469	-258 575	-264 225	-270 867 536	-273 576	-276 312	-279 075	-281 866
TOIMINTAKATE	-195 469	-200 901	-204 250	-212 386 867	-214 693	-217 094	-219 519	-221 969
Toimintakulujen muutos %	4,23	-1,11	2,18	4,75	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimintakulujen muutos euroina	10 616	-2 894	5 649	12 292 427	2 709	2 736	2 763	2 791
Toimintakatteen muutos %		2,78	1,67	5,72	1,09	1,12	1,12	1,12
Toimintakatteen muutos euroina		5 432	3 349	11 485 481	2 306	2 401	2 425	2 450
Asukkaat 31.12.	38644	39302	39302	38840	38927	39012	39089	39154
Toimintakate euro/asukas	-5058	-5112	-5197	-5468	-5515	-5565	-5616	-5669
Henkilöstö yhteensä, HTV2	2 030,2	1 464,5	1 464,5					

TP 2018 tieto ei sisällä myyntituottoihin ja palveluiden ostoihin kirjattua 62,143 Meur Keusote kuntayhtymän ns. kuittauslaskutusta.

Keskeisiä muutoksia kuntalaisten palvelussa ja palvelutuotannossa

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveystyöpalvelut järjestetään ja tuotetaan Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymässä. Kuntayhtymän tavoitteena on yhdenmukaistaa palvelujen sisällöt ja myöntämiskriteerit sekä yhtenäistää toimintatavat kuuden kunnan alueella laadukkaiden sote-palvelujen varmistamiseksi. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tavoitteet palvelun järjestäjänä ja tuottajana ovat:

- Turvata asukkaiden toimivat ja tarpeenmukaiset sote- palvelut alueella
- Hallita kustannusten nousu
- Varmistaa asukkaiden osallistuminen ja vaikuttamisen mahdollisuudet
- Sote-uudistus hyödyttää koko alueen väestöä
- Sosiaali- ja terveystoimialalla tuotetaan laadukkaita ja asiakaslähtöisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita kuntalaisille. Toimintamme on ennakoivaa, vaikuttavaa ja ennaltaehkäisevää. Palveluilla edistämme asukkaiden toimintakykyä ja arjessa pärjäämistä sekä tuemme ja edistämme kuntalaisten omatoimisuutta ja vastuunottoa terveydestään ja hyvinvoinnistaan. Toiminnan uudistaminen on meillä jatkuvaa. Yhteistyötä teemme sisäisesti sekä ulkoisien sidosryhmien kanssa.
- Sote- ja maakuntauudistuksen järjestämisen ja tuottamisen siirtämistä maakuntaan valmistellaan
- Hallituksen valtakunnalliset kärkihankkeet osana sote- uudistusta. Kärkihankkeissa parannetaan iäkkäiden, omais- ja perhehoitajien, lasten ja perheiden palveluja sekä yhdistetään palveluja asiakaslähtöisiksi kokonai- suuksiksi.

Sivistystyöpalvelut

- Tuusulasta kasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurikasvatuksen kärkikunta. Toimintaamme ohjaavat sekä kasvun ja oppimisen että kulttuurin ja vapaa-ajan kehittämissuunnitelmat, opetussuunnitelmat, uusi varhaiskasvatussuunnitelma, hyvinvointisuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelmat ja Iloisen oppimisen Tuusula - käsikirja. Kärkikunnan edellytyksenä ovat

kaikkien palveluiden laadukkaat oppimisympäristöt, joka vaativat palveluverkon kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Päiväkotitoiminta Martta Wendelin, Monio – lukio- ja kulttuuritalo, Kirkonkylän monitoimikampus ja Riihikallion monitoimikampus -rakennushankkeiden toteuttaminen ovat keskiössä. Varhaiskasvatuksen verkkoa supistetaan Etelärinteen yksikön osalta.

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen integroidaan parhaalla mahdollisella tavalla sivistystoimen peruspalveluihin ja lasten ja nuoren hyvinvointi on keskiössä toimintaa kehitettäessä. Hyvinvointitieto on päätöksenteon perusta ja tiedolla johtamista kehitetään koko toimialalla. Järjestämme laadukasta täydennyskoulutusta osaamisen kehittämiseksi.
- Keskitymme vuonna 2020 liikuntapaikkojen ja puistojen kunnossapitoon sekä Urheilukeskuksen kehittämiseen monipuoliseksi eri urheilulajien keskuksiksi. Toteutamme terveysliikunnan ohjelmaa.
- Nuorisotyötä teemme nuorten osallisuutta lisäämällä ja koulunuorisotyön uudella toimintamallilla.
- Jatkamme Kulttuuri liikuttaa -teemaa; kulttuuri mahdollistaa sekä fyysistä että henkistä kasvua eri ikäisillä tuusulalaisille ja vierailijoille
- Kirjastopalveluissa laadimme palveluiden kehittämissuunnitelman Kellokosken alueella ja keskitymme lukutaidon edistämiseen ja lukemisen innon lisäämiseen.
- Yhdessä onnistumme parhaiten ja toteutamme tapahtumia yhteisesti eri palvelualueiden toimijoiden kanssa.

Kasvu ja ympäristö

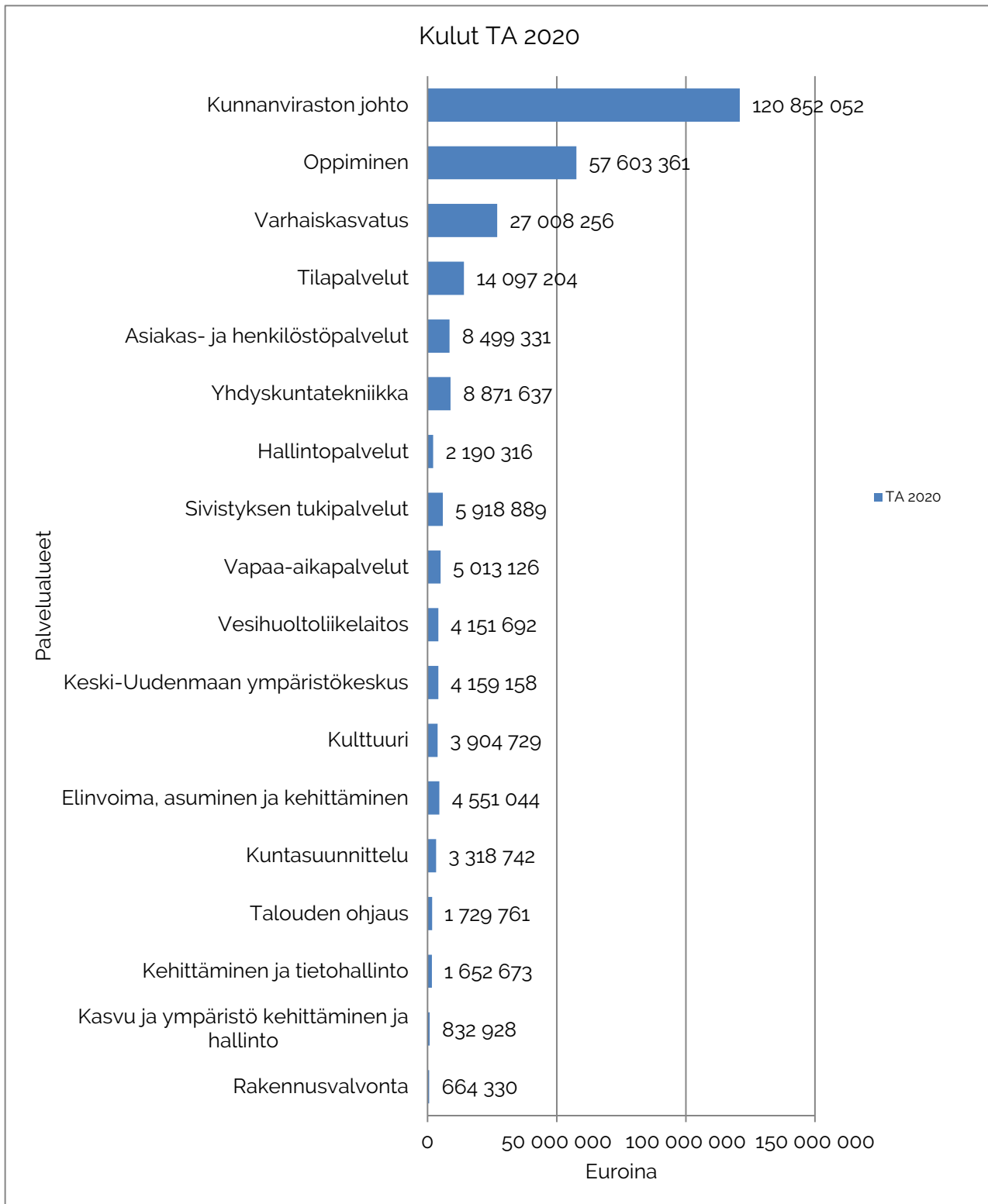
- Koskenmäen kiertoliittymän saneerauksen viimeistelytyöt saatetaan päätökseen
- Aloitamme pysäköinninvalvonnan, mikä edistää keskustojen pysäköintiongelmien ratkaisemista
- Puistoja ja viheralueita kehitetään ja niiden hoidon tasoa nostetaan
- Järjestämme Asuntomessut Tuusulassa kesällä 2020
- Hyödynnämme Asuntomessuja koko kunnan toiminnassa
- Panostamme erityisesti tonttivarantoa synnyttäviin ja vetovoimaa kehittäviin kaavoihin, mm. Focus-alueeseen, keskustoihin ja Hyrylän Itäisen ohikulkutien varressa oleviin työpaikka-alueisiin

- Rakennusvalvonnan arkiston sähköistämistä jatketaan, jolloin Lupapiste-verkkokaupasta voidaan tarjota aikaisempaa enemmän ostettavaa materiaalia

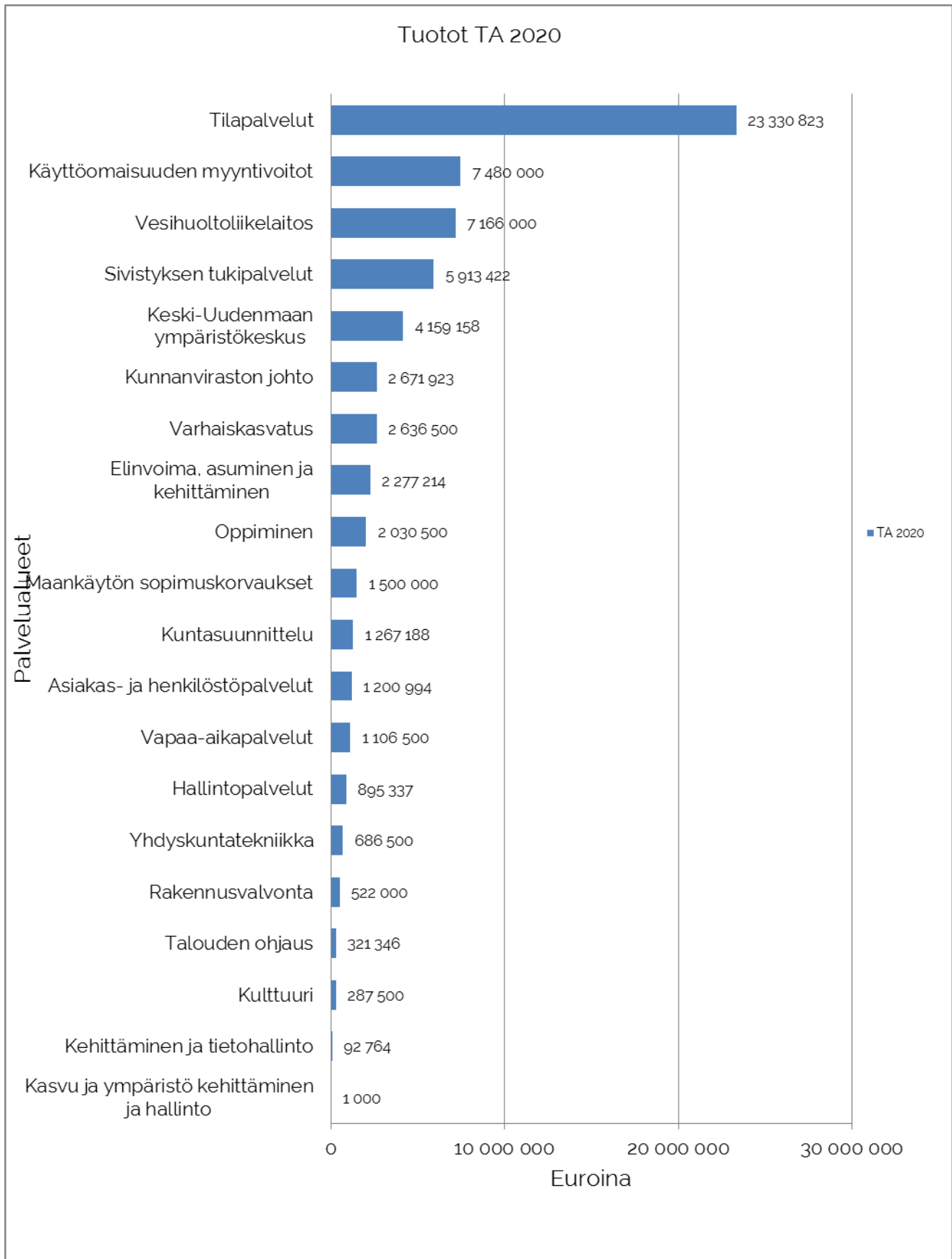
Johtaminen, organisaatio ja

yhteiset palvelut

- Varmistamme Kuuden Sote -kuntayhtymän toteutumis- ja tehtyjen suunnitelmien pohjalta ja teemme tiivistä yhteistyötä kuntayhtymän ja muiden sidosryhmien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi
- Vahvistamme asukasdemokratiaa ja osallisuutta sekä tuemme kuntalaisten omaehtoisen tekemistä osallisuusmallin mukaisesti. Tuemme alueellisten kehittämisverkostojen toimintaa.
- Jatkamme kuntatasoisen keskitetyn asiakaspalvelun (Tuusinfo) kehittämistä ja otamme käyttöön uusia palvelumuotoja. Yhtenä keskeisenä tehtävänä on tukea kuntalaisia sähköisten palveluiden käytössä.

Taulukossa ei mukana TP 2018 tietoja, koska tiedot eivät vertailukelpoisia v.2020 organisaatiorakenteen kanssa.

Taulukossa ei mukana TP 2018 tietoja, koska tiedot eivät vertailukelpoisia v.2020 organisaatorakenteen kanssa.

MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTENVELOTO v.2020

Toimielin Palvelualue/hankeryhmä	Määrärahat	Tuloarviot
	Talousarvio	Talousarvio
KÄYTTÖTALOUSOSA		
Kunnanhallitus		
Kunnanviraston johto	120 852	2 672
Asiakas- ja henkilöstöpalvelut	8 499	1 201
Hallintopalvelut	2 190	895
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	4 159	4 159
Talouden ohjaus	1 730	321
Kehittäminen ja tietohallinto	1 653	93
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		
Oppiminen	57 603	2 031
Varhaiskasvatus	27 008	2 637
Sivistyksen tukipalvelut	5 919	5 913
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		
Kulttuuri	3 905	288
Vapaa-aikapalvelut	5 013	1 107
Kuntakehityslautakunta		
Kehittäminen ja hallinto	833	1
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	4 551	2 277
Kuntasuunnittelu	3 319	1 267
Rakennusvalvonta	664	522
Tekninen lautakunta		
Yhdyskuntatekniikka	8 872	687
Tilapalvelut	14 097	23 331
Kunnanhallitus		
Myyntivoitot		7 480
Maankäyttösopimukset		1 500
Yhteensä	270 868	58 381
TULOSLASKELMAOSA		
Verotulot		194 262
Valtionosuudet		28 382
Korkotulot		250
Muut rahoitustulot		490
Korvaus liikelaitoksen peruspääomasta		488
Korkomenot	990	
Muut rahoitusmenot	50	

INVESTOINTIOSA		
Kunnanhallitus		
Aineettomat hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 000	8 800
Kiinteät rakenteet ja laitteet	50	
Koneet ja kalusto		
Osakkeet ja osuudet	254	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	420	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset		
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		
Aineettomat hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	100	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet		
Koneet ja kalusto	350	
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	400	
Koneet ja kalusto	305	
Kuntakehityslautakunta		
Koneet ja kalusto		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet		
Tekninen lautakunta		
Talorakennus	12 690	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 685	900
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	140	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 720	
Koneet ja kalusto	325	
Investoinnit yhteensä	30 439	9 700
RAHOITUSOSA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12 200	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	
Yhteensä	320 147	291 952

Käyttötalouden taulukoiden lukuohje

TP 2018	= Edellisen vuoden tilinpäätös
TA 2019	= Vuoden 2019 talousarvio
MTA 2019	= Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
TA 2020	= Vuoden 2020 talousarvio
TS 2021 - TS 2024*	= Taloussuunnitelmavuodet 2020-2023

* luvut tuhansina euroina

Toimintatulot ja toimintamenot sisältävät sisäiset erät

Selite	Budjettiyhteenveto palvelualue							
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	242 443	307 103	307 103	277 088	279	282	284	286
TOIMINTAKULUT YHT.	-5 830 748	-5 930 324	-6 070 314	-6 269 520	-6 332	-6 396	-6 459	-6 524
TOIMINTAKATE	-5 588 305	-5 623 221	-5 763 211	-5 992 432	-6 053	-6 114	-6 176	-6 238
Henkilöstömäärä:	15,6	19,6	19,6	21,0				
Määrärahan muutos %		1,7 %	4,1 %	0,0 %	-99,9 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-99 576	-239 566	-339 196	6 263 188	-63	-64	-65

Tuotot esitetään plus-merkkisinä ja kulut miinus-merkkisinä

KUNTATOIMIALA

KUNTATOIMIALA / YLEISHALLINTO- JA JOHDON TUKI				euro	TS (1000 €)			
(1000 €)				TA				
TP 2018	TA 2019	MTA v.2019		2020	2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	11 775	5 326	5 326	6 147 178	6 147	6 147	6 147	6 147
Maksutuotot	1 085	629	629	683 903	684	684	684	684
Tuet ja avustukset	465							
Muut toimintatuotot	3 046		250					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	16 371	5 955	6 205	6 831 081	6 831	6 831	6 831	6 831
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-7 556	-3 273	-3 309	-3 572 330	-3 608	-3 644	-3 681	-3 717
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-1 729	-607	-687	-689 955	-697	-704	-711	-718
Muut henkilösivukulut	-259	-107	-107	-115 825	-117	-118	-119	-121
Palvelujen ostot	-117 683	-112 874	-115 191	-119 360 260	-120 554	-121 759	-122 977	-124 207
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-1 957	-98	-98	-278 050	-281	-284	-286	-289
Avustukset	-123	-141	-141	-141 022	-142	-144	-145	-147
Vuokrat	-2 887	-566	-575	-644 418	-651	-657	-664	-671
Muut toimintakulut	-577	-194	-201	-209 350	-211	-214	-216	-218
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-132 771	-117 860	-120 309	-125 011 210	-126 261	-127 524	-128 799	-130 087
TOIMINTAKATE, S*	-116 400	-111 905	-114 104	-118 180 129	-119 430	-120 693	-121 968	-123 256
Toimintakulujen muutos %				6,07	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimintakulujen muutos euroina				7 149 854	1 250	1 263	1 275	1 288
Toimintakateen muutos %		2,71	0,82	-3,99	1,06	1,06	1,06	1,06
Toimintakateen muutos euroina		3 339	1 020	-4 909 346	1 250	1 263	1 275	1 288
%-osuus verorahoituksesta	57,20	52,45	53,76	52,75	51,68	50,51	50,10	49,69
Asukkaat 31.12.	38644	39302	39302	38840	38927	39012	39089	39154
Toimintakate euro/asukas	-3012	-2847	-2903	-3043	-3068	-3094	-3120	-3148
S* = Sitova taso								
Henkilöstö yhteensä		136,1	136,1	136,1				

KUNTATOIMIALA

Vastuuhenkilö, Harri Lipasti

Toiminnan kuvaus

Pormestari johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana ja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Pormestari toimii myös kunnanhallituksen konsernijaoston puheenjohtajana. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö.

Kansliapäällikkö johtaa ja kehittää kunnan toimintaa pormestarin alaisuudessa sekä johtaa Kuntatoimialaa ja vastaa ko. toimialalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan asianmukaisuudesta. Kansliapäällikkö johtaa kunnan johtoryhmää.

Kuntatoimialaan kuuluvat Yhteisten palveluiden, Sivistyksen sekä Kasvun ja ympäristön toimialueet. Kuntatoimiala vastaa kunnan operatiivisesta johtamisesta, kuntatasoisesta edunvalvonnasta sekä erikseen vielä terveyden ja hyvinvoinnin työn koordinoinnista, osallisuustyöstä sekä viestinnästä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus kuntatoimialalla huolehtii sopijakuntiansa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita.

Strategian toteuttaminen

Valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2019 kunnan edunvalvontasuunnitelman. Toteutamme ja päivitämme edunvalvontasuunnitelmaa vuoden 2020 aikana.

Kunnan talouden pitemmän aikavälin tasapainon varmistamiseksi toteutamme hyväksytyä Kasvun ja talouden hallinnan suunnitelmaa.

Kunnan palvelutoiminnan olennainen muutos oli sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisen siirtyminen 1.1.2019 lukien Keski-Uudenmaan sote

– kuntayhtymälle (Keusote). Vuoden 2020 aikana jatketaan vahvasti Keusoten omistajaohjausta tavoitteena yhdenvertaiset palvelut alueella ja sotekestävyyden kasvun hillintä.

Kunnan strategiaa toteutetaan suoraan kunnan johdon ja yleishallinnon toimesta vuonna 2020 seuraavasti:

Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Maakuntauudistuksen ja Keski-Uudenmaan soten, varmistaen tuusulalaisten lähipalvelut (valtuustokauden tavoite 1.).

- Teemme aktiivista omistajaohjausta ja luomme sille rakenteita
- Teemme tiivistä yhteistyötä tuusulalaisten sotepalvelujen järjestäjän ja tuottajan Keusoten kanssa ja vahvistamme sen toimintaedellytyksiä
- Teemme välitarkastelun kuntaorganisaation organisaatiouudistuksesta ja toimintatapojen uudistuksesta
- Varmistamme kuntastrategiasta valittujen asuntomessutavoitteiden toteutumisen
- Viemme hyvinvointisuunnitelman teoiksi yhteistyössä Keusoten kanssa

Palvelumme ovat laadukkaita ja saavutettavia (valtuustokauden tavoite 2.)

- Seuraamme tuusulalaisten palvelutyytyväisyyttä
- Kehitämme asiakaspalvelun kanavia ja toimintaa

Lisäämme seudullista ja kuntien välistä yhteistyötä ja selvitämme kuntaliitoksen mahdollisuuden (valtuustokauden tavoite 6.)

- Tiivistämme Järvenpään ja Keravan kanssa tehtävää yhteistyötä
- Kehitämme kuntayhteistyöstä tavoitteellisempaa ja rakentavampaa

Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista (valtuustokauden tavoite 7.)

- Toteutamme kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa

- Hyödynämme vaikutusten ennakoarviointia merkittävien asioiden valmistelussa

Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin (valtuustokauden tavoite 8.)

Varmistamme alueellisen hyvinvointisuunnitelman ja kunnan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumisen yhteistyössä Keusoten kanssa

Edistämme kestävästä kehitystä kaikessa toiminnassa. Vähennämme hiilidioksidipäästöjä ja lisäämme uusiutuvan energian osuutta energiankulutuksesta (valtuustokauden tavoite 14.)

Laadimme kestävästä kehityksen suunnitelman ja toteutamme sen tavoitteita

Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien sekä vesistöjen (Jokelan lammet ja Rusutjärvi) virkistys-käyttöä ja saavutettavuutta (valtuustokauden tavoite 27.)
Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämistä johdetaan poikkihallinnollisesti yhteensovittaen tavoitteita ja toimenpiteet

Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen (valtuustokauden tavoite 29.)

Toteutamme kunnan hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa 2019 – 2026

Olemme edelläkävijä osallisuuden edistämässä ja yhteisöllisessä toiminnassa uudistaen samalla toimintatapojamme. Kehitämme kumppanuuksia ja verkostojohtamista (valtuustokauden tavoite 30.)

Jatkamme kunnan osallisuusmallin teoiksi viemistä. Kehitämme osallistuvaa budjetointia tavoitteena saada yhä useampi kuntalainen osallistumaan prosessiin.

Uudistamme kunnan brändiä ja parannamme kunnan tunnettuutta (valtuustokauden tavoite 31.)

Parannamme kunnan tapahtumien koordinoitua ja brändäämme kuntaa niiden avulla. Viemme teoiksi sovitut brändin jalkautustoimenpiteet.

Hyödynämme asuntomessujen tarjoaman mahdollisuuden kunnan brändin tunnetuksi tekemisessä. Laadimme kuntaan yhteisen markkinointisuunnitelman ja noudatamme sitä.

Parannamme kunnan tuottavuutta ja talouden tasapainoa (valtuustokauden tavoite 32.)
Kasvun ja talouden hallintaohjelman toteuttaminen.

Keskeiset muutokset toiminnassa
Kunnan palveluverkkosuunnitelma päivitetään loppuvuodesta 2019. Tämä tulee vaikuttamaan paitsi varhaiskasvatukseen ja koulujen palveluverkkoon niin myös kuntalaisten käytössä olevaan yhteisötilojen palveluverkkoon. Kunnan hallinnon (kunnantalo) toiminta siirtyy vuonna 2020 väistötiloihin Tuuskotoon ja osin jo vuonna 2019 Sahankulmassa sijaitseviin tiloihin. Palveluverkon uudistamiseen liittyy vahva tarve tehdä päätökset ja luopua kunnalle tarpeettomiksi jääneistä tiloista.

Kunnan organisaatorakennetta uudistettiin 1.1.2019 alkaen. Vuoden 2020 aikana arvioidaan organisaatorakenteen toimivuutta ja rakennetta tarkistetaan tarpeen mukaan.

Kuntastrategian toteuttamisen poikkihallinnollista johtamista vahvistetaan. Strategian toteutuksen painopistealueet vuodelle 2020 on määritelty sekä kuvattu sisältöinä ja tekemisen aikajanoina. Kasvutavoitteisiin liittyvien asuin- ja yritysalueiden sekä toisaalta palveluverkon kehittämisen ja Tuusulanjärven virkistyskäytön kokonaisuuksien johtamista tuetaan johtamisvastuiden ja –rakenteiden vahvistamisella ja sisältöjen avoimuudella.

Hyödynämme laajemmin ja systemaattisemmin kattavaa vaikutusten ennakoarviointia merkittävien asioiden valmistelussa.

Hyödynämme asuntomessujen tarjoaman mahdollisuuden kunnan vetovoimatekijöiden markkinoinnissa.

Riskiarvio

Kehittämisen- ja asiantuntijaresurssin riittävyys on, ottaen huomioon lukuisat kehittämis- ja muutoshankkeet, vuonna 2020 merkittävä riski. Riskiä pyritään hallitsemaan vuodelle 2020 määritellyillä tekemisen painopistealueilla. Sen lisäksi kehittämishankkeiden johtamisen ja – prosessien tehokkuutta parannetaan keskeisen tekemisen ja aikataulutavoitteiden yhteisillä kuvauksilla sekä ajantasaisella seurannalla.

Sisäilmaongelmien vuoksi on päätetty toimitila – ja palvelutilojen muutoksista ja väistötiloista. Sisäilmakäsittelyjen ja väistöjen toteuttamisen vaatimat resurssit ovat riski muun tekemisen resurssille. Riskinä on myös uusien sisäilmaongelmien ilmaantuminen

Henkilöstösuunnitelma

Yleishallinnon ja johdon tuessa vakinaistetaan viestinnän asiantuntijan tehtävä.

Kunnanviraston johto

Palvelualue, vastuuhenkilö: Kansliapäällikkö Harri Lipasti

Tavoitteet

Kunnan johdon keskeisenä tehtävänä on johtamisen ja viestinnän keinoin tukea koko organisaation toimintakykyä ja kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020-2034 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Pormestariohjelman perustuva kuntastrategia koostuu 32 valtuustokauden tavoitteesta. Näistä on vuodelle 2020 johdettu yhdeksän painopistettä, jotka vaativat erityistä huomiota. Painopistealueet ovat 1. kunnan kasvun varmistaminen (väestö ja yritykset), 2. kunnan palveluverkon uudistaminen ja toiminnan sisältö, 3. Hyrylän keskustan kehittäminen, 4. Jokelan kehittäminen, 5. Tuusulanjärven kokonaisuuden kehittäminen poikkihallinnollisesti ja sekä hyvinvoinnin että elinvoiman näkökulmista, 6. Urheilupuiston kehittäminen ja vapaa-ajan mahdollisuudet, 7. Asuntomessujen 2020 toteutuksen varmistaminen ja hyödyntäminen kunnan vetovoiman lisäämisessä, 8. Johtamisen ja toimintatapojen kehittäminen, sekä 9. kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä poikkihallinnollisesti ja seudullisena yhteistyönä.

Suunnittelukaudella valmistellaan toteutukseen myös hallitusohjelmaan kirjattu aluehallinnon uudistus. Uudistuva työnjako, kuntalaistarpeiden muutokset ja digitalisaation mahdollisuudet ovat keskeisiä muutoksen sisäl-töjä.

Kunnan johdon keskeisiä tehtäviä on turvata kuntastrategian päämäärien ja tavoitteiden toimeenpano. Tuusulan kunnan kasvun ja kilpailukyyn varmistaminen ja sille asetettujen konkreettisten tavoitteiden saavuttaminen ovat keskiössä, kuten myös kuntalaisten osallisuuden laajentaminen ja syventäminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Jatkamme myös osallistuvan budjetoinnin kehittämistä tiiviissä yhteistyössä kuntalaisten kanssa.

Valtuusto

Vuosittain pidetään keskimäärin yhdeksän valtuuston kokousta ja informaatiotilaisuutta sekä tarpeen mukaan seminaareja ja kuntalaisiltoja.

Tarkastuslautakunta

Lakisääteisen tilintarkastuksen toteuttamiseen ostetaan tilintarkastusyhteisöltä vuosittain 50 tarkastuspäivää. Sisäisen tarkastuksen määrärahat on varattu kunnanviraston johdon talousarvioon.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää toimiva ja riittävä yhteistoiminta tarkastuslautakunnan, tilintarkastuksen ja sisäisen valvonnan kesken.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus kokoontuu pääsääntöisesti viikoittain lukuun ottamatta valtuuston kokouspäiviä ja kesätaukoa. Lisäksi se kokoontuu tarpeen mukaan seminaareihin ja iltakouluihin.

Konsernijaosto

Konsernijaosto kokoontuu tarpeen mukaan, n. kerran kuukaudessa kesätaukoa lukuun ottamatta.

Keski-uudenmaan sote kuntayhtymä ostot

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän määrittämä maksuosuus vuodelle 2020 on Tuusulan kunnan osalta 114 213 832 euroa (toimintakate).

Määräraha on varattu kunnanviraston johdon palvelualueelle. Kuntayhtymä laskuttaa maksuosuudet kunnilta tietopaketeittain aiheuttamisperiaatteiden mukaan. Palvelualueella on tietopakettijaon mukaiset kustannuspaikat toteuman seuraamiseen.

Budjettiyhteenveto KUNNANVIRASTON JOHTO								
Selite	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 392	2 021 170	2 271 170	2 671 923	2 672	2 672	2 672	2 672
TOIMINTAKULUT YHT.	-107 698 431	-113 926 692	-116 374 689	-120 852 052	-122 061	-123 281	-124 514	-125 759
TOIMINTAKATE	-107 697 039	-111 905 522	-114 103 519	-118 180 129	-119 389	-120 609	-121 842	-123 087
Henkilöstömäärä	4	4	10	10				
Toimintakatteen muutos %		3,9 %	5,9 %	5,6 %	3,7 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Toimintakatteen muutos euroina		-4 208 483	-6 406 480	-6 274 607	-4 314	-1 221	-1 233	-1 245

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Tilivuosi 2018 ei ole vertailukelpoinen vuosiin 2019 ja 2020 organisaatiomuutoksista sekä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän perustamisesta johtuen.

Määrärahaan sisältyvät seuraavat kunnanhallituksen käyttövarausmäärärahat:			
	TA 2020 €	TA 2019 €	TP 2018 €
Kunnanhallitus	5 310	5 310	5310
Kunnanhallituksen puheenjohtaja	1 530	1 530	1 530
Kunnanhallituksen varapuheenjohtajat	720	720	720

Määrärahaan sisältyvät seuraavat valtuuston käyttövarausmäärärahat:			
	TA 2020 €	TA 2019 €	TP 2018 €
Valtuusto	3 015	3 015	3 015
Valtuuston puheenjohtaja	1 530	1 530	1 530
Valtuuston varapuheenjohtajat	720	720	720

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä

Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveystalvet järjestetään ja tuotetaan Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymässä 1.1.2019 alkaen. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä pyrkii turvaamaan alueen asukkaille toimivat ja tarpeenmukaiset sote-palvelut, hallitsemaan kustannusten nousua, varmistamaan asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet sekä varmistamaan osaltaan, että tulevat sote-palveluiden uudistukset hyödyttävät koko alueen väestöä.

Keski-Uudenmaan soten alueella asuu lähes 200 000 ihmistä. Kuntayhtymässä työskentelee noin 3 500 sosiaali- ja terveystalvelualan ammattilaista ja kuntayhtymän vuotuinen budjetti on noin 350 miljoonaa euroa (vuosikate). Kuntayhtymä on jaettu kolmeen palvelualueeseen 1) ikäihmisten ja vammaisten palvelut, 2) terveys- ja sairaanhoitopalvelut sekä 3) aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelut ja lasten, nuorten ja perheiden palvelut. Tämän lisäksi kuntayhtymän hallinto on keskitetty strateginen kehittäminen ja tukipalvelut-yksikköön.

Tavoitteiden toteutumista seurataan muun muassa yhteisten toimintamallien käyttöönotolla, valtakunnallisella hoito- ja palvelutakuulla, asiakastytyväisyyssmittareilla, palvelulupauksella, määritellyillä osallistumiskanavilla, toimintamallien kuvauksella, kodin ulkopuolelle sijoitettujen suhteellisella osuudella 0-17 vuotiaista, alueellisella hyvinvointikertomuksella sekä asiakkaalle arvoa tuottavilla palveluprosessikuvauksilla.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän maksuosuus vuodelle 2020 on Tuusulan kunnan osalta 110 225 646 euroa (toimintakate). Tuusulan kunta on lisännyt omaan talousarvioonsa Keusoten esittämän 110 225 646 euron maksuosuuden lisäksi 2 500 000 euroa käytettäväksi erikoissairaanhoidon/HUS maksuosuuteen. Näin ollen Keusoten maksuosuus on Tuusulan kunnan talousarviossa yhteensä 112 725 646 euroa. Kuntayhtymän määräraha on nettositova, ja määräraha on varattu kunnanviraston johdon palvelu-alueelle. Kuntayhtymän laskutus kunnille tapahtuu aiheuttamisperiaatteella kuukausittain, tietopakettien mukaan, seuranta varten on kunnanviraston johdon palvelualueelle avattu tietopakettijaon mukaiset kustannuspaikat.

Kuntayhtymässä käytettävät tietopaketit ovat: suun terveydenhuollon tietopaketti; mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti; lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti; aikuisten sosiaalityön tietopaketti; hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti; vammaisten palvelujen tietopaketti sekä vastaanottopalvelujen tietopaketti, kuntoutuksen tietopaketti sekä päivystyksen tietopaketti. Erikoissairaanhoidon (HUS) laskutetaan kunnilta erikseen ja se pidetään kunnassa omana kustannuspaikkanaan.

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus

Palvelualue, vastuuhenkilö: Ympäristökeskuksen johtaja Risto Mansikkamäki

Toiminnan kuvaus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii sopijakuntien ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita.

Strategian toteuttaminen

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta hyväksyi kesäkuussa 2019 ympäristökeskukselle uuden strategisen tavoiteohjelman, joka tukeutuu ympäristökeskuksen sopijakuntien kaupunki- ja kuntastrategioihin.

Ympäristökeskuksen strategisen tavoiteohjelman keskeisiä päämääriä ovat:

- hyvä ympäristön tila; ja
- hyvä palveluiden laatu.

Molempien päämäärien alle on asetettu yhteensä kahdeksan suunnittelukauden tavoitetta, joita ympäristölautakunnan päätöksen mukaan voidaan vuosien 2020–2023 palvelusuunnitelmia laadittaessa täydentää niitä tukevilla ja ajankohtaisilla muilla vuositavoitteilla, jotka eivät kuitenkaan vaaranna tavoiteohjelman toteutumista.

Suunnitelmakauden 2020–2023 tavoitteita ovat:

- ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnan vaikuttavuuden lisääminen kasvattamalla valvontaohjelman toteutumisaste 70 %:sta 90 %:iin
- säilyttää riskiperusteisen elintarvikevalvonnan kattavuus 100 %:ssa ja kasvattaa terveydensuojelulain mukaisen valvonnan kattavuus 80 %:sta 90 %:iin
- parantaa valuma-aluekunnostuksella sekä muilla vesiensuojelutoimilla Tuusulanjärven, Valkjärven ja Kilpijärven ekologinen tila vähintään tasolle tyydyttävä
- kasvattaa kuntien palvelukiinteistöjen käyttäjistä ja kiinteistöhoitajista muodostuva KUUMA-kuntien ekotukihenkilöiden verkosto 160 henkilöstä 170 henkilöön
- lyhentää ympäristö- ja maa-aineslupien käsittelyaika 16 kuukaudesta kahdeksaan kuukauteen
- jatkaa kiinteätä yhteistyötä sopijakuntien sisäilmatyöryhmissä sekä järjestää vuosittain yhteistyöpalaverit sopijakuntien tilapalveluiden kanssa
- yhdenmukaistaa ympäristökeskuksen toiminta-alueen kunnalliset eläinlääkäripalvelut perustamalla yhteisvastaanotto
- tehostaa ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan riskiperusteista ja suunnitelmallista eläinsuojeluvalvontaa.

Strategisen tavoiteohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain ympäristökeskuksen tilinpäätöksen ja

toimintakertomuksen yhteydessä.

Keskeiset muutokset toiminnassa

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tulee strategisen tavoiteohjelmansa mukaisesti tehostamaan toimintaansa niin lakisääteisissä viranomaistehtävissä kuin sopijakuntia tukevissa yleisissä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävissäkin.

Ympäristökeskuksen tavoitteena on selkeä ympäristövalvonnan palvelukyvyyn korottaminen. Ympäristövalvonnan palveluyksiköstä tehty resurssi- ja mitoitusselvitys sekä ympäristökeskuksen asiakkaillaan ja sopijakunnista saama palaute osoittavat, ettei ympäristönsuojelun viranomaistehtäviltä vaadittavaa hyvää palvelutasoa kyetä turvaamaan palveluyksikön nykyisillä henkilöstöresursseilla. Ympäristökeskuksen strategisen tavoiteohjelman mukaan ympäristönsuojelun lupakäsittelyn resursseja lisätään vuonna 2020.

Ympäristökeskus tulee tehostamaan sopijakuntien vesienhoitoa tavoitteenaan vesistöjen hyvä ekologinen tila. Sen saavuttamiseksi ympäristökeskus tulee jatkamaan ja kehittämään VILKKU- ja VILKKU Plus -hankkeissa aloitettua järvien valuma-aluekunnostusta yhteistyössä alueen viljelijöiden ja muiden toimijoiden kanssa. Ympäristökeskus osallistuu vuosien 2020 ja 2021 aikana Luonnonvarakeskuksen koordinoimaan Tuusulanjärven valuma alueen KUITU-hankkeeseen, jonka tavoitteena on todentaa maanparannuskuitujen vesistövaikutuksia valuma-alueitasoisilla tutkimuksilla. Tutkimushankkeen avulla toivotaan saatavan uusia, valtakunnallisesti toimivia vesienhoitokäytäntöjä. Ympäristökeskus laatii lisäksi vuoden 2020 aikana Valkjärven ja Kilpijärven valuma-alueiden kunnostushankkeista erilliset suunnitelmat, joiden mukaiset kunnostustoimet pyritään saamaan käyntiin vuoden 2021 aikana.

Ympäristökeskuksen Terveysvalvonnan palveluyksikkö ottaa sopijakuntien tilapalveluiden kanssa käyttöön uuden, ensi sijassa kuntien palvelukiinteistöjen sisäilma-asioihin keskittyvän, yhteistyö-foorumin, jonka tarkoituksena on jakaa kuntien kesken hyviä käytäntöjä sisäilmaongelmien selvittämisessä ja korjaamisessa.

Ympäristökeskuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa sopijakuntien kunnalliset eläinlääkäripalvelut vuoteen 2023 mennessä. Tässä tarkoituksessa ympäristökeskus laatii vuoden 2020 aikana yhteisvastaanoton tilatarveselvityksen.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ei toimintansa ja palveluidensa suunnittelussa varaudu enää aktiivisesti sote- ja maakuntauudistukseen, joka siirtäisi ympäristöterveydenhuollon järjestämisen maakunnan vastuulle. Sen sijaan ympäristökeskus varautuu tarvittaessa laajentamaan toiminta- aluettaan Hyvinkäälle

Riskiarvio

Ympäristökeskuksen sopijakuntien yhdyskuntarakentamisen palveluketjut ja niihin liittyvät asiakkuuksien hallinnat sekä ympäristö- ja maa-ainesluvan varaisten toimintojen sijoittuminen ympäristökeskuksen sopijakuntiin voivat vaarantua, jos ympäristökeskus ei pysty lisäämään ympäristövalvontaan käytettävissä olevaa henkilöstöresurssia. Osa yritystoiminnasta voi hallinnollisia kustannuksia säästääkseen ja toiminnallista tappiota välttääkseen hakeutua sopijakuntien ulkopuolelle, millä voi olla ennalta arvioimattomia kerrannaisseurauksia myös kuntien toimintaan.

Ympäristövalvonnan heikentynyt palvelukyky lisää myös ympäristön pilaantumisriskiä ja vaarantaa haitankärsijöiden oikeusturvaa.

Vesienhoidolle ympäristökeskuksen strategisessa tavoiteohjelmassa asetetut tavoitteet voivat jäädä saavuttamatta, jos hankerahoitteista vesistöjen valuma-aluekunnostusta ei saada osaksi sopijakuntien vesienhoitotoimia.

Henkilöstösuunnitelma 2020–2024

Ympäristövalvonnan palveluyksikköön perustetaan ympäristökeskuksen strategisessa tavoiteohjelmassa asetettujen palvelutavoitteiden saavuttamiseksi vuoden 2020 alussa kaksi uutta ympäristötarkastajan virkaa ja vuoden 2022 alussa kolmas uusi ympäristötarkastajan virka. Kahden uuden ympäristötarkastajan kustannusvaikutus vuoden 2020 henkilöstökuluihin on noin 124 000 euroa, minkä lisäksi henkilöstölisäys aiheuttaa jonkin verran lisäkuluja myös muihin käyttötalousmenoihin (esim. kalusto-, ICT- ja matkakulut). Ympäristövalvonnan henkilöstölisäys mahdollistaa yksikön maksutuloarvion korottamisen vuoden 2019 talousarvion tasosta.

Ympäristökeskus varautuu jatkamaan järvien valuma-aluekunnostusta Mäntsälässä, Nurmijärvellä ja Tuusulassa *VILKKU Plus* -hankkeen päättyessä huhtikuun 2020 lopussa. Tätä varten ympäristönsuojelun palveluyksikköön perustetaan yksi uusi ympäristösuunnittelijan virka, joka täytetään toukokuun 2020 alussa. Viran

perustamisesta ei aiheudu lisähenkilöstökuluja vuoden 2019 henkilöstöbudjettiin verrattuna. *VILKKU Plus* -hankkeen päättyessä järvien valumaaluekunnostamiseen ei kuitenkaan saada enää Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukea siten kuin *VILKKU Plus* -hankkeeseen, minkä seurauksena Ympäristönsuojelun palveluyksikön myyntitulot alenevat noin 41 000 euroa vuoden 2019 myyntituloihin verrattuna. Tästä aiheutuu kuitenkin vain noin 17 000 euron kustannuspaine sopijakuntien yhteenlaskettuihin yhteistoimintakorvauksiin. Ympäristönsuojelun menetettyjä myyntituloja voidaan lisäksi vuosina 2020 ja 2021 kompensoida Tuusulanjärven KUITU-hankkeen myyntituloilla, joiden kokonaismääräksi on arvioitu noin 50 000 euroa. Ympäristökeskus voi osallistua KUITU-hankkeeseen vain, mikäli Ympäristönsuojelun palveluyksikön henkilöstöesitys toteutuu. Tällöin talousarvioon kirjaamattomat hankkeen myyntitulot otetaan vuonna 2020 huomioon sopijakuntien yhteistoimintakorvausten tasoituslaskelmassa ja vuoden 2021 talousarviossa.

Palvelusuunnitelma 2020–2024

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus

Palvelualue, vastuhenkilö:
ympäristökeskuksen johtaja Risto Mansikkamäki

Tavoitteet

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan hyväksymässä ympäristökeskuksen strategisessa tavoiteohjelmassa on asetettu seuraavat suunnittelukauden 2020 – 2023 tavoitteet:

Tavoite	Hyvä ympäristön tila		
	Lähtötaso 2018	Välitavoite 2021	Tavoitetaso 2023
Ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta on vaikuttavaa.	Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelman toteutumisaste 70 %.	Valvontaohjelman toteutumisaste on yli 80 %.	Valvontaohjelman toteutumisaste on yli 90 %.
Elintarvike- ja terveysturvallisuus ovat riskiperusteista ja kattavaa.	1. Elintarvikevalvonnan kattavuus on 100 %. 2. Terveysturvallisuuslain mukaisen valvonnan kattavuus on 80 %.	1. Elintarvikevalvonnan kattavuus on 100 %. 2. Terveysturvallisuuslain mukaisen valvonnan kattavuus on 85 %.	1. Elintarvikevalvonnan kattavuus on 100 %. 2. Terveysturvallisuuslain mukaisen valvonnan kattavuus on 90 %.
Tuusulanjärven, Kilpijärven ja Valkjärven hyvä ekologinen tila vuonna 2027.	Vesistöjen tila on välttävä tai tyydyttävä. Tuusulanjärvellä on käynnissä kunnostushanke, mutta Kilpijärvellä ja Valkjärvellä ei ole kunnostussuunnitelmia.	Järvien valuma-alueilla ovat käynnissä kunnostushankkeet, joita toteutetaan yhteistyössä valuma-alueiden viljelijöiden ja asukkaiden kanssa.	Järvien ekologinen tila on parantunut ja on vähintään tasolla tyydyttävä.
KUUMA-kunnissa on ilmastonuojelua tukeva ekotukihenkilöverkosto.	KUUMA-kunnissa on noin 160 ekotukihenkilön verkosto, joka koostuu kuntien palvelukiinteistöjen käyttäjistä ja kiinteistöhoitajista.	Ekotukihenkilöverkosto säilyy ja sitä täydennetään.	KUUMA-kunnissa toimii noin 170 ekotukihenkilön aktiivinen verkosto.

Hyvä palveluiden laatu			
Tavoite	Lähtötaso 2018	Välitavoite 2021	Tavoitetaso 2023
Sujuvat ympäristö- ja maanaineslupalvelut.	Lupien keskimääräinen käsittelyaika on 16 kuukautta.	Lupien kesimääräinen käsittelyaika on 12 kuukautta.	Lupien keskimääräinen käsittelyaika on 8 kuukautta.
Sisäilmaprosesseja kehitetään yhteistyössä sopijakuntien kanssa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terveysvalvonta osallistuu kaikissa sopijakunnissa sisäilmatyöryhmiin. 2. Kuntien tilapalveluiden kanssa ei järjestetä yhteistyöpalavereita. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terveysvalvonta osallistuu kaikissa sopijakunnissa sisäilmatyöryhmiin. 2. Kuntien tilapalveluiden kanssa järjestetään vuosittain yhteistyöpalaveri. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terveysvalvonta osallistuu kaikissa sopijakunnissa sisäilmatyöryhmiin. 2. Kuntien tilapalveluiden kanssa vuosittain järjestettävä yhteistyöpalaveri on vakiintunut käytäntö.
Kunnalliset eläinlääkäripalvelut ovat seudullisesti mahdollisimman yhdenmukaiset.	Ympäristökeskuksella on toiminta-alueellaan kolme erillistä vastaanottoa, minkä lisäksi Mäntsälän eläinlääkäripalvelut hankitaan ostopalveluna.	Yhteisvastaanoton suunnittelu on käynnissä.	Ympäristökeskuksen toiminta-alueella on yhteisvastaanotto.
Ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on riskiperusteista ja suunnitelmallista.	Ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on riskiperusteista ja suunnitelmallista	Ammattimaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan vuosittain.	Ammattimaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on suunnitelmallista ja riittävää.

Tunnusluvut

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	(1000 €)		euro TA 2020	TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019		2020	2021	2022	2024
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	3129	3443	3 572 158	3 701	3 897	4 037	4 182
Maksutuotot	522	492	587 000	608	630	653	676
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot							
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3651	3 935	4 159 158	4 309	4 527	4 690	4 858
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-2 214	-2 255	-2 427 286	-2 515	-2 655	-2 750	-2 849
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-515	-563	-562 599	-583	-615	-637	-660
Muut henkilösivukulut	-73	-88	-88 251	-91	-97	-100	-104
Palvelujen ostot	-538	-723	-723 415	-749	-776	-804	-833
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-68	-90	-90 250	-93	-97	-100	-104
Avustukset	0	0	-4 200	-4	-5	-5	-5
Vuokrat	-230	-243	-243 356	-252	-261	-271	-280
Muut toimintakulut	-13	-20	-19 800	-21	-21	-22	-23
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 651	-3987	-4 159 158	-4 309	-4 527	-4 690	-4 858
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0

Tuloarviot ja määrärahat ja sitovat erät

Budjettiyhteenveto KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS								
Selite	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 650 939	3 934 664	3 934 664	4 159 158	4 309	4 527	4 690	4 858
TOIMINTAKULUT YHT.	-3 650 939	-3 934 664	-3 934 664	-4 159 158	-4 309	-4 527	-4 690	-4 858
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0	0
Määrärahan muutos %		7,8 %	7,8 %	5,7 %	3,6 %	5,1 %	3,6 %	3,6 %
Määrärahan muutos euroina		-283 725	-283 725	-224 494	-150	-218	-163	-168

Määrärahamuutokset TA 2019 - TA 2020

(miinus = menojen lisäys/tulojen vähennys, plus = menojen vähennys/tulojen lisäys)

Menojen muutokset (1 000 euroa):	
Henkilöstökulut	-240
Palvelujen ostot	43
Aineet ja tarvikkeet	-20
Vuokrat	-9
Muut toimintakulut	0
Yhteensä	-224

Sopijakuntien maksuosuudet 2020:	
Sopijakunta	Euroa/v
Järvenpää	704 629
Kerava	533 374
Mäntsälä	440 597
Nurmijärvi	808 822
Tuusula	887832
Yhteensä	3 375 255

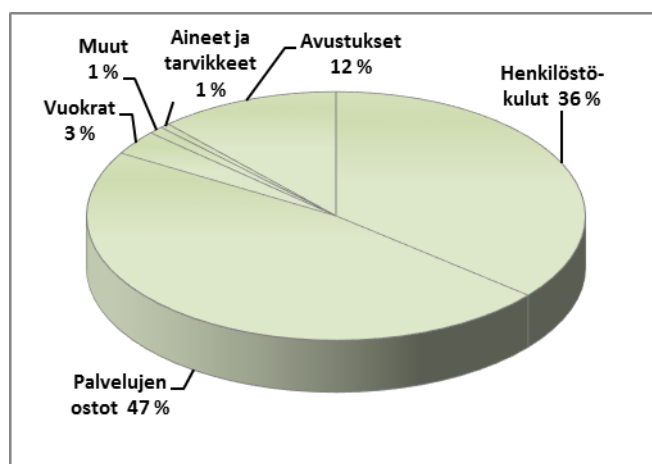
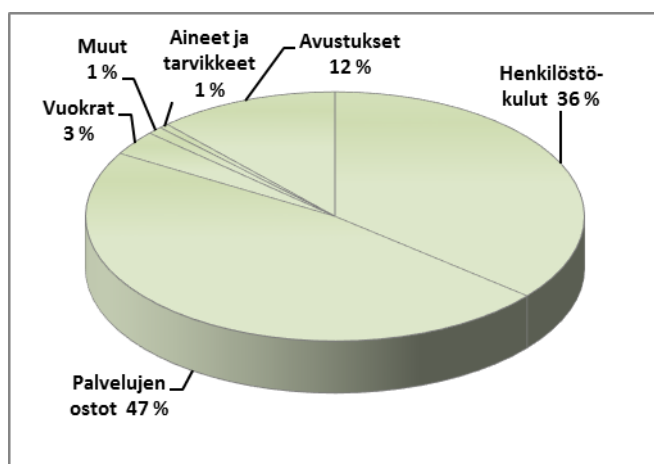
YHTEISET PALVELUT	(1000 €)			euro	TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019	MTA v.2019	TA 2020	2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	1 418	1 289	1 235	1 141 641	1 142	1 142	1 142	1 142
Maksutuotot	563	535	535	594 600	595	595	595	595
Tuet ja avustukset	483	494	494	643 000	643	643	643	643
Muut toimintatuotot	124	131	131	131 200	131	131	131	131
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 588	2 449	2 395	2 510 441	2 510	2 510	2 510	2 510
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-3 049	-3 171	-3 398	-3 592 448	-3 628	-3 665	-3 701	-3 738
Henkilösivukulut					0			
Eläkekulut	-694	-1 221	-1 178	-1 344 194	-1 358	-1 371	-1 385	-1 399
Muut henkilösivukulut	-86	-114	-123	-132 032	-133	-135	-136	-137
Palvelujen ostot	-6 590	-6 814	-6 541	-6 671 754	-6 738	-6 806	-6 874	-6 943
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-146	-86	-86	-85 664	-87	-87	-88	-89
Avustukset	-1 888	-1 605	-1 755	-1 655 250	-1 672	-1 689	-1 705	-1 722
Vuokrat	-460	-482	-481	-452 049	-457	-461	-466	-470
Muut toimintakulut	-158	-141	-139	-138 690	-140	-141	-143	-144
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-13 071	-13 634	-13 701	-14 072 081	-14 213	-14 355	-14 498	-14 643
TOIMINTAKATE, S*	-10 483	-11 185	-11 306	-11 561 640	-11 702	-11 844	-11 988	-12 133
Toimintakulujen muutos %				3,22	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimintakulujen muutos euroina				438 362	141	142	144	145
Toimintakatteen muutos %		2,71	0,82	3,38	1,22	1,21	1,21	1,21
Toimintakatteen muutos euroina		3 339	1 020	377 687	141	142	144	145
%-osuus verorahoituksesta	5,15	5,24	5,33	5,16	5,06	4,96	4,92	4,89
Asukkaat 31.12.	38644	39302	39302	38840	38927	39012	39089	39154
Toimintakate euro/asukas	-271	-285	-288	-298	-301	-304	-307	-310

S* = Sitova taso

Henkilöstö yhteensä

TP 2018, TA 2019 ja MTA 2019 sarakkeet eivät sisällä Asuntopalveluiden lukuja. Asuntopalveluiden luvut sisältyvät Kasvun ja Ympäristön toimialueen lukuihin.

YHTEISET PALVELUT

Toimialue, vastuhenkilö: Talusjohtaja Markku Vehmas

TOIMINTA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Yhteisten palveluiden toimialue koostuu neljästä palvelualueesta: Talouden ohjaus, Hallintopalvelut, Asiakas- ja henkilöstöpalvelut sekä Kehittäminen ja tietohallinto. Tavoitteena on tuottaa parempaa palvelua niin kuntalaisille kuin kunnan sisäisille asiakkaille. Toiminnan laatua ja tehokkuutta parannetaan keskittämällä tukipalveluita sekä uudistamalla palveluprosesseja. Keskeisenä muutostavoitteena on palveluiden kehittämisen vastuiden selkeyttäminen sekä kehittämistyön tuloksellisuuden parantaminen. Tavoitteena on myös vahvistaa keskitettyä ohjausta ja tukea toimialueille erityisesti talous- ja henkilöstöasioissa. Yhteisten palveluiden toiminta käynnistyi suunnitellusti vuoden 2019 alussa. Toimialue ja palvelualueet järjestäytyivät uusien organisaatio- ja johtamisrakenteiden mukaisesti. Tavoitteena on jatkaa vuoden 2020 aikana avoimemman ja kehityslähtöisemmän toimintakulttuurin edistämistä arjen tekemisessä.

Tavoitteena on uudistaa keskeisiä prosesseja, poistaa pullonkauloja selkeyttää yksiköiden tehtäväkenttiä ja työnjakoa sekä tarjota parempaa asiakaspalvelua. Samalla pyrimme kehittämään toiminnan laatua ja jatkuvuutta sekä henkilöstön hyvinvointia ja työssä jaksamista.

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Toimialueella keskitytään strategiakauden aikana valtuustokauden tavoitteiden toteuttamiseen, jotka koskevat

- kuntalaisten palvelukokemuksen ja asiakashallinnan parantamista sekä digitaalisten ratkaisujen edistämistä
- hankintojen kehittämistä, tiedolla johtamisen ja talouden raportoinnin kehittämistä
- pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien työllistämistä
- kunnan turvallisuusjohtamisen kehittämistä
- henkilön organisaatiokulttuurin ja johtamisen uudistamista
- uusien kehittämisen toimintamallien käyttöönottoa ja toimeenpanokyvyn parantamista
- henkilöstön hyvinvointia

Asiakas- ja henkilöstöpalveluissa vuoden 2020 painopisteenä on palvelukyvyn kehittäminen prosesseja ja tietojärjestelmiä uusimalla. Henkilöstöpalveluiden tavoitteena on osaltaan tukea johtamisen, toimintatapojen uudistumista ja henkilöstön hyvinvointia. *Hallintopalveluissa* kehitetään sähköistä asianhallintaa sekä päätöksentekoa asian vireille tulosta asian arkistointiin. *Talouden ohjauksessa* edistetään Kasvun ja talouden hallinnan ohjelman toimeenpanoa, jatketaan talouden prosessien tehostamista, toiminnan ja talouden raportoinnin kehittämistä sekä parannetaan hankintoihin liittyvää tukea toimialueille. *Kehittämisen ja tietohallinnon palvelualueella* keskitytään kuntasoisten kehittämissalkun tehokkaaseen käyttöönottoon, digitaalisten prosessien kehittämiseen sekä uuden palvelunhallinnan ratkaisun käyttöönottoon.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja taloudessa 2020 sekä taloussuunnitelmakaudella 2020 - 2024

Yhteisten palveluiden TA2020 mukainen toimintakate on 11,56 milj. euroa, jossa kasvua vuoteen 2019 verrattuna on 0,24 milj. euroa (2,1 %). Toimialueen suurimmat menoerät koostuvat henkilöstömenoista (5,2 milj. euroa), yhteistoimintaosuuksista (3,0 milj. euroa, josta pelastuslaitos 2,9 milj. euroa), asiantuntijapalveluiden ostoista (1,4 milj. euroa, josta Sarastian talous ja henkilöstöhallinnon palvelut 1,0 milj. euroa), ICT-palveluiden ostoista ja ohjelmistolisensseistä (0,9 milj. euroa) sekä toimitilojen vuokrista (0,7 milj. euroa).

Suurimmat toimintamenojen muutokset vuodelle 2019 ovat työmarkkinatuen kuntaosuuden (0,15 milj. euroa) sekä pelastuslaitoksen kuntaosuuden (0,12 milj. euroa) lisäykset. Talous- ja henkilöstö palveluiden ostot vähentyvät 0,2 milj. euron.

Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2020

Toimialueelle esitetään henkilölisäyksiä yhtä vakinaista ja kahta määräaikaista

vakanssia.

- Edunvalvontasihteeri, holhoustoimen edunvalvontapalvelut, vakainainen 1.5.2020 alkaen
- Pakolaisohjaaja maahanmuuttopalveluihin, määräaikainen 2 vuotta
- Psykologi ohjaamopalveluihin, määräaikainen 2 vuotta.

Uusien henkilöiden kustannukset vuodelle 2020 ovat yhteensä 134 000 euroa.

Edunvalvontasihteerin ja pakolaisohjaajan kustannukset katetaan valtion rahoituksella ja asiakasmaksuilla. Psykologin kustannuksista tullaan arvion mukaan kattamaan valtion rahoituksella 50 %.

Riskiarvio

Strategiset ja taloudelliset riskit

Tuusulan kunnassa on suunnitteilla kunnan voimavaroihin nähden huomattavan suuret investoinnit palveluverkon sekä uusien yritys- ja asuinalueiden rakentamiseksi. Strategista johtamista, päätöksentekoa ja riskienhallintaa tuetaan syksyn 2019 aikana tehtävillä, Kasvun ja talouden hallintaohjelman mukaisilla laskemilla ja analyyseilla. Kunnassa kehitetään edelleen tiedolla johtamisen ratkaisuja ja raportointia toiminnan ja talouden johtamisen tueksi.

Henkilöriskit

Palvelualueen tehtävät koostuvat useista erityyppisistä asiantuntijatehtävistä. Pienehkö organisaatio on melko haavoittuvainen yksittäisille henkilömuutosten vaikutuksille. Riskiin pyritään varautumaan vahvistamalla ja monipuolistamisella henkilöstön osaamista, ennakoivalla sijaissuunnittelulla sekä sopimusteitse palvelusopimuksilla ulkoisten palvelutoimittajien kanssa. Kunnan työnantajakuvan kehittämällä pyritään varmistamaan osaavan henkilöstön rekrytointia.

Toiminnan jatkuvuus

Kunnan ict-palvelujen jatkuvuuden turvaaminen on kriittistä koko kunnan näkökulmasta. Palvelujen toimintavarmuutta ja jatkuvuutta on turvattu varmistamalla laitteiden ja ohjelmistojen käytettävyyttä

(palvelimet, verkot, tallennus) sekä huolehtimalla tietoturvasta ja kunnan järjestelmien suojaamisesta. Toimialueella jatketaan kehittämistyötä, jotta kunnan tietojärjestelmät ja prosessit ovat kattavasti tietosuoja-asetuksen vaatimalla tasolla.

Asiakas- ja henkilöstöpalvelut

Palvelualue, Vastuuhenkilö:
Vs. henkilöstöjohtaja Tanja Rontu-Hokkanen

Tavoitteet

Henkilöstöpalveluiden tavoitteena on tulevaisuudessa toimia sähköisten järjestelmien avulla, jotta esimiesten yhteydenotot tulisivat keskitetyksi oikealle asiantuntijalle ja asioiden dokumentointi olisi aina sähköistä. Tulevien vuosien aikana käyttöön otetaan niin palvelunhallintajärjestelmä, kuin uudet palkka- ja henkilöstöhallintajärjestelmät. Nämä järjestelmät ovat asiakaslähtöisiä ja niiden käyttö verrattuna nykyisiin järjestelmiin helpompaa ja selkeämpää. Uusien järjestelmien avulla raportointia pystytään kehittämään henkilöstöön liittyvien päätösten tueksi. Henkilöstöpalvelut tuottaa laadukasta keskitettyä asiakaspalvelua ja henkilöstöprosessit kuvataan.

Koko palvelualueen tavoitteena on löytää synergiaa samantyyppisistä palveluista ja niiden johtamisesta. Asiakas- ja henkilöstöpalvelualueella pyritään löytämään läpileikkaavat prosessit ja kuvaamaan ne. Osallistumme Yhteisten palveluiden koulutuksiin ja toimintatapojen kehittämiseen.

Palvelualueen henkilöstöpalveluiden tavoitteena on osaltaan tukea johtamisen, toimintatapojen ja organisaatioiden uudistumista sekä varmistaa henkilöstön hyvinvoinnin. Tämä tarkoittaa seuraavia tavoitteita vuonna 2020.

Panostamme työnantajakuvamarkkinointiin.

- Hankimme työnantajakuvaseurantatutkimuksen (tulokset, toimenpiteet ja toteutus)
- Teemme sopimuksen yhteistyö-kumppanin kanssa työnantajakuvamarkkinoinnista
- Tehostamme näkyvyyttä some-medioissa

Digitalisoimme henkilöstöprosesseja

- Suunnittelemme ja hankimme uuden henkilöstöhallintajärjestelmän (palkka- ja/tai HR-järjestelmä)
- Kehitämme sisäisiä palvelunhallinnan prosesseja; Otamme käyttöön palvelunhallintahallintajärjestelmän.
- Täyttölupaprosessin sähköistäminen

Tuemme uuden kunnan henkilöstöä ja uusia toimintamalleja

- Toteutamme valmennuskokonaisuuksia, kuten työyhteisövalmennukset (pääpaino itsensä johtamisessa), osallisuuden edistäminen ja johtamispolut esimiehille
- Hyödynnämme tehokkaammin työterveyshuollon työhyvinvointipalveluita

Toimimme yhteisesti sovitun uuden johtamisjärjestelmän ja organisaatorakenteen mukaisesti ja vahvistamme uutta organisaatiokulttuuria

- Kehitämme edelleen yhteistyötä luottamushenkilöiden ja virkamiesten välillä
- Vahvistamme henkilöstön ja esimiesten osallisuus- ja fasilitointitaitoja

Luomme kehittämis- ja innovaatiotoiminnan malleja ja selkeytämme rakenteita (yhteisiä tavoitteita kehittämissyksikön kanssa)

- Henkilöstön sitouttaminen oman toiminnan kehittämiseen valmennusten avulla
- Palkkausjärjestelmän kehittäminen (erityisesti KVTES)
- Liitämme kehittämisroolit osaksi palveluyksiköiden toimintaa ja osaksi toimenkuvia
- Rakennamme kehittämisen asiantuntijan osaamispolkuja
- Suunnittelemme ja järjestämme kehittämismenelmiin liittyvien valmennuskokonaisuuksia (sisäiset ja ulkoiset valmennukset & työpajat)

Kehitämme henkilöstön hyvinvointia

- Teemme työhyvinvointisuunnitelman mukaisia toimenpiteitä hyvinvoinnin edistämiseksi
- Tuemme väistötiloihin siirtyvien ihmisten uusia toimintatapoja

Kehitämme kuntatasoisen asiakaspalvelun toimintaa yhteistyössä kunnan toimialueiden kanssa.

- Parannamme asiakaspalauteprosessin sujuvuutta ja laatua
- Varmistamme kunnan erilaisten asiakaspalveluiden löydettävyyttä väistötilojen sijainti huomioiden
- Kehitämme matalan kynnyksen tapoja kohdata asiakkaat/kuntalaiset

Panostamme uusien työllistämistukitehtävien löytämiseen ja kokeilemme uudentyypisiä tapoja työllistää

- Tarjoamme yhä useammalle pitkäaikaistyöttömälle työllistymismahdollisuuden kunnan toimialueilta
- Etsimme ja tarjoamme ratkaisuja pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten tilanteen parantamiseen hyödyntämällä yhteistyökumppaneiden palveluja kustannustehokkaasti
- Keräämme tietoa toiminnan vaikuttavuudesta seuraamalla systemaattisesti asiakkaiden tilannetta palkkatukityöllistämiskauden päätyttyä ja hyödynnämme kerättyä tietoa toimintamallin jatkokehittämisessä - kustannustietoisesti.
- Kehitämme välityömarkkinaratkaisuja yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Ehkäisemme tuusulalaisten nuorten syrjäytymistä

- Kehitämme nuorten psykososiaalista toimintaa osana ohjaamotoimintaa sekä arvioimme psykososiaalisen työn tuloksellisuutta sekä asiakaspalautteita
- Luomme yhdessä Tuusulan seurakunnan kanssa tehostetun nuorisotyön mallin nuorten ja nuorten aikuisten tukeen

Kehitämme turvallisuusjohtamista

- Vastuutamme turvallisuussuunnitelman mukaisia tehtäviä Kalustamme lohkokeskukset
- Kehitämme turvallisuuden- ja työsuojelun raportointia johtoryhmien turvallisuusjohtamisen tueksi
- Järjestämme kuntalaisille tietoisuuksia ja koulutusta turvallisuudesta
- Osallistumme julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämisohjelmaan (JUDO-hanke) sekä vuosittaiseen Taisto-harjoitukseen
- Uusi yhteistyömalli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2019–2023 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Henkilöstöpalvelut huolehtii kuntastrategian toteuttamista tukevan henkilöstöpolitiikan kehittämisestä, osaamisen kehittämisen rakenteiden ja kuntatason toimenpiteiden määrittelystä, palvelussuhdeasioiden ohjauksesta, työsuojelun yhteistoiminnasta sekä työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan toteuttamisesta. Henkilöstöpalveluiden tehtävänä on kehittää ja tukea esimiestyötä ja henkilöstöjohtamista.

Henkilöstöpalveluiden osata palvelualueen keskeiset palvelut vuonna 2020 ovat keskitetyt henkilöstöhallinnon tehtävät, yhteistyö ja kehittäminen ulkoistettujen HR-palveluiden kanssa, kuten palkanmaksupalvelut ja työterveyshuolto, sopimustulkinta ja palvelussuhdeasioiden neuvonta ja yhteistoiminta, työhyvinvointi ja työsuojelu, osaamisen kehittäminen ja rekrytoinnin tuki.

Palvelualueella vuoden 2020 toiminnassa ei tule organisatorisia muutoksia. Myöskään varsinaisia henkilöstömuutoksia ei ole oletettavissa. Ohjaamopalveluille esitetään määräraikaista psykologia matalan kynnyksen palveluiden takaamiseksi. Palvelualueella tavoitteena on toiminnan vakauttaminen ja strategisten tavoitteiden saavuttaminen.

Indikaattorit

Henkilöstöpalvelut				
	TP2017*	TP2018*	TA2019	TS2020
Henkilökunnan palkat€ /asukas	1 996 €	2 088 €	1049 €	1050 €
Henkilötyövuodet (htv3)	1 732,4	1746,4	1030,4	1050
Työkyvyttömyysoissaolokalenteripäivät	30 563	30 936	24 748	22 000
Poissaolopäivät / vakinainen henkilöstön lkm	13,9	13,7	13,5	12,9
Ylityökustannukset €	228 000 €	303 000 €	211 000 €	200 000 €
Työhyvinvointikyselyn yleisarvosana	7,86		7,92	

*sisältää myös Sosiaali- ja terveystoimen tiedot

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Budjettiyhteenveto ASIAKAS- JA HENKILÖSTÖPALVELUT								
Selite	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	491 710	1 003 835	1 003 835	1 200 994	1 213	1 223	1 235	1 247
TOIMINTAKULUT YHT.	-1 737 096	-8 153 056	-8 251 308	-8 499 331	-8 618	-8 773	-8 896	-9 021
TOIMINTAKATE	-1 245 386	-7 149 221	-7 247 473	-7 298 337	-7 405	-7 551	-7 661	-7 774
Henkilöstömäärä:		37,9	37,9	35,9				
Toimintakatteen muutos %		474,1 %	481,9 %	2,1 %	1,5 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %
Toimintakatteen muutos euroina		-5 903 835	-6 002 087	-149 116	-107	-145	-111	-112
TP 2018, TA 2019 ja MTA 2019 sarakkeet eivät sisällä Asuntopalvelut yksikön lukuja, yksikkö Kasvun ja Ympäristön toimialueella v.2020 lähtien.								

Hallintopalvelut

Palvelualue, vastuhenkilö:
Kunnansihteerit Tuula Hyttinen

Tavoitteet

Tavoitteena on CaseM-asianhallintajärjestelmän prosessien jatkuva kehittäminen. Tarkoituksena on turvata tehokas sähköinen asianhallinta sekä päätöksenteko asian vireille tulosta asian arkistointiin. Laajennetaan sähköisen asiointin käyttöä osana toimialueiden ulkoisia ja sisäisiä prosesseja. Valmistellaan tiedonhallintalain toimeenpaneminen soveltuvilta osin. Kuvataan tiedonhallintalain edellyttämä tiedonhallintamalli yhdessä tietohallinnon ja toimialueiden kanssa.

Holhustoimen edunvalvontapalvelut tuottaa yleisen edunvalvonnan palvelut asiakaslähtöisesti, ammattitaitoisesti ja taloudellisesti siten, että palveluja on saatavilla tarpeeseen nähden riittävästi.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020–2034 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut -yksikössä mm.

hoidetaan yleishallinnon tehtäviä, tuotetaan juridisia palveluja kunnan eri yksiköille, vastataan valtuuston, kunnanhallituksen, konserni-jaoston ja valtuustoasiain valmistelutoimikunnan esityslista- ja pöytäkirjatuotannosta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä vastataan keskusarkiston hoidosta ja asiakirjahallinnon ohjauksesta ja neuvonnasta. Yksikkö huolehtii vaalien viranomaistehtävistä.

Holhustoimen edunvalvontapalvelut tuottaa Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirille ostopalveluna yleisen edunvalvojan palvelut edunvalvonta-alueelle, johon kuuluvat Järvenpään ja Keravan kaupungit sekä Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan kunnat. Valtiolta palvelujen tuottamisesta saatava korvaus sekä päämiehiltä perittävät palkkiot ja korvaukset kattavat edunvalvontapalvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Vuoden 2020 aikana otetaan käyttöön uusi asia- ja asiahallintajärjestelmä, jolla varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja tietosuojalainsäädännön-mukaisuus ja edistetään palvelun kehittämisedellytyksiä jatkossa.

Vaalit

Vuonna 2020 ei toimiteta säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2021 toimitetaan kuntavaalit.

Tuloarvot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto HALLINTOPALVELUT							
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	4 119 631	984 131	929 848	895 337	904	913	922	932
TOIMINTAKULUT YHT.	-6 483 426	-2 276 024	-2 238 417	-2 190 316	-2 219	-2 254	-2 284	-2 313
TOIMINTAKATE	-2 363 795	-1 291 893	-1 308 569	-1 294 979	-1 314	-1 341	-1 361	-1 382
Henkilöstömäärä:		17,0	17,0	17,0				
Toimintakatteen muutos %		-45,3 %	-44,6 %	0,2 %	1,5 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %
Toimintakatteen muutos euroina		1 071 902	-16 676	-3 086	-20	-26	-20	-20

Tilivuosi 2018 ei ole vertailukelpoinen vuosiin 2019 ja 2020 organisaatiomuutoksista johtuen

Talouden ohjaus

Palvelualue, vastuhenkilö: Talousjohtaja Markku Vehmas

Tavoitteet

Talouden ohjaus palvelualueen vuoden 2020 tekemisen painopisteenä ovat kunnan johdon ja toimialojen tukeminen uuden kunnan rakentamisessa ja kuntastrategian juurruttamisessa. Talouden ohjauksessa keskitytään erityisesti kunnan talouden pitkän tähtäimen mallintamiseen Kasvun ja talouden hallintaohjelman avulla. Ohjelman laskelmia ja analyyseja kehitetään ja päivitetään vuoden 2020 aikana.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020-2024 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Palvelualueella jatketaan talouden prosessien tehostamista. Keskitetyillä toiminnoilla pyritään vastaamaan ostolaskujen käsittelyyn ja laskutukseen liittyviin palvelutoiminnan tehokkuuden, jatkuvuuden ja laadun haasteisiin. Toiminta on ollut aiemmin hajautettu kunnan toimialoille. Vuoden 2019 aikana yksikköön keskitettiin kunnan yleislaskutus sekä osin ostolaskujen esikäsittelytehtäviä. Tavoitteena on edelleen laajentaa talouspalvelutiimin toimintaa asteittain sekä lisätä prosessien automaatioastetta. Automaation kehittämisessä tullaan hyödyntämään ohjelmistorobotiikkaa erityisesti ostolaskujen tiliöinnissä sekä reitityksessä, mutta myös muissa talouden rutiinitehtävissä.

Talousarviovuoden aikana varmistetaan kunnan valmiudet valtakunnallisen Kuntatieto-ohjelman käyttöönottoon sekä valmistellaan kunnan laskentatunnisteet ja kirjausohjeet Kuntatieto-ohjelman mukaisiksi yhteistyössä naapurikuntien ja kirjanpidon palveluja tuottavan Sarastia Oy:n kanssa.

Palvelualueella edistetään tuotteistusta sekä suoritiedon hyödyntämistä raportoinnissa sekä 2021 talousarvion laadinnassa. Ensimmäiset tuotteistuksen pohjalta tehdyt raportit rakennetaan ja otetaan käyttöön kesäkuussa 2020. Palvelualueella jatketaan myös talousarvion ja johdon raportoinnin yhtenäistämistä sekä raporttien visuaalisuuden ja informatiivisuuden kehittämistä.

Kuntaorganisaation hankintojen suunnitelmallisuutta edistetään talousarvion yhteyteen laadittavalla hankintasuunnitelmalla. Kunnan hankinnoista julkaistaan hankintakalenteri, jota päivitetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on kuntaorganisaation hankintojen läpinäkyvyyden edistäminen ja parempi ulkoinen viestintä. Materiaalihallinta- ja varastotoimintojen toimintamallia uudistetaan syksyllä 2019 valmistuvan selvitystyön pohjalta.

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Tilivuosi 2018 ei ole vertailukelpoinen vuosiin 2019 ja 2020 organisaatiomuutoksista johtuen

Selite	Budjettiyhteenveto TALOUDEN OHJAUS							
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	372 425	370 990	370 990	321 346	325	328	331	334
TOIMINTAKULUT YHT.	-6 704 382	-1 809 134	-1 729 134	-1 729 761	-1 754	-1 786	-1 811	-1 836
TOIMINTAKATE	-6 331 957	-1 438 144	-1 358 144	-1 408 415	-1 429	-1 458	-1 479	-1 502
Henkilöstömäärä:		15,0	15,0	15,0				
Toimintakatteen muutos %		-77,3 %	-78,6 %	-2,1 %	1,5 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %
Toimintakatteen muutos euroina		4 893 813	4 973 813	29 729	-21	-28	-22	-22

Kehittäminen ja tietohallinto

Palvelualue, vastuhenkilö: Kehittämisjohtaja Teemu Laakso

Tavoitteet

Kehittäminen ja tietohallinto palvelualue huolehtii kunnan kehittämisen kokonaisohjauksesta sekä tietohallinnosta edistäen asiakaslähtöisten palveluiden kehittämistä sekä uusien toimintatapojen käyttöönottoa. Toiminnan keskiössä ovat prosessien kehittäminen ja digitaaliset palvelut. Palvelualue tarjoaa kehittämisen tukea (mm. projektihallinta) muulle organisaatiolle sekä kehittää ja hallinnoi kuntatasoista kehittämissalkkua. Palvelualue vastaa kunnan palveluarkkitehtuurin kehittämisestä, tietoteknisistä standardeista ja ohjeista, tietotekniikan keskitetyistä hankintasopimuksista sekä tietoturvatoinnin johtamisesta. Sen keskeisenä tehtäväalueena on ICT-palveluiden (käyttäjätuki, ICT-laitepalvelut, tietoliikenne- ja puhepalvelut) tuottaminen ja kehittäminen.

Tavoitteet ja mittarit

Vuoden 2020 aikana palvelualue jatkaa vuonna 2019 aloitettua kuntatasoisen kehittämismallin uudistamista sekä käyttöönotettua kehittämistoiminnan johtamista tukevaa salkkujärjestelmää. Kuntasoinen kehittäminen johtamisen mallin mukaista työskentelyä jatketaan ja kehitetään. Tavoitteena on jäntevöittää kehittämistyötä tiiviissä yhteistyössä toimialueiden kanssa.

Kunnan asiakkuuksien kehittämisen suunnitelma sekä digitaalisten palvelujen kehittämisen suunnitelma rakennetaan paremman asiakaskokemuksen sekä palveluprosessien kehittämisen tueksi. Uusia digitaalisia prosesseja kehitetään mm. kuntatasoiseen asiakaspalautteen käsittelyn uudistamiseen sekä ohjelmistorobotiikan hyödyntämiseen (mm. talous- ja

henkilöstöhallinnon tehtävät).

Työn tekemisen tapoja muokataan ja uusia työtapoja ja työvälineitä otetaan käyttöön. Uusi palvelunhallinnan ratkaisu otetaan käyttöön Asiakas- henkilöstö ja ICT-palveluissa.

Jatkamme edelleen työasemien ja mo-biililaitteiden asennusprosessien kehittämistä. Samoin tietoliikenneverkkojen, erityisesti langattomien verkkojen toimivuutta parannetaan edelleen. Keusotelle rakennetaan tietoliikenneverkko ja työasemat migroidaan Keusoten ympäristöön. Tietoturvan kehittämistyötä jatketaan, erityisesti tietosuoja-asetuksen vaatimukset huomioiden.

Mittarit:

- Kehittämissalkku käytössä kehittämistoteutusten ja projektien seurantaan
- Sisäisen palveluhallinnan (TuusInfo, HR, ICT) sujuvoituminen uuden järjestelmän käyttöönoton myötä
- Kokonaisarkkitehtuurityön käynnistäminen: järjestelmäkartan päivittämien ja prosessikuvaus-työn aloittaminen
- Lean-kehittämisen käynnistäminen ensimmäisillä kokeiluilla

Budjettiyhteenveto KEHITTÄMINEN JA TIETOHALINTO								
Selite	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	64 274	90 810	90 810	92 764	94	94	95	96
TOIMINTAKULUT YHT.	-1 290 810	-1 395 505	-1 482 222	-1 652 673	-1 677	-1 709	-1 735	-1 761
TOIMINTAKATE	-1 226 536	-1 304 695	-1 391 412	-1 559 909	-1 584	-1 615	-1 640	-1 665
Henkilöstömäärä:		11,0	11,0					
Toimintakatteen muutos %		6,4 %	13,4 %	19,6 %	1,5 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %
Toimintakatteen muutos euroina		-78 159	-86 717	-255 214	-24	-31	-25	-25

Tilivuosi 2018 ei ole vertailukelpoinen vuosiin 2019 ja 2020 organisaatiomuutoksista johtuen

Kuva: Kari Kohvakka

SIVISTYS

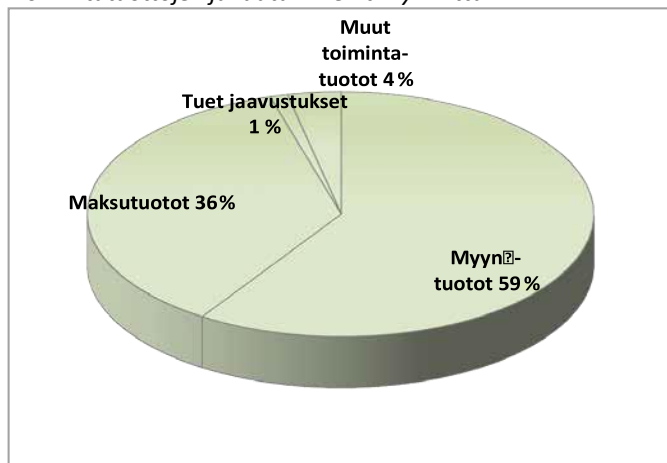

SIVISTYS	(1000 €)			euro	TS (1000 €)				
	TP 2018	TA 2019	MTA v.2019	TA 2020	2021	2022	2023	2024	
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	7 258	7 357	7 357	7 105 422	7 162	7 220	7 277	7 336	
Maksutuotot	4 305	4 507	4 507	4 306 500	4 341	4 376	4 411	4 446	
Tuet ja avustukset	619	139	139	139 000	140	141	142	144	
Muut toimintatuotot	422	424	424	423 500	427	430	434	437	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	12 603	12 426	12 426	11 974 422	12 070	12 167	12 264	12 362	
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-43 574	-44 399	-44 480	-45 599 181	-46 055	-46 516	-46 981	-47 451	
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-8 468	-8 938	-8 953	-9 701 089	-9 798	-9 896	-9 995	-10 095	
Muut henkilösivukulut	-1 602	-1 751	-1 755	-1 778 200	-1 796	-1 814	-1 832	-1 850	
Palvelujen ostot	-13 694	-13 691	-13 694	-13 772 079	-13 910	-14 049	-14 189	-14 331	
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3 784	-4 078	-4 078	-4 144 345	-4 186	-4 228	-4 270	-4 313	
Avustukset	-5 382	-5 496	-5 496	-5 545 603	-5 601	-5 657	-5 714	-5 771	
Vuokrat	-17 378	-18 169	-18 256	-18 618 672	-18 805	-18 993	-19 183	-19 375	
Muut toimintakulut	-311	-320	-320	-289 191	-292	-295	-298	-301	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-94 193	-96 841	-97 031	-99 448 360	-100 443	-101 447	-102 462	-103 486	
TOIMINTAKATE, S*	-81 590	-84 415	-84 605	-87 473 938	-88 373	-89 280	-90 198	-91 124	
Toimintakulujen muutos %		2,73	0,20	2,69	1,00	1,00	1,00	1,00	
Toimintakulujen muutos euroina		2 648	190	2 607 810	994	1 004	1 014	1 025	
Toimintakatteen muutos %		3,35	0,22	3,62	1,03	1,03	1,03	1,03	
Toimintakatteen muutos euroina		-2 826	-190	3 059 041	899	908	917	927	
%-osuus verorahoituksesta	40,09	39,56	39,86	39,04	38,24	37,36	37,05	36,74	
Asukkaat 31.12.	38644	39302	39302	38840	38927	39012	39089	39154	
Toimintakate euro/asukas	-2111	-2148	-2153	-2252	-2270	-2289	-2307	-2327	
S* = Sitova taso									
Henkilöstö yhteensä	1101,4	1147,5	1147,5	1148,5					

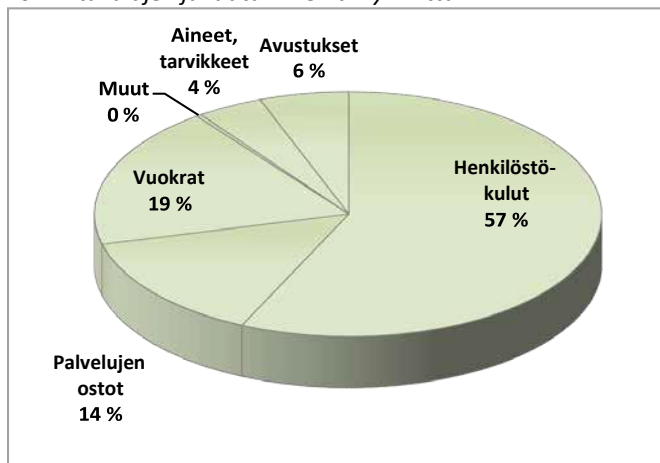
Sivistys toimialue

Toimialue, vastuhenkilö: Sivistysjohtaja Virpi Lehmusvaara

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

Toiminta ja toimintaympäristön muutokset

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Toimialueessa on neljä palvelualueita, varhaiskasvatus, oppiminen, kulttuuri ja vapaa-aika. Ruokapalvelut kuuluvat sivistyksen toimialueelle ja toimivat omana palveluyksikkönään.

Toimialueen toimielimet ovat

- kasvatus- ja sivistyslautakunta
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Tilastokeskuksen väestömuutostietojen mukaan syntyvyys Suomessa laski kahdeksantena vuonna peräkkäin. Vuonna 2018 syntyi koko maassa 47 577 lasta, mikä on 2 744 lasta edellisvuotta vähemmän. Koko maassa näkyvä syntyvyyden lasku vaikuttaa myös Tuusulaan. Peruskoulun oppilasmäärät laskevat jo hiukan syksyllä 2020.

| Tuusula talousarvio 2020 | Sivistys

Lapsi- ja oppilasmäärien ennusteet ovatkin keskiössä toimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä.

Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut ovat osa Keski-Uudenmaan sotea. Yhdessä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa on luotava toimivia yhdyspintoja sivistyspalveluiden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden välille. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on yhteinen tehtävämme. Tuusulan kunnan hyvinvointisuunnitelma laaditaan laajassa yhteistyössä ja se kuvaa tarkemmin tavoitteitamme lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseen. Näemme tärkeänä, että Tuusulassa keskitytään kuntana lapsiystävällisyyteen, jonka tulee näkyä toimivina lapsiperheiden palveluina ja mahdollistaa sen, että Tuusula nähdään lapsiperheitä tukevana kuntana.

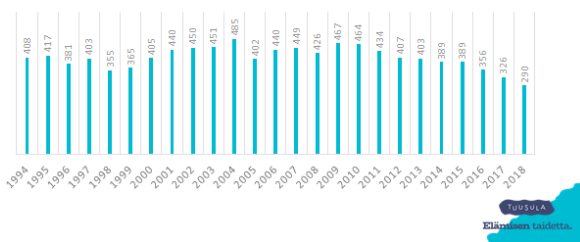
Uusi hallitusohjelma sisältää paljon sivistyspoliittisia tavoitteita ja uusia avauksia, joita ovat mm. esiopetuksen kaksivuotisuus, varhaiskasvatuksen 1/7 mitoitus, oppivelvollisuusiän korottaminen 18 ikävuoteen, oppilaan ohjauksen ja oppilashuollon palveluiden kehittäminen sekä erityisen tuen kehittäminen ja resursointi. Nämä ovat toteutuessaan laajoja muutoksia varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa ja toisella asteella. Oppivelvollisuusiän

korottamisen tarkoituksena on varmistaa, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Hallitusohjelmassa on todettu, että oppivelvollisuuden sisään rakennetaan erilaisia opinto- ja tukimuotoja, jotka voidaan sisällyttää toisen asteen tutkintoihin, esimerkiksi kymppiluokat, kansanopistot, työpajatoiminta, kuntoutus, valmentavat koulutukset. Yllämainitut hallitusohjelman tavoitteet voivat tarkoittaa muutoksia Tuusulan sivistyksen tarjoamiin palveluihin ja esimerkiksi varhaiskasvatuksen maksutuottoihin. Palveluverkon osalta on huomioitava, jos ryhmäkokoihin tulee muutoksia.

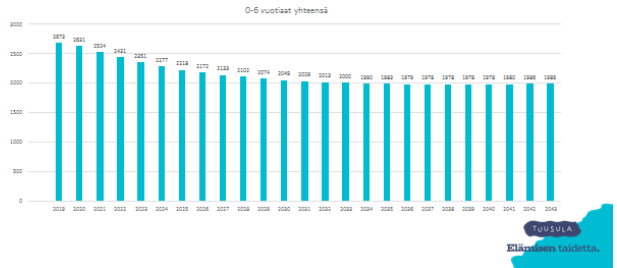
Tuusulan sivistystoimessa on käynnistynyt laaja oppimisympäristöjen kehittäminen ja varsinkin Etelä-Tuusulan alueella tapahtuu useita muutoksia palveluverkossa seuraavan kahdeksan vuoden aikana. Varhaiskasvatuksen palveluverkkouudistukseen liittyvä Mattilan päiväkotitoiminta on päättänyt toimintansa ja vuonna 2020 Etelärinteen päiväkodin toiminta päättyy. Käynnissä olevia palveluverkon hankkeita ovat, Monio; lukio- ja kulttuuritalo, Riihikallion monitoimikampus, Kirkonkylän kampus, päiväkotitoiminta Martta Wendelin sekä Rykmentinpuiston ja Lahelan monitoimikampukset. Valmistautumien palveluverkon muutoksiin tarkoittaa johtamisen muutoksia, valmentautumista uusiin toimintaympäristöihin ja toimintakulttuuriin. Tuusulassa otetaan käyttöön Iloisen oppimisen Tuusula -käsikirja, joka linjaa sekä päiväkotien että koulujen oppimisympäristöjen rakentamista.

Lapsi- ja oppilasmääräennusteet 2020-2043

Elävänä syntyneet 1994-2018

O-6-vuotiaiden määrän kehitys 2020-2043 (A –ennuste 2019)

Perusopetuksen oppilaiden määrän kehitys 2020-2043 (A –ennuste 2019)

Strategian toteuttaminen

Sivistyksen toimialueen osalta keskeisimmät valtuustokauden tavoitteet ovat:

Sujuva tuusula

- Uudistamme kuntapalveluita ja organisaatiota ottaen huomioon maakuntaudistuksen ja sote-uudistuksen
- Palvelumme ovat laadukkaita ja saavutettavia

Kunnalla on vahva rooli tulevaisuudessa paikallisen identiteetin ja demokratian, kuntalaisten hyvinvoinnin sekä alueen elinvoiman edistämisestä. Opetus- ja kulttuuripalvelut ovat avainasemassa näiden roolien vahvistajana. Kehittymiseemme ja menestykseemme vaikuttaa se, kuinka hyvin voimme ennakoita, katsoa kauemmas ja nähdä kuntaan vaikuttavia tulevaisuuden muutostekijöitä. Tärkeää on ymmärrys ja taito tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kesken niin kunnan sisällä kuin kunnan ulkopuolella. Tulevaisuuden kunta rakennetaan yhteistyössä.

Sivistyksen toimialueen työtä kuntastrategian lisäksi määrittävät kehittämissuunnitelmat; kasvun ja oppimisen kehittämissuunnitelma ja kulttuurin ja vapaa-ajan kehittämissuunnitelma.

Näissä suunnitelmissa on paljon tavoitteita, jotka onnistuakseen vaativat poikkihallinnollista työtä.

Sivistyksen toimialue järjestää laadukkaita varhaiskasvatuksen, oppimisen, kulttuurin ja vapaa-ajan palveluita. Kuntalaislähtöinen kehittäminen on meille keskeistä, mikä tarkoittaa, että otamme kuntalaiset mukaan palveluiden kehittämiseen. Tuusulan kunnan hyvinvointisuunnitelma kokoaa keskeisimmät tavoitteet lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Keskeistä työtä ovat lapsivaikutusten arviointi edessä oleviin muutoksiin palveluverkossamme. Tavoitteenamme on palveluiden yhteen saattaminen ja alueellisten palveluiden saatavuuden parantaminen uusissa rakentuissa monitoimitaloissa. Matalankynnyksen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palvelut on mahdollista saattaa lähelle monitoimitaloja.

Ruokapalveluiden osalta selvitetään, kuinka Keusoten ruokapalvelut tuotetaan tulevaisuudessa. Kehitämme ruokailukulttuuria varhaiskasvatuksessa, peruskoulussa ja lukiossa. Ruokakulttuuri tulee osaksi kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Edistämme kestävästä kehitystä ruokapalveluissa lisäämällä kasvisperäisiä tuotteita. Järjestämme vuonna 2020 kesäruokailun kolmessa puistossa, Hyrylän Kotkanpuisto, Kellokosken Roinilan päiväkodin puistossa ja Jokelassa Notkopuistossa.

Hyvinvoiva tuusula

- Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista.
- Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin
- Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta
- Kehitämme Tuusulan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Tuusulalaiset liikkuvat ja harrastavat enemmän ja monipuolisesti
- Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden
- Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutuspaikan tai työllistymispolun
- Otamme toiminnassamme huomioon luontoarvot ja ympäristön, huolehdimme,

että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa

- Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden, Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin

Vuonna 2020 toimintaamme määrittää Tuusulan kunnan hyvinvointisuunnitelma. Tavoitteenamme on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluiden integroiminen sivistyksen toimialueen tarjoamiin palveluihin. Hyvinvointi on myös vuonna 2020 yksiköidemme pääteemana ja vuonna 2020 tavoitteenamme on kehittää osaamisen johtamista ja työhyvinvointia. Osaamisen johtamisessa keskitetään tiedolla johtamisen kehittämiseen ja kasvatetaan kykyä tehdä analyysejä eri tietolähteistä hyödyntäen. Keskeistä on hyvinvointitiedon hyödyntäminen palveluidemme kehittämiseen. Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta. Oppilas- ja opiskeluhuollon painopiste on ennaltaehkäisevässä ja yhteisöllisessä työssä. Yhteisöllisyys kehittyy sosiaalisten taitoja kehittämisen avulla.

Kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vaatii pitkäjänteistä työtä. Jotta tavoite saavutetaan, on nähtävä hyvinvoinnin merkitys oppimiselle ja toisinpäin. Varhaiskasvatuksessa keskeistä on uuden hyväksytyyn varhaiskasvatussuunnitelman mukainen toiminta. Pilotimme erilaisia päiväkotien johtamismalleja, joissa tavoitteena on kehittää yksiköiden pedagogista johtamista. Työhyvinvoinnissa keskitytään keinoihin, joilla voimme vaikuttaa työn hallittavuuteen, sairaspöissaolojen vähenemiseen ja osaamisen jakamiseen. Oppimisen palveluissa tulevaisuuden taidot ja teknologia ovat keskeistä. Tulevaisuuden taitojen oppiminen mahdollistuu parhaiten, kun tapahtuu enemmän oppiainerajat ylittävää oppimista ja arvioinnin taitoja kehitetään. Oppimisympäristöjen kehittämisessä korostuvat uudenlaiset teknologiat.

Kehittämistoiminta rahoitetaan hakemalla aktiivisesti hallinnonalan kehittämishankkeita ja projekteja. Tavoitteena on olla mukana kansallisissa kehittämishankkeissa ja tehdä hankkeissa yhteistyötä mm. KUUMA-kuntien kanssa. Kalliomaan ALVA-opetus pilotti, joka toteutetaan kuntayhteistyössä Keski-Uudenmaan

kuntien kanssa, jatkuu ja toiminta järjestetään Kellokosken sairaala-alueen kartanorakennuksessa. Vuonna 2020 tavoitteena on löytää toiminnalle hyvät tilat ja saada pilotti vakinaiseksi toimintamalliksi vaativan erityisen tuen järjestämiseen ja tueksi kuntien lähikouluperiaatteelle.

Taiteen perusopetus laajenee ja Tuusulassa on vuonna 2020 käsityön, tanssin, sirkuksen, kuvataiteen ja musiikin taiteen perusopetusta lapsille, nuorille ja aikuisille. Taiteen perusopetus tulee laajemmin mukaan kulttuurikasvatussuunnitelmiin ja vuonna 2020 on käytössä uusi varhaiskasvatuksen Taika-kulttuurikasvatussuunnitelma sekä käynnistyy laadinta toisen asteen suunnitelmaan. Kulttuurikasvatus on velvoittavaa myös aikuisten osalta ja tästä syystä tärkeää, että kulttuuripalvelut näkyvät kuntalaisten arjessa. Tuusula jatkaa Kotiseutupäivillä lanseerattua Kulttuuri liikuttaa - teemaa, jossa kulttuuri mahdollistaa sekä fyysistä että henkistä kasvua.

Sivistystoimen henkilöstö on avainasemassa uuden kunnan ja toimintatapojen rakentumisessa ja vuoden 2020 käynnistämme yksiköissä henkilöstöä koskevat työyhteisövalmennukset ja järjestämme yhdessä henkilöstöpalveluiden kanssa johdolle koulutusta. Yhteistyössä Mäntsälän kunnan kanssa on laadittu opetushenkilöstön koulutuskalenteri, jota toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Kehittämissuunnitelmissa on kuvattu tavoitteet henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Vireä tuusula

- Kasvamme vahvasti ja hallitusti ja tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä
- Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen
- Panostamme kulttuuritarjonnan monipuolisuuteen ja laatuun, ja matkailu alueella lisääntyy. Luomme mahdollisuuksia kulttuuriliikunnalle
- Kehitämme Tuusulan Urheilukeskusta Helsingin seudun parhaaksi omaehtoisen

- harrastamisen ja aktiivisen urheilun ympäristöksi ja tapahtumapaikaksi
- Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä
- Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta
- Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja eheyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa
- Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä
- Uudistamme kunnan brändiä ja parannamme kunnan tunnettavuutta

Laadukkaat sivistyspalvelut nostavat kunnan imagoa ja houkuttelevat kuntaan uusia asukkaita.

Sivistyksen toimialueen palveluverkon uudistuminen etenee seuraavasti vuoden 2020 aikana:

- Riihikallion kampus etenee rakennussuunnitteluun hyväksytyin hankesuunnitelman pohjalta
- Martta Wendelin- päiväkotit etenee rakennussuunnitteluun hyväksytyin hankesuunnitelman pohjalta
- Kirkonkylän kampus etenee rakennussuunnitteluun hankesuunnitelmasta ja rakennuttaja valitaan
- Rykmentinpuiston monitoimitalon esi- ja tarvesuunnitelma hyväksytään ja hankesuunnitelma käynnistyy
- Lahelan strateginen suunnitelma valmistuu ja kaava hyväksytään

Kulttuurissa keskeistä on asiakaskokemuksen parantaminen ja tämä koskee sekä järjestämiämme tapahtumia, että museoiden tarjoamaa palvelua. Parannamme kulttuurikohteiden saavutettavuutta kohentamalla pysäköintialueita ja laajentamalla aukioloaikoja. Kehitämme kulttuurin sähköisiä palveluja.

Tuusulan urheilukeskuksessa vuonna 2020 Urheilukeskuksen tarjoamia palveluita ja mahdollisuuksia esitellään Tuusulan asuntomessujen aikana. Urheilukeskuksen osalta tehdään päätökset koskien monitoimitaloa ja pienemmät hankkeet kuten BMX-rata etenee yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Luontoliikunnan mahdollisuuksia ja yhteyksiä

urheilukeskuksen ympärillä kehitetään.

Vuonna 2020 keskitytään liikuntapaikkojen ja puistojen kunnossapitoon. Venepaikka-alueita kunnostetaan. Tuusulanjärven uimapaikkaolosuhteita tutkitaan osana maaumalan tarveselvitystä, joka laaditaan 2020.

Tuusulan kunnan uusi kansainvälistymissuunnitelma otetaan käyttöön vuonna 2020.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja taloudessa 2020 sekä taloussuunnitel-makaudella 2020–2024

Palveluverkko kehittyy kunnan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti ja hankkeet etenevät investointisuunnitelman mukaisesti vuonna 2020. Koulujen ja päiväkotien toiminnallisiin muutoksiin on esitetty lisämäärärahaa, jotta toiminnalliset edellytykset paranevat useammassa yksikössä. Iloisen oppimisen Tuusula - käsirja määrittää päiväkotij- ja koulurakentamista.

Hyvinvoinnin edistämisen on kaikilla palvelualueilla keskeistä. Laadimme koko kuntaa koskevan hyvinvointisuunnitelman, jonka mukaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä viedään eteenpäin.

Asuntomessut toteutetaan heinä- ja elokuussa 2020 ja paljon kulttuurin tapahtumia keskittyy kesään. Tuusula viikko toteutetaan kaksiviikkoisena.

Nuorisopalveluiden henkilöstö rakennetta vahvistetaan ja lisätään suunnitelmallisesti vakinaisten työntekijöiden määrää.

Liikuntapaikkojen kunnossapitoa parannetaan urheilukeskuksessa ja kunnan muilla lähiliikuntapaikoilla. Vuoden 20202 talousarvio sisältää yhden liikuntapaikkojen hoitajan tehtävän ja kunnossapitokaluston päivitystä.

Yläkoulun tukeen ja oppilaan ohjaukseen suunnatut lisäresurssit otetaan käyttöön. Oppilaanohjausta kehitetään koko kunnassa, tavoitteena on lisätä yksilöohjauksen määrää.

Riskiarvio

Uuden hallitusohjelman sivistyspoliittiset avaukset ja tavoitteet, lainsäädännön muutokset, varhaiskasvatussuunnitelman ja lukion opetussuunnitelman muutokset sekä palveluverkon muutokset vaativat uudenlaisia toimintatapoja sekä resursointia.

Toimintatapojen muutoksen edellytyksenä on laadukasta johtaminen, riittävä resursointi siihen sekä kyky ja into muutoksen toteuttamiseen. Esimiesten ja henkilöstön kouluttaminen ja tukeminen muutosten johtamiseen vahvistaa onnistumista. Palveluverkon suunnittelussa osallisuus, yhteisöllinen työskentely ja hyvä viestintä mahdollistavat ennakkointia ja muutokseen varautumista.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen riskinä on se, että prosesseja ei saada sujuviksi Keski-Uudenmaan soten kanssa ja lähipalveluiden saatavuus tai resurssit heikkenevät. Jo käynnissä olevien yhteisten hankkeiden jatkaminen sekä hyvien yhdyspintarakenteiden ja toimintamallien luominen pienentävät riskiä. Yhteistyön vahvistaminen, yhteiset kehittämisen rakenteet ja uusien toimintamallien kehittäminen tukevat tätä.

Sivistystoimen suurimpia riskejä ovat kiinteistöihimme liittyvät sisäilmaongelmat ja se, että niitä ei saada ratkaistua. Sisäilmaongelmien johdosta voi tulla suuria lisäkustannuksia lyhyellä varoitusajalla, mikäli tiloista joudutaan poistumaan väistötiloihin. Palveluverkon uudistamisen jatkaminen ja aikataulussa pysyminen sekä yksikkökohtaiset ratkaisut pienentävät terveydellistä ja taloudellista riskiä. Yhteisten toimintatapojen kehittäminen sekä sujuvat prosessit kunnan eri toimijoiden välillä sekä avoin viestintä vahvistavat toimintaa sisäilmaongelmien vähentämiseksi.

Varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueet, riskiarvio

Varhaiskasvatuslain ja asetuksen muutokset 1.9.2018 vahvistavat varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä. Laissa on siirtymäaika vuoteen 2030. Henkilöstön koulutustason ja henkilöstön riittävyden varmistaminen tulee aloittaa ajoissa, jotta riski säilyy pienenä. 1.8.2020 tehdään varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin

indeksitarkistus, jonka vaikutuksia ei vielä tiedetä.

Asuntomessujen mukanaan tuoma muutto ja sen mahdollinen lisäys lapsimääriin vaikuttaa kouluille jaettavaan tuntiresurssiin, joka on arvioitu talousarviossa tämän hetken tiedolla koulutulokkaiden määrästä.

Oppimistulostavoitteiden ja sisältöosaamisen mittaamisen osalta tulee varmistaa, että tarpeeksi laaja-alainen oppiminen tulee huomatuksi ja mittaaminen toimii oppimisen tukena, ei itseisarvona.

Kieliohjelman kehittämisessä kielivalintojen hajonta ja palveluverkon hajanaisuus voi aiheuttaa kustannuksia, jos oppilaita joudutaan kuljettamaan opetusryhmien aikaansaamiseksi. Palveluverkon kehittämisen myötä riski pienenee.

Kerhotoiminnan kehittämisessä riskinä on, että ei löydetä tarpeeksi toimijoita. Riskiä pienentää aktiivinen yhteistyö toteuttajien kanssa jo suunnitteluvaiheessa.

Oppilaiden tuen palvelujen osalta koulunkäynninohjaajien riittävyttä tulee tarkastella vuosittain.

Vaativan erityisentuen oppilaiden määrän kasvu aiheuttaa tarvetta lisäryhmien perustamiselle. Mikkolan koulun ryhmät ovat täynnä syyskuussa 2019 ja uusia oppilaita ryhmiin ei voida enää ottaa vastaan. Tilannetta tulee tarkastella vuosittain.

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden riittävyttä tulee seurata ja arvioida.

Koulukuljetuskustannusten nousu kuljetusoppilaiden määrän lisääntymisen ja reititysten haasteiden myötä on riksi, johon vastataan mm. käyttämällä mahdollisuuksien mukaan HSL:n reittiliikennettä. Kuljettavien määrä on noussut mm. Mäntsälä-yhteistyön myötä.

Kulttuurin- ja vapaa-ajan palvelualueet, riskiarvio

Museoiden asiakkaista valtaosa käy muutaman kesäkuukauden aikana. Riskinä on sekä rakennusten – erityisesti Halosenniemen – kuluminen että henkilökunnan uupuminen.

Henkilökunnan sosiaalililat on suunniteltu vain muutamalle työntekijälle ja ovat toimimattomat kesäajan henkilöstövahvuudelle.

Halosenniemessä on kesäisin akuutti pula riittävästä pysäköintipaikoista. Pyöräily Rantatien alueella on lisääntynyt ja villi paikotus alueella heikentää turvallisuutta. Pieni pysäköintialue sekä tilallisesti toimimaton museokauppa- ja lipunmyyntitila rajoittavat toiminnan laajentumista ja asiakkaiden viihtymistä. Riskinä on, että Halosenniemen kuntabrändille keskeistä asemaa ei voida hyödyntää täydessä kapasiteetissaan.

Kulttuurikasvatussuunnitelma kattaa sekä varhaiskasvatuksen että koulujen vuosiluokat 1.-9. Suunnitelmien mukainen toteutuminen tarvitsee lisäresurssin.

Sähköisten palvelujen lisäämisessä tulee huomioida riittävä resurssointi erityisesti kirjastopalveluiden osalta. Kirjastot ovat keskeisessä roolissa kuntalaisten opastamisessa sähköisten palvelujen käyttäjiksi. Riskinä on, että tukea ja palvelua ei ole tarjolla riittävästi.

Tuusulan Hyrylän urheilukeskukseen ja sen ympäristöön on suunniteltu runsaasti uusia liikkumisen palveluita. Ulkoilureitit, vapaan harrastamisen alueet, liikenne sekä turvallinen ympäristö ovat tärkeitä asioita ja lisäävät alueen vetovoimaisuutta ja myös kävijämääriä. Laitosten kunnossapito ja kehittäminen edellyttävät uudenlaista osaamista ja yhteisiä tavoitteita.

Hankkeiden toteuttamisen tahti on sopeutettava resurssien mukaisiksi ja tavoitteista on hyvä käydä yhteistä keskustelua. Jäähalliympäristön kehittäminen on jäänyt jälkeen alueen muusta kehittämisestä. Kunnan oman hallin laatta ja rataputkisto on heikossa kunnossa ja tilat ovat toiminnallisesti vanhentuneet. Kehittäminen edellyttää yksituumaisuutta ja uusia suunnitelmia osana alueen muiden laitosten ja oheispalveluiden parantamista.

Koulunuorisotyön yhteistyön onnistuminen kouluilla edellyttää toimintamallin tukemista, hyvää viestintää ja johtamista. Mallissa esitetään koulunuorisotyölle koordinaattoria, jota ei vielä esitetty henkilöstösuunnitelmaan. Mikäli koordinaattoria ei saada, riskinä on

koulunuorisotyön jääminen paikallisen osaamisen ja oman työn ohella tapahtuvan kehittämisen varaan.

Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2020

Sivistystoimen johdossa tulee olla parhaat osaajat ja sivistystoimi nähdään keskeisenä kunnan vetovoimatekijänä. Kunnan yksi tärkeimmistä tehtävistä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, suurin osa siitä työstä tehdään laadukkailla kasvun, oppimisen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan palveluilla. Haluamme edistää aktiivisen ja yhteisöllisen kulttuurin muodostumista.

Osaaminen ja sen johtaminen ovat tärkeä osa strategista henkilöstöjohtamista ja tulevaisuuden rakentamista. Osaavat ihmiset ovat yksi merkittävimmistä resursseista palvelujen tuloksellisessa ja vaikuttavassa tuottamisessa ja johtamisessa.

Varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueet

Opiskeluhuollon kehittäminen on yksi keskeisimmistä painopisteistä.

Varhaiskasvatuksessa kasvun tukena ovat kaksi taidepedagogia ja yksi perheohjaaja, joiden tehtävät vakinaistetaan vuoden 2020.

Uusi varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.9.2018. Lain mukaan tulevaisuudessa päiväkoteissa työskentelee moniammatillisena tiiminä varhaiskasvatuksen opettajia, varhaiskasvatuksen lastenhoitajia ja sosionomeja. Vuonna 2030 päiväkoteissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Tuusulan kunnassa tehdään selvitys varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuuksista suhteessa lain vaatimuksiin. Meidän tulee mahdollistaa henkilökunnan kouluttautuminen saavuttaakseen uudet kelpoisuusvaatimukset seuraavien vuosien aikana.

Kalliomaan koulussa alueellisen vaativan tuen oppilashuollossa työskentelee kuntien yhteisellä rahoituksella määräaikaisissa virka- ja työsuhteissa erityisluokanopettaja, koulukuraattori ja koulupsykologi ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Alueellinen erityisen tuen malli

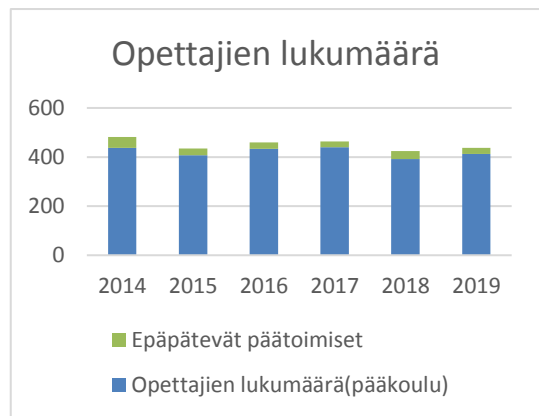
| Tuusula talousarvio 2020 | Sivistys

jatkuu lukuvuoden 2019-2020 ja kunnat tekevät sitoumukset yhteisen mallin kehittämistä vuosille 2020-2023.

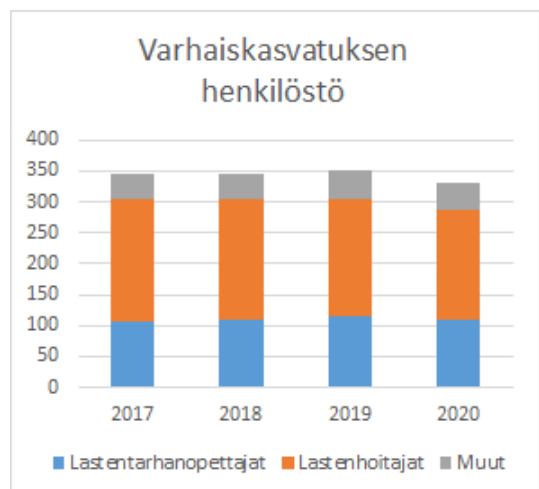
Oppimisen palvelualueella vakinaistetaan muutamia opettajien tehtäviä. Suurin osa perustettavista viroista tulee Kellokosken koululle, jossa oppilasmäärä on noussut mäntsäläläisten oppilaiden myötä. Vakinaistamiset eivät tuo lisäkustannuksia.

Tuusulan kuvataidekoululle esitetään kahta päätoimista opettajaa sivutoimisten sijaan. Nämä eivät tuo merkittäviä lisäkustannuksia, mutta tuovat selvää parannusta kuvataidekoulun toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä arviointiin ja kehittämiseen.

Opetuksen henkilöstö

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueet

Kulttuuripalveluihin palkataan osa-aikainen kulttuurituottaja tuottamaan osana kulttuuripalvelujen toimintaa palveluja ja

tapahtumia tuusulalaisille ja kunnassa vieraileville. Toiminnassa painottuu kunnassa ensi vuonna järjestettävät Asuntomessut 2020.

Liikuntapaikkojen kunnossapitoa parannetaan urheilukeskuksessa ja kunnan muilla lähiliikuntapaikoilla. Vuoden 20202 talousarvio sisältää yhden liikuntapaikkojen hoitajan tehtävän ja lisäyksiä kunnossapidon kalustoon.

Perustelut investoinneille

Hankkeiden edistäminen palveluverkkosuunnitelman 18.11.2018 hyväksytyin mukaisesti

Riihikallion monitoimikampus (500 000)

- Hankesuunnitelma laaditaan vuonna 2019-2020

Jokelan koulukeskus (50 000)

- esi- ja tarvesuunnittelun toimenpiteiden toteuttaminen

Lahelan monitoimikampus (50 000)

- esi- ja tarvesuunnittelun toimenpiteiden toteuttaminen

Rykmentinpuiston monitoimikampus (100 000)

- esi- ja tarvesuunnittelun aloittaminen

Ruotsinkylän koulu (500 000)

- vanhan elementtikoulun purku ja liitoskohdan perusparannus

Kellokosken yhtenäiskoulu (250 000)

- alapohjien korjaus

Monio, lukio ja kulttuuritalo (3 800 000)

- Monio on keskeinen osa tulevaisuuden Tuusulaa. Monio mahdollistaa lukion oppilasmäärän kasvattamisen, yläkouluverkon uudistamisen, sekä uusimuotoisen yhteistyön lisäämisen eri toimijoiden kanssa.
- Mahdollistaa kulttuurikunta Tuusulan imagon laventamisen

Kirkonkylän koulu ja päiväkoti kampus (1 000 000)

- Päiväkodin irtaimisto

Nuorisopalveluiden henkilöstö rakennetta vahvistetaan ja lisätään suunnitelmallisesti vakinaisten työntekijöiden määrää. Vuodelle 2020 on yhden vakinaisen nuorisotyöntekijän lisäys. Tämä työpanos kohdentuu Jokelan alueen nuorisotyöhön. Kokopäiväisillä vakansseilla vahvistetaan samalla alueen koulunuorisotyötä.

- Toteutussuunnittelu aloitettu 2019

Koulujen ja päiväkotien muutostyöt (400 000)

- Uuden opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset muutokset

Koulujen ja päiväkotien irtaimisto (350 000)

- Oppimisympäristöjen kehittäminen
- Uuden opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisia kalustomuutoksia
- Ict-laitteiden (mm. tablettien) hankinta (100 000)

Päiväkoti Martta Wendelin (1 400 000)

- Toteutussuunnittelu aloitettu 2019
- korvaa peruskorjausikäen tulleita vanhoja yksiköitä

Pihaleikkivälineet ja aidat säännösten mukaisiksi (30 000)

Urheilukeskus Hyrylä

- Työohjelma yleissuunnitelman mukaisesti, sis. suunnittelua (300 000)
- Kevyen liikenteen yhteys, kuntoportaat (400 000)
- BMX-radon suunnittelu (50 000)
- Urheilukeskuksen lampi, pukuhuone-, varasto ja talviuintipaikka (150 000)

Uimarannat ja venepaikat (50 000)

- Toteutetaan laiturien ja ranta-alueiden sekä venepaikkojen parannustyöt

Jokelan liikuntapaikat (100 000), Kellokosken liikuntapaikat (100 000)

- Ulkoilualueen parannustyöt

Lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset (50 000)**Luontoliikunnan kehittämishankkeet (100 000)**

- Toteutetaan luontoliikunnan kehitys- ja parannushankkeita mm. Sarvikallio, R-puisto ja Tuusulanjärvi sekä kuntoratojen parannukset

Kalusto (195 000)

- Urheilukeskuksen kiinteistötraktori (150 000)
- Kellokosken kiinteistötraktori (45 000)

Nuorisotilat (30 000)

- Irtaimiston ja kalusteiden uusiminen

Maaumalan ja laajennuksen tarveselvitys (50 000)**Kirjastojen kehittäminen (70 000)**

- Suunnitteluraha Kellokoskelle (25 000)
- Jokelan monitoimitalo (15 000)
- Pajatoiminnan käynnistäminen; robotiikka, 3 D-tulostimet, virtuaalilasit, tilamuutokset (30 000)

Museot (125 000)

- Taidekasarmi (25 000), suunnittelu
- Museovisio –hankkeen jatkotoimet. Apurahahakemus lähetetty 8/2019
- Halosenniemen kehittämissuunnitelma (100 000)

Sivistyksen tukipalvelut

Palvelualue, vastuhenkilö: Sivistysjohtaja Virpi Lehmusvaara

Sivistyksen tukipalvelut sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Avustukset	Seuranta			TA	TA
	tp2016	tp2017	tp2018	2019	2020
Käsityökoulu	17 085	17 085	17 085	17 085	17 085
Taitokeskukset	14 110	14 110	14 110	14 110	14 110
Jokelan kansalaisopisto	45 645	45 645	45 645	45 645	45 645

Selite	Budjettiyhteenveto/ SIVISTYKSEN TUKIPALVELUT							
	TP 2018	TA 2019	MTA2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	4 245	6 169 653	6 169 653	5 913 422	5 973	6 032	6 093	6 124
TOIMINTAKULUT YHT.	-760 397	-5 803 689	-5 835 689	-5 918 888	-5 998	-6 113	-6 202	-6 293
TOIMINTAKATE	-756 152	365 964	333 964	-5 466	-26	-80	-109	-169
Henkilöstömäärä yhteensä	7,0	64,0	64,0	64,0				
Toimintakatteen muutos %		-148,4 %	-144,2 %	-101,5 %	-239,4 %	213,9 %	35,9 %	54,4 %
Toimintakatteen muutos euroina		1 122 116	1 090 116	-371 429	-20	-55	-29	-59

Tilivuosien 2018 ja 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään organisaatiomuutoksista johtuen.

Oppiminen

Palvelualue, vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Palvelualueen tavoitteet, palvelusuunnitelman painopisteet ja keskeiset muutokset toiminnassa

Kehittämiskohteena palvelualueen yksiköissä on hyvinvointi. Hyvinvointia edistetään mm. koulukohtaisen kehittämistyön, oppimisympäristöjen kehittämisen, osallisuuden lisäämisen sekä koulutuksen avulla. Hyvinvointi -viikolla mm. oppilaille tarjotaan aamupala ja kouluilla järjestetään hyvinvointiin liittyviä tapahtumia.

Kunnan koulutuskalenterin kautta tuetaan opettajia ja muuta henkilöstöä mm. uuden oppimiskäsityksen ymmärtämisessä ja sitä tukevien työtapojen käyttöönotossa sekä yhteisopettajuuden edistämisessä. Näitä toimintamalleja jaetaan yksiköissä ja toimintaa tuetaan myös oppimisympäristön muutosten kautta.

Palveluverkon uudistaminen tarkoittaa koulun tasolla suunnittelutyötä, jota rehtori johtaa.

Rakennusprojekti tuo myös usein muutoksia koulun arkeen. Tähän suunnittelutyöhön lisätään resurssia ja samalla tuetaan jaetun johtajuuden toteutumista. Hankesuunnittelun ajaksi rehtorilta siirretään soveltuvia tehtäviä apulais- ja vararehtoreille tai opettajille ja tämä lisää opetuksen järjestämisen kustannuksia. Osana palveluverkon uudistamista ohjataan muutoksessa mukana olevien koulujen opettajille koulutuskokonaisuus, jonka avulla tuetaan koko yhteisöä muutosprosessissa. Toteuttamiseen varataan lisäresurssia koulutuskustannuksiin.

Hallinnon asiantuntijoiden ja rehtoreiden kesken kehitetään tiedolla johtamista.

Kansainvälistä toimintaa kehitetään selvittämällä painotetun englanninkielen opetus mahdollisuutta Tuusulassa. EduPacksien myyntiä jatketaan ja vierailijoita kouluihin otetaan edelleen vastaan. Asuntomessujen 2020 aikaan järjestetään kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisseminaari.

Oppimisen yksikkö järjestää opettajien yhteisen koulutuspäivän (Lauantai-veso) yhdessä Mäntsälän ja Pornaisten kanssa.

Budjettiyhteenveto/ OPPIMINEN

Selite	TP 2018	TA 2019	MTA2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	2 459 221	2 025 500	2 025 500	2 030 500	2 051	2 071	2 092	2 103
TOIMINTAKULUT YHT.	-53 173 365	-55 155 956	-55 293 956	-57 603 361	-58 670	-59 791	-60 663	-61 549
TOIMINTAKATE	-50 714 144	-53 130 456	-53 268 456	-55 572 861	-56 619	-57 719	-58 571	-59 446
Henkilöstömäärä yhteensä	618,5	624,0	624,0	624,0				
Toimintakatteen muutos %		4,8 %	5,0 %	4,6 %	1,8 %	1,9 %	1,5 %	1,5 %
Toimintakatteen muutos euroina		-2 416 312	-2 554 312	-2 442 405	-1 046	-1 100	-852	-875

Tilivuosien 2018 ja 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään organisaatiomuutoksista johtuen.

Varhaiskasvatus

Palvelualue, vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

Palvelualueen tavoitteet, palvelusuunnitelman painopisteet ja keskeiset muutokset toiminnassa

Opetushallitus määräsi 19.12.2018 uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Perusteet uudistettiin vastaamaan uutta varhaiskasvatustalakea. Tuusulan paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma päivitettiin keväällä 2019 kansallisten perusteiden mukaisesti ja otettiin käyttöön elokuussa 2019. Keskeisimmät uudistukset olivat lapsen edun ensisijaisuus, velvoittavuus kiusaamisen ehkäisemistyöhön ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman prosessin tarkentamiseen. Lisäksi päivityksessä painottuivat perhepäivähoito, vuoroahoito, yhteistyö eri toimijoiden kesken ja tuen järjestäminen. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Karvi, julkaisi syyskuussa raportin varhaiskasvatuksen laadusta arjessa joka pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisen arviointiin varhaiskasvatuksessa.

Sosiaalisten suhteiden ja kaveritaitojen edistäminen on keskeinen tehtävä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatustalake painottaa lasten suojaamista väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Varhaiskasvatuksessa on päivitetty kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma, joka on liite varhaiskasvatussuunnitelmaan. Kiusaamisen ehkäiseminen tulisi nähdä koko yhteiskunnan yhteisenä ponnisteluna turvallisen elinympäristön takaamiseksi lapsille. Edellytyksenä pedagogisten ratkaisujen löytymiselle on, että lapsen ympärillä toimiva verkosto sitoutuu ja osallistuu kiusaamiseen puuttumiseen ja ehkäisyyn. Tätä tehtävää edistetään jokaisen yksikön arkityössä ja toiminnassa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutukset painottuvat lapsen hyvinvointi- osaamista vahvistaviin koulutuksiin jo toisena peräkkäisenä vuonna. Vertaissovittelun, Miniverso-menetelmän, käyttöön on koulutettu kaikissa yksiköissä. Tulevana vuonna keskeisiä koulutuksia ovat pedagoginen sensitiivisyys ja positiivinen cv-

koulutukset. Lapsen hyvinvointi on keskeinen teema myös kesussa, joka on oppimisen palveluiden yhteinen tulevaisuuden kehittämis- ja arviointisuunnitelma. Kunnan järjestämiin täydennyskoulutuksiin on myös yksityisten palveluiden tuottajien henkilöstön mahdollista osallistua.

Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma, Taika Kultsu, valmistui syksyn 2019 aikana. Taika Kultsu vastaa niihin vaatimuksiin, joita Vasu (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet) kulttuurikasvatukselle asettaa. Suunnitelma helpottaa ja lisää kulttuurikasvatuksen näkyvyyttä varhaiskasvatuksen arjessa. Tavoitteena on, että Tuusulan päiväkotien työntekijät tiedostavat Tuusulan merkittävyyden kulttuurikuntana, sen ainutlaatuisen ympäristön ja kulttuuriperinnön, josta voidaan ammentaa päivittäin ja mahdollistaa ilmapiiri uuden luomiselle: täällä Tuusulassa syntyy taidetta ja taiteilijoita jatkossakin. Taiteella on myönteisiä vaikutuksia hyvinvoinnin edistäjänä. Taide- ja kulttuurikasvatukseen liittyy positiivinen ilmapiiri, joka luo mahdollisuuksia emotionaalille hyvinvoinnille monilla tasoilla. Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus varhaiskasvatuksen kautta lisää lasten luovuutta ja keskinäistä tasa-arvoa.

Tuusulassa Kasvatus- ja sivistyslautakunta päätti, että 1.8.2019 alkaen varhaiskasvatustalake mahdollistamat rajoitukset liittyen lasten varhaiskasvatus-oikeuteen sekä kunnallisessa että yksityisessä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa puretaan.

Syksyllä 2019 kunnallisen varhaiskasvatuksen paikat ja hakijamäärät ovat olleet tasapainossa huolimatta Mattilan varhaiskasvatustalakeyksikön, sekä Paijalan esiopetuspaikojen toimintojen lakkaamisesta. Tämä johtuu lapsimäärän, ikäluokkien pienenemisestä ja yksityisten paikkojen käytön kasvusta. Samanaikaisesti varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut 3%. Palveluverkkouudistukseen kuuluvan Etelärinteen päiväkodin toiminta lakkaa 2020. Osallistumisaste on keskeinen indikaattori tarkasteltaessa varhaiskasvatuksen saatavuutta ja siihen osallistumista. 3-5-vuotiaiden osallistumisaste on Tuusulassa 87%, joka on hyvä verrattuna koko maan tilanteeseen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluilla on merkittävä

rooli. Kaikista 0-6-vuotiaista lapsista yksityisten palveluiden piirissä on n. 20%. Keskeistä on monimuotoisuuden säilyttäminen palvelutarjonnassa ja vaka-yrittäjien toimintaedellytyksien turvaaminen palveluntarjoajana kunnallisten palveluiden rinnalla. Useissa kunnissa on asetettu tavoite kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen välisestä prosentuaalisesta suhteesta.

Kunnan tavoite on muuttaa lasten ja kasvattajien välistä suhdelukua viimeistään uusien kunnallisten yksiköiden valmistuessa Etelä-Tuusulaan 2022. Mahdollista kuitenkin on, että nykyisen hallitusohjelman vaade suhdeluvun muutoksesta voi tulla jo 1.8.2020. Tämä tulee huomioida 2020 riskinä 1.8. alkaen, kun tarkastellaan kunnallisten paikkojen riittävyyttä suhteessa palveluiden käyttäjiin. Tuusulalaisia lapsia on yksityisessä varhaiskasvatuksessa tällä hetkellä myös muissa kunnissa. Etenkin Mattilan alueelta lapsia on paljon Keravan puolella omien palveluiden puuttuessa Mattilan toiminnan lakattua. Riski on myös

hallitusohjelmassa oleva mahdollinen 5-vuotiaiden maksuttomuus tai kaksivuotinen esiopetus. Kumpikin toimenpide pienentää maksutuottoja kunnallisissa palveluissa sekä kohdistaa lisätuen maksatuksen painetta yksityisille tasapainon säilyttämiseksi.

Varhaiskasvatuksen digitiimin tehtävä on auttaa viemään vakan digitaalisuutta eteenpäin tulevaisuutta ennakoiden ja henkilöstön taitojen kartuttamiseksi. Henkilöstölle on käynnistynyt vuoden mittainen koulutus, jonka tavoitteena on lisätä osaamista yksiköissä. Digitaalisuuden hyödyntäminen on huomioitava palveluverkon uusien oppimisympäristöjen suunnittelussa.

Digitaalisuus on osa varhaiskasvatuksen arkea. Käytössä oleva asiakastietojärjestelmä on osaltaan lisännyt sekä osaamista, mutta myös painetta digitaalisten välineiden käytön oppimiseen. Yksiköissä käytettävien välineiden (esim. tablettien) määrää on saatu lisättyä ja Digimatka-hankkeen myötä on harjoiteltu ja toteutettu pedagogisen dokumentoinnin tekoa digitaalisesti yhteistyössä huoltajien kanssa.

Budjettiyhteenveto/ VARHAISKASVATUS

Selite	TP 2018	TA 2019	MTA2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	2 706 412	2 836 500	2 836 500	2 636 500	2 663	2 689	2 716	2 730
TOIMINTAKULUT YHT.	-26 914 557	-27 406 808	-27 406 808	-27 008 256	-27 481	-28 006	-28 415	-28 830
TOIMINTAKATE	-24 208 145	-24 570 308	-24 570 308	-24 371 756	-24 818	-25 316	-25 698	-26 099
Henkilöstömäärä yhteensä	385,0	385,0	385,0	385,0				
Toimintakatteen muutos %		1,5 %	1,5 %	-0,8 %	1,8 %	2,0 %	1,5 %	1,6 %
Toimintakatteen muutos euroina		-362 163	-362 163	198 552	-446	-498	-382	-401

Kulttuuri

Palvelualue, vastuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

Palvelualueen tavoitteet, toimenpiteet ja keskeiset muutokset toiminnassa

Kulttuuritoimintaa kunnassa ohjaavat lait ovat uudistuneet tai uudistumassa. Jo vuonna 2017 tuli voimaan *Laki yleisistä kirjastoista*. Tänä vuonna sai voiman *Laki kuntien kulttuuritoiminnasta* ja ensi vuonna otetaan käyttöön uusi *museolaki*. Jokaisella lailla on sama tavoite edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin ja taiteeseen. Lain takaamien palvelujen tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Palveluiden järjestämisessä on huomioitava tasa-arvon ja demokratian vahvistaminen sekä yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Kirjastolaki määrittelee sen, että jokaisessa kunnassa on oltava kirjasto ja sen kokoelman on oltava monipuolinen. Kirjasto on uudenlainen kuntalaisten osallistumisen paikka ja siellä järjestetään monenlaisia tapahtumia. Lain myötä kirjastoista poistuivat varausmaksut, mutta uutena tuli mahdollisuus käyttökiellon antamiseen. Enintään kuukauden mittaisesta käyttökiellosta päättää kirjastotoimenjohtaja.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta velvoittaa kunnat järjestämään paikallista kulttuuritoimintaa ja tukemaan paikallisia toimijoita. Kuntalaisille on annettava mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä taiteen tekemiseen ja kokemiseen. Myös mahdollisuudet tavoitteelliselle taide -ja kulttuurikasvatukselle sekä kulttuuriperinnön ylläpitämiselle ovat kunnan tehtäviä. Lisäksi kunnan tulee edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Vuonna 2019 otettiin käyttöön Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama Kulttuurin TEAvisari. Se tuottaa tietoa kuntien kulttuuritoiminnasta ja erityisesti toimista, jotka liittyvät kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Museolaki määrittää museoiden toiminnan tavoitteeksi ylläpitää ja vahvistaa yhteisöjen ja yksilöiden ymmärrystä ja osallisuutta kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä. Museoiden on edistettävä kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville. Uuden lain mukaisesti myös Tuusulan museot ovat hakeutuneet uudelleen valtionosuuden piiriin. Tämä haku on tulevaisuudessa tehtävä neljän vuoden välein ja se haastaa museopalvelut aktiiviseen ja ajankohtaiseen toimintaan.

Kulttuuripalvelut ovat kunnalle edullinen palvelu. Vain noin yksi prosentti kunnan budjetista kuluu kulttuuripalveluihin. Kuitenkin ne ovat hyvin näkyvä osa sekä kuntalaisten arkea että kunnassa vierailevien palveluja.

Kulttuurikasvatussuunnitelma Kultsua on toteutettu Tuusulassa vuodesta 2017 lähtien. Se tavoittaa kaikki tuusulalaiset koululaiset. Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma TaikaKultsu tulee osaksi varhaiskasvatusyksiköiden arkea ensi vuoden alusta. Samalla aloitetaan nuorten ja nuorille aikuiselle suunnatun kulttuurikasvatussuunnitelman ideointi.

Tuusulalaiset ja järvenpääläiset museokohteet sekä joitakin yksityisiä matkailualan toimijoita on hakeutunut Asuntomessujen oheiskohteeksi teemalla Rantatie. Toimintavuonna 2020 Rantatien toimijat tekevät laajaa yhteistyötä.

Halosenniemi on Suomen suoistuin taitelijakotimuseo ja tärkeä osa Tuusulanjärven virkistysaluetta ja kuntabrändiä. Museon pysäköintialuetta uudistetaan/laajennetaan sekä kohennetaan asiakaspalvelurakennusta. Taidekasarmin korjauksesta laaditaan suunnitelma. Talo halutaan edelleen säilyttää kulttuurikäytössä. Kellokosken kirjaston tilasuunnittelua jatketaan yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa.

Klaavolan talon ja Ilmatorjuntamuseon yhteishankkeeseen *Museopuisto* laaditaan museopedagoginen suunnitelma ja täsmennetään tilasuunnitelmia. Yhteistapahtumia alueen asukkaiden kanssa jatketaan.

Kulttuurin ja taiteen harrastamista ja harjoittamista varten luotua tukijärjestelmää kehitetään. Käyttöön otetaan sähköinen hakemus.

Yhteistyössä perusopetuksen kanssa toteutetaan lukemisen teemavuosi, jolloin lukutaito nostetaan keskiöön koko kunnassa. Lasten ja nuorten kirjastopalveluita kehitetään luomalla niille oma toimintasuunnitelma. Yhteistyösuunnitelman avulla luodaan rakenteita kirjasto-, kulttuuri, ja nuorisopalveluiden yhteistyölle.

Tuusulan kirjastoissa aloitetaan pajatoiminnan

kokeilut niin että kuntalaisilla on mahdollisuus kokeilla uusia laitteita kuten 3d-printtereitä ja robotiikkaa. Pääkirjaston tutkijahuone muutetaan pajatilaksi ja kaikkiin kirjastoihin hankitaan sopivaa välineistöä.

Uusina sähköisinä palveluina otetaan käyttöön digitaalisten aikakauslehtien etäkäyttöinen lainausalusta ja elokuvien ja dokumenttien suoratoistopalvelu yhteistyössä muiden Kirkes-kirjastojen kanssa. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille digitukea yhteistyökumppanien avustuksella sekä kouluttaa henkilökuntaa digitaidoissa ja ohjaustaidoissa.

Sitovina perusteluina myönnettävät määrärahat

Tuotantotuet

Päämääränä on kulttuuritoimintalain mukaisesti tukea paikallista taiteen ja kulttuurin tekemistä, harjoittamista, harrastamista ja saavutettavuutta. Tuotantotuet lisäävät paikallista kulttuuritarjontaa ja parantavat muun muassa taiteilijoiden ja kulttuuriharrastajien sekä kulttuuriyhdistysten ja -verkostojen mahdollisuuksia järjestää kulttuuri- ja

taidetoimintaa ja -tapahtumia kunnassa.

Suomi 100 -juhlavuoden vuoksi määrärahasa oli vuonna 2017 huomattava korotus.

Tavoitteena on nostaa vuoden 2020 tuotantotukisumma vuoden 2017 tasolle.

Kulttuurin tuotantotukien määrä ilman rahastosiirtoja:

TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
99 480	170 000	120 000	120 000	170 000

Budjettiyhteenveto/ KULTTUURI

Selite	TP 2018	TA 2019	MTA2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	269 059	287 500	287 500	287 500	290	293	296	298
TOIMINTAKULUT YHT.	-3 549 072	-3 670 413	-3 670 413	-3 904 729	-3 973	-4 049	-4 108	-4 168
TOIMINTAKATE	-3 280 013	-3 382 913	-3 382 913	-3 617 229	-3 683	-3 756	-3 812	-3 870
Henkilöstömäärä yhteensä	44,7	44,7	44,7	44,7				
Toimintakatteen muutos %		3,1 %	3,1 %	6,9 %	1,8 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %
Toimintakatteen muutos euroina		-102 900	-102 900	-234 316	-65	-73	-56	-58

Tilivuosien 2018 ja 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään organisaatiomuutoksista johtuen.

Vapaa-aika

Palvelualue, vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

Palvelualueen tavoitteet, toimenpiteet ja keskeiset muutokset toiminnassa

Nuoriso- ja liikuntatyö kunnissa ovat laeissa säädeltyjä hyvinvoinnin peruspalveluita (nuorisolaki ja liikuntalaki 1/2017). Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat: 1) yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys; 2) kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja 3) monialainen yhteistyö. Liikuntalain tavoitteena on edistää mm. eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa sekä väestön hyvinvointia ja terveyttä. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta sekä laaja-alaista yhteistyötä yli kuntarajojen. Tulosalueen roolina on tuottaa tukipalveluita mm. opetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttöön ja toimia aktiivisesti myös toimialojen ylittävissä yhteistyöprojekteissa. Toimintavuoden aikana kehitetään erityisesti koulunuorisotyötä ja käynnistetään uusia palveluita terveysliikunnassa. Alueellista nuorisotyötä lisätään taloilla ja harrastusten parissa.

Lasten ja nuorten ohjattua ja omaehtoista harrastamista tuetaan. Liikunnan ja kaiken ikäisten kuntalaisten liikkumisen edellytyksiä sekä olosuhteita parannetaan kaikissa kuntakeskuksissa. Kuntalaisten liikkumista edistetään monipuolisesti, yksilöohjausta ja neuvontaa lisätään, ryhmäliikunnan palvelukokonaisuutta yhdenmukaistetaan yhdessä Tuusulan Opiston kanssa.

Vapaa-aikapalvelut osallistuu luontoliikunnan kohteiden rakentamiseen ja kehittämiseen mm. Tuusulanjärvellä ja lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksia parannetaan koulujen ja päiväkotien vaikutusalueilla.

AVUSTUKSET	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
	92 990	83 586	90 880	92 840	92 840

Budjettiyhteenveto/ VAPAA-AIKA

Selite	TP 2018	TA 2019	MTA2019	TA 2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 046 187	1 106 500	1 106 500	1 106 500	1 118	1 129	1 140	1 146
TOIMINTAKULUT YHT.	-5 001 667	-4 803 683	-4 823 683	-5 013 126	-5 086	-5 182	-5 257	-5 333
TOIMINTAKATE	-3 955 480	-3 697 183	-3 717 183	-3 906 626	-3 968	-4 053	-4 117	-4 187
Henkilöstömäärä yhteensä	28,3	29,8	29,8	30,8				
Toimintakatteen muutos %		-6,5 %	-6,0 %	5,7 %	1,6 %	2,1 %	1,6 %	1,7 %
Toimintakatteen muutos euroina		258 297	238 297	-209 443	-62	-85	-64	-70

Tilivuosi 2018 ja 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään organisaatiomuutoksista johtuen.

Kuva: Antti Kallio

KASVU JA YMPÄRISTÖ

KASVUN -JA YMPÄRISTÖN TOIMIALUE (1000 €)				euro	TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019	MTA v.2019	TA 2020	2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	3 836	3 632	3 632	3 372 471	3 399	3 427	3 454	3 482
Maksutuotot	4 046	3 433	3 673	3 224 317	3 250	3 276	3 302	3 329
Tuet ja avustukset	114	73	73	60 000	60	61	61	62
Muut toimintatuotot	22 899	21 525	23 390	22 927 937	23 111	23 296	23 483	23 670
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	30 895	28 663	30 768	29 584 725	29 821	30 060	30 300	30 543
Valmistus omaan käyttöön				100 000				
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-6 973	-7 801	-7 305	-7 745 994	-7 823	-7 902	-7 981	-8 061
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-1 363	-1 257	-1 270	-1 595 089	-1 611	-1 627	-1 643	-1 660
Muut henkilösivukulut	-244	-286	-268	-282 460	-285	-288	-291	-294
Palvelujen ostot	-11 839	-13 316	-15 109	-13 763 574	-13 901	-14 040	-14 181	-14 322
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-5 356	-5 271	-5 555	-5 413 950	-5 468	-5 523	-5 578	-5 634
Avustukset	-77	-77	-77	-77 000	-78	-79	-79	-80
Vuokrat	-2 403	-2 046	-3 417	-3 310 418	-3 344	-3 377	-3 411	-3 445
Muut toimintakulut	-165	-185	-183	-147 400	-149	-150	-152	-153
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-28 421	-30 239	-33 183	-32 335 885	-32 659	-32 986	-33 316	-33 649
TOIMINTAKATE, S*	2 474	-1 577	-2 416	-2 651 160	-2 838	-2 926	-3 015	-3 106
Toimintakulujen muutos %		6,01	6,12	6,93	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimintakulujen muutos euroina		1 818	1 850	2 096 401	323	327	330	333
Toimintakatteen muutos %		-1,5	1,28	68,16	7,04	3,10	3,05	3,01
Toimintakatteen muutos euroina		-4 346	-1 850	1 074 596	187	88	89	91
%-osuus verorahoituksesta	-1,22	0,74	1,14	1,18	1,23	1,22	1,24	1,25
Asukkaat 31.12.	38644	39302	39302	38840	38927	39012	39089	39154
Toimintakate euro/asukas	64	-40	-61	-68	-73	-75	-77	-79

S* = Sitova taso

Henkilöstö yhteensä 182,0 182,0 192,0

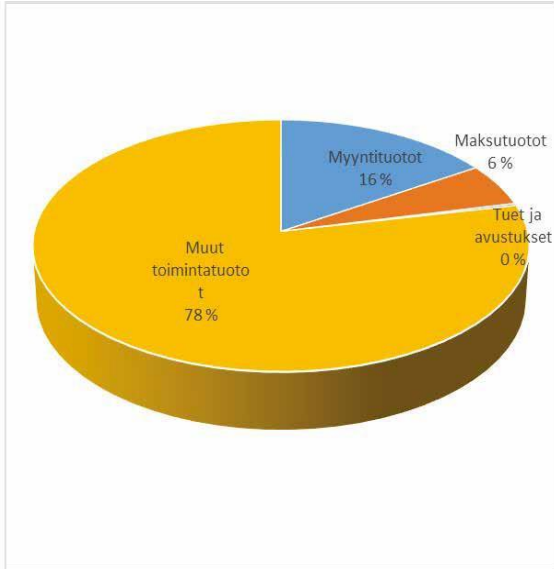
v.2018 ei sisällä työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden euroja, siirtyneet Yhteisiin palveluihin. Muut tuotot sisältävät vain Rykmentinpuiston osalta käyttöomaisuuden myyntivoitot. V.2018, TA 2019, MTA 2019 lukuihin lisätty Asuntopalveluiden luvut.

Vertailukelpoista v. 2018 henkilöstömäärä ei saatavilla organisaatiomuutosten vuoksi.

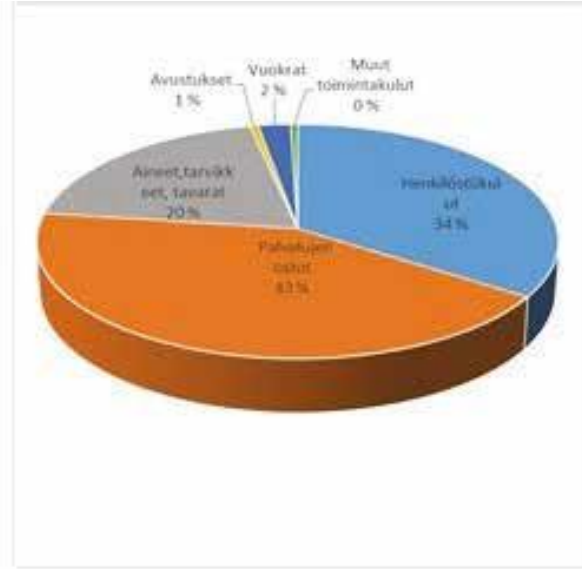
Kasvun ja ympäristön toimialue

Toimialue, vastuhenkilö: kuntakehitysjohtaja Marko Härkönen

Toimintatuottojen jakautuminen tiliryhmittäin

Toimintakulujen jakautuminen tiliryhmittäin

Palvelusuunnitelman painopisteet vuodelle 2020 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Kuntien yhteistyönä palvelutoiminnan järjestäminen mm, pysäköinninvalvonta
- Palveluverkon pitkän aikavälin linjaukset
- Digitalisaatiota hyödyntämällä luomme tuottavuutta, painopisteinä ovat katurekisteri, Lupapiste.fi käytön laajentaminen sekä palautejärjestelmän kehittäminen
- Yleiskaava 2040 hyväksyminen, Hyrylän keskustan ja Focuksen kehittäminen, Rykmentinpuiston asuntomessujen toteuttaminen
- Joukkoliikenteen jatkuvuuden varmistaminen ja palvelutason kehittäminen HSL-jäsenyyden kautta
- Toimintatapojen uudistaminen
- Palveluverkon pitkän aikavälin linjaukset:
  - Monion kulttuuri- ja lukiorakennuksen rakentaminen etenee
  - Päiväkotimartta Wendelinin rakentamisesta urakkapäätös, toteutus käynnistyy
  - Kirkonkylän koulukampuksen rakentamisesta urakkapäätös, toteutus käynnistyy

- Riihikallion koulukampuksen toteutussuunnittelu käynnistyy
- Rykmentinpuiston monitoimitalon ja yhtenäiskoulun elinkaarikilpailutus alkaa
- Hyrylän ja Jokelan koulukeskusten strategisista kehittämislinjoista päätetään
- Asuntomessujen 2020 oheistapahtumien edellyttämät kunnan rakennusten korjaus- ja muutostyöt; Halosenniemi, Taidekasarmi, Aunela yms.

Strategian toteuttaminen

Tuusulan kuntastrategian päämäärät valtuustokaudelle 2017–2021 ovat:

1. Sujuva Tuusula
2. Hyvinvoiva Tuusula
3. Vireä Tuusula

Kuntastrategian päämääristä on johdettu niitä toteuttavia tavoitteita ja toimenpiteitä vuodelle 2020.

Sujuva Tuusula

1. Laajennamme sähköisen lupakäsittelyn ja arkistoinnin käyttöä. Viemme toteutukseen pyöräilyn edistämisen suunnitelman kehittämistoimenpiteet.
2. Selvitämme pikaraitiotieyhteyden toteutusmahdollisuudet Hyrylästä Aviapolikseen.
3. Parannamme joukkoliikenneinfraa mm. uusimalla bussikatoksia ja pysäkki-informaatiota.
4. Varmistamme, että HSL:n linjastosuunnitelma palvelee Tuusulan alueella liikkumista ja tuusulalaisten kulkemista.

Hyvinvoiva Tuusula

1. Aloitamme Monion rakentamisen.
2. Nykyaikaistamme oppimisympäristöjä hyväksytyyn palveluverkkosuunnitelmaan perustuen.
3. Lähiliikuntapaikkoja toteutetaan tai parannetaan vähintään yksi/vuosi.
4. Kehitämme pienten koulujen pihoja osallistuvaa budjetointia hyödyntäen.
5. Viemme toteutukseen hyväksyn palveluverkkosuunnitelman ja 10-v investointisuunnitelman.
6. Jatkamme pienten liikenneturvallisuushankkeiden toteuttamista 2...4 hankkeella/vuosi.
7. Jatkamme esteettömän liikkumisen periaatteita noudattavaa toteutustapaa uudiskohteissa ja saneerattavissa kohteissa.
8. Nostamme viheralueiden hoidon tasoa.
9. Tarkastelemme koulukuljetusperiaatteita (vaaralliset tiet) ja hyödynnämme HSL-reittejä tehokkaammin koulukuljetuksissa.
10. Tehostamme tilojen käyttöä.
11. Rakennamme 1 aurinkovoimalan / vuosi.
12. Noudatamme kunnan Kets-sopimusta ja teemme tarvittavia toimenpiteitä kunnan energiatehokkuuden parantamiseksi.

Vireä Tuusula

1. Valitsemme taajamien kasvusuunnat Yleiskaava 2040:ssa.
2. Etenemme yleiskaavan rakentamisalueiden maanhankinnassa.
3. Keskitymme kaavatöissä valittaviin kärkihankkeisiin.
4. Luomme edellytyksiä Rykmentinpuiston palveluiden kehittämiseksi.
5. Ratkaisemme Kunnantalon toimitilojen tulevaisuuden Hyrylän keskusta-alueella. Viemme keskustan yleissuunnitelman kohti konkretia kaupallisten palveluiden ja asuinrakentamisen osalta.
6. Kerrytämme työpaikkatonttivarantoa.
7. Selvitämme Kehä IV:n toteutus- ja rahoitustavan.

8. Nostamme jokaisen yrityshankkeen kunnan kärkihankkeeksi ja tuotamme kaavavarantoa yritysten tarpeisiin.
9. Teemme Suutarintien kaavamuutosalueen toisen toteutusvaiheen tonttikaupat.
10. Rykmentinpuisto 3:n asemakaava viedään hyväksymiskäsittelyyn ja alueen infran yleissuunnitelma saadaan valmiiksi
11. Edistämme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman toteuttamista.
12. Edistämme Jokelan keskustan täydennysrakentamista ja tiivistymistä.
13. Aloitamme Kellokosken keskustan kaavan toteuttamisen. Edistämme Kellokosken sairaalan uusiokäyttöprojektia, markkinointia ja yhteistyötä HUS:n kanssa.
14. Laadimme Varuskunnan aukion suunnitelmat.
15. Otamme käyttöön kyläkaavojen työohjelman.
16. Olemme osa lentokenttäklusteria edunvalvontatasolla.
17. Tarjoamme lentokenttään nojautuvalla yritystoiminnalle tulevaisuuden kasvualustan.
18. Tuotteistamme Tuusulanjärveä rohkeammin ja pyrimme löytämään matkailussa oman nichen.
19. Vahvistamme Jokilaaksonpuiston puistosuunnitelman. Aloitamme Monio-Urheilukeskus -yhteyden suunnittelun.
20. Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2020 - 2028. Hyödynnämme osallistuvaa budjetointia uuden suunnittelussa ja olemassa olevan kohentamisessa.
21. Kasvatamme kunnan tontinmyyntituloja ja saavutamme vähintään talousarviossa määritellyn tason.
22. Toteutamme kunnan uudistettua palveluverkkosuunnitelmaa.

Riskiarvio

Toimialan budjetissa on osia, jotka ovat säästä riippuvia. Näitä on erityisesti Kunnossapito ja viheralueet (lumen auraus, liukkauden torjunta) ja Tilakeskus (pihojen lumityöt, kattolumien pudottaminen, liukkauden torjunta, lämmitys). Näiltä osin budjetti laaditaan aina keskimääräisten sääolojen mukaiseksi. Pahimmillaan poikkeavat sääolot voivat aiheuttaa 700 000 euron lisäkustannukset käyttökuluihin keskimääräisiin oloihin verrattuna.

Tilapalveluiden hoitovastuulle voidaan kesken budjettikauden siirtää sellaisia rakennuksia, joista ei ollut tietoa vielä budjettia laadittaessa. Vastaavasti Kunnossapidon ja viheralueiden hoitovastuulle voidaan siirtää sellaisia yleisiä alueita, joista ei ollut vielä tietoa budjettia laadittaessa.

Kosteus- ja homevaurioselvitysten sekä pienten korjausten määrä on vaihdellut vuosittain 300 000 – 600 000 euron välillä. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna kunnossapidosta säästäminen johtaa sisäilmaongelmien kasvuun ja sitä kautta näiden kustannusten nousuun.

Jätehuollon kustannukset riippuvat lumenkaatopaikalle ajettavan lumen määrästä ja maankaatopaikalle ajettavan maan määrästä, vaihtelua +/- 300 000 € vuosittain.

Korjausvelan kasvu kiihtyy rakennusten ja infran osalta vuosien 2020–2021 aikana. Kunnan strategian mukainen kestävä kehitys vaarantuu tältä osin.

Maanmyyntitulojen kertymän osalta on riskejä, joista kaikkiin ei kunta voi vaikuttaa. Tontinmyyntiin vaikuttaa maailman- ja valtiontalous. Tämän ohella tulokertymän osalta on riskejä, mikäli tonttivarantoa ei ole tai kaavahankkeet eivät etene.

Selite	Budjettiyhteenveto/ KASVU JA YMPÄRISTÖ							
	TP 2018	TA2019	MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	32 766 929	27 209 920	27 209 920	29 584 725	29 859	30 158	30 459	30 764
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-29 274 105	-28 650 040	-30 500 210	-32 335 885	-32 642	-32 968	-33 298	-33 631
TOIMINTAKATE*	3 843 402	-1 440 120	-3 290 290	-2 651 160	-2 782	-2 810	-2 838	-2 867
<i>kulujen %-muutos</i>		-2,1	4,2	6,0	1,0	1,0	1,0	1,0
<i>kulujen muutos euroina</i>		624 065	-1 226 105	-1 835 675	-306	-326	-330	-333

S*, sitova taso

Vuodet 2017, 2018 ja 2020 eivät ole keskenään vertailukelpoisia johtuen organisaatiomuutoksista.

Henkilöstösuunnitelma 2020

Kasvu ja ympäristö toimialueen kokonaishenkilömäärä vuonna 2020 on 192 henkilöä jakautuen seuraavasti:

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen 18 henkilöä
Kuntasuunnittelu 39 henkilöä
Kehittäminen ja hallinto 4 henkilöä
Yhdyskuntatekniikka 49 henkilöä
Tilapalvelut 75 henkilöä
Rakennusvalvonta 7 henkilöä

Kuntakehityslautakunnan alaisen toiminnan osalta esitetään perustettavaksi seuraavat virat/toimet:

Kuntasuunnittelu:

- Tontti-insinööri
- Maankäyttöavustaja (määräaikainen)

Teknisen lautakunnan alaisen toiminnan osalta esitetään perustettavaksi seuraavat virat/toimet:

Yhdyskuntatekniikka

- Rakennuttajainsinööri

Henkilöstövaihdosten yhteydessä sekä työpaikan vaihdon vuoksi, että myös eläkeiän saavuttamisen kautta arvioidaan perusteellisesti toimenkuvien muutostarpeet suhteessa organisaation tarpeisiin. Näissä tapauksissa palkkamenojen lisäys tai vähennys ei ole merkittävä. Esimerkiksi vuoden 2020 aikana esitetään eläköityvän viheralueen työnjohtajan nimikkeen ja työnvaativuuden muutosta viheraluevalvojaksi sekä irtisanoutuneen kiinteistöhoitajan nimikkeen ja työnvaativuuden muutosta esitetään tekninen isännöitsijä nimikkeeksi.

Asumisen palvelupäällikön ja asukassihteerin tehtävät esitetään siirrettäväksi elinvoiman, asumisen ja kehittämisen palvelualueelle. Hankekehittäjän nimike- ja tehtävämuutosta tarkennetaan alkuvuoden aikana.

Kuntakehityslautakunnan, rakennusvalvontajaoston ja teknisen lautakunnan sihteerityö keskitetään toimialueella yhdelle lautakuntasihteerille, sisäinen siirto. Lautakuntasihteerin siirto yhteisten palveluiden toimialueelle, jos/kun lautakuntien sihteerityö keskitetään.

Asuntomessusopimuksen mukaisesti esitetään asuntomessujen ajaksi palkattavaksi määräaikaisia henkilöitä sekä sisäisellä että ulkoisella hakumenettelyllä seuraaviin tehtäviin:

- ryhmäkoordinaattori
- kirvesmies
- toimistosihteerin
- autolähetin

Pysäköinnintarkastajien virat täytetään viimeistään vuoden 2020 aikana.

Investoinnit 2020

Rakennuksiin esitetään varattavaksi yhteensä 12,7 M€ vuodelle 2020. Suurimmat rakennushankkeet ovat Monion kulttuuri- ja lukiorakennus, päiväkotin Martta Wendelin ja Kirkonkylän koulukampus.

Yhdyskuntatekniikan investointien esitetään varattavaksi yhteensä 12,4 M€.

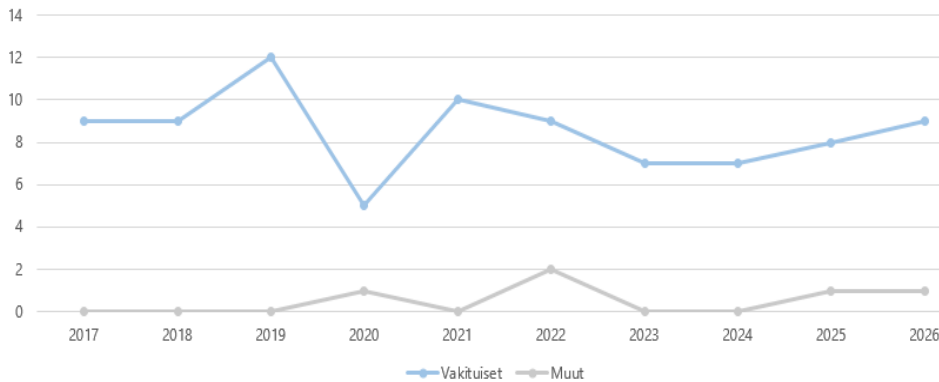
Vuonna 2020 suurimpia kunnallistekniikan investointihankkeita ovat:

- Puustellinmetsä 0,8 M€
- Rykmentinpuiston keskusta 0,65 M€
- Lahelanpelto II 1,1 M€
- Puustellinmetsän puisto 0,8 M€
- Lahelanpelto II Kafepaussi ja Murupuisto 1,1 M€

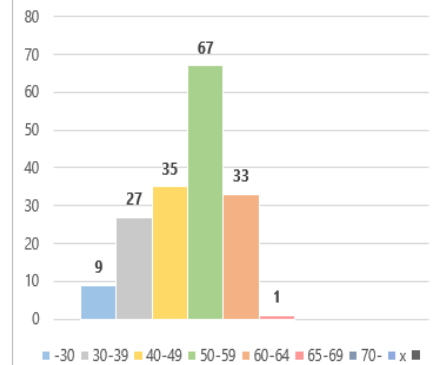
Muista pitkäkestoisista menoista merkittävin on Koskenmäen ja Vaunukankaan liittymien parantaminen, johon on varattu 1,5 M€.

Eläköitymisen ennakointi

Eläköityneet (2017-2018) ja vanhuuseläkeiän (63 vuotta) täyttävät henkilöt (2019-2026)

Vakituinen henkilöstö ikäryhmittäin (valitun vuoden viimeinen päivä)

Vanhuuseläke:

Vuosina 1940 - 1959 syntyneellä työntekijällä on henk.koht. eläkeikä (63 - 65 vuotta), jos palvelussuhde on alkanut ennen 1.1.1993 ja jatkuu eläkeikään saakka.

Eläkeuudistus 2017:

Eläkkeen alaikäraja nousee vuoteen 2027 mennessä asteittain 65 ikävuoteen (vuodesta 2018 alkaen).

Eläköitymisen ennakointi	Eläköityneet		Vanhuuseläkeiän (63 vuotta) täyttävät								Vanhuuseläkeiän (63 vuotta) jo täyttäneet	
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026		12/2018
Vakituiset	9	9	12	5	10	9	7	7	8	9	Vakituiset	7
Muut				1		2				1	Kaikki yhteensä	7
Kaikki yhteensä	9	9	12	6	10	11	7	7	9	10		

Toimialueen kehittäminen ja hallinto

Vastuhenkilö: kuntakehitysjohtaja Marko Härkönen

Selite	Budjettiyehtevet KEHITTÄMINEN JA HALLINTO							
	TP 2018	TA2019	MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	6 616	1 000	1 000	1 000	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHT.	-1 195 923	-723 919	-723 919	-832 928	-841	-850	-858	-867
TOIMINTAKATE	-1 189 307	-722 919	-722 919	-831 928	-841	-850	-858	-867
Henkilöstömäärä yhteensä	16,0	4,0	4,0	4,0				
Määrärahan muutos %		-39,5 %	-39,5 %	15,1 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		472 004	472 004	-109 009	-11	-8	-8	-9

Tilivuosien 2018, 2019 ja 2020 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään organisaatiomuutoksista johtuen

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Palvelualue, vastuhenkilö: elinvoimajohtaja Tuomo Sipilä

Tavoitteet

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen palvelualue edistää kuntastrategian mukaisesti projektialueiden: Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämistä sekä vastaa kunnan elinkeinotoimesta. Panostamme Tuusulan kunnan vetovoiman ja brändin rakentamiseen.

Tavoitteet vuodelle 2020:

Focus

- Varmistamme hankkeen toteutusedellytyksiä maanhankinnan kautta
- Kehä IV:n rahoitus- ja toteutusmallia selvitetään ja sen toteutusaikataulua pyritään nopeuttamaan
- Alueen markkinointia ja viestintää kehitetään

Hyrylän keskusta

- Kunnan toimitilojen suunnittelu etenee palvelukeskuksen suunnitteluajataulun mukaan, kunnantalo pyritään integroimaan palvelukeskukseen
- Alueen kiinteistökannan ja uusio-/väliaikaiskäytön kehittäminen sekä torin elävöittämisen jatkaminen huomioiden ympäröivien rakennusten purkuajataulun
- Alueen markkinointia ja viestintää kehitetään, jatkamme yhteistyötä Hyrylän alueella toimivan keskustayhdistyksen kanssa

Elinkeinopalvelut

- Tehostamme ja kehitämme edelleen matkailua joka tasolla, panostaen osaltamme erityisesti kuntamarkkinointiin sekä lentokenttäyhteistyöhön, keihäänkärkenä Asuntomessu-tapahtuman hyödyntäminen
- Markkinoimme tulevia yritysalueita
- Teemme yritys- ja kuntalaisyhteistyötä uudennlaisin tavoin, hyödyntäen laajalti yhteistyöverkostoja ja järjestäen erilaisia tapahtumia
- Pyrimme etsimään uutta yritystoimintaa kunnan alueella oleviin tyhjiin tai muutoin vapaana oleviin kiinteistöihin
- SM-kisat 2020 pidetään Tuusulassa helmikuussa

Asuminen ja hankekehitys

- Etsimme aktiivisesti sijoittajia isompiin kaavoitushankkeisiin sekä toimijoita muille vapaana oleville työpaikkatonteille
- Edistämme kunnan strategisesti tärkeitä hankekehityskohteita
- Laadimme ja kehitämme kunnan asunto-ohjelmaa

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020–2022 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Palvelualueen resursseja lisätään ja toimintakenttää laajennetaan. Uusiksi painopisteiksi tulevat asuminen kehittämisen ja hankekehitys. Vuonna 2020 toiminnan painopisteenä on Asuntomessujen 2020 toteuttaminen ja tapahtuman hyödyntäminen läpileikkaavasti koko kuntatoiminnassa. Elinkeinopuolta vahvistetaan olemassa olevan vakanssin tehtävää muuttamalla, joka mahdollistaa paremman yhteistyön alueen yrittäjien kanssa sekä uusien yritysalueiden kehittämisen. Elinkeino-ohjelma päivitetään

vuosille 2020 - 2023, ja sen tavoitteita, toimenpiteitä sekä mittareita hyödynnetään toiminnassa.

Hyrylän keskustan kehittämisessä pääpainopisteenä on uuden palvelukeskuksen (sis. ratkaisun uudesta kunnantalosta) sijoittuminen alueelle. Keskusta-alueella pyritään toteuttamaan myös laadukasta purkavaa täydennysrakentamista, toteutuksen aikatauluun vaikuttavat terveydenhuollon uudistukset (mm. SOTE-uudistus sekä Keusote). Focus-alueen kehittämisen painopisteenä ovat alueen kaavoituksen edistäminen, neuvottelut mahdollisten toteuttajien kanssa sekä liikennejärjestelmän toteuttamisen aloittaminen.

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ ELINVOIMA, ASUMINEN JA KEHITTÄMINEN							
	TP 2018	TA2019	MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 670 388	0	0	2 277 214	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHT.	-4 223 306	-2 991 209	-4 119 209	-4 551 044	-4 597	-4 643	-4 689	-4 736
TOIMINTAKATE	-2 552 918	-2 991 209	-4 119 209	-2 273 830	-4 597	-4 643	-4 689	-4 736
Henkilöstömäärä yhteensä	10,0	11,0	18,0	18,0				
Määrärahan muutos %		-29,2 %	-2,5 %	10,5 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		1 232 097	104 097	-431 835	-45	-46	-46	-47

Rykmentinpuisto

Taseyksikkö, vastuuhenkilö: ohjelmapäällikkö Tuomo Sipilä

Rykmentinpuiston laskennallinen taseyksikkö on perustettu tukemaan Rykmentinpuiston kehittämistavoitteiden saavuttamista sekä talouden seurannan läpinäkyvyyttä.

Tavoitteet vuodelle 2020:

- toteutamme Asuntomessut 2020 -tapahtuman
- viemme eteenpäin Rykmentinpuiston työpaikka-alueen kehittämistä
- valmistelemme maankäyttö- sekä muita maankäytöllisiä sopimuksia
- kehitämme alueen infraa kokonaisvaltaisesti
- edistämme tonttien luovutusta ja hankkeiden toteutumista
- edistämme Rykmentinpuiston energiaratkaisua, kiertotaloutta sekä niihin liittyviä osahankkeita
- Taideohjelman mukaisesti edistämme taidetta alueella

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020–2022 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Rykmentinpuiston osalta painopisteinä ovat tontinluovutuksen edistäminen, työpaikka-alueiden kehittäminen sekä asemakaavoituksen jatkaminen. Alueen luonne muuttuu, kun alueelle muuttaa paljon uusia asukkaita. Asuntomessujen toteuttaminen kesällä 2020 on vuoden 2020 merkittävin palvelusuunnitelman painopiste.

Selite	Budjettiyhteenveto/ RYKMENTINPUISTO							
	TP 2018	TA2019	MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 229 448	0	0	760 000	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHT.	-602 268	-3 028 909	-3 028 909	-1 729 604	-1 747	-1 764	-1 782	-1 800
TOIMINTAKATE	627 180	-3 028 909	-3 028 909	-969 604	-1 747	-1 764	-1 782	-1 800
Määrärahan muutos %		402,9 %	402,9 %	-42,9 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-2 426 641	-2 426 641	1 299 305	-17	-17	-18	-18

Kuntasuunnittelu

Palvelualue, vastuhenkilö: kuntasuunnittelupäällikkö Asko Honkanen

Tavoitteet

Kuntasuunnittelun Palvelualueella edistetään maankäytön suunnitelmia kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman mukaisesti toteuttaen maapoliittista ohjelmaa yhteistyössä osallisten kanssa ja perustuen ajantasaiseen paikkatietoon.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020–2022 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Kaavoitus

Yleiskaavan avulla suunnitellaan taajamien kehittämistä ja asetetaan tavoite maanhankintaa varten. Strategisen yleiskaava 2040 valmistuttua keskitytään sitä tarkentavien osayleiskaavojen ja asemakaavojen suunnitteluun. Yleiskaava 2040 valmistelun myötä saatujen tietojen pohjalta on laskettu tarvittava ja potentiaalinen tonttivaranto. Panostetaan kunnan palveluverkon kehittämisen ja realisoitavien kiinteistöjen edellyttämien kaavojen ohella eniten tonttivarantoa synnyttäviin ja vetovoimaa kehittäviin kaavoihin – mm. FOCUS-alueeseen, keskustoihin ja Hyrylän Itäisen ohikulkutien varressa oleviin työpaikka-alueeseen. Kuntasuunnittelu tekee tiivistä yhteistyötä merkittävien maankäyttöprojektien edistämiseksi.

Tavoitteena on kerryttää tonttivarantoa siten, että se vastaa vähintään viiden vuoden tarvetta. Kuhunkin taajamaan tavoitellaan

- eri talotyyppisiä ja asumismuotoja tuottavia asuinrakentamisen tontteja
- työpaikka-alueille tonttivarantoa
- keskustoja kehittäviä asuin- ja palvelurakentamisen mahdollistavia kaavoja
- taajaman identiteettiä vahvistavia ja vetovoimaa kehittäviä maankäytön suunnitelmia tai hankkeita
- kaupallisen ja kunnallisen palveluverkon kehittämistarpeet mahdollistavia kaavoja

Kts. kaavoitussuunnitelma 2020 - 2024.

Paikkatieto

Paikkatietoyksikössä tuotetaan, koostetaan ja jaetaan perustietoa (paikkatietoa) ympäristöstä suunnittelun, rakentamisen, sekä kunnalle säädettyjen lakisääteisten tehtävien

suorittamisen tueksi. Paikkatietoyksikkö hallinnoi sekä kehittää kunnan keskeisiä paikkatietojärjestelmiä, paikkatiedon rajapintapalveluita, kuntarekisteriä, paikkatiedon jakelua sekä hankkii yhteiskäyttöisiä paikkatietoaineistoja. Yksikkö tiedottaa paikkatietoasioista ja tarjoaa koulutusta kaikille kunnan sektoreille.

Paikkatiedot sekä kuntarekisteritiedot ovat merkittävän suuri osa kunnan tietopääomaa jota käytetään suunnittelun, tiedolla johtamisen ja päätöksenteon tukena ja työkaluna. Tuusulan kunnan paikkatietoasioita koordinoidaan ja kehitetään osana kunnan tietohallintoa ja kunnan kokonaisarkkitehtuuria. Paikkatietoa kehitetään Tuusulassa kansallisesti sekä EU:ssa määritellyyn suuntaan.

Puutteellisten rakennusrekisteritietojen vuoksi rakennuksia on mahdollisesti virheellisillä tiedoilla kiinteistöverotuksessa ja mahdollisesti myös kokonaan verotuksen ulkopuolella. Virheiden oikaisu voi kasvattaa kunnan kiinteistöverotuloja, sekä johtaa myös osaltaan kiinteistön omistajien tasa-arvoiseen verokohteluun. Kiinteistöveroselvitysprojektissa inventoidaan kunnan rakennuskanta ja tuotetaan ajan tasalla olevat tiedot verottajalle kiinteistöverotusta varten. Työn etenemisen aikataulu on suoraan sidoksissa hankkeeseen varattaviin resursseihin.

Kehitämme 3D-kaupunkimallien visuaalista ilmettä sekä luomme tietomallipohjaisia 3D-kaupunkimalleja suunnittelutyön tueksi. Tuotamme UAV-kuvausaineistoja merkittävien kaavahankkeiden suunnitelmien pohjatiedoksi ja niiden havainnollistamista varten.

Maankäyttö

Maankäyttö vastaa kunnan maapolitiikan hoidosta. Maankäyttö vastaa kunnanvaltuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman ja maapolitiikan mukaisista tehtävistä sekä lakisääteisistä maankäyttöön liittyvistä tehtävistä, mm. tonttijaon laatimisesta ja kiinteistörekisterin pitämisestä. Jatkamme kunnan maapolitiikassa nykyisellä maapoliittisella ohjelmalla. Maankäyttö vastaa myös kunnan tonttien luovutuksesta ja kunnan maaomaisuuden hallinnasta.

Maankäyttö pyrkii turvaamaan asuntotonttien ja

työpaikkatonttialueiden kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen tarpeet pitkäjänteisellä, kohtuuhintaisella ja oikeaan paikkaan sijoittuvalla maanhankinnalla. Neuvotteluiden pitkittyessä myös lunastusta käytetään yhtenä keinona maanhankinnassa. Maankäyttö laatii tarvittavat maankäyttö sopimukset sekä tontinluovutuksillatukee kunnan taloutta kasvattamalla maanmyyntituloja.

Maanmyyntitulot

Maanmyyntituloiksi on v. 2020 talousarviossa budjetoitu noin 8,0 M€. Tehdyn arvion mukaan yritystonteista kertyy 0,1 M€, asuntotonteista 7,9 M€. Maana ja rahana kunnalle maksettuja maankäyttö sopimuskorvauksia arvioidaan tuloutettavan noin 1,5 M€.

Tunnusluvut

Kiinteistönmuodostus

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	5 v. ka.
Tontteja rekisteröity (kpl)	39	22	16	107	123	61
Tontin lohkomistoimituksen kesto ka. (vrk)	52	61	53	15	60	48
Yleisiä alueita rekisteröity (kpl)	14	31	51	21	19	27
Laadittuja tonttijakoja (tontteja kpl)	27	66	45	184	73	79

Maanhankinta

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	5 v. ka.
Hankittu ha.	97,46	27,15	12,75	185,80	71,37	68,56
Hankittu milj. eur	5,14	1,17	0,56	7,99	3,69	3,14

Maanluovutus

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	5 v. ka.
Omakotitonttien luovutus (kpl)	24	14	15	25	30	21,6

Voimaan tulleet asemakaavat

Vuosi	Asuntoalueet		Työpaikka-alueet	
	p-a/ha	k-m2	p-a/ha	k-m2
2005	110,42	128013	43,10	162410
2006	29,25	43140	41,64	92501
2007	31,80	41766	49,71	29130
2008	55,39	69882	60,76	108545
2009	8,98	8274	13,16	45174
2010	2,65	4961	11,37	36283
2011	22,25	82849	0	0
2012	71,47	83318	7,05	13432
2013	0	0	3,47	4590
2014	7,63	24404	13,67	31753
2015	4,58	6512	41,61	143003
2016	42,80	122700	1,34	4695
2017	107,93	246314	8,70	60074
2018	17,20	87400	4,50	25078

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ KUNTASUUNNITTELU							
	TP 2018	TA2019	MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	7 280 454	3 504 000	3 504 000	2 767 188	2 802	2 830	2 859	2 887
TOIMINTAKULUT YHT.	-2 732 550	-3 130 594	-3 130 594	-3 318 742	-3 352	-3 385	-3 419	-3 453
TOIMINTAKATE	4 547 904	373 406	373 406	-551 554	-550	-555	-561	-566
Henkilöstömäärä yhteensä	32,6	33,0	33,0	39,0				
Määrärahan muutos %		14,6 %	14,6 %	6,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-398 044	-398 044	-188 148	-33	-34	-34	-34

Tilivuosien 2017, 2018 ja 2020 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään organisaatiomuutoksista johtuen.

Rakennusvalvonta

Palvelualue, vastuhenkilö: johtava rakennustarkastaja Johanna Aho

Tavoitteet

Rakennusvalvonnan tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä. Toiminta jakautuu lupa- ja katselmuspalveluihin. Rakennusvalvonnan toiminta on vahvasti digitalisoitunut sähköisen lupapistepalvelun käyttöönoton myötä. Tätä asiakkaan ohjaamista sähköisten palvelujen piiriin jatketaan ja toimintatapojen muutosten yhteydessä järjeistetään ja tehostetaan prosesseja.

Tavoitteet vuodelle 2020:

- Rakennusvalvonnan paperiarkiston sähköistämistä jatketaan digitoimalla pääarkistossa olevia lupia, jolloin lupapisteverkkokaupasta pystytään tarjoamaan enemmän ostettavaa materiaalia. Kehitetään digitointiprosessia niiden dokumenttitilausten osalta, joita ei ole vielä digitoitu.
- Tuusula ostaa LVI-tarkastajan palveluja Järvenpään kaupungilta periaatteella 50-50%. Tämän yhteydessä yhtenäistetään toimintamalleja Tuusulan ja Järvenpään kanssa niin talotekniikkaan liittyvien lupatarpeiden kuin katselmuskäytäntöjen osalta.
- Asuntomessut 2020 työllistävät rakennusvalvonnan henkilöstöä, vaikka lupien käsittelyä ei enää vuonna 2020 olekaan. Hankkeiden rakentamisenaikaisen valvonnan hoitaa asuntomessujen aluevalvoja. Rakennusvalvonnan osalta talotekniset suunnitelmat käy läpi ja katselmuksent suorittaa LVI-tarkastaja.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020–2022 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Lupavalmistelun odotetaan hiukan hiljentyvän isompien hankkeiden osalta. Rykmentinpuiston rakentuminen jatkuu ja tämä vaikuttaa nimenomaan katselmuspalveluihin. Tielautakunnat lakkaavat 31.12.2019, joten rakennusvalvontajaos ei enää 2020 alusta ratkaise tielautakunnille kuuluvia asioita. Ratkaisuvastuu jää maanmittauslaitokselle ja käräjäoikeudelle.

Suunnitelmakaudella

- selvitetään tarve tarkistaa rakennusvalvonnan taksat
- jatketaan projektisuunnitelman mukaisesti paperisen arkistoinnin digitointityötä. Tätä työtä tulee nopeuttaa, jotta aineisto saadaan digitoitua ennen kuin kunnantalo puretaan. Sarastia on kilpailuttamassa puitesopimusta digitoinnista. Mikäli tämä saadaan aikaiseksi, helpottuu digitointityö huomattavasti, kun kumppani on olemassa. Digitointi vaatii runsaasti rakennusvalvonnan henkilöstön panosta, koska aineisto tulee seuloa ennen digitoimista.
- tiivistetään yhteistyötä Keski-Uudenmaan rakennusvalvontojen kanssa

Tunnusluvut

- Käsitellyt luvat ja kirjalliset ilmoitukset (lupapalvelut) 500 kpl
- Tehdyt katselmuksent (katselmuspalvelut) 700 kpl

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ RAKENNUSVALVONTA							
	TP 2018	TA2019	MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTA TUOTOT YHT.	451 465	490 000	490 000	522 000	527	532	537	543
TOIMINTAKULUT YHT.	-448 560	-584 403	-614 403	-664 330	-671	-678	-684	-691
TOIMINTAKATE	2 905	-94 403	-124 403	-142 330	-144	-146	-147	-148
Henkilöstömäärä yhteensä	5,0	5,0	5,0	7,0				
Määrärahan muutos %		30,3 %	37,0 %	13,7 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-135 843	-165 843	-79 927	-7	-7	-7	-7

Yhdyskuntatekniikka

Palvelualue, vastuhenkilö: yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola

Tavoitteet

- Selvitämme pikaraitiotieyhteyden toteutumismahdollisuudet Hyrylästä Aviapolikseen.
- Parannamme joukkoliikenneinfraa mm. uusimalla bussikatoksia ja pysäkki-informaatiota.
- Parannamme kevyen liikenteen väylien kohdeopastusta yhdessä Uudenmaan ely-keskuksen kanssa.
- Varmistamme, että HSL:n linjastosuunnitelma palvelee Tuusulan alueella liikkumista ja tuusulalaisten kulkemista.
- Jatkamme pienten liikenneturvallisuushankkeiden toteuttamista 2...4 hankkeella/vuosi.
- Jatkamme Liikenneturvallisuustoimija –työtä hankintana vuosina 2019-2020 yhteistyössä Järvenpään ja Keravan kanssa.
- Nostamme viheralueiden hoidon tasoa.
- Toteutamme Hyrylään, Jokelaan ja Kellokoskelle kuhunkin 1-2 julkista sähköautojen latauspistettä keskeisiin kohteisiin.
- Selvitämme Kehä IV:n toteutus- ja rahoitustavan.
- Aloitamme Etelä-Tuusulan uusien työpaikka-alueiden infran rakentamissuunnittelun.
- Saamme valmiiksi pitkospuureitin Tuusulanjärven eteläosaan.
- Aloitamme Monio-Urheilukeskus –yhteyden suunnittelun yhdessä kaavoituksen kanssa.

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2020–2022 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Palvelualue suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta ja kehittää joukkoliikennettä, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö ja kunta pysyisi houkuttelevana kasvukuntana.
- Palvelualue avustaa maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-

alueen rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavarouksista ja sen rakentamiskustannuksista.

- Joukkoliikenteen kehittämisen lisäksi kehitetään kevyen liikenteen verkostoa ja nostetaan sen palvelutasoa.
- Hulevesien hallintaan ja laatuun liittyvät rakenteet tulevat normivarusteiksi uudiskohteissa ja mahdollisuuksien mukaan myös saneerattavissa kohteissa.
- Uudisrakentamisen painopiste jäänee lähivuoksiksi kunnan eteläosiin ja keskittyä työpaikka-alueiden luontiin. Pohjoisessa pääpaino on liikenneturvallisuuksien kehittämishankkeissa ja tarkastelukauden loppupuolella saneeraushankkeissa.
- Puistoja ja viheralueita kehitetään ja niiden tasoa nostetaan määrärahojen sallimissa puitteissa. Keskustakuvaa luodaan viihtyisämmäksi kesällä kukkaistutuksin ja talvella valaistuksen avulla.
- Leikkipuistojen määrää tarkastellaan ja tarvittaessa vähennetään edelleen hallitusti.
- Työn painopiste siirtyy tilaaja- ja valvontaorganisaation suuntaan => kehitettävä henkilöstön em. osaamista. Valvonnassa omavalvonnan merkitys tulee kasvamaan.
- Osallistavaa suunnittelua asukkaiden kanssa kehitetään saneerattavissa kohteissa.
- Luodaan välineitä asukkaiden aktivoimiseksi omatoimisiin lähiympäristön kehittämishankkeisiin.

Tunnusluvut

Joukkoliikennematkojen määrä
Investoinnit, € ja €/asukas
Päällystyksset, m²

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ YHDYSKUNTA TEKNIikka							
	TP 2018	TA2019	MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
TOIMINTATUOTOT YHT.	1 132 217	516 869	516 869	686 500	692	697	703	708
TOIMINTAKULUT YHT.	-8 236 747	-8 780 189	-9 122 359	-8 871 637	-8 959	-9 049	-9 139	-9 231
TOIMINTAKATE	-6 754 992	-8 263 320	-8 605 490 [■]	-8 085 137 [■]	-8 267	-8 351	-8 436	-8 522
Henkilöstömäärä yhteensä	41,4	44,0	44,0	49,0				
Määrärahan muutos %		6,6 %	10,8 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-543 442	-885 612	-91 448	-87	-90	-90	-91

Palvelualue, vastuhenkilö: tilapalvelujen päällikkö Ritva Lappalainen

Sujuva Tuusula

- Nykyaikaistamme oppimisympäristöjä palveluverkkosuunnitelmaan perustuen.
- Tehostamme tilojen käyttöä.

Hyvinvoiva Tuusula

- Viemme toteutukseen hyväksyn palveluverkkosuunnitelman ja 10-v investointisuunnitelmaa.
- Monion rakentaminen etenee.
- Lähiliikuntapaikkoja toteutetaan tai parannetaan vähintään yksi/vuosi.
- Jatkamme oppimisympäristöjen kehittämistä liikkumista edistäviksi Liikkuva koulu- ja Ilo kasvaa liikkuen –hankkeiden kautta.
- Kehitämme pienten koulujen pihoja osallistuvaa budjetointia hyödyntäen.
- Toteutamme esteettömän liikkumisen uudisrakennus- ja peruskorjauskohteissa.
- Kehitämme kirjaston ja muiden yksiköiden tiloja mahdollistamaan harrastus-, työskentely- ja kansalaistoimintaa.

Vireä Tuusula

- Ratkaisemme Kunnantalon toimitilojen tulevaisuuden Hyrylän keskusta-alueella.
- Kehitämme taidemuseo Kasarmin palveluita ja kunnostamme näyttelytilat asianmukaisiksi.
- Edistämme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman toteuttamista.
- Tuemme kylien paikallisidentiteettiä ja paikallista toimintaa.
- Kehitämme ja turvaamme Halosenniemen käytön ja vetovoiman.
- Toteutamme palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2018-2028.
- Varmistamme, että eripuolilla kuntaa on kuntalaisten kokoontumisen ja omaehtoisen tekemisen mahdollistavia tiloja.
- Pyrimme hyödyntämään osallistuvaa budjetointia uuden suunnittelussa ja olemassa olevan kohentamisessa.
- Selvitämme Hyrylän Aunelan ja 10-rakennuksen korjaustarpeita ja tulevaa käyttötarkoitusta.
- Tuemme kylien paikallisidentiteettiä ja paikallista toimintaa.

Tavoitteet vuodelle 2020

- Pyrimme päivittämään kunnan kiinteistöjen tietokantoja ja arkistointia mm. omistajapolitiikan ja sisäisten vuokrien määrittelyjä varten.
- Edistämme ja osallistumme aktiivisesti sisäilma-asioiden käsittelyyn sisäilmatyöryhmissä
- Pyrimme reagoimaan esiin nouseviin tutkimus- ja korjaustarpeisiin ilman viivettä
- Edistämme kunnan rakennusten energiatehokkuutta ja tutkimme uudisrakennus- ja perusparannushankkeissa mm. maalämmön ja aurinkosäteilyn hyödyntämistä.
- Teemme aktiivisesti yhteistyötä maankäytön, kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan suunnittelun kanssa
- Sovellamme palvelumuotoilua ja osallistavaa suunnittelua esi-, tarve- ja hankesuunnittelussa

Painopisteet vuosille 2020–2022 ja keskeiset muutokset toiminnassa

- Varmistamme kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset, toimivat ja taloudelliset tilat sekä niihin asianmukaisen ja ammattitaitoisen kiinteistönhoidon.
- Pyrimme vahvistamaan tilaajaroolia ja talousseurantaa.
- Pyrimme vastaamaan Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemiin linjauksiin.
- Kehitämme ennakoivasti toimitilapalveluja, vuokrausta ja niihin kohdistuvia tulevia tarpeita
- Pyrimme tehostamaan tilojen käyttöastetta sekä rakennusten energiatehokkuutta.
- Osallistumme aktiivisesti maankäytön ja kaavoituksen hankkeisiin kiinteistöjen kehittämiseksi
- Kehitämme esi-, tarve- ja hankesuunnittelua hyödyntämällä palvelumuotoilua.

- Edistämme kiinteistöjen ylläpidossa energiatehokkuutta suunnitelmallisesti ja tarkalla seurannalla.
- Investoimme aika- ja taloudellisia resursseja henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämiseen ja päivittämiseen mm. toteutusmuodoista,

tulevaisuuden oppimis- ja varhaiskasvatuksen ympäristöistä, päästöttömistä rakennus- ja puhtaanpitomateriaaleista sekä sisäilma-asioiden tutkimisesta ja korjaamistavoista.

- Pidämme huolta toinen toistemme jaksamisesta ja työilmapiiristä

Tuloarviot ja määrärahat, sitovat erät

Selite	Budjettiyhteenveto/ TILAPALVELUT		MTA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
	TP 2018	TA2019						
TOIMINTATUOTOT YHT.	22 225 790	22 698 051	22 698 051	23 330 823	23 558	23 746	23 936	24 128
TOIMINTAKULUT YHT.	-12 437 020	-12 439 726	-12 789 726	-14 097 204	-14 221	-14 363	-14 507	-14 652
TOIMINTAKATE	9 789 810	10 258 325	9 908 325	9 233 619	9 337	9 383	9 430	9 476
Henkilöstömäärä yhteensä	71,3	74,0	74,0	75,0				
Määrärahan muutos %		0,0 %	2,8 %	13,3 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Määrärahan muutos euroina		-2 706	-352 706	-1 657 478	-123	-142	-144	-145

HENKILÖSTÖ

Henkilöstö

Valtuustokauden tavoite 2018-2021 on

Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden. Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin.

Vuoden 2020 keskeisiä henkilöstöön liittyviä vuositasavoitteita ovat

- Panostamme työnantajakuvamarkkinointiin.
- Uusimme henkilöstöhallintajärjestelmän
- Tuemme uuden kunnan henkilöstöä ja uusia toiminta- malleja
- Toimimme yhteisesti sovitun uuden johtamisjärjestelmän ja organisaatorakenteen mukaisesti ja vahvistamme uutta organisaatiokulttuuria
- Luomme kehittämis- ja innovaatiotoiminnan malleja ja selkeytämme rakenteita
- Kehitämme henkilöstön hyvinvointia

Johtaminen kunnassa on laadukasta ja perustuu valmentavaan johtamiseen. Rakennamme yhdessä uutta jokaisella organisaation tasolla, niin yksilöinä, tiimeinä, työyhteisöinä, yksiköinä, verkostoina, projekteina, ylikunnallisissa tapaamisissa kuin toiminta-alueina.

Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin. Tuusulan kunnan maine vetovoimaisena työnantajana näkyy positiivisena viestintänä ja laadukkaina rekrytointina. Kunnan työntekijät ovat motivoituneita, tehokkaita ja tuottavat laadukkaita palveluja kuntalaisille.

Teemme parempaa huomista

Suunnittelemme asiat huolella ja ketterästi. Saamme tuloksia aikaan ja arvostamme onnistumisia. Voimme vaikuttaa ja tehdä pieniä asioita joka päivä. Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta.

Toiminnan kehittäminen monin tavoin tuo tuloksellisuutta, ketteryyttä ja onnistumisen kokemuksia. Jokainen työntekijä voi kehittää sekä omaa että työyhteisönsä toimintaa. Niin viestintä, kehittäminen kuin työhyvinvointi kuuluvat kaikille. Jotta henkilöstö onnistuu tekemään parempaa huomista, tavoitteena on jälleen kehittää palkitsemista, henkilöstöetuja, työhyvinvointia, yhteistyötä Keski-Uudenmaan Työterveyshuolto Oy:n kanssa.

Yhdessä tekemällä pärjäämme

Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa. Luomme sallivuuden kulttuuria, jossa kunnioitetaan erilaisuutta. Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.

Poikkihallinnollisuutta ja osallisuutta kehittäen myös kunnan henkilöstön yhteistyö vahvistuu. Keskustelu-, kokosten-, ja esimiesten johtamisen kehittäminen, erityisesti osallisuutta hyödyntäen, edesauttaa kaikkien ideoiden saamista kehittämisen tueksi. Hyvä yhteishenki ja työhyvinvoinnin edistäminen työyhteisöissä luovat yhdessä tekemisen kulttuuria. Tuusulan brändin kirkastaminen kuuluu myös henkilöstölle.

Uutta syntyy luovasti ja rohkeasti ideoiden

Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

Panostamme kehittämiseen ja poikkihallinnolliseen yhteistyöhön. Yhdessä esimiesten ja henkilöstön kanssa löydämme uusia toimintatapoja. Esimiesten johtamisen periaatteita kerrataan. Tämä tarkoittaa mm. epäonnistumisten sallimista ja virheistä oppimista. Muistamme jakaa ja viestiä onnistumisista!

Kunnassa johtamisosaamista kehitetään systemaattisesti ja osaamista on tarpeen tukea tulevaisuudessa, jotta taataan uuden toimintaympäristön vaatimusten mukainen laadukastoiminta.

Henkilöstöriskeinä kunnassa on tunnustettu työnantajakuvan heikkeneminen, erityisesti sisäilmaongelmien takia. Lisäksi riskeinä mainittakoon henkilöstön

eläköityminen ja ”hiljaisen tiedon” katoaminen, uusien työntekijöiden saavuus sekä julkisen puolen palkkakilpailun vaikeus.

Suurten muutosten jälkeen panostetaan vahvasti kehittämiseen, kuten henkilöstön ja toimintatapojen kehittämiseen, henkilöstöprosessien sujuvuuteen, henkilöstöä osallistaviin toimintatapoihin sekä työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin edistämiseen. Syksyllä 2019 toteutettu henkilöstökysely kertoo toimintaalueista, joihin tulee panostaa henkilöstön hyvinvoinnin takaamiseksi. Henkilöstöprosesseja kehitetään mm. digitalisaation avulla. Uuden, monipuolisemman henkilöstöjärjestelmän kehittäminen on vuoden tärkeimpiä tavoitteita vuoden aikana.

Vakituisia lisäyksiä henkilöstöön (työ- ja virkasuhteita) tulevana vuonna on vain 8. Palkkakulut nousevat prosentuaalisesti vain hieman. Keväällä astuvat voimaan uudet työ- ja virkaehtoesopimukset. Tästä johtuen on varauduttu 1% palkankorotuksiin. Palkkausjärjestelmiä (erityisesti KVTES) kehitetään vastaamaan paremmin kunta-alan palkkakehitystä. Lomanmääräytymisvuoden 2019–2020 lomarahaa maksetaan KVTES:n vuosilomaluvun 18 §:n määräyksen perusteella 4–6 %:n suuruisena, ei erillisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti alennettuna.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2020

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 21 %. Kokemuslisiä ei ole huomioitu.

23.10.2019

UUDET TOISTAISEKSI VOIMASSAOLEVAT VIRAT JA TYÖSUHTEET					
Toimialue/Palvelualue/Palveluyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhte	Euroa/2020
Kuntatoimiala					
Yhteiset palvelut					
Holhoustoimi: edunvalvontasihteeri	-resurssien riittävyys säädettyjen tehtävien suorittamiseksi (määrä, laatu) -ministeriön suositukset -vertailuluvut -päämiehet lisääntyneet vuosittain ja ennuste on, että lisääntyminen jatkuu -työn kuormittavuus Palkkakustannukset katetaan valtion rahoituksella.	1.5.2020		1	24 400
Sivistys					
Alueellinen nuorisotyö: nuoriso-ohjaaja	Nuoriso-ohjaaja toimii yhteistyössä toimialan muiden yksiköiden kanssa ja on paikallisessa lähiverkossa keskeinen toimija. Nuorisotoiminnan pitkäjänteinen kehittäminen tukemaan nuorten hyvinvointia entistä paremmin Jokelassa on ollut aikaisemmin haasteellista ilman toista koko-aikaista ja vakituista työpäriä. Toista nuoriso-ohjaajaa tarvitaan jatkossa organisoimaan tiivistä koulu-yhteistyötä erityisesti yläkoulun kanssa ja edelleen paikallisesti kehittämään Tuusulan koulunuorisotyön mallia lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi ja osaksi koulun arkea. Pidemmän aikavälin tavoite on saada jokaiseen alueelliseen yksikköön kokopäiväinen työpäri, aloittaen Jokelasta.	1.1.2020		1	35 300
Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut: liikuntapaikkojen hoitaja	Tuusulan kunta panostaa terveyttä ja hyvinvointia edistäviin palveluihin. Liikunta- ja harrastuspaikkojen käyttö lisääntyy. Hyrylän alueella sijaitseva urheilukeskus laajenee ja asiakaspalvelun, ammatillisen osaamisen ja lisäresurssin tarve kasvaa koko kunnan alueella. Lisähenkilö tuo yhden lisähenkilön työvuoroon urheilukeskuksessa kaikkina aikoina ja mahdollisuus virka-apuun ja sisäiseen yhteistyöhön paranee koko kunnan alueella (mm. yhteistyö viher- ja tilapalveluiden kanssa lähiliikuntapaikoilla). Työtehtävä vaatii merkittävää ammatillista osaamista erikoisliikuntapaikoilla ja laitoksissa sekä hyvää paikallista tuntemusta ja sisäistä verkostoitumista.	1.1.2020		1	34 200
Varhaiskasvatus: perheohjaaja	Lasten hyvinvointiin vaikuttaa oleellisesti koko perheen/kasvuyhteisön hyvinvointi. Perheohjaajan tehtävänä on tukea ja auttaa perheitä esim. kasvatuskysymyksissä ennaltaehkäisevästi heidän arjessaan. Monialainen yhteistyö, integratiivisten toimintatapojen luominen ja perhepalveluiden laaja tuntemus vaativat työntekijältä vankan koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi myös innokkuutta ja innovatiivisuutta työn kehittämiseen. Perheohjaaja toimii varhaiskasvatuksen kasvattajien ja johtajien kanssa tiiviissä yhteistyössä. Tehtävän vakinaistuesssa palvelua tarjotaan koko kunnassa.	1.8.2020		1	17 800
Opetus: päätoiminen tuntiopettaja (kielet; venäjä, viro)	Viron ja venäjän kielisten oppilaiden määrä kunnassa on kasvanut ja oman äidinkielen opetusta on annettu useamman lukuvuoden ajan. Kahtena viime lukuvuotena tunteja on tullut opetusvelvollisuuden verran, jonka vuoksi viran vakinaistaminen on tarpeen määräaikaisuuden katkaisemiseksi, kuten myös toiminnan laadun ja kehittämisen vuoksi. Virka perustetaan kuitenkin päätoimisen tuntiopettajan virkana, jolloin opetusvelvollisuus on 16 vvt	1.8.2020		1	19 800
	Päätoimisen opettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020		-1	-19 000
Opetus: laaja-alainen erityisopettaja	Kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisen suunnitelman toteuttaminen ja yläkoulun oppilaan tuen organisointi.	1.8.2020		1	20 000
Opetus: perusopetuksen ja lukion lehtori (matemaattiset aineet), Kellokosken toimipiste	Vakiintunut oppilasmäärän lisääntyminen yläkoulussa Mäntsälä-sopimuksen myötä. Tehtävässä on ollut päätoiminen tuntiopettaja jo useamman vuoden.	1.8.2020		1	19 000
	Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020		-1	-19 000

UUDET TOISTAISEKSI VOIMASSAOLEVAT VIRAT JA TYÖSUHTEET					
Toimialue/Palvelualue/Palveluyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhde	Euroa/2020
Opetus: perusopetuksen ja lukion lehtori (terveystieto ja liikunta), Kellokosken toimipiste	Vakiintunut oppilasmäärän lisääntyminen yläkoulussa Mäntsälä-sopimuksen myötä. Tehtävässä on ollut päätoiminen tuntiopettaja jo useamman vuoden.	1.8.2020	1		19 000
	Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020	-1		-19 000
Opetus: perusopetuksen lehtori (kotitalous)	Vakiintunut oppilasmäärän lisääntyminen yläkoulussa Mäntsälä-sopimuksen myötä. Tehtävässä on ollut päätoiminen tuntiopettaja jo useamman vuoden.	1.8.2020	1		19 000
	Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020	-1		-19 000
Opetus: perusopetuksen ja lukion lehtori (historia ja yhteiskuntaoppi), Kellokosken toimipiste	Vakiintunut oppilasmäärän lisääntyminen yläkoulussa Mäntsälä-sopimuksen myötä. Tehtävässä on ollut päätoiminen tuntiopettaja jo useamman vuoden.	1.8.2020	1		19 000
	Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020	-1		-19 000
Opetus: perusopetuksen ja lukion lehtori (biologia ja maantieto), Kellokosken toimipiste	Vakiintunut oppilasmäärän lisääntyminen yläkoulussa Mäntsälä-sopimuksen myötä. Tehtävässä on ollut päätoiminen tuntiopettaja jo useamman vuoden.	1.8.2020	1		19 000
	Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020	-1		-19 000
Opetus: perusopetuksen lehtori (äidinkieli ja kirjallisuus), Kellokosken toimipiste	Vakiintunut oppilasmäärän lisääntyminen yläkoulussa Mäntsälä-sopimuksen myötä. Tehtävässä on ollut päätoiminen tuntiopettaja jo useamman vuoden.	1.8.2020	1		19 000
	Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020	-1		-19 000
Opetus: päätoiminen tuntiopettaja (terveystieto ja liikunta), Hyrylän toimipiste	8. luokan oppilaiden ops-muutos on lisännyt liikunnan opetusta, oppilasmäärä myös suurentunut, joten tunnit eivät mahdu nykyisille aineenopettajille, tehtävä on jo kahtena vuonna täytetty määräaikaisesti	1.8.2020	1		19 800
	Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen virka jätetään täyttämättä	1.8.2020	-1		-19 000
Kansalaisopisto: Tuusulan kuvataidekoulun kuvataiteiden opettaja (varhaisiän taidepedagogiikka)	Vakinaistaa kuvataidekoulun tuntiopetusta. Lisää mahdollisuuksia toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lisääkuvataidekoulun toiminnan pitkäjänteisyyttä ja laatua. Viran myötä voidaan luopua 954 tuntiopetus- ja muun työn tunnista (n. 30 e + sivukulut/tunti) kuvataidekoulussa.	1.8.2020	1		40 200
	Täyttämättömät tuntiopettajan tehtävät		-1		-34 600
Kansalaisopisto: Tuusulan kuvataidekoulun kuvataiteiden opettaja (syventävien opintojen taidepedagogiikka)	Vakinaistaa kuvataidekoulun tuntiopetusta. Lisää mahdollisuuksia toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lisääkuvataidekoulun toiminnan pitkäjänteisyyttä ja laatua. Viran myötä voidaan luopua 954 tuntiopetus- ja muun työn tunnista (n. 30 e + sivukulut/tunti) kuvataidekoulussa.	1.8.2020	1		40 200
	Täyttämättömät tuntiopettajan tehtävät		-1		-34 600

UUDET TOISTAISEKSI VOIMASSAOLEVAT VIRAT JA TYÖSUHTEET					
Toimialue/Palvelualue/Palveluyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhde	Euroa/2020
Kasvu ja ympäristö					
Kehittäminen ja hallinto: lautakuntasiihteerit	Nykyinen kuntakehityslautakunnan (KKL) sihteerit, joka on toiminut kuntasuunnittelu toimialueella kaavoitussiihteerinä ja hänen sijaisensa toimistosiihteerit jäävät eläkkeelle. Sijaisen toimistosiihteerin resurssi on viety talouspalveluihin ja tehtävät jaetaan tulevalle kaavoitussiihteerille. Toimialueella ei ole muita henkilöitä hoitamaan KKL sihteerin tehtäviä. Uudelle lisäresurssille on mahdollista siirtää kasvu ja ympäristö toimialueen kaikkien lautakuntien sihteerityöt (TL, KKL, rak.valv.jaosto). Mikäli lautakuntien sihteerityöt tulevaisuudessa keskitetään yhteisiin palveluihin, tässä on yksi henkilö ja toimenkuva, jonka voi siirtää kokonaisuutena kasvu ja ympäristö toimialueen osalta yhteisiin palveluihin.	1.1.2020		1	38 300
Maankäyttö: tontti-insinööri	Maankäytösopimusneuvottelija hoitaa nykyisin kunnan vuokrasopimukset ja vaativimmat käyttöluvut, joiden siirtäminen tontti-insinöörille vapauttaisi neuvotteluresurssia. Tontti-insinöörin em. tehtävien lisäksi nopeampia raportointeja, sopimusseurantaa ja rakentamisvelvoitteiden seurantaa, joihin nykyresurssien on hankala vastata vaaditulla nopeudella. Sijaisjärjestelyjä palvelutuotannon kärsimättä on myös mahdotonta järjestää nykyresurssien.	1.3.2020		1	44 200
Kunnallistekniikan rakentaminen: rakennuttajainsinööri	Yhdyskuntatekniikan rakentaminen kunnassa on viimevuodet ollut erittäin vilkasta ja jatkuu mitä ilmeisemmin vähintään yhtä vilkkaana myös tulevaisuudessa: noin vuoteen 2020 asti uusien asuinalueiden kunnallistekniikan rakentamisen muodossa ja sen jälkeen uusien työpaikka-alueiden rakentamisessa. Rakennuttaminen on kunnassa vain yhden henkilön varassa, mikä on kapasiteetti-, talous- ja työturvallisuusriski. Vajetta/riskiä on viime aikoina pyritty paikkaamaan ulkopuolisella rakennuttajapalvelulla, mikä on hyvä keino tasata omia resurssivajeita, kun on kyse lyhytaikaisesta lisäresurssin tarpeesta tai erikoisosaamisen hankinnasta. Kun rakennuttamisen työ määrä näyttää jatkossakin olevan suuri, on taloudellisesti kannattavampaa palkata yksi uusi työntekijä ja vähentää tätä kautta ostopalvelujen määrää. Kellokosken pohjapadon valvontakokemuksen perusteella oma työntekijä on 2...3 kertaa edullisempi annettua työpanosta kohti verrattuna ulkopuoliseen ostotyövoimaan.	1.1.2020		1	51500
Vesihuoltoliikelaitos:					
	Uudet tehtävät yhteensä		11	7	499 700
	Jätetään täyttämättä/lakkautetaan		-10	0	-221 200
	Kaikki yhteensä			8,0	278 500

UUDET MÄÄRÄAIKAISET TYÖSUHTEET					
Toimialue/Palvelualue/Palveluyksikkö	Perustelut	Perustamisajankohta	Virka	Työsuhde	euroa/2020
Kuntatoimiala					
Yhteiset palvelut					
Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut: pakolaisohjaaja	Toiminnan kannalta perusteltua. Vuoden 2020 asiakasmäärän arvioidaan olevan vähintään nykyisellä tasolla ELY-keskuksen kanssa solmitun vastaanottosopimuksen mukaisesti. Palkkakustannukset katetaan valtion rahoituksella	1.1.-31.12.2020		1	36 000
Ohjaamopalvelut: psykologi	Psykologin tehtävänä tavoitteena on laajentaa ohjaamon palveluverkkoa matalan kynnyksen psykologipalvelulla, johon ei tarvitse lähetettä, vaan nuori pääsee keskustelemaan psykologin kanssa helposti ja nopeasti niin halutessaan. Vakanssilla voitaisiin jatkaa työtä nuorten aikuisten hyvinvoinnin tukemiseksi, tuoda esiin palveluntarvetta sekä luoda laadukas malli tarpeeseen vastaamiseen yhteistyössä kunnan sisäisten toimijoiden, KELAn ja KEUSoten kanssa. Palkkakustannuksista arvioidaan katettava 50 % valtionrahoituksella.	1.1.2020-31.12.2021		1	51 500
Sivistys					
Museo- ja kulttuuripalvelut: kulttuurituottaja	Kulttuurituottajan tehtävät tukevat Tuusulan imagoa kulttuurikuntana sekä tuovat lisäarvoa ja elinvoimaa Tuusulaan. Tuottajan palkkaaminen mahdollistaa kulttuuritapahtumien monipuolisen toteuttamisen Asuntomessujen aikana. Tehtävä on jatkoa vuoden 2019 toimineelle kulttuurituottajalle.	1.1.-31.8.2020		1	24 500
Kasvu ja ympäristö					
Maankäyttö: maankäyttöavustaja	Organisaatiouudistusten myötä on maankäytön avustavia tehtäviä vähin erin vuodesta 2015 lähtien siirtynyt muualle toimialalle. Kyseessä on pääasiassa tilastointia, ajanvarauksia, laskutustiedostojen täyttämistä mutta jotka varaavat aikaa asiantuntijoilta yllättävästi. Myös lyhyiden vuokrasopimusten ja käyttöluopien valmistelun siirtyminen vapauttaisi yksinkertaisimmissa tapauksissa maankäyttöinsinöörien aikaa sopimusvalmisteluun.	1.12.2019-31.12.2020		1	37 800
Asuntomessut: autolähetti	Asuntomessujen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti	10.7.-9.8.2020		1	2500
Asuntomessut: kirvesmies	Asuntomessujen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti	29.6.-14.8.2020		1	6800
Asuntomessut: ryhmäkoordinaattori	Asuntomessujen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti	1.1.-31.8.2020		1	29 900
Asuntomessut: toimistos sihteeri	Asuntomessujen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti	29.6.-9.8.2020		1	5 600
		Yhteensä	0	8	194 600

MÄÄRÄAIKAISTEN VIRKOJEN JA TYÖSUHTEIDEN VAKINAISTAMINEN (ei kustannusvaikutuksia)					
Toimialue/Palvelualue/Palvelu-yksikkö	Perustelut	Perustamisajan-kohta	Virka	Työ-suhde	Euroa/2020
Kuntatoimiala					
Viestintä: viestinnän asiantuntija	Viestinnän ja markkinoinnin tarpeiden ja ylläpidettävien sähköisten viestintäkanavien lisääntyminen. Viestinnän asiantuntijalta vaaditaan muuttuvassa kuntakentässä moniosaajuutta ja valmiutta reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin.	1.1.2020		1	46 900
Yhteiset palvelut					
Sivistys					
Varhaiskasvatus: taidepedagogi	Tehtävän vakinaistaminen on vaikutuksiltaan kustannusneutraali, eikä vaikuta varhaiskasvatuksessa toimivien henkilöiden määrään. Tehtävällä vaikutetaan lapsiryhmässä annettavaan ja saatavaan pedagogisen tuen laatuun ja osaamiseen.	1.8.2020		2	13 700
Kavu ja ympäristö					
		Yhteensä	0	3	60 600
				3	

INVESTOINNIT

Investoinnit vuosina 2020–2024

Tuusulan kunnan vuoden 2020 investoinnit painottuvat kohteisiin, jotka perustuvat palvelurakenteen uudistamiseen ja edistävät hyvinvointia ja terveyttä, kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta. Investointien tavoitteena on tukea kunnan palveluiden järjestämistä entistä tuottavammin. Terveellinen sisäilmasto on keskeinen investointikriteeri.

Koulujen ja päiväkotien uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeiden investoinneissa kunnan tavoitteena on ns. kampus-toimintamalli, jolloin samassa toimintapisteessä ja kiinteistössä ovat päiväkotitoiminta, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla myös nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuuksissa. Tämän kampusmallin mukaisesti on toteutettu Kellokosken yhtenäiskoulun laajennus- ja muutostyöt, jotka toteutettiin 2016–2018 aikana.

Suunnitteilla oleva Monio kokoaa saman katon alle lukion, kansalaisopiston, musiikkiopiston ja taiteen perusopetuksen tilat. Monipuolisena kulttuuri- ja opiskeluympäristönä Monio tulee tarjoamaan kaikkia kuntalaisia palvelevia kokoontumis- ja esiintymistiloja. Myös yritykset ja yhdistykset voivat käyttää Monion tiloja.

Sosiaali- ja terveystoimen palveluverkkoon tehdään lähivuosien aikana vain toiminnan kannalta välttämättömät korjaus- ja muutostyöt. Tuusulan kunta on vuokrannut Keski- Uudenmaan sote-kuntayhtymälle sen käytössä olevat tilat 1.1.2020 alkaen.

Kunnallistekniikan investoinnit painottuvat myös vuonna 2020 pääosin uusien asuinalueiden rakentamiseen. Suurin liikenneväylähanke Koskenmäen ja Vaunukanaan liittymien saneeraus, joka jatkuu edelleen vuonna 2020. Samoin Rykmentinpuiston rakentaminen jatkuu: Puustellinmetsän lisäksi rakennetaan Monion ja Rykmentinpuiston keskustan asemakaava-alueiden runkokatuverkkoa. Lahelanpelto II kunnallistekniikan rakentaminen jatkuu; 1. vaiheelle alueelle talonrakentajat voivat käynnistää rakennustyöt kesällä 2020.

Kunnallistekniikan työt jatkuvat 2. vaiheen alueella. Uusina avauksina ovat Aropellon kaava-alue Hyrylässä ja Linjapuisto II Kellokoskella.

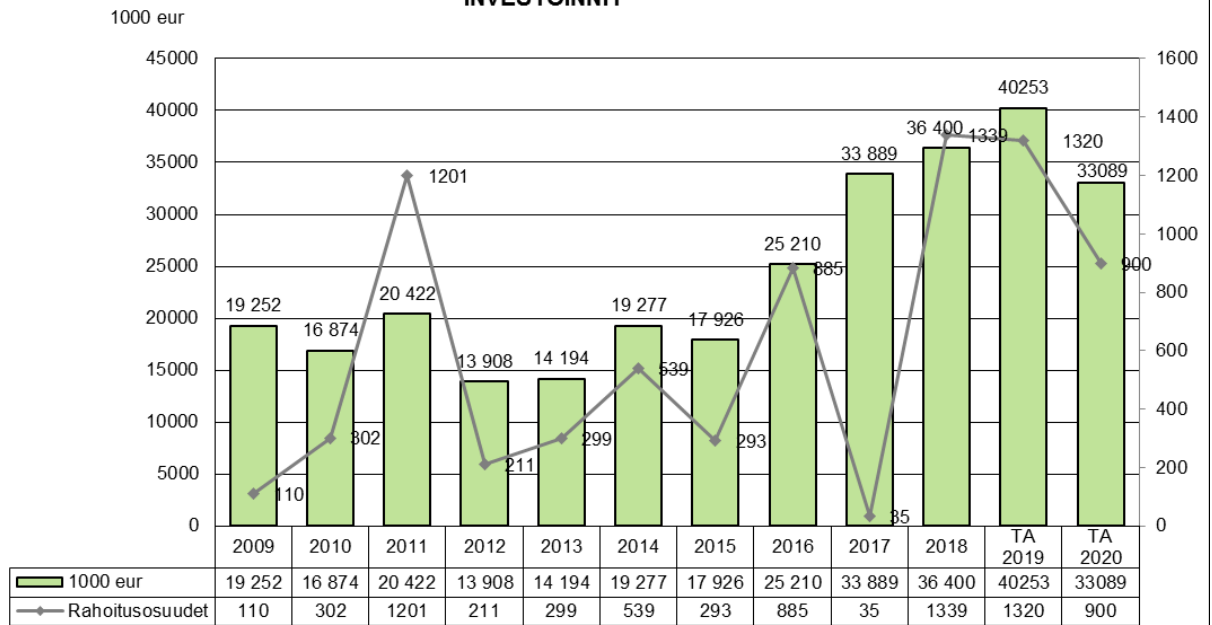
Kunnan vuoden 2020 investoinnit ovat yhteensä 30,4 milj. euroa ja vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 33,1 milj. euroa. Tulevien vuosien investointimäärät nousevat huomattavan korkeiksi vuosina 2021–2025, kun koulu- ja päiväkotiverkko joudutaan uusimaan intensiivisesti sisäilma-ongelmien vuoksi. Samalla kunta rakentaa merkittäviä työpaikka- ja asuinalueita. Uusien työpaikka-alueiden avaaminen edellyttää suurehkojen infra-investointien tekemistä. Suunnitelmien toteutuessa vuotuisten investointien määrä nousee yli 50 milj. euron.

Kunnan tulorahoitus ei riitä kasvavien investointien rahoittamiseen. Vuoden 2020 investoinneista pystytään kattamaan tulorahoituksella ainoastaan vajaa puolet. Investointien toteuttamisessa kunta pyrkii löytämään uusia, perinteisestä talousarviorahoituksesta poikkeavia toteutus- ja rahoitusmalleja, joiden avulla voidaan mahdollistaa kiinteistöjen ja uuden infran rakentamista sekä rajoittaa kunnan velkaantumista.

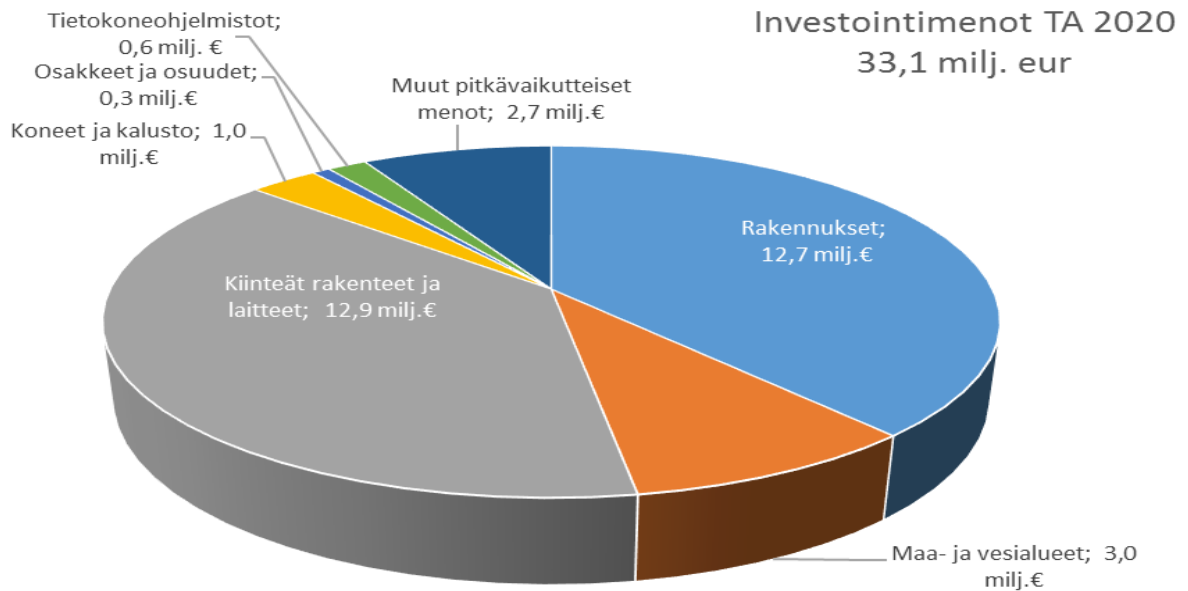
Tasapainoinen talous edellyttää, että vuosikatteella on kyettävä kattamaan vähintään poistot ja mahdolliset pitkäaikaisten lainojen lyhennykset. Kunnan poistosuunnitelma on uusittu vuoden 2014 alussa päivitettyjen suositusten mukaiseksi. Lähivuosille ajoittuvien mittavien investointien vuoksi vuosittainen poistotasoa nousee suunnitelmakaudella vuoden 2019 noin 16,8 milj. eurosta arviolta lähes 25 milj. euroon vuonna 2024.

Mahdollisesti lisääntyvät sisäilmasto-ongelmat kunnan toimitiloissa tulevat vaikuttamaan talousarviossa 2020 päätettävien investointien toteutukseen ja toteutusjärjestykseen taloussuunnitelmakaudella 2020–2024.

123 INVESTOINNIT

Vuoteen 2013 asti vesihuoltolaitoksen luvut mukana. V.2014 lähtien eriytetyn vesiliikelaitoksen lukuja ei mukana.

Investointien perustelut 300 000 euroa tai ylittäviin hanke- esityksiin 2020

Rakennukset

Martta Wendelinin päiväkoti (Ent. Mikkolan alueen pk) 1,4 M€

- Toteutussuunnittelua

Ruotsinkylän koulun muutostyöt 0,5 M€

- Vanhan koulun purku, piha-alueet

Etelä-Tuusulan Monion lukio- ja kulttuurin monitoimira-
kennus 3,8 M€

- Monion rakennustöiden aloittaminen, toteutusmuotona elinkaarihanke, kustannustaso 2020 on arvioelinkaarihankkeen toteutuvasta laskutuksesta vuodelle 2020

Kirkonkylän koulu ja päiväkoti kampus 1,0 M€

- Toteutussuunnittelu ja tontilla maasto- sekä perustustöiden aloittaminen

Riihikallion yläkoulu 0,5 M€

- Toteutussuunnittelu

Kevyen liikenteen yhteys ja kuntoportaat, 0,4 M€

- toteutetaan kevyen liikenteen yhteys välillä Monio – Urheilukeskus
- rakennetaan kuntoportaat

Maa- ja vesialueet

Maan ostot 3,0 M€

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikan investoinnit painottuvat myös vuonna 2020 pääosin uusien kaava-alueiden rakentamiseen. Näistä tärkeimmät ovat Rykmentinpuiston alueella olevat Puustellimetsä, Rykmentinpuiston keskusta ja Monio sekä lisäksi Lahelanpelto II, Aropelto ja Kellokoskella sijaitseva Linjapuisto II. Väylähankkeista Koskenmäen ja Vaunukanaan liittymien saneeraus jatkuu edelleen vuonna 2020. Lisäksi saneerataan kunnan katuverkostoon kuuluva Pellavanmäentien-Haukantien liittymä.

Vuoden 2020 suurimpia kunnallistekniikan investointikoh-
teita ovat:

Puustellinmetsä 0,8 M€

- kaava-alueen kadut ja aukiot, kevyen liikenteen silta

Rykmentinpuiston keskusta 0,7 M€

- Rykmentin puistotie, Rykmentintie ja Patteristontie

Lahelanpelto II 1,1 M€

- Esirakentaminen, liittymä Lahelantielle, kadut

Muut pitkävaikutteiset menot

Tuusulan kunnan suorittamista valtion tieverkostoon koh-
distuvista vuoden 2020 investoinneista merkittävimmät
ovat:

Koskenmäki-Vaunukangas-Häriskivi 1,5 M€

- Kt 45:n ja mt 139:n parantaminen

Muut:

Apotti 1,12 M€

- Sosiaali- ja terveystoimen uusi asiakas- ja potilastieto-
järjestelmä otetaan Tuusulassa käyttöön 2020

Puistot ja leikkipaikat

Viherrakentamisen merkittävin hanke vuonna 2020 koh-
distuu Puustellinmetsän asemakaava-alueen viherraken-
tamiseen. Lisäksi Peltokaaren asuinalueen puistoalueet
muodostavat merkittävän kohteen. Tuusulanjärven etelä-
osassa tehdään useita pienempiä viherrakennushankkeita.

Puustellinmetsän viheralueet 0,8 M€

- messualueen istutukset, rakenteet ja hulevesialtaat

Lahelanpelto II puisto, 1,1 M€

- esirakentaminen ja puistoväylät

Kunnallistekniikan hankekortit

Hankkeen nimi: Puustellimetsä

Hankkeen kustannus v.2020: **800 000 €**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 8 100 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 70 000 €/v kun hanke kokonaan valmis

Katuvihreän kunnossapito 6 000€/vuosi, takuuajan jälkeen (+indeksitarkistukset)

Hanketta koskevat tiedot:

Alueelle tulee asuntomessut vuonna 2020. Kaava-alueen infrarakentaminen tukee osaltaan kunnan asuntotuotantotavoitteita ja siten kasvustrategiaa. Rakentaminen on aloitettu vuonna 2017. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2022.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Rykmentipuiston keskus

Hankkeen kustannus v.2020: **650 000 €**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 8 600 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen ja torialueen kunnossapito 40 000 €/v kun hanke kokonaan valmis,

viheralueiden kunnossapito 8 000€/vuosi takuuajan jälkeen (+indeksitarkistukset) (n. 10 000 m2 paraatinurmea)

Hanketta koskevat tiedot:

Kulkureitti Puustellinmetsään. Kytkee Rykmentipuiston OYK-alueen Hyrylän keskustaan. Kaava-alueen infrarakentaminen tukee osaltaan kunnan asuntotuotantotavoitteita ja siten kasvustrategiaa. Rakentaminen on aloitettu vuonna 2018. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2025.

[Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.](#)

Hankkeen nimi: Lahelanpelto II

Hankkeen kustannus v.2020: **1 350 000 €**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 5 800 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 97 000€/v, kun hanke kokonaan valmis
viheralueiden kunnossapito 12 000€/v (+indeksitarkistukset) kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot:

Kaava-alueen infrarakentaminen tukee osaltaan kunnan asuntotuotantotavoitteita ja siten kasvustrategiaa. Rakentaminen on aloitettu vuonna 2017. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2020.

[Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.](#)

Hankkeen nimi: Puustellinmetsän puisto

Hankkeen kustannus v.2020: **800 000 €**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 3 400 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: viheralueiden kunnossapito 50 000€/vuosi, takuuajan jälkeen (+indeksitarkistukset)

Hanketta koskevat tiedot:

Puiston (14 ha) keskeisin alue on osa asuntomessualueutta. Tavoitteena on luoda puistosta monipuolinen, kaikkia tuusulalaisia palveleva vapaa-ajan viettoalue ja olla osa Tuusulan vetovoimatekijää. Rakentaminen on aloitettu vuonna 2017. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2021.

[Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.](#)

Hankkeen nimi: Lahelanpelto II Kafepaussi ja Murupuisto

Hankkeen kustannus v.2020: **500 000 €** molemmat

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: Kafepaussi 550 000 €, Murupuisto 700 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: viheralueiden kunnossapito 20 000€/vuosi (+indeksitarkistukset) kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot:

Kaavan mukaisten puistomaisten viheralueiden rakentaminen. Tavoitteena on luoda Lahelanpellon asuinalueesta viihtyisä ja tarjota alueen asukkaille lähivirkistyspaikkoja. Rakentaminen aloitetaan vuonna 2020. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2021.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.

Hankkeen nimi: Kantatien 45 Koskenmäen kiertoliittymän ja maantien 139 parantaminen

Hankkeen kustannus v.2020: **1 500 000 €**

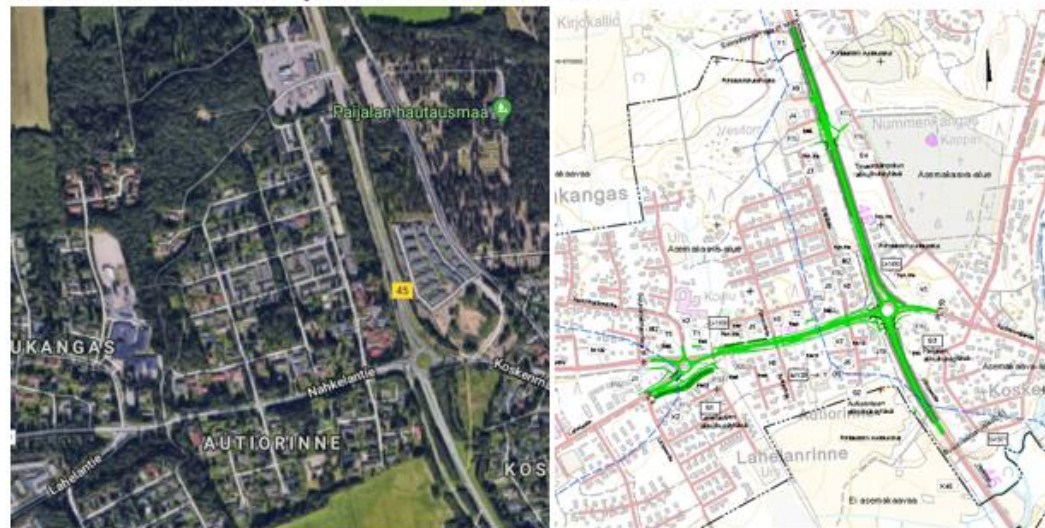
Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 9 500 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 18 000€/v (Nahkelantie)

Hanketta koskevat tiedot:

Koskenmäen ja Vaunukankaan liittymien sekä niiden väliin jäävän Nahkelantien välisen osuuden liikenteenvälityskyvyn ja liikenneturvallisuuden parantaminen. Tavoitteena on parantaa arjen liikkuvuutta. Rakentaminen on aloitettu vuonna 2018. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2020.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi: Mt 1421 jkp välillä Vaasan yksityistie-Vanhankyläntie Hankkeen kustannus v.2020: **640 000 €**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 1 050 000 € (kunnan osuus)

Käyttötalousvaikutus/v: 0 €/v

Hanketta koskevat tiedot:

Kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen Jokelasta Järvenpään jatkamalla kevyen liikenteen väylää Jokelan tien varressa Järvenpään. Hankkeen toteutuksesta vaatii Uudenmaan ely-keskus. Tavoitteena on parantaa ja turvata arjen liikkuvuutta. Rakentaminen on aloitettu vuonna 2019. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2020.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi: Monio-lukio ja kulttuuritalo

Hankkeen kustannus v.2020: 3,8 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus: 30,4 milj. €

Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra 1 448 750 €/v
ylläpitovuokra ? €/v

Hanketta koskevat tiedot:

Monio toimii monipuolisena koulutuksen, kulttuurin, osaamisen ja esittämisen keskuksena ja kohtaamispaikkana. Siellä yhdistyvät useiden käyttäjäryhmien uusi oppimisympäristö ja kaikkia kuntalaisia palveleva kulttuuritalo. Keskittämällä palvelut yhteen paikkaan on tarkoitus nostaa palveluiden laatua ja saavutettavuutta, lisätä Tuusulan vetovoimaa kulttuurikuntana sekä lisätä tilankäytön tehokkuutta.

Tuusulan kunnan palveluverkossa Monio käynnistää oppimisympäristöjen uudistamisen. Palveluverkkostrategian mukaisesti vanhoista huonokuntoisista kiinteistöistä luovutaan silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Monion käyttäjien nykyiset tilat ovat pääosin huonokuntoiset tai ne ovat poistumassa muiden syiden takia. Uusien opetussuunnitelmien, digitalisaation ja koko oppimiskäsityksen muuttumisen vuoksi on erittäin ajankohtaista uudistaa oppimisympäristöjen toiminnalliset- ja tilakonseptit. Tämä mahdollistuu parhaiten ja tehokkaimmin uutta rakentamalla.

Tavoitteena on päästä rakentamaan Moniota elinkaarihankkeena talvella 2019/2020 ja aloittaa toiminta Moniossa vuonna 2022.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Riihikallion monitoimikampus

Hankkeen kustannus v.2020: 0,5 M€

Hankkeen kokonaiskustannus: 31 M€ (alustava arvio)

Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra 1 425 000 €/v
ylläpitovuokra 2€ /v

Hanketta koskevat tiedot:

Hanke perustuu Tuusulan kunnan valtuuston 12.11.2018, § 124 mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelmasta ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026.

Uusi koulukampus suunnitellaan n. 925 oppilaalle (vuosiluokat 1-9 sekä esiopetus).

Koulu- ja monitoimikampuksen muodostavat laajennettavan nykyisen tontin länsi osaan rakennettava uudisrakennus yhdessä nykyisen koulurakennuksen säilytettävien osien kanssa.

Vanhaan, säilytettävään ja perusparannettavaan, vuonna 2007 valmistuneeseen koulun osan 1. kerrokseen sijoitetaan taito- ja taideaineiden tilat sekä 2. kerrokseen ulkopuolisille vuokrattavia tiloja (esim. toimisto-, työharraste- tai kokoontumistilaa). Rakennuksen 1. kerroksessa sijaitseva väestönsuoja hyödynnetään sekä väestönsuojana, että esim. opetus-/harrastetilana.

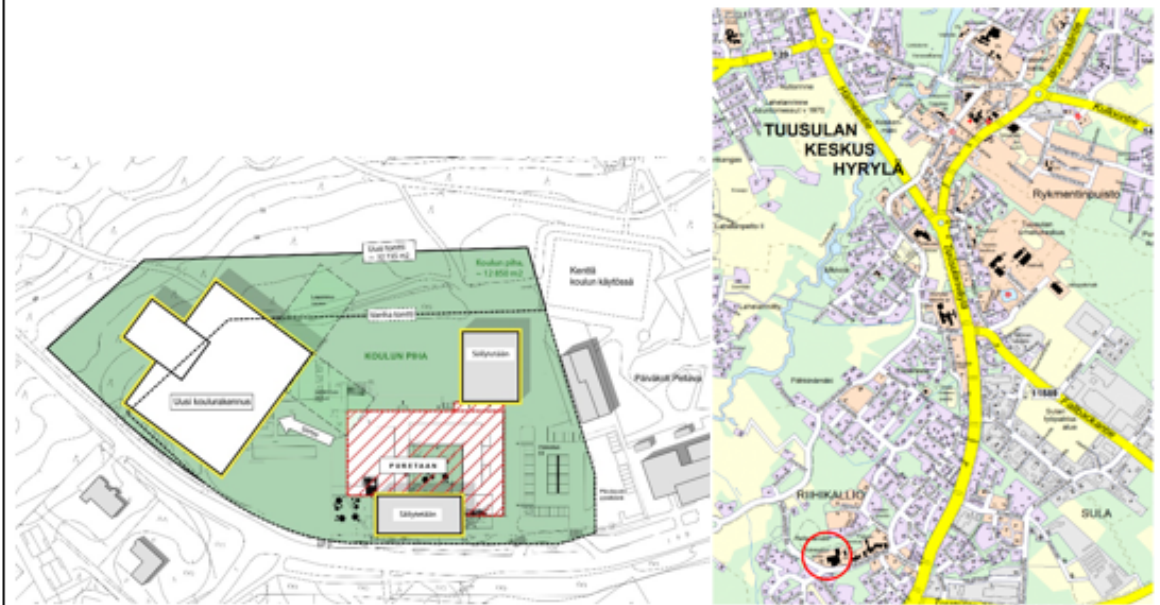
Vanha, säilytettävä ja perusparannettava, vuonna 1976 valmistunut ja 2017–2018 sisätiloiltaan perusparannettu liikuntasalirakennus suunnitellaan koulun sekä myös ulkopuolisten tahojen käyttöön soveltuvaksi liikuntapaikaksi.

Kampuksen piha-alue suunnitellaan viihtyisäksi ja monipuoliseksi välitunti- ja lähiliikunta-alueeksi/liikuntapaikaksi, jossa liikennejärjestelyt (huoltoliikenne, saattoliikenne, sekä pysäköintijärjestelyt) ovat toimivat ja turvalliset.

Koulun pysäköintialueelle on kesällä 2019 rakennettu tilapäinen väistötilarakennus 450 oppilaalle. Väistötilarakennus on tarkoitus poistaa tontilta vuoden 2023 aikana.

Hankkeen strateginen kehittämissuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa 29.4.2019 § 162. Tarveselvityksen, hankesuunnitelman sekä asemakaavaluonnoksen laadinta on käynnistynyt syyskuussa 2019. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen on arvioitu kestävän 4 vuotta ja tavoitteena on saada hanke valmiiksi vuonna 2023.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Rykmentinpuiston monitoimikampus

Hankkeen kustannus v.2020: 0,1 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus: 33,0 milj. €

Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra 1 567 500 €/v
ylläpitoavuokra 2€ /v

Hanketta koskevat tiedot:

Hanke perustuu Tuusulan kunnan valtuuston 12.11.2018, [5124](#) mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelmasta ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026. Uudisrakennuksena toteutettava Rykmentinpuiston monitoimikampus on yksi Sivistyksen toimialueen keskeisistä kunnallisista palvelutuotantohankkeista suunnittelukaudelle.

Uudisrakennus tulee valmistuttuaan korvaamaan huonokuntoisen ja sisäilmaongelmaisen sekä tiloiltaan vanhentuneen [Hyökkälän](#) koulukeskuksen.

Hankkeen [esi-](#) ja tarvesuunnittelu on käynnistetty syksyllä 2019. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen on arvioitu kestävän 4 vuotta ja tavoitteena on aloittaa toiminta Rykmentinpuiston monitoimikampuksella vuonna 2024.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Kirkonkylän koulukampus

Hankkeen kustannus v.2020: 1,0 M €

arvioituna suunnittelukustannukset noin 100.000,00 €

Hankkeen kokonaiskustannus:

hankesuunnitelma 7,5.2019, **kustannusarvio 23,4 M€**

Käyttötalousvaikutus/v: 1,4 M €

Hanketta koskevat tiedot:

Ohjelmalaajuus 7 500 brm²

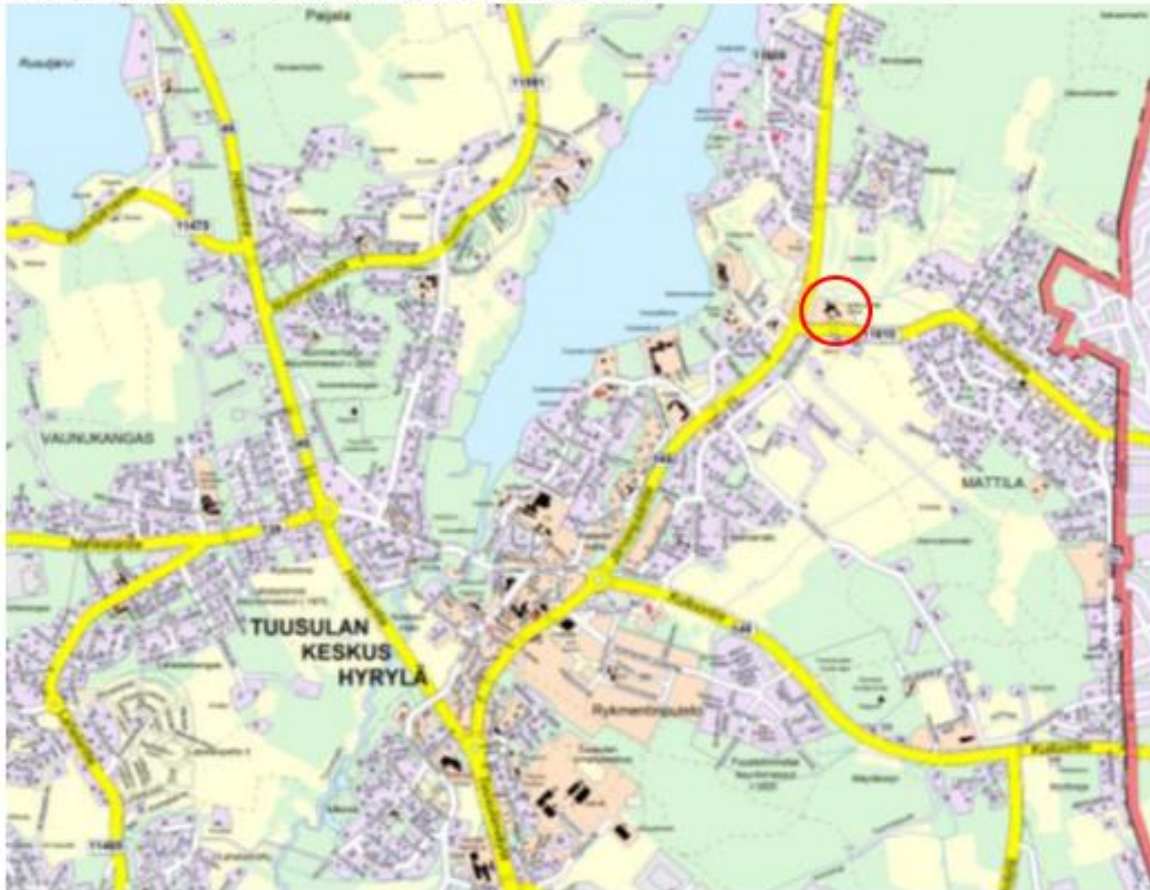
Oppilasmäärä 450 opp, päivähoitopaikkoja 250

Palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2019 - 2026 perustuva hanke (Valt.12.11.2018, 5124).

Hankkeen hankesuunnitelma valmistui 7.5.2019 ja se hyväksyttiin valtuustossa (10.6.2019). Nykyisissä koulukennuksissa on vakavia sisäilmaongelmia, joita ei ole onnistuttu korjaamaan. Nykyiset koulun opetus- yms. tilat eivät tue uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta. Kirkonkylän vanha koulu puretaan kokonaan ja samalla korvataan myös peruskorjauksessa oleva Mattilan päiväkoti, joka yhdessä päiväkotimartta Wendelinin kanssa korvaavat palveluverkosta poistuvia Etelä-Tuusulan päiväkoteja. uuden koulun hyötyala/oppilas 8,5 m² (sis. esiopetuksen) ja uuden päiväkodin toimintatila/lapsi 7,6 m²

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Martta Wendelin päiväkot

Hankkeen kustannus v.2020: 1,4 M€

Hankkeen kokonaiskustannus: hankesuunnitelma valmistui 25.12.2019, **kustannusarvio 9,7 M€**

Käyttötalousvaikutus/v: 0,6 M€/v

Hanketta koskevat tiedot:

Palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2019 - 2026 perustuva hanke (Yajl 12.11.2018, 5124). Päiväkoti rakennetaan 10-osastoisena, laskennallisesti 240 päivähoitoikäiselle; 8,5 m² toimintatilaa / tilapaikka / investointi n.42 042 € 1) 9,7 hym² / tilapaikka. Ohjelmalaajuus 2900 brm², tontti 16 860 m².

Hankkeen toteutus Miikkolan koulun eteläpuoleiselle alueelle edellyttää liittymien sekä melu- ja hiukkaspäästöjen minimietäisyyksien vuoksi teoreettista mitoitusta suurempaa tonttia (teoreettinen minimipinta-ala 12 000m²). Päiväkoti korvaa valmistuttuaan yhdessä Kirkonkylän kampuksen kanssa nykyisiä, palveluverkosta poistuvia päiväkotiteja Miikkola, Etelärinne, Mattila, Hyrylä, Väinölä ja Kievari.

Valmistustavoite on 08/2022.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

		134 Kokonais- kustan- nusarvio	TA2019	2020	2021	2022	2023	2024	yht
U=uusi K= korvaus	INVESTOINNIT 2020-2024	1 000 €							
1. Maanhankinta									
	Maa-alueiden hankinta		-3000	-3000	-3000	-3000	-3000	-3000	-15000
	Maanmyynti		9523	8800	9000	9000	11000	11000	48800
	Maanhankinta yhteensä		6523	5800	6000	6000	8000	8000	33800
	Josta myyntivoittojen osuus		8095						
2. Osakkeet									
	Apotti		-171	-154					
	Koy Hyrylän pysäköintitalo		-100	-100					
	Osakkeiden hankinta yhteensä		-271	-254					
	Osakkeiden myynti		100						
	Josta osakkeiden myyntivoitto		85						
3. Rakennukset									
3.1 Kunnanhallitus									
K,U	Sote, tilojen toiminnallisuuden parantaminen ja tilankäytön tehostaminen, muutosinvestoinnit		-100		-100	-100	-100		-300
	Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja peruserämuutostöitä		-300	-200	-300	-300	-300		-1100
K	Prijuutti		-400	-250	-400	-400	-400		-1450
3.2 Sivistys									
K	Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit		-200	-400	-100	-100	-100		-700
U	Ruotsinkylän koulun muutostyöt, piha-alueet, vanhan elem.koulun purku ja liitoskohdan peruserämuutos			-500					-500
U	Martta Wendelin päiväkotikiinnitys	8 500 000	-440	-1400	-6000	-2300			-9700
U	Kellokosken koulun alapohjien korjaus		-400	-250					-250
U	Kellokosken koulun pihojen peruserämuutos		-250						0
U	Etelä-Tuusulan lukio/monitoimirakennus MONIO	30 400 000	-5000	-3800	-11900	-14700			-30400
U	Rykmentinpuiston yhtenäiskoulu; koulu, pk, nuorisotila	33 000 000	-60	-100	-840	-12000	-12000	-8000	-32940
U	Rykmentinpuiston yhtenäiskoulu; esirakentaminen (asunotomessut)		-430						0
K	Riihikallion yläkoulun rakentaminen	31 000 000	-500	-500	-10000	-14000	-6400		-30900
U	Jokela koulukeskus	16 100 000	-60	-50	-2000	-100	-100	-5000	-7250
U	Kirkonkylän koulu ja päiväkotikiinnitys	21 000 000	-700	-1000	-10000	-11000	-1400		-23400
U	Lahelan yhtenäiskoulu; koulu, pk, nuorisotila	21 600 000	-30	-60	-100	-1440	-8000	-10000	-19600
	Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi		-30	-30	-30	-30	-30	-30	-150
			-8070	-8090	-40970	-55670	-28030	-23030	-155790
3.3 Vapaa-aika									
K	Uimahalli		-40						0
	- lähtötelineiden uusiminen				-100				-100
	- kassan muutostyöt					-25			-25
K,U	- kuntoaltaan suodatinmassojen vaihto								
	Urheilukeskus		-300	-300	-150	-300	-300	-300	-1350
U	Kevyen liikenteen yhteys ja kuntoportaati			-400					-400
K	Metsäpirtin ulkoilu- ja virkistyspaikat		-20						0
K	Rusutjärven koulun piha		-100						0
U	Lähiliikuntapaikkoja 1/vuosi.		-300		-250	-250	-250	-250	-1000
U	BMX-rata, hankesuunnitelma			-50					-50
K	Uimalammen pukuhuoneet ja varastotilat			-150					-150
K	Tuusulan jäähallin laatan ja jäähdytysputkiston uusiminen			-350					-350
			-760	-1250	-500	-575	-550	-550	-3425
3.4 Kulttuuri									
K	Kirjasto, Kellokosken toimipiste			-25	-500				-525
K	Jokelan kirjaston parannustyöt ja kalustaminen		-250	-15					-15
K	Pääkirjaston peli/satuhuone		-50						0
K	Halosenniemi		-50	-100		-250			-350
K	Klaavola		-20		-50				-50
K	Ilmatorjuntamuseo		-90	-25	-25	-25	-25		-100
K	Erkkola					-40			-40
K	10 Rakennus		-150	-40	-1000	-1000			-2040
K	Mesta		-10	-10					-10
	Taidekasarmi			-25					-25
	Jokelan tiilitehdasalueen ja rakennusten kehittäminen			-50					-50
			-620	-290	-1575	-1315	-25	0	-3205
3.5 Kasvu ja ympäristö									
	Tuusukodan peruserämuutos			-100					-100
	Sahankulma, rakennusvalvonnan tilojen muutostyöt ja kalustaminen			-80					-80
K,U	Erillinen työohjelma		-2300	-2630	-2500	-2500	-2500	-2500	-12630
			-2300	-2810	-2500	-2500	-2500	-2500	-12810
	Rakennukset yhteensä		-12150	-12690	-45945	-60460	-31505	-26080	-176680

U=uusi K=
korvaus

INVESTOINNIT 2020-2024		Kokonais- kustan- nusarvio	TA2019	2020	2021	2022	2023	2024	yht
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet									
4.1 Kunnanhallitus									
K	ATK- ja puhelinverkot		-50	-50	0	0	0	0	-50
			-50	-50	0	0	0	0	-50
4.2 Sivistys									
K	Koulujen ja varhaiskasvatuksen verkot ja verkko-oppimisympäristön suunnittelu ja toteutus		-100	-100	0	0	0	0	-100
			-100	-100	0	0	0	0	-100
4.3 Vapaa-aika									
K	Kuntovälineet ja lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset		-50	-50	-50	-50	-50	-50	-250
K	Luontoliikunta- ja harrastuspaikat		-50	-100	-50	-50	-50	-50	-300
	Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt			-100	-50				-150
	Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen					-200			-200
	Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt			-100	-50				-150
K,U	Liikuntapaikkojen yleissuunnittelu		-50						0
K,U	Uimarantojen ja venepaikkojen parannustyöt		-50	-50	-50	-50	-50	-50	-250
			-200	-400	-250	-350	-150	-150	-1300
4.4 Kasvu ja ympäristö									
	Rakennusten pihainvestoinnit								
	- erillisen työohjelman mukaisesti		-100	-100	-100	-100	-100	-100	-500
	Tiet ja liikenneväylät								0
	Etelä-Tuusula		-9270	-3605	-6755	-10120	-16350	-15400	-52230
	Jokela		-50	-290	-1620	-440	-640	-2050	-5040
	Kellokoski		-460	-840	-1265	-550	-690	-770	-4115
	Muut alueet		-590	-580	-430	-450	-250	-190	-1900
	Puistot ja leikkipaikat		-2090	-3160	-1340	-350	-780	-1500	-7130
	Vesistöt			-70	-70	-70	-70	-70	-350
	Tuusulanjärvi		-1000	-1000					-1000
	Jätehuolto		-40	-40	-40	-40	-40	-40	-200
			-13600	-9685	-11620	-12120	-18920	-20120	-72465
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä			-13950	-10235	-11870	-12470	-19070	-20270	-73915
Rahoitusosuudet			1320	900	1400	500	500	500	3800
Netto			-12630	-9335	-10470	-11970	-18570	-19770	-70115
Muut Pitkävaikutteiset menot									
K	KT 145 kehittäminen		-6400	-1500					-1500
U	Puistometsäntien liittymä MT 148:lle	700 000	-100						0
	Hökilän liittymä mt 148:lle				-400	-800			-1200
	Kirkonkylän koulun liittymä Tuusulantielle			-60	-200				-260
U	Jokelantien kevyen liikenteen väylä mt 1421		-1000	-640					-640
U	Saviontien liittymä mt 152:lle				-50	-100	-400		-550
	Rykmentinpuisto III:n liittymä Itäväylälle			-100	-200				-300
	Metsäkyläntien liittymä Myllykyläntielle			-60					-60
	Kehä IV:n liittymät Tuusulanväylälle			-100	-200		-3000	-3000	-6300
	Kehä IV:n liittymät Myllykyläntiehien			-50	-100	-1000	-1000		-2150
U	Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:een						-40	-400	-440
K	Nummenväylä-Kolistimenmäki				-100	-100		-2000	-2200
U	Pääradan alikulku Peltokaassa		-150	-150			-2100	-520	-2770
U	Jokelantien alikulku Peltokaassa		-50	-60				-400	-460
Pitkävaikutteiset yhteensä			-7700	-2720	-1250	-2000	-6540	-6320	-18830

U=uusi K=
korvaus

	Kokonais- kustan- nusarvio	TA2019	2020	2021	2022	2023	2024	yht
INVESTOINNIT 2020-2024								
5. Koneet ja kalusto								
5.1 Kunnanhallitus								
U	Kunnantilojen turvallisuushankinnat	-60						0
K	Kolsan koulun ja pk keittiö uuni, scanboxit							0
	Vanhakylän koulu uuni, scanboxit							0
K	Vaunukankaan koulun keittiöön 2 uunia							0
K	Mikkolan pk Minigen, keittiön perusparannus							0
U	Riihikallion koulun juoma-automaatti							0
U	Rykmentinpuiston ruokala 300l pata							0
U	Hyökkälän koulu 4 yhdistelmäuunia	-50						0
	Lepolan koulu yhdistelmäuuni, kuljetusvaunu,							0
U	pakastekaappi	-30						0
U	Jokelan yläaste uusi linjasto	-55						0
U	Vaunukankaan koulu ruoankypsennysvaunuja	-48						0
	Paijalan koulun keittiön laitteiston lisäys	-40						0
		-283	0	0	0	0	0	0
5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta								
K	Koulujen ja päiväkotien irtaimisto	-250	-250	-250	-250	-250		-1000
	Ict-laitteiden (mm. tablettien) hankinta	-100	-100					-100
	Koulujen robottihankinnat	-30						0
		-380	-350	-250	-250	-250	0	-1100
5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta								
	Liikuntapaikkojen ylläpitokalusto	-45	-45					-45
	Latukone	-90						0
	Urheilukeskuksen traktori		-150					-150
	Jäänhoitokone			-150				-150
U	Nuorisotilat, irtaimisto	-30	-30	-50	-50	-50	-50	-230
	Kirjaston pajatoiminnan kalusto		-30					-30
	Taidehankinta		-50					-50
		-165	-305	-200	-50	-50	-50	-655
5.4 Kuntakehityslautakunta								
K	Maastohenkilöauto							0
U,K	Maastomittauslaitteisto	-40						0
U,K	Puustellinmetsän valokuituverkko	-70						0
		-110	0	0	0	0	0	0
5.5 Tekninenlautakunta								
K	Katupesuri kuorma-autoon		-25					-25
K	Taajamakone		-170					-170
	Vesisäiliö kuorma-autoon		-20					-20
K	Tiekarhu	-350						0
K	Traktori	-150						0
K	Turvallisuusjärjestelmien uusiminen	-50	-60					-60
K	Siivouksen laitteet	-50	-50					-50
	Maastotallentimien vaihto	-14						0
		-614	-325	0	0	0	0	-325
Koneet ja kalusto yhteensä								
		-1552	-980	-450	-300	-300	-50	-2080

		Kokonais-							
U=uusi K=	Korvaus	kustan-	TA2019	2020	2021	2022	2023	2024	yht
INVESTOINNIT 2020-2024		nusarvio							
6. Pitkävaikutteiset menot									
6.1 Kunnanhallitus									
U	Microsoft-lisenssit ja Office 365 AD integraatio		-80						0
U	Ympäristökeskuksen asiakastietojärjestelmä	10 000	-10	-60					-60
U	Käyttövaltuushallintajärjestelmä	30 000		-30					-30
U	Helpdesk-järjestelmän uusiminen	30 000	-30						0
U	Sähköinen maksaminen, verkkokauppa	30 000	-30						0
	Kansallisen palveluarkkitehtuurin ja SA-alustaan								
U	liittyvät integraatiot	30 000	-30						0
U	CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	30 000	-30	-30					-30
K	Intranetin versiopäivitys	50 000	-50						0
U	Projektisalkun hallintajärjestelmän hankinta	20 000	-20						0
	Palveluhallintajärjestelmän laajentaminen, TuusInfo,								
U	HR, talous	15 000	-15	-30	-15				-45
U	Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	50 000	-50	-50					-50
	Palvelunhallintajärjestelmän uusiminen, ICT-palvelut	30 000	-30	-30					-30
	Sähköinen asiointi	70 000		-70					-70
	Lakisääteiset muutokset (digipalvelulaki,	30 000		-30	-30				-60
	tiedonhallintalaki)			-30	-50				-80
U	Sähköinen arkistojärjestelmä		-35	-30					0
	Apotti		-1120						-10
	Kiinteistöhoitajille ja rakentajille tabletti tietokoneet			-10					-50
	Sähköinen järjestelmä osaamisen kehittämiseen ja			-50					-515
	kehityskeskustelujen tukemiseen								
			-1530	-420	-95	0	0	0	-515
Kasvu ja ympäristö									
U	Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen		-40	-80					-80
	Tilakeskuksen sähköinen huoltokirja	60 000	-60	-60					-60
			-100	-140	0	0	0	0	-140
Pitkävaikutteiset menot yhteensä									
			-1630	-560	-95	0	0	0	-655
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta									
	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto		-40253	-30439	-62610	-78230	-60415	-55720	-287414
	Rahoitusosuudet		1320	900	1400	500	500	500	3800
	Tulot		9623	8800	9000	9000	11000	11000	48800
	Investoinnit, netto		-29310	-20739	-52210	-68730	-48915	-44220	-234814
7. Vesihuoltoliikelaitos									
	Kiinteät rakenteet ja laitteet		-4100	-2650	-5200	-3800	-2800	-3200	-17650
	Liittymismaksut (infotieto)		800	800	800	800	800	800	4000
	Vesihuollon ELY-keskuksen rahoitusosuus 2019								
Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä									
	Investoinnit yhteensä, brutto		-44353	-33089	-67810	-82030	-63215	-58920	-305064
	Rahoitusosuudet		1320	900	1400	500	500	500	3800
	Tulot		9623	8800	9000	9000	11000	11000	48800
	Investoinnit, netto		-33410	-23389	-57410	-72530	-51715	-47420	-252464
Rykmentinpuisto (luvut sisältyvät investointiohjelmiin)									
	Kunnallistekniikka		-5670	-1650	-3800	-2200	-1000	-2200	
	Muut pitkävaikutteiset menot		-1500	-800	-400				
	Tuusulan vesi		-1990	-308	-975	-531	-91	-89	
			-9160	-2758	-5175	-2731	-1091	-2289	
Rykmentinpuisto yhteensä									
	Investoinnit yhteensä, brutto		-7310	-2995	-3065				
	Rahoitusosuudet			400	400	400			
	Investoinnit, netto		-7310	-2595	-2665	400			

VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen talousarvioesitys 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2024

Vastuhenkilö: liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluysikköä, vesilaitoksen, viemäriaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluysikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluysiköt. Palveluysikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan jäsen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi -kuntayhtymältä (myöhemmin KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäri ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojeliikelaitos-kuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Erillisviemäröidyillä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Vesihuolto on Suomessa yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Toimintaympäristössä ei juurikaan tapahdu muutoksia. Vakautta ja toimintavarmuutta pidetään yllä mm. yhteistyön avulla naapurilaitosten kanssa.

Liikelaitoksen painopisteet ovat vesihuoltoverkoston suunnitteluttaminen, rakennuttaminen, verkoston hallinta ja kunnossapito sekä suunnitelmallinen saneeraustoiminta. Liikelaitoksella on yli 8300 kulutuspaikkaa (noin 36 000 asukasta), joille laitos toimittaa vesihuoltopalvelut, mm. antaa neuvontaa, tekee tonttijohtojen liitostyöt, hoitaa laskutuksen ja sopimusasiat.

Palvelusuunnitelma 2020–2024

Laskutettava vesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2011 lähtien johtuen mm. vähäisestä asukasmäärän kasvusta, asiakkaiden kulutustottumuksien muutoksesta ja vesikalusteiden kehityksestä (vähävetisiä). Vaikka nyt rakennetaan paljon, tulevat asukkaat muutaman vuoden viiveellä.

Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2013 lähtien johtuen samoista syistä kuin talousveden puolella. Syntyvään jätevesimäärään vaikuttaa suuresti myös vuosittainen sademäärä (lisääntyvä vuoto- vesimäärä viemäriin).

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (mm. Jokelan Peltokaaren ja Rykmentinpuiston) asuttamisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuihin ja liittymismaksuihin ei ole suunniteltu muutosta vielä vuodelle 2020, mutta perusmaksuja tarkistetaan vuoden 2020 aikana syynä mm. vesimittarityyppien muuttuminen. KUVESI nostaa

tukkuveden hintaa 1 s/m³ ja KUVES nostaa vuosimaksua 1,3 s/m³. Näiden korotuksen vaikutus on noin 80 000 €/v. Mikäli huleveden järjestämisen vastuurajat muuttuvat niin tämä tulee mahdollisesti vaikuttamaan huleveden ja jäteveden maksuihin.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. uudella henkilöresurssilla. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä tienperusparantamiseen.

Tavoitteet

Liikelaitoksen vuoden 2020 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluysiköitä.

Liikelaitoksen vuoden 2020 perustavoitteet keskittyvät jätevesiviemäriin päätyvien vuotovesien vähentämiseen sekä vedenjakelun ja veden laadun varmistamiseen.

- Saneeraustoiminnan uudelleen organisointi uuden henkilöressin myötä (tämä siirtyy vuodelta 2019 koska emme ole onnistuneet täyttämään uutta vakanssia).
  - Mittari: uusi saneerauksen toteuttamisen toimintamalli on kehitetty ja toiminnassa
- Vesihuoltolaitoksen asiakastietojärjestelmien kartoitus, vertailu ja mahdollinen uusiminen
  - Mittari: kartoitus ja vertailu tehty ja jatkosuunnitelma laadittu

Riskiarvio

Jatkuva verkoston, vesilaitteiden ja jäteveden-pumppaamoiden kunnossapidon ja hoidon tasonlasku kustannussäästöjen/henkilöressurssipulan vuoksi johtaa omaisuuden perustilan heikkenemiseen ja korjausvelan kasvamiseen. Tasonlaskun myötä vaurioitumisherkkyys kasvaa aiheuttaen riskin vesi- huollon toimintavarmuudelle.

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle.

Kustannukset ovat vuosittain 100 000– 200 000 €. Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäisten työtehtävät ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 100 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma 2020

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Liikelaitos jatkaa vesihuollon hankeinsinöörin hakua ja mahdollisesti muuttaa viran työsuhteeksi.

Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 2 työntekijä vuoden 2019 loppuun mennessä.

Investointisuunnitelma 2020–2024

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä KETEK:n kanssa kunnallistekniikan rakentamisohjelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2020 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuisto ja Lahelanpelto II) rakennuttamista.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotis saneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoinut vuosittain 600 000–800 000 euroa (lähivuosina tarve nousee 1–2 miljoonaan euroon).

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2015) mukaisesti. Vuoden 2017 ja 2018 aikana saimme viimeiset isommat haja-asutusalueet rakennettua. Tulevat mahdolliset alueet ovat pienempiä ja niihin käytetään 75 %-liittymishalukkuussääntöä. Näiden alueiden rakentamispäätöksessä ja -tavassa on otettu ja tullaan ottamaan huomioon uusi vesihuoltolaki sekä haja-asutuksen jätevesiasetus. Lakimuutokset vaikuttavat haja-asutusalueen vesihuoltoverkoston rakentamisen kannattavuuteen ja rakentamispäätöksiin.

Eläkeikä täyttyvä vuosina 2018–2026

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Yhteensä
1	1	0	0	0	0	1	1	4

Investoinnit

Vesihuoltoliikelaitos	suunnitelmavuodet 1000€						
	TP 2018	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Menojen erittely alueittain							
U, ETELÄ-TUUSULA	-3636	-2 400	-1 060 000	-2 600	-1 800	-1 200	-1 300
U, JOKELA	-1156	-600	-100000	-500	-200	-300	-630
U, KELLOKOSKI	-183	-1100	-240 000	-400	-100	-70	-70
U, K, MUUT KOHTEET	-1 099	-4 100	-1 250 000	-1 700	-1 700	-1 230	-1 200
MENOT	-6 074	-5 964	-2 650 000	-5 200	-3 800	-2 800	-3 200
TULOT							
Rahoitusosuudet Ely-keskus	32						
Littymismaksut	665	800	800 000	800	800	800	800
Nettomeno	-5 377	-5 164	-1 850 000	-4 400	-3 000	-2 000	-2 400

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

Selite	TP 2018	TS2019	TS2020	TS2021	TS 2022	TS 2023	TS2024
TUNNUSLUVUT							
laskutettu vesi m ³	1 892 565	1 950 000	1 969 500	1 989 195	2 009 087	2 029 178	2 049 470
€/m ³	1,35						
käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
vesijohtoverkoston pituus km	364	392	396	400	404	408	412
mittaamaton vesi %	14 %	15	15	14	14	13	14
laskutettu jätevesi m ³	1 937 308	1 900 000	1 940 000	1 945 000	1 964 450	1 984 095	2 003 935
€/m ³	1,45						
käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80
jätevesiverkoston pituus km	372	388	392	396	400	404	408
sadeve siverkoston pituus	150	146	146	146	146	146	146
vuotovesi %	30 %	43	40	39	38	37	37
Saneeraus							
vesijohto m		500	500	500	500	500	500
jätevesiviemäri m		3000	3000	3000	3000	3000	3000
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/0	2/50	2/50	2/50	3/50	2/50	2/50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7 201	6 991	7 166	7 223	7 280	7 338	7 397
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 628	-4 091	-4 152	-4 235	-4 299	-4 342	-4 386
Valmistus omaan käyttöön	30	54	54	54	54	54	54
TOIMINTAKATE, S*	3 603	2 954	3 068	3 042	3 035	3 050	3 065
Henkilöstömäärä:	16	17	17	17	17	17	17
Määrärahan muutos %	-8,1 %	3,60 %	1,49 %	2,00 %	1,51 %	1,00 %	1,01 %
Määrärahan muutos euroina	321	-142	-61	-83	-64	-43	-44

S*= sitova tavoite

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS							
TULOSLASKELMA	euro	euro	euro	TS (1000 €)			
	TP 2018	TAE 2019	TAE 2020	2021	2022	2023	2024
LIIVEVAIHTO	7 191 638	6 988 000	7 163 000	7 220	7 277	7 335	7 394
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	6 514 106	6 450 000	6 610 000	6 663	6 716	6 770	6 824
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	358 949	365 000	370 000	373	376	379	382
Liiketoiminnan muut myyntituotot	149 353	173 000	143 000	144	145	146	148
Liiketoiminnan muut myyntituotot (sisäiset)	169 230		40 000	40	40	40	40
Liiketoiminnan muut tuotot	9 521	2 500	3 000	3	3	3	3
Liiketoiminnan muut tuotot (sisäiset)				0			
Valmistus omaan käyttöön	29 539	54 000	54 000	54	54	54	54
Materiaalit ja palvelut	-2 592 142	-2 954 183	-2 930 676	-2 994	-3 024	-3 055	-3 084
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (ulkoiset)	-1 061 661	-1 169 500	-1 150 000	-1 156	-1 168	-1 179	-1 191
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (sisäiset)	-168 707	-32 000	-40 000	-40	-41	-41	-41
Varaston lisäys (+) tai vähennys (-)	-7						
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-1 101 845	-1 488 700	-1 516 000	-1 524	-1 539	-1 555	-1 570
Palvelujen ostot (sisäiset)	-259 922	-263 983	-224 676	-274	-277	-280	-282
Henkilöstökulut	-902 007	-985 129	-1 081 707	-1 101	-1 134	-1 145	-1 157
Palkat ja palkkiot	-741 076	-785 176	-883 476	-910	-937	-947	-956
Henkilösivukulut	-160 931	-199 953	-198 231	-191	-196	-198	-201
Eläkekulut	-135 101	-171 122	-166 064	-158	-162	-164	-166
Muut henkilösivukulut	-25 830	-28 831	-32 167	-33	-34	-34	-35
Poistot ja arvonalennukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 560 376	-1 743 454	-1 649 000	-1 917	-1 776	-2 010	-1 883
Liiketoiminnan muut kulut	-134 023	-151 222	-139 309	-141	-142	-144	-145
Liiketoiminnan muut kulut (ulkoiset)	-61 813	-78 600	-70 100	-71	-72	-72	-73
Liiketoiminnan muut kulut (sisäiset)	-72 210	-72 622	-69 209	-70	-71	-71	-72
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	2 042 150	1 210 512	1 419 308	1 125	1 259	1 040	1 182
Rahoitustuotot ja -kulut							
Muut rahoitustuotot	1604						
Muut rahoituskulut	-7						
Liikel.korvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 556 247	723 012	931 808	637	771	552	694
Varausten ja rahastojen muutokset							
Poistoeron muutos							
Poistoeron lisäys (-)			-50 000	-500	-550		
Varausten muutos							
Varausten lisäys (-)							
Varausten vähennys (+)			50 000	500	550		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 556 247	723 012	931 808	637	771	552	694
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT							
Sijoitetun pääoman tuotto, %	9,9	1,2	2,1	0,7	1,2	0,3	0,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	9,9	1,2	2,1	0,7	1,2	0,3	0,9
Voitto, %	22	10	13	9	11	8	9
RAHOITUSLASKELMA	euro	euro	euro	TS (1000 €)			
	TP 2018	TAE 2019	TAE 2020	2021	2022	2023	2024
Toiminnan rahavirta							
Tulorahoitus	3 116 623	2 466 466	2 093 308	2 067	2 060	2 075	2 090
Liikelyjäjä	2 042 150	1 210 512	931 808	637	771	552	694
Poistot ja arvonalentumiset	1 560 376	1 743 454	1 649 000	1 917	1 776	2 010	1 883
Rahoitustuotot ja -kulut							
Liikel.korvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
Muut tulorahoituksen korjaukset	1 597						
Investointien rahavirta	-6 041 957	-4 100 000	-2 650 000	-5 200	-3 800	-2 800	-3 200
Investointimenot	-6 073 604	-4 100 000	-2 650 000	-5 200	-3 800	-2 800	-3 200
Rahoitusosuudet investointimenoihin	31 647						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 925 334	-1 633 534	-556 692	-3 133	-1 740	-725	-1 110
Rahoituksen rahavirta	2 925 334	1 633 534	556 692	3 133	1 740	725	1 110
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos	-61 998						
Lyhytaikaisten saamisten muutos	1 254 020	833 534	-243 308	2 333	940	-75	310
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen	1 733 312	800 000	800 000	800	800	800	800
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	0	0	0

TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion 2020 tuloslaskelma

(kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)

Toimintatulot

Ulkoiset toimintatulot pienenevät 0,4 milj. euroa 2019 ennusteeseen (osavuositarkastus 2/2019) verrattuna (lisäystä 2,1 milj. euroa talousarvioon 2019). Toimintatulot sisältävät myös sisäisten palveluiden myynnin ja kiinteistöjen vuokratuotot kunnan sisällä, kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen välillä sekä kunnan ja seudullisten yksiköiden välillä. Sisäisten toimintatulojen määräksi on yhteensä budjetoitu 24,5 milj. euroa, josta sisäisten kiinteistövuokrien osuus on 23,0 milj. euroa. Toimintatulojen 2020 kasvu perustuu pääosin sisäisten vuokratuottojen 2,0 milj. euroa lisäykseen (väistötilat, Kellokosken koulu).

Lähinnä tonttikaupasta tulvien käyttöomaisuuden myyntivoittojen ennakoidaan vähenevän 0,7 milj. euroa. Myyntivoittojen pienentymistä selittää osin arvioitu tontin vuokrauksen yleistymisen.

Myyntivoittojen ohella sopimuskorvausten arvioidaan supistuvan 1,2 milj. euroa. Ulkoisissa toimintatuotoissa merkittävimmät tuottojen kasvut kertyvät Asuntomessujen lipputuotoista (0,8 milj. euroa) sekä ulkopaikkakuntalaisten koululaisten kotikuntakorvausten 0,7 milj. euron lisäyksistä.

Toimintamenot

Ulkoiset toimintamenot kasvavat 9,3 milj. euroa (5,3 %) 2019 ennusteeseen verrattuna. Toimintamenojen kasvu on merkittäväntä sosiaali- ja terveyspalveluissa (asiakasmäärien kasvu erityisesti sairaalapalveluissa). Tuusulan Keusoten maksuosuuden kasvuksi 2020 on arvioitu 4,3 milj. euroa, josta erikoissairaanhoidon osuus on 3,3 milj. euroa. Rakenteilla olevasta sosiaali- ja terveydenhuollon Apotti-tietojärjestelmästä aiheutuu 2020 Tuusulalle 1,8 milj. euron kustannukset (lisäys 0,3 milj. euroa). Henkilöstökulujen kasvuksi ennakoidaan 2,8 milj. euroa, kuluja lisää osaltaan kilpailukysymyksen mukaisten lomarahaleikkausten päättyminen.

Toimintamenojen kasvun hidastaminen edellyttää kunnan toimintojen tuottavuuden jatkuvaa parantamista; palvelurakenteita ja -verkkoa kevennetään ja kunnan palveluja järjestetään uusin tavoin, esimerkiksi digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen.

Toimintakate

Vuoden 2020 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on 209,3 milj. euroa. Toimintakate kasvaa 8,3 milj. euroa vuoden 2019 ennusteeseen nähden.

Korkotulot ja -menot

Korkotuotot ja muut rahoitustuotot koostuvat pääosin vesihuoltoliike- laitoksen ja HUS-kuntayhtymän peruspääoman korosta. Lisäksi rahoitustuottoja kertyy lähinnä kunnan tytäryhtiöiden maksamista takauspalkkioita kunnan omistamien osakkeiden osinkotuotoista.

Korkomenot

EKP:n ennustetaan asteittain ajavan alas mittavaa lainanosto-ohjelmaansa, minkä seurauksena elvyttävän rahapolitiikan odotetaan kiristyvän hitaalla vauhdilla. Suunnitelmakauden 2018–2034 korkotason ennustetaan nousevan maltillisesti syksystä 2020 alkaen. Kunnan tulevien vuosien korkomenojen arviointia vaikeuttaa poikkeuksellinen korkoympäristö sekä osin lyhyisiin korkoihin sidottu lainasalkku. Vuoden 2020 korkomenoissa on varauduttu uusien pitkäaikaisten lainojen osalta 1,5 %:n keskikorkoon ja lyhytaikaisten kuntatodistusten osalta 0,0 % korkotasoon. Kiinteiden korkojen tai korkosuojausten osuus lainoista pidetään vähintään 50 %:ssa koko lainakannasta. Kunnan korkomenojen arvioidaan kasvavan suunnitelmakauden 2020–2034 aikana lainamäärän kasvun sekä korkotason nousun vuoksi.

Muut rahoituskulut

Muihin rahoituskuluihin sisältyvät korkosuojauksista maksettavat korot, verotilityskorot, viivästyskorot, takaus- ja luottotappioprovisiot ja rahoitusmenoissa ovat kurssitappiot, lainasaamiset ja erilaiset arvonalentumiset. Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen peruspääomakorvaus näkyy tässä erässä liikelaitoksen kuluna (vrt. vastaavasti kunnan muut rahoitustuotot).

Vuosikate

Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään vero- tulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Näiden jälkeen muodostuva vuosikate on 13,0 milj. euroa, mikä on 9,8 milj. euroa suurempi kuin 2019 ennuste.

Tilikauden tulos

Poistojen määräksi arvioidaan 16,8 milj. euroa ja vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Tilikauden alijäämäksi muodostuu noin 3,8 milj. euroa.

Tuloslaskelmassa on huomioitu sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen 1.1.2020 alkaen Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tuotettavaksi. Tämä näkyy niintoimintatuottojen kuin henkilöstökulujen laskuna ja palvelujen ostojen lisääntymisenä. Keusote on budjetoitu toimintakattetasolla palveluiden ostoihin.

Talousarvion 2020 rahoituslaskelma (kunta ja vesihuolto-liikelaitos yhteensä)

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä vuosikate on 13,0 milj. euroa. Tulorahoitukseksi jää 5,5 milj. euroa, kun vuosikatteesta on vähennetty omaisuuden myyntivoitot 7,5 milj. euroa. Investointien aiheuttama rahoitustarve on 33,1 milj. euroa. Kun investoinneista on vähennetty tulorahoituksen ohella niihin saadut rahoitusosuudet (0,9 milj. euroa) ja omaisuuden myyntitulot (8,8 milj. euroa), saadaan toiminnan ja investointien rahavirta. Toiminnan ja investointien rahavirta muodostaa 17,9 milj. euroa negatiiviseksi, minkä kunta joutuu kattamaan lainarahoituksella.

Lainakannan muutokset 2020

Kunta ottaa uutta lainaa noin 18 milj. euroa ja kunnan lainamäärä kasvaa noin 148 milj. euroon. Lainakannan lisäyksestä yli puolet olisi pitkäaikaisia lainoja. Pitkäaikaisia lainoja eräännyy takaisin maksettavaksi vuonna 2020 10 milj. euroa. Talousarvion lainamäärän mahdollisiin budjetista poikkeavaan muutokseen vaikuttavat keskeisesti tulorahoituksen (vuosikate) ja nettoinvestointien toteutuminen talousarvion tavoitteisiin nähden.

Lainakannan muutokset suunnitelmakaudella 2020–2024

Rahoituslaskelman mukaan pitkäaikaisten lainojen määrä kasvaa vuosina 2020–2024 keskimäärin jopa lähelle 40 milj. euroa vuodessa. Suunnitelmakauden investoinnit kohoavat huomattavan korkeiksi. Koulu- ja päiväkotiverkon uusimista nopeutetaan sisäilmaongelmien vuoksi samalla kun kunta rakentaa uusia asuin- ja yritysalueita sekä kehittää liikenneväyliä. Taloussuunnittelun lähtökohtana on, että kunta löytää suunnitelmakaudella keinoja tulorahoituksen vahvistamiseksi, käyttöomaisuusinvestointien priorisoimiseksi ja vaiheistamiseksi sekä käyttötaloussäästöiksi. Tavoitteena on pitää kunnan korollisen velan määrä alle 250 milj euron tasossa vuonna 2024, ja tämän jälkeen velkamäärä käännetään laskevalle uralle.

TULOSLASKELMA

Kunta ilman liikelaitosta

				Tuusula				
	38733	38885	OVK II	38840	38927	39012	39089	39154
Vuosi	TP 2018	TA 2019	2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Asukasmäärä								
Veroprosentti	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50
Varsinainen toiminta	euroa	euroa	euroa	euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
Myyntivoitot	5 549 325	8 179 550	8 179 550	7 480 000	7 650	7 650	7 650	9 350
Toimintatulot	60 099 192	49 494 173	52 669 450	50 900 669	51 410	51 924	52 443	52 718
Sisäiset toimintatuotot *	29 007 143	24 757 168	24 757 168	24 205 488	24 448	24 692	24 939	24 939
Ulkoiset toimintatuotot	31 092 049	24 517 336	27 692 613	26 401 295	26 665	26 932	27 201	27 473
Valmistus omaan käyttöön	350 578	0	0	100 000				
Toimintamenojen toimitukset	-261 468 746	-258 575 109	-265 099 000	-270 867 536	-274 357	-277 101	-279 872	-282 671
Sisäiset toimintameno *	-29 030 324	-24 757 168	-24 757 168	-24 575 486	-24 821	-25 069	-25 320	-25 573
Ulkoiset toimintameno *	-232 438 422	-233 817 941	-240 341 832	-246 292 050	-249 536	-252 031	-254 552	-257 097
TOIMINTAKATE	-195 469 651	-200 901 386	-204 250 000	-212 386 867	-215 298	-217 527	-219 779	-220 602
T-tulojen (ei myyntiv.) kok.muut.-% edell.v. tal.arvioon				2,8	1,00	1,00	1,00	0,52
toimintakatteen muut.-% edell.v. tilinpäätökseen	5,2	2,8	4,5	8,7				
toimintakatteen muut.-% edell.v. talousarvioon				5,7	1,37 %	1,04 %	1,04 %	0,37 %
T-menojen kok.muut.-% edell.v. talousarvioon				4,8	1,29 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %
T-menojen kok.muut.-% ennusteeseen -18				2,2				
Verotulot	179 203 045	189 677 000	180 917 000	194 262 000	201 156	208 003	212 163	216 406
Kunnallisverot	161 180 614	171 010 000	162 276 000	175 273 000	181 737	188 284	192 050	195 891
Yhteisöverot	7 817 430	8 593 000	8 336 000	8 594 000	9 024	9 324	9 510	9 701
Kiinteistöverot	10 205 002	10 074 000	10 305 000	10 395 000	10 395	10 395	10 603	10 815
Muut verotulot								
muutos-%	0,70	5,84	0,96	2,42	3,55	3,40	2,00	2,00
Valtionsuudet	24 291 087	23 691 392	23 555 208	28 381 921	28 382	28 382	28 382	28 382
Peruspalvelujen valtionosuus	36 909 861	36 510 692	36 374 508	29 816 332	36 264	36 264	36 264	36 264
Peruspalvelujen valtionosuus		36 510 692	36 510 692	29 816 332	36 511	36 511	36 511	36 511
Verotulojen tasaus	-9 419 739	-9 453 105	-9 453 105	-9 713 337	-9 740	-9 740	-9 740	-9 740
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-3 199 035	-3 366 195	-3 366 195	-3 459 540	-3 460	-3 460	-3 460	-3 460
Veromenetysten kompensatiot				11 738 466				
Muutos ed. vuoteen euroina								
muutos-%	4,13	-2,47	-3,03	19,80	0,00	0,00	0,00	0,00
Verorahoitus yhteensä	203 494 132	213 368 392	204 472 208	222 643 921	229 538	236 385	240 545	244 788
verorahoituksen muutos-%	1,10	4,85	0,48	4,35	3,10	2,98	1,76	1,76
Rahoituserät yhteensä	583 751	228 707	228 707	187 927	-303	-873	-1 422	-1 886
Korkotulot	261 809	250 000	250 000	250 000	250	250	250	250
Muut rahoitustulot	561 993	490 000	490 000	490 000	490	490	490	490
Konaus liikelaitoksen peruspääomasta	487 500	487 500	487 500	487 500	488	488	488	488
Korkomenot	-709 975	-948 793	-948 793	-989 573	-1 480	-2 050	-2 600	-3 063
Muut rahoitusmenot	-17 576	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50	-50	-50
VUOSIKATE	8 608 232	12 695 713	450 915	10 444 981	13 938	17 985	19 344	22 300
muutos-%	-37,36	47,48	-94,76	2216,40				
Toimintatulo/toimintameno *	25,11	22,30	22,95	21,55	21,53	21,50	21,47	21,96
Vuosikate % verorahoituksesta	4,23	5,95	0,22	4,69	6,07	7,61	8,04	9,11
Vuosikate euro/asukas	223	323	11	269	358	461	495	570
Vuosikate % poistoista	72,31	92,98	3,30	68,82	83,69	95,75	89,16	94,97
Kertynyt yli/alijäämä, euroa/asukas	1 171	1 127	816	604	844	822	760	729
Suunnitelmapoistot (SuMu)	-11 904 521	-13 654 813	-13 654 813	-15 176 763	-16 653	-18 784	-21 695	-23 481
Arvonalentumiset								
TILIKAUDEN TULOS	-3 296 289	-959 100	-13 203 898	-4 731 782	-2 715	-799	-2 351	-1 181
Poistoeron vähennys	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys/vähennys	-575 609	-200	-200	0	-0	-0	-0	-0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 871 898	-959 300	-13 204 098	-4 731 782	-2 716	-799	-2 351	-1 181
Asukkaat 31.12.	38 644	39 302	39 302	38 840	38 927	39 012	39 089	39 154
kasvu-%	0,13	1,70	1,70	-1,18	0,22	0,22	0,20	0,17

* Sisäiset erät sisältävät vuokrat, siivouskulut, ruokapalvelumaksut ja erillisyyksikköjen hallintopalvelukulut sekä sisäisen palvelumyynnin

RAHOITUSLASKELMA
Kunta ilman liikelaitosta

Sis. + ulk.	TP 2018	TA 2019	OVK II Enn. 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
	euroa	euroa	euroa	euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
TOIMINNAN RAHAVIRTA								
Tulorahoitus	2 438 353	4 491 163	-7 753 635	2 939 981	6 263	10 310	9 969	12 925
Vuosikate	8 608 232	12 695 713	450 915	10 444 981	13 938	17 985	19 344	22 300
Tulorahoituksen korjaukset	-6 169 879	-8 204 550	-8 204 550	-7 505 000	-7 675	-7 675	-9 375	-9 375
<i>Käyttöomaisuuden myyntivoitot</i>	-5 549 325	-8 179 550	-8 179 550	-7 480 000	-7 650	-7 650	-9 350	-9 350
<i>Varausten muutos</i>	-620 554	-25 000	-25 000	-25 000	-25	-25	-25	-25
Investointien rahavirta	-25 533 368	-29 310 000	-31 151 000	-20 739 000	-52 210	-68 730	-48 915	-44 220
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-33 888 758	-40 253 000	-42 094 000	-30 439 000	-62 610	-78 230	-60 415	-55 720
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 307 434	1 320 000	1 320 000	900 000	1 400	500	500	500
Käyttöomaisuuden myyntitulot	7 047 956	9 623 000	9 623 000	8 800 000	9 000	9 000	11 000	11 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-23 095 014	-24 818 837	-38 904 635	-17 799 019	-45 947	-58 420	-38 946	-31 295
Rahoituksen rahavirta	16 053 626	24 800 000	35 770 000	17 800 000	45 100	56 600	36 700	29 400
Antolainauksen muutokset *	-392 633	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	18 732 677	22 800 000	33 770 000	17 800 000	45 100	56 600	36 700	29 400
<i>Pitkäaikaiset lainat</i>	15 000 000	7 000 000	7 000 000	30 000 000	28 000	29 000	21 000	18 500
<i>Lyhytaikaiset lainat</i>	3 732 677	15 800 000	26 770 000	-12 200 000	17 100	27 600	15 700	10 900
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset **	-2 286 419	2 000 000	2 000 000	0	0	0	0	0
RAHAVAROJEN MUUTOS	-7 041 389	-18 837	-3 134 635	981	-847	-1 820	-2 246	-1 895
Lainat euroa/asukas	2 551	3 110	3 237	3 734	4 884	6 324	7 251	8 036
Lainamäärä 31.12., euroa	98 598 861	122 222 958	127 222 958	145 022 958	190 122 958	246 722 958	283 422 958	312 822 958

sis. vesihuoltoliikelaitokselle annettavat sisäiset lainat

** sis. konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen kassavarojen sijoitukset kuntaan

KUNTA JA VESIHUOLTOLIikelaitos YHTEENSÄ

Tunnuslukuja

Veroprosentti 19,5 %

Verorahoitus, milj. eur 222,6

Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. eur 33,1

Vuosikate, milj. eur 13,0

Vuosikate % poistoista 77,4

Lainat, milj. eur 148,3

Lainat, eur/asukas 3 817

Vertailukelpoinen toimintamenojen kok. muutos % TA 2019 4,7 %

Vertailukelpoinen toimintamenojen kok.muutos % TP 2018 3,7 %

Vertailukelpoinen toimintamenojen kok.muutos % ovk2 2019 enn. 2,5%

Yhdistelty tuloslaskelma Tuusulan kunta ja Tuusulan Veshuoltoliikelaitos TA 2020. Sisältää ulkoiset ja sisäiset erät, kunnan ja liikelaitoksen keskinäiset erät eliminoidaan.

	Kunnan tuloslaskelma- osa	Liikelaitoksen tuloslaskelma- osa	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan tuloslaskelma talousarviossa
			kunta	liikelaitos	
Toimintatuotot	58 380 669	7 166 000	-293 885	-410 000	64 842 784
Myyntituotot					
Ulkoiset	9 346 562	6 753 000			16 099 562
Sisäiset	8 420 150	410 000	1), 2)	-224 676 -370 000	8 235 474
Maksutuotot					
Ulkoiset	8 809 320				8 809 320
Sisäiset					
Tuet ja avustukset	842 000				842 000
Sisäiset (kunnalta)					
Vuokratuotot					
Ulkoiset	6 949 214	3 000			6 952 214
Sisäiset	16 079 223		4)	-69 209	16 010 014
Muut toimintatuotot					
Ulkoiset	7 934 200				7 934 200
Sisäiset		0	2)	-40 000	-40 000
Valmistus omaan käyttöön	100 000	54 000			154 000
Toimintakulut	-270 867 536	-4 151 692	370 000	333 885	-274 315 343
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-60 509 953	-883 476			-61 393 429
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-13 330 327	-166 064			-13 496 391
Muut henkilösivukulut	-2 308 517	-32 167			-2 340 684
Palvelujen ostot					
Ulkoiset	-145 162 193	-1 516 000			-146 678 193
Sisäiset	-8 405 474	-224 676	2)	210 000 224 676	-8 195 474
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ulkoiset	-9 762 009	-1 150 000			-10 912 009
Sisäiset	-160 000	-40 000	1)	160 000 40 000	0
Ostot tilikauden aikana					
Varaston muutokset					
Avustukset	-7 418 875				-7 418 875
Sisäiset (liikelaitokselle)					
Vuokrat					
Ulkoiset	-7 015 543	-38 100			-7 053 643
Sisäiset	-16 010 013	-69 209	4)	69 209	-16 010 013
Muut toimintakulut					
Ulkoiset	-784 632	-32 000			-816 632
Sisäiset					
Toimintakate	-212 386 867	3 068 308	76 115	-76 115	-209 318 559
Verotulot	194 262 000				194 262 000
Valtionosuudet	28 381 921				28 381 921
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	250 000				250 000
Sisäiset (liikelaitokselta)					
Muut rahoitustuotot	490 000				490 000
Sisäiset (liikelaitoksen					
korvaus peruspääomasta)	487 500		3)	-487 500	0
Korkokulut					
Ulkoiset	-989 573				-989 573
Sisäiset					
Korvaus peruspääomasta		-487 500	3)	487 500	0
Muut rahoituskulut	-50 000				-50 000
Vuosikate	10 444 981	2 580 808	-411 385	411 385	13 025 789
Poistot ja arvonalentumiset					0
Suunnitelman muk. poistot	-15 176 763	-1 649 000			-16 825 763
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-4 731 782	931 808			-3 799 974
Poistoeron vähennys					
Rahastojen lisäys	0				0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 731 782	931 808	-411 385	411 385	-3 799 974

Vientiselitteet:

1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.

2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit

3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto

4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat

Tuusulan veshuoltoliikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa 520 423

Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman veshuoltoliikelaitosta -4 320 397

Eliminoitu tulos yhteensä -3 799 974

Yhdistelty rahoituslaskelma TA 2020
Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Kunnan osa- rahoitus- laskelma	Liikelaitoksen rahoitus- laskelma	Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaisrahoitus- laskelma
			kunta	liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	2 939 981	2 580 808			5 520 789
Vuosikate	10 444 981	2 580 808 1)	-411385	411385	13 025 789
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-7 505 000				-7 505 000
Investointien rahavirta	-20 739 000	-2 650 000			-23 389 000
Investointimenot	-30 439 000	-2 650 000			-33 089 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	900 000				900 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	8 800 000				8 800 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-17 799 019	-69 192	-411385	411385	-17 868 211
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0			0
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset					
Lainakannan muutokset	17 800 000	-243 308			17 556 692
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000				30 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12 200 000	-243 308			-12 443 308
Oman pääoman muutokset	0	0			0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	800 000			800 000
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos					
Korottomien velkojen muutos		800 000			800 000
Rahoituksen rahavirta / Vaikutus	17 800 000	556 692	0	0	18 356 692
Rahavarojen muutos	981	487 500	-411385	411385	488 481

VÄESTÖSUUNNITE

Tuusulan väestösuunnite vuosille 2019–2043

Tuusulan kunnan väestönkehityksestä on laadittu väestösuunnite vuosille 2019–2043. Laskelmia kunnan tulevasta väestönkehityksestä tarvitaan, jotta palvelutuotannon, investointien ja verotulojen osalta voidaan varautua tulevaan.

Väestöennusteet ovat väestönkehitykseen vaikuttavien tekijöiden menneeseen kehitykseen perustuvia laskelmia, joihin ei sisälly ennusteen laatijan suunnittelemaa väestönkehitystä eikä aluepoliittista tahdonilmaisua. Väestösuunnitteet ovat kunnan päätöksiin, suunnitelmiin ja valintoihin perustuvia väestönkehityksen suunnitelmia.

Tuusulan väestösuunnite laaditaan sekä koko kunnan tasolla että tarkentuen kunnan eri alueille. Suunnitteessa laaditaan myös ikäryhmäkohtaiset tarkastelut.

Väestösuunnite 2019–2043 on laadittu Venni-väestöennustejärjestelmällä. Venni laskee kunnalle kolme vaihtoehtoista suunnitetta: trendiennusteen, tavoiteennusteen ja nopean kasvun ennusteen. Trendiennusteen kasvu perustuu aiempien vuosien kehitykseen ja se ei huomioi kunnan tulevaisuuden suunnitelmia. Tavoiteennusteessa huomioidaan kunnan tahtotila kasvaa uusien asuinalueiden siivittämänä. Nopean kasvun ennuste näyttää väestönkasvun kehityksen tilanteessa, jossa kunta kasvaa hyvin nopeasti.

Kehitys vuonna 2018

Tuusulan asukasluku oli vuoden päättyessä 38 664. Asukasmäärä kasvoi edellisvuodesta 20 henkilöllä, mikä tarkoittaa 0% kasvua. Tuusulan viime vuosien väestönkasvu on ollut hidasta. Vuodesta 2012 lähtien kasvu on jäänyt alle yhden prosentin. Vuonna 2017 kasvu oli 0,2 %, vuonna 2016 0,4 % ja vuonna 2015 0,7 %. Vuosien 1996 - 2018 keskimääräinen väestönkasvu oli noin 1,3 %.

Koko Helsingin seutukunnan väestönkasvu vuonna 2018 oli 1,2 % (vuonna 2017 1,3 %). Helsingin seutukunnan kunnista väkimäärä kasvoi suhteellisesti eniten Vantaalla (2,3 %). KUUMA-kuntien väestönkasvu oli vuonna 2018 keskimäärin 0,6 %, ollen samalla tasolla edellisten vuosien kanssa (2017: 0,6 %, 2016: 0,6 %). KUUMA-kunnissa kasvu oli suhteellisesti nopeinta Järvenpäässä ja Keravalla (2,0 %).

Tuusulan väestönkasvussa tapahtui käänne vuonna 2012, jolloin kasvussa jäätiin ensimmäistä kertaa viiteentoista vuoteen alle yhden prosentin. Tätä

aiemmin, vuosina 1996-2012, väestönkasvun keskiarvo oli 1,6%. Vuosina 2013-2018 väestönkasvun keskiarvo oli 0,32. Suurinta kasvu oli vuosina 1999-2001 (2,5-3%).

Vuonna 2012 alkanut syntyvyyden määrän lasku on edelleen jatkunut. Vuonna 2018 Tuusulassa syntyi 287 lasta (2017: 329 lasta; 2016: 339 lasta, 2015: 374 lasta), mikä on 42 lasta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Lapsia on syntynyt 2000-luvulla vuodessa keskimäärin noin 400, enimmillään 467 lasta vuonna 2004.

Kuolleiden määrä 223 oli 49 henkeä vähemmän kuin edellisellä vuonna (2017: 272 henkilöä; 2016: 242 henkilöä, 2015: 243 henkilöä), 2000-luvun keskiarvo on ollut noin 200 kuollutta vuodessa.

Vuoden 2016-2018 muuttoluvut poikkeavat pitkän ajan trendistä sekä tulomuuton että lähtömuuton osalta. Vuonna 2018 Tuusulaan muutti 2623 henkeä (2017: 2637 henkeä; 2016: 2614 henkeä) ja täältä muutti pois 2762 henkeä (2017: 2712; 2016: 2621 henkeä) kuntien välisen nettomuuton ollessa -139. Vuoden 2018 kokonaisnettomuutto oli -49. 2000-luvulla vuosittaista tulomuuttoa on saatu keskimäärin 2500 hengen verran ja lähtömuutto on ollut keskimäärin 2300 henkeä. Vuonna 2016 muuttotappiota kertyi -7 hengen verran ja vuonna 2017 -75. Vuonna 2015 Tuusula sai nettomuuttoa 64 asukkaan verran, mutta myös vuonna 2014 Tuusulalle kertyi Suomen sisäistä muuttotappiota -132 henkilöä ja vuonna 2013 -29 henkilöä.

Maahanmuuton määrä on Tuusulassa ollut hienoisessa kasvussa, vuonna 2018 nettomaahanmuuttoa saatiin 90 hengen verran. Vuosien 2000-2010 välillä netto-maahanmuuttoa tuli kuntaan alle 30 henkilöä vuosittain, kun puolestaan 2010-2018 netto-maahanmuuttoa tuli keskimäärin 57 henkilöä vuodessa.

Kunnassa oli vuoden 2018 lopussa 38 664 asukasta.

Tuusulan väestönkasvun kehitys vuosina 1996–2018

Vuosi	Asukasluku	Väkiluvun muutos (hlöä)	Kasvu % *)
1996	29.349	558	1,9
1997	29.957	608	2,1
1998	30.404	447	1,5
1999	31.168	764	2,5
2000	31.957	789	2,5
2001	32.915	958	3,0
2002	33.377	462	1,4
2003	33.952	575	1,7
2004	34.513	561	1,7
2005	34.890	377	1,1
2006	35.434	544	1,6
2007	35.968	534	1,5
2008	36.386	418	1,2
2009	36.766	380	1,0
2010	37.214	448	1,2
2011	37.667	453	1,2
2012	37.926	259	0,7
2013	38.125	189	0,5
2014	38.198	73	0,2
2015	38.459	261	0,7
2016	38.588	129	0,3
2017	38.646	58	0,2
2018	38.664	20	0

*) Keskimäärin väestönkasvu on ollut 1,30% vuosina 1996–2018.

Väestösuunnite 2019 ja lähtötiedot

Tuusulan väestösuunnite laaditaan Venni-väestöennusteohjelmalla, joka perustuu ns. kohorttikomponenttimalliin. Kohortti tarkoittaa samana vuonna syntyneitä ja samaa sukupuolta olevia kuntalaisia. Komponentteja ovat hedelmällisyys, kuolleisuus, sekä tulo- ja lähtömuutto, joita koskevat kertoimet malli laskee kaikille kohorteille. Hedelmällisyyskertoimet, kuolleisuuskertoimet, maiden välinen muuttoliike ja syntyneiden lukumäärä sukupuolittain on otettu mallin tausta-aineistoksi Tilastokeskuksen laskemista kuntakohtaisista tilastoista.

Hedelmällisyyskertoimissa on painotettu kolmea viimeistä vuotta, jolloin hedelmällisyys on ollut selvästi aiempaa alhaisemmalla tasolla.

Tuusulan suunnitteessa on käytetty hedelmällisyyskerrointa 1,4.

Osa-alueittaisten suunnitteiden lähtökohtana on alueella laskentavuoden alussa asuva väki, jonka kehitystä tutkitaan kohortti-komponenttimenetelmän avulla. Väkiluvun ennustettu kokonaiskasvu jakautuu kunnan eri osa-alueille sekä aiempien vuosien osoittamaan trendiin pohjautuen että kunnan oman rakentamisennusteen osoittamien rakentamisen painopisteiden mukaisesti. Väestösuunnitteen suurin väestönkasvu osuu niille alueille, joissa rakentaminen on kunnan rakentamisennusteen mukaan kiivainta. Rakentamisennusteessa ei osoiteta uutta rakentamista haja-asutusalueille ja se on huomioitava osa-alueittaisia ja palveluverkkoa koskevia ennusteita tarkasteltaessa.

Suunnite vuosille 2019–2043

Tuusula laati kesällä 2019 kolme erilaista väestönkasvun skenaariota – Trendiennuste (noin 0,2% vuosittainen kasvu), Tavoite-ennuste (noin 0,5% vuosittainen kasvu) ja Nopean kasvun ennuste (noin 1% vuosittainen kasvu). Myös Tilastokeskus on laatinut oman ennusteensa Suomen kuntien väestönkehityksestä. Syksyllä 2019 julkaistu ennuste perustuu menneeseen kehitykseen eikä huomioi kuntien kehittämistoimenpiteitä.

Tuusulan talousarvio vuodelle 2020 on laadittu Tuusulan Trendiennusteeseen pohjautuen, sillä kunnan väestönkasvu ei ole viime vuosina toteutunut toivotusti. Tuusulan edellisten vuosien väestösuunnitteissa ennakoitiin nopeampaa väestönkasvua, kuin vuoden 2019 suunnitteessa. Etenkin syntyvyyden ennakoitua nopeampi lasku, kuolleisuuden nousu sekä muuttoliikkeen trendit ovat vaikuttaneet suunnitteen uudelleentarkasteluun. Trendiennuste kuvaa väestönkehitystä tilanteessa, jossa Tuusulan kehitystä ei saada käännettyä toivotulle kasvu-uralle. Kunnan strategian tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutuessa Tuusulalla on kuitenkin kaikki edellytykset kasvaa Trendiennustetta nopeammin. Kunnan tulevaisuutta ja kasvun edellytyksiä luodaan mahdollistamaan Tavoite- ja Nopea-skenaarioiden väestönkasvun tasot.

Trendiennusteen mukaan Tuusulan väestön ennustetaan kasvavan vuosien 2019-2028 välisellä kymmenvuotiskaudella 750 asukkaalla (vuoden 2018 ennusteessa 5907, vuoden 2017 ennusteessa 5375,

2016 ennusteessa 5474, 2015 ennusteessa 5980), keskimäärin 0,19% vuodessa. Seuraavalla kymmenvuotiskaudella 2029-2038 kasvun ennustetaan olevan noin 709 asukasta (vuoden 2018 ennusteessa 8345, vuoden 2017 ennusteessa 8046, 2016 ennusteessa 7672, 2015 ennusteessa 8953 asukasta), keskimäärin 0,18% vuodessa. Ennustekauden viiden viimeisen vuoden aikana 2039-2043 väestön arvioidaan kasvavan 462 hengellä (vuoden 2018 ennusteessa 4874, vuoden 2017 ennusteessa 4652, 2016 ennusteessa 4397), keskimäärin 0,23% vuodessa.

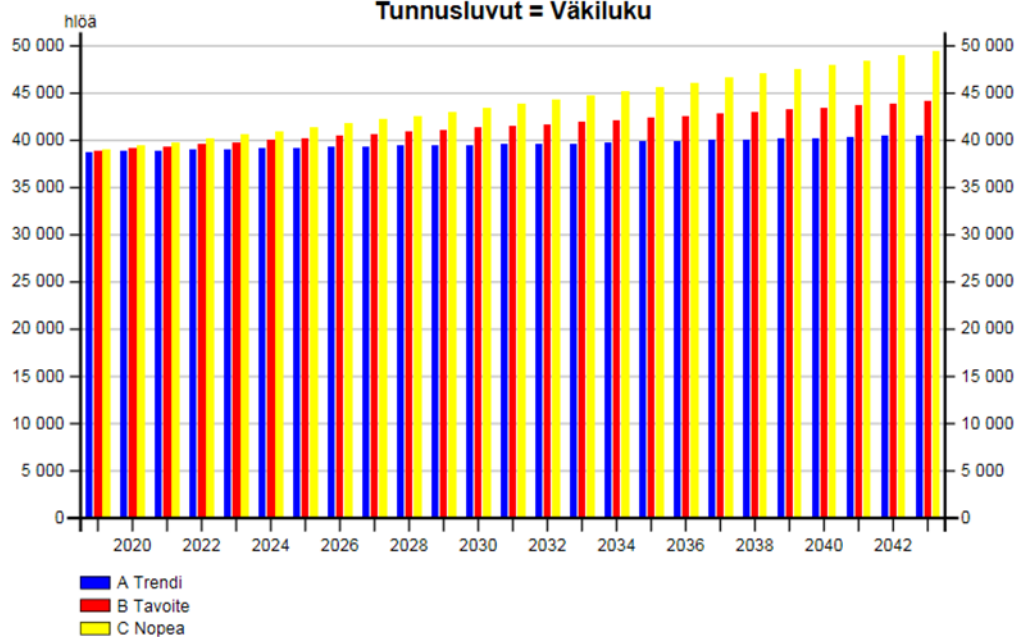
Vuonna 2043 Tuusulassa asuu suunnitteen (Trendiennuste) mukaan 40 585 asukasta. Tavoiteennusteen mukaan asukasluku olisi vuonna 2043 44 181. Nopean kasvun ennusteen toteutuessa Tuusulassa asuisi vuonna 2043 49 462 asukasta.

Tilastokeskuksen vuonna 2019 tekemän ennusteen mukaan Tuusulassa asuu vuonna 2040 39 984 henkeä. Tilastokeskuksen vuonna 2015 tekemässä ennusteessa Tuusulassa ennustettiin asuvan 44 409 henkeä vuonna 2040.

Tuusulan väestönkehitys Trendi-, Tavoite- ja Nopean kasvun ennusteissa:

Väestöennuste, lukumäärät komponenteittain

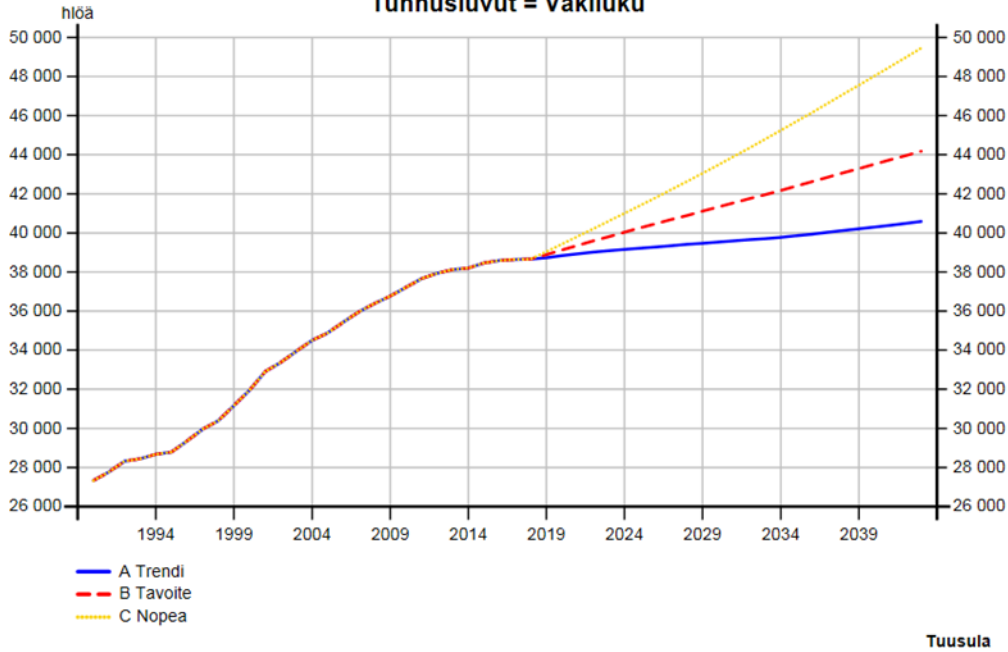
Ikävuosi = Ikävuodet yhteensä
Sukupuoli = Sukupuolet yhteensä
Tunnusluvut = Väkiluku

Tuusula

Väestön aikasarja (toteutunut ja ennuste)

Ikäryhmät = Ikäryhmät yhteensä
 Sukupuoli = Sukupuolet yhteensä
 Tunnusluvut = Väkiluku

Rakentamistarve-ennuste

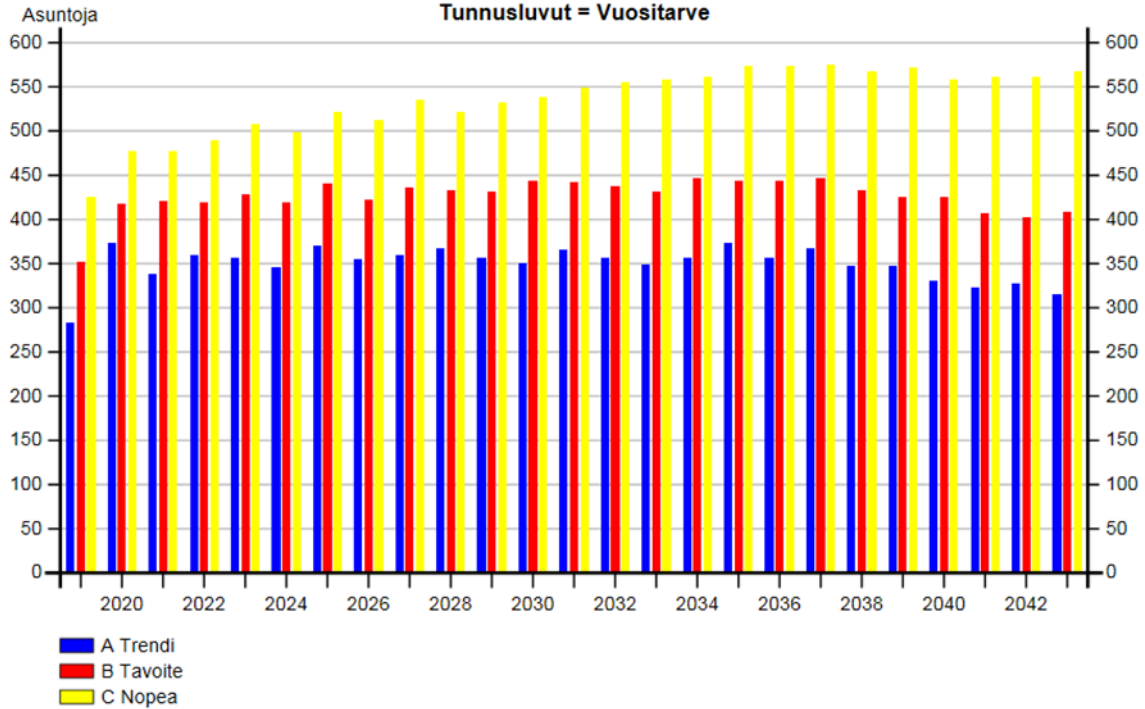
Rakentamistarve-ennuste näyttää minkä verran kunnassa tulisi rakentaa, jotta ennusteiden mukainen väestönkasvu mahdollistuisi. Syntyvyyslukujen laskiessa ja kuolleisuuslukujen noustessa sekä valtakunnallisesti että Tuusulassa on haluttuun väestönkasvuun päästäkseen saatava yhä enemmän muuttovoittoa. Muuttovoitto edellyttää uudisasuntotuotantoa. Asuntojen rakentamistarvetta nostaa myös se, että perheet pienenevät ja yksinasuminen lisääntyy. Tuusulan on jatkossa rakennettava yhä voimakkaammin, jotta saavutamme toivotun väestönkasvun tason.

Tuusulan rakentamistarve-ennuste Trendi-, Tavoite- ja Nopean kasvun ennusteissa:

Rakentamistarve-ennuste

Asutokunnan koko = Kaikki yhteensä
 Talotyypit = Kaikki yhteensä
 Asuntoennuste = A Ennuste
 Tunnusluvut = Vuositarve

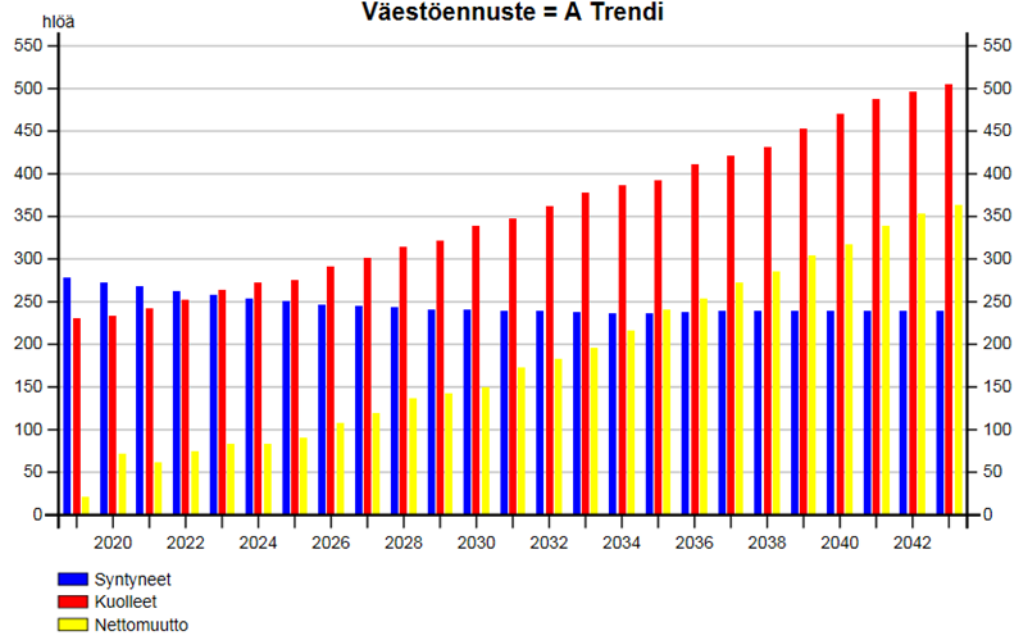

Tuusula

Syntyneet, kuolleet ja nettomuutto Trendiennusteen (A) mukaan ennustekaudella:

Väestöennuste, lukumäärät komponenteittain

Ikävuosi = Ikävuodet yhteensä
 Sukupuoli = Sukupuolet yhteensä
 Väestöennuste = A Trendi

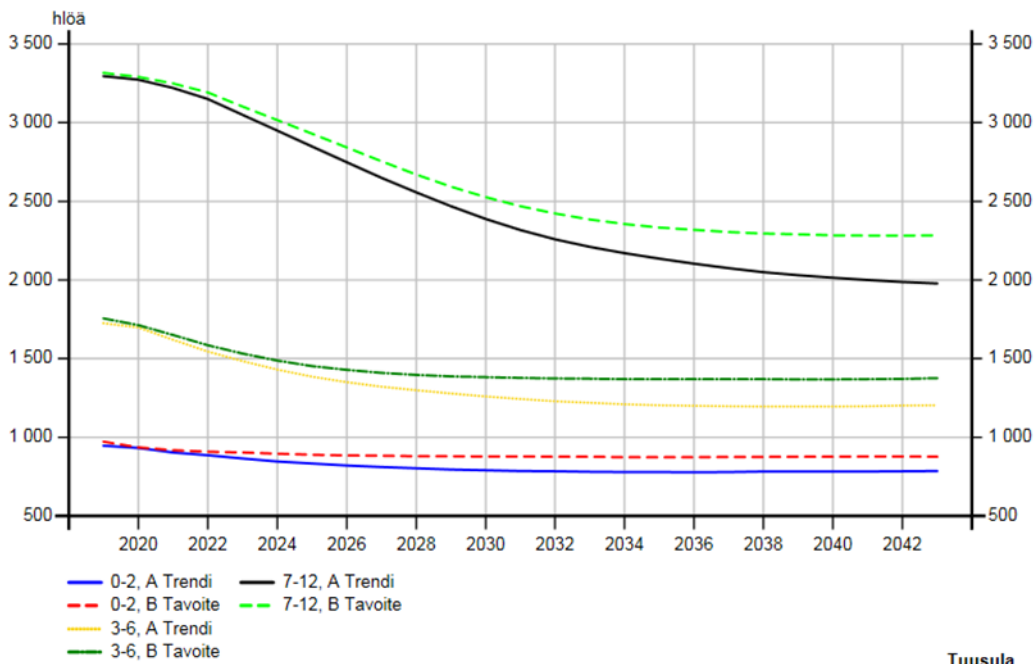

Tuusula

Väestöennuste, lukumäärät komponenteittain

Sukupuoli = Sukupuolet yhteensä

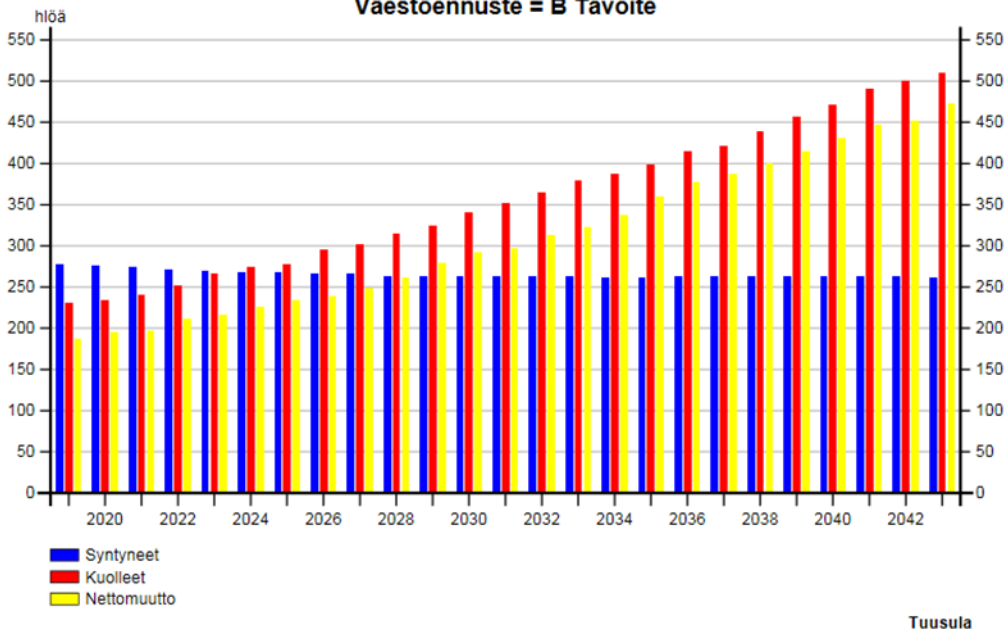
Tunnusluvut = Väkiluku

Syntyneet, kuolleet ja nettomuutto Tavoite-ennusteen (B) mukaan ennustekaudella:

Väestöennuste, lukumäärät komponenteittain

Ikävuosi = Ikävuodet yhteensä
Sukupuoli = Sukupuolet yhteensä
Väestöennuste = B Tavoite

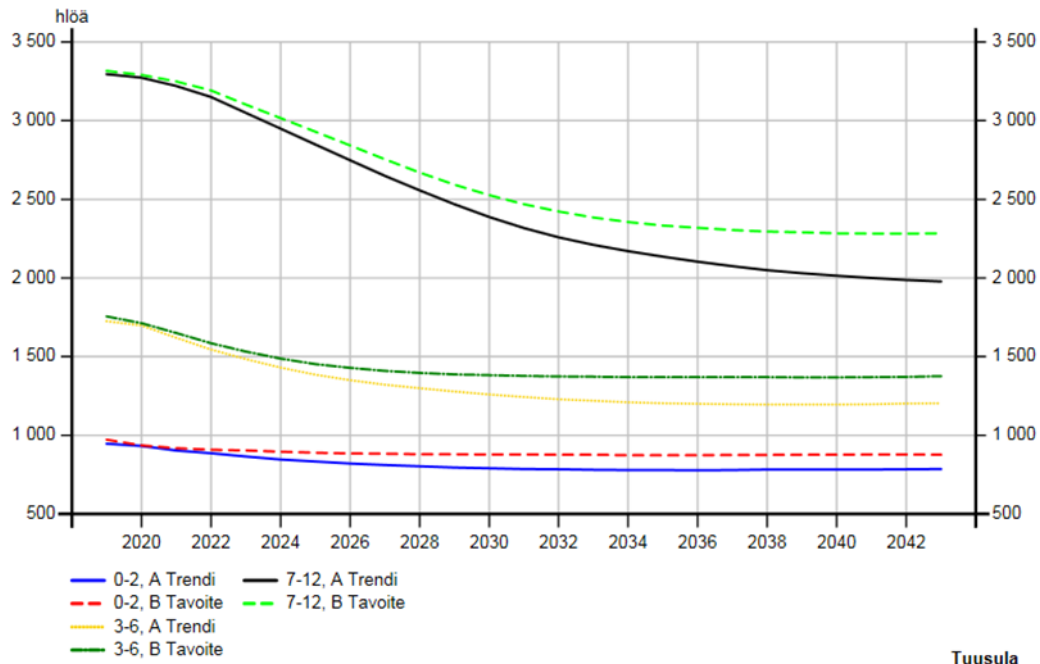
Lasten ja nuorten määrän kehittyminen suunnitteissa

0-2, 3-6 ja 7-12 –vuotiaiden määrän kehitys Trendiennusteissa (A) ja Tavoite-ennusteissa (B) suunnittelukaudella:

Väestöennuste, lukumäärät komponenteittain

Sukupuoli = Sukupuolet yhteensä

Tunnusluvut = Väkiluku

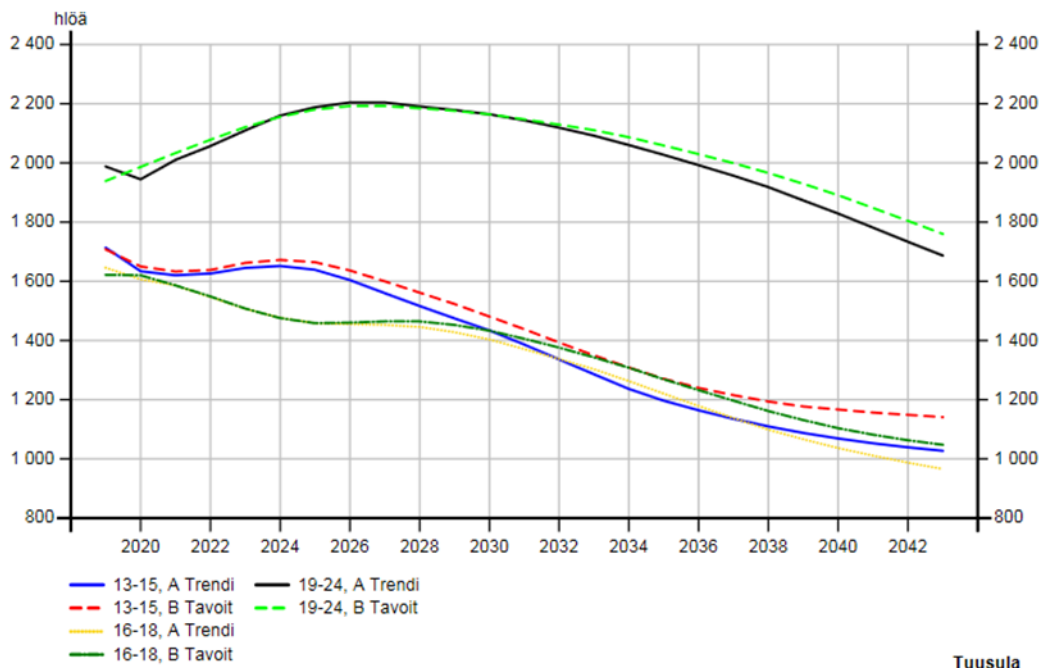

13-15, 16-18 ja 19-24 –vuotiaiden määrän kehitys
Trendiennusteessa (A) ja Tavoite-ennusteessa (B)
suunnittelukaudella:

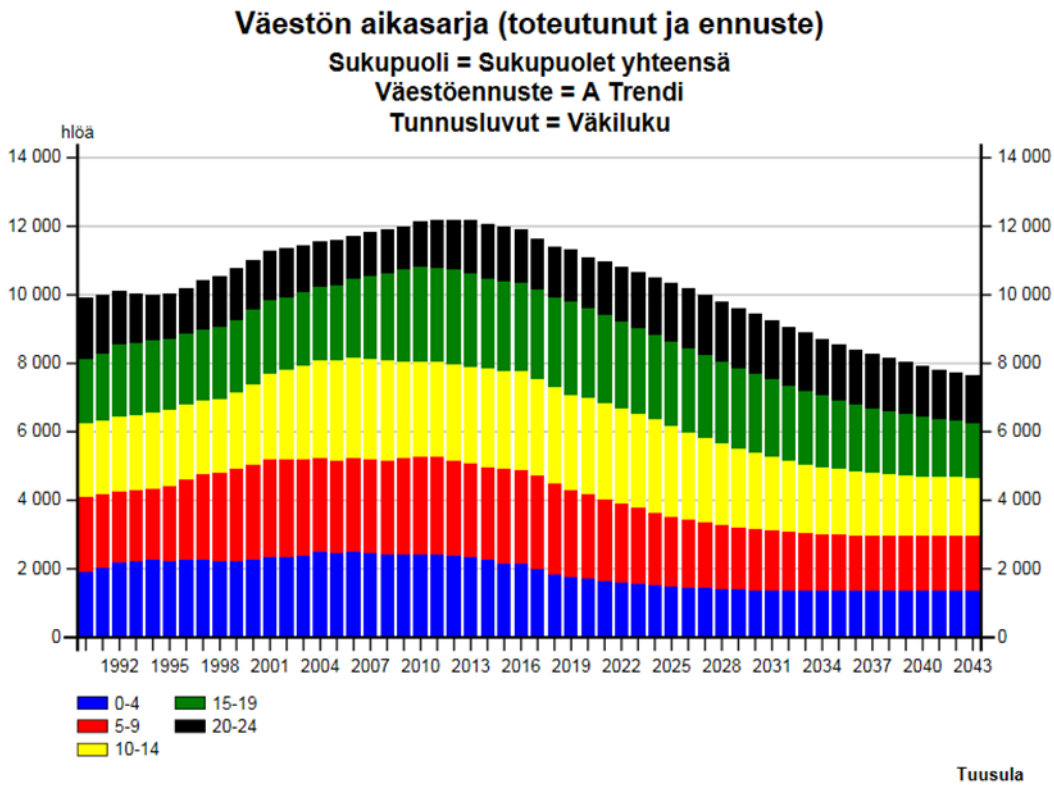
Väestöennuste, lukumäärät komponenteittain

Sukupuoli = Sukupuolet yhteensä

Tunnusluvut = Väkiluku

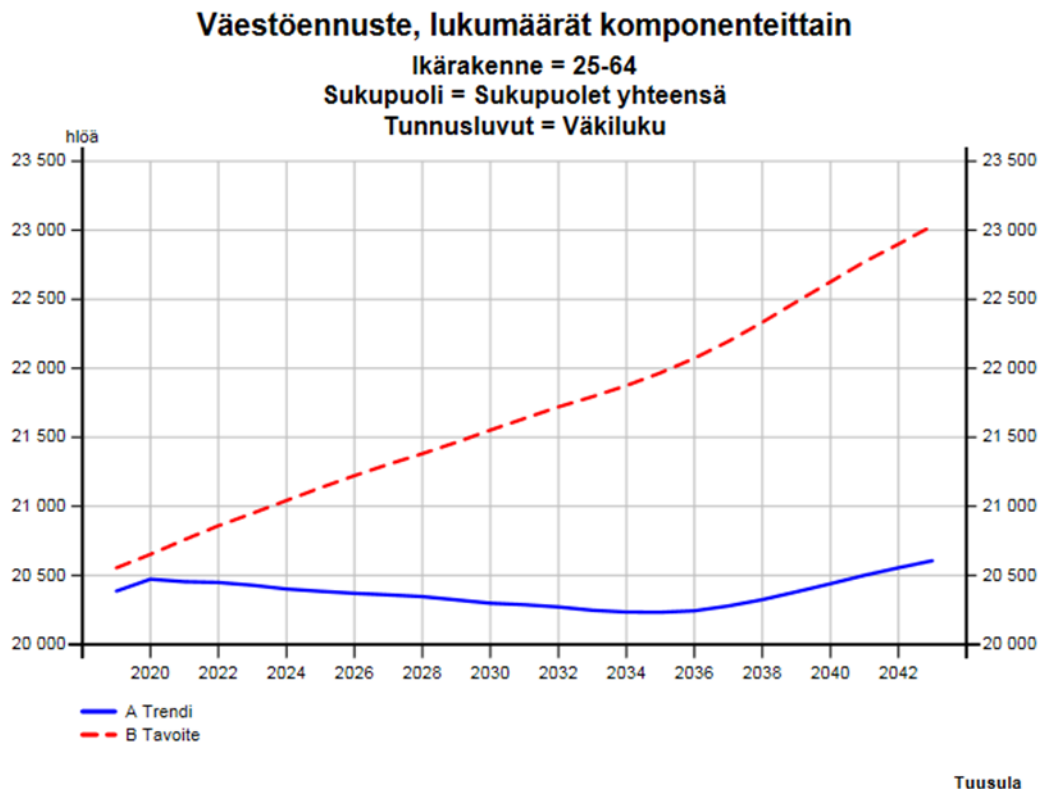

Lasten ja nuorten määrän kehitys Trendiennusteen (A) mukaan suunnittelukaudella:

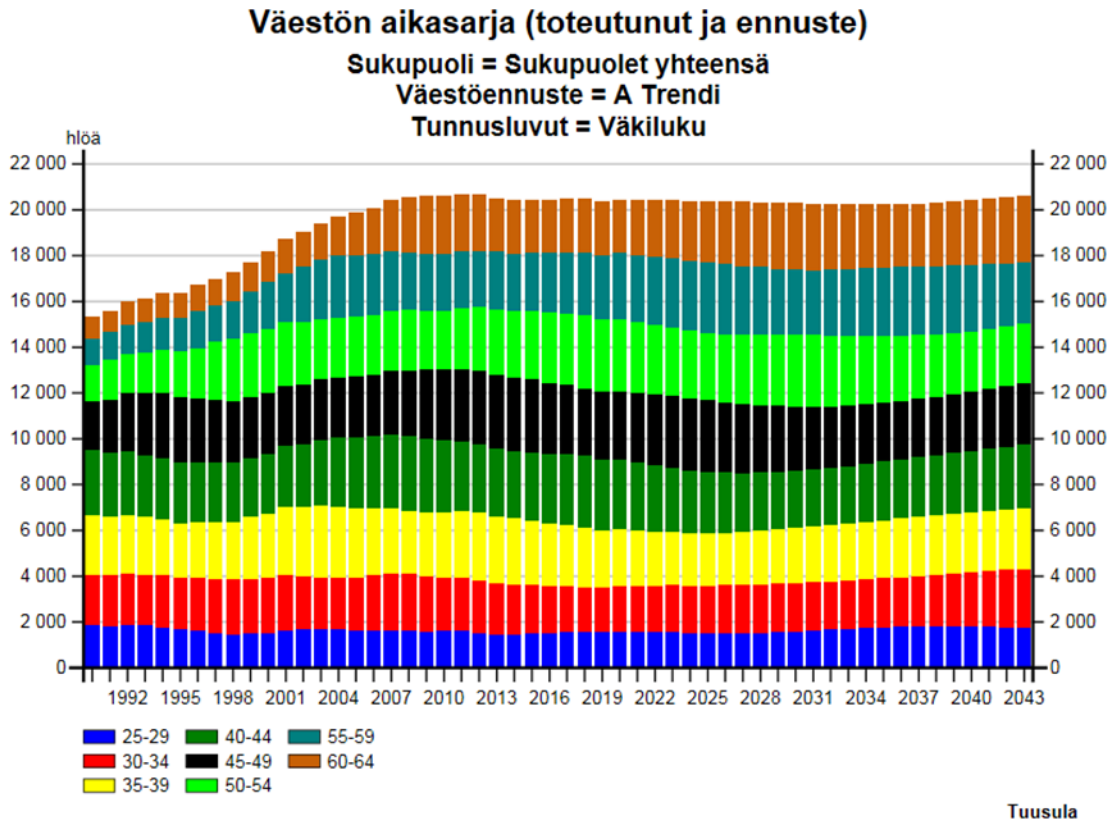

Työikäisten määrä suunnitteissa

Työikäisten määrän kehitys Trendiennusteessa (A) ja Tavoite-ennusteessa (B):

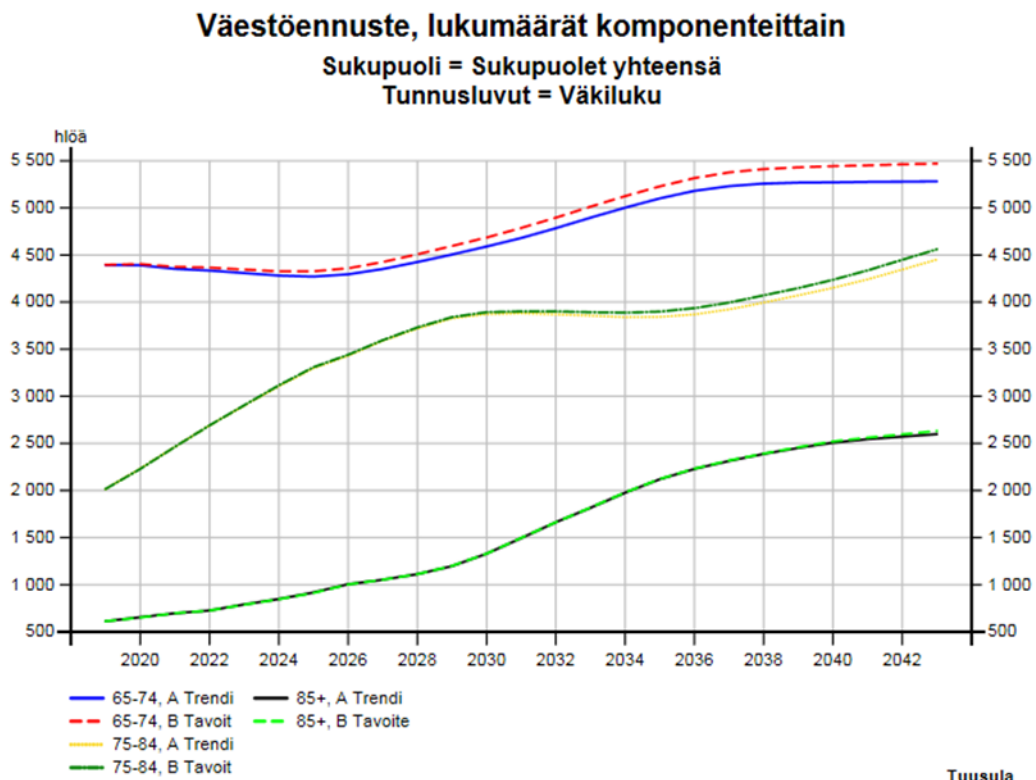

Työikäisten määrän kehitys Trendiennusteen (A) mukaan suunnittelukaudella:

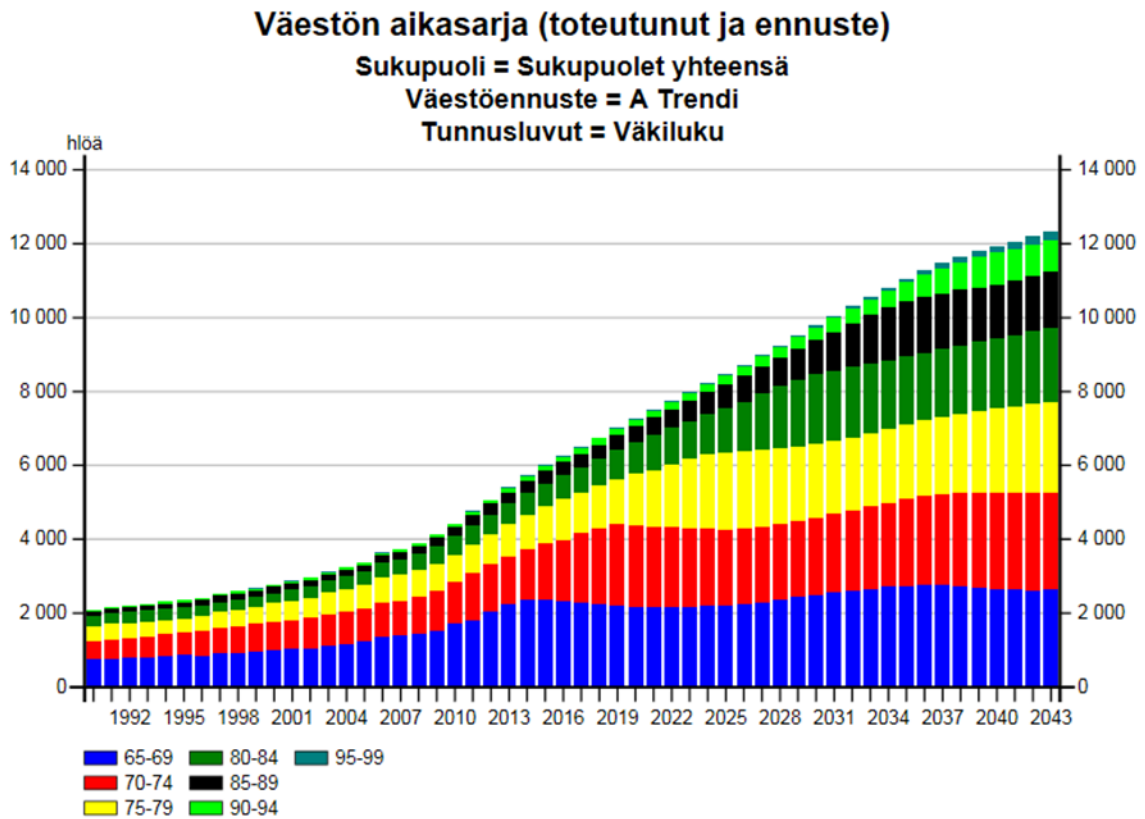

Ikääntyneiden määrän kehittyminen suunnitteissa

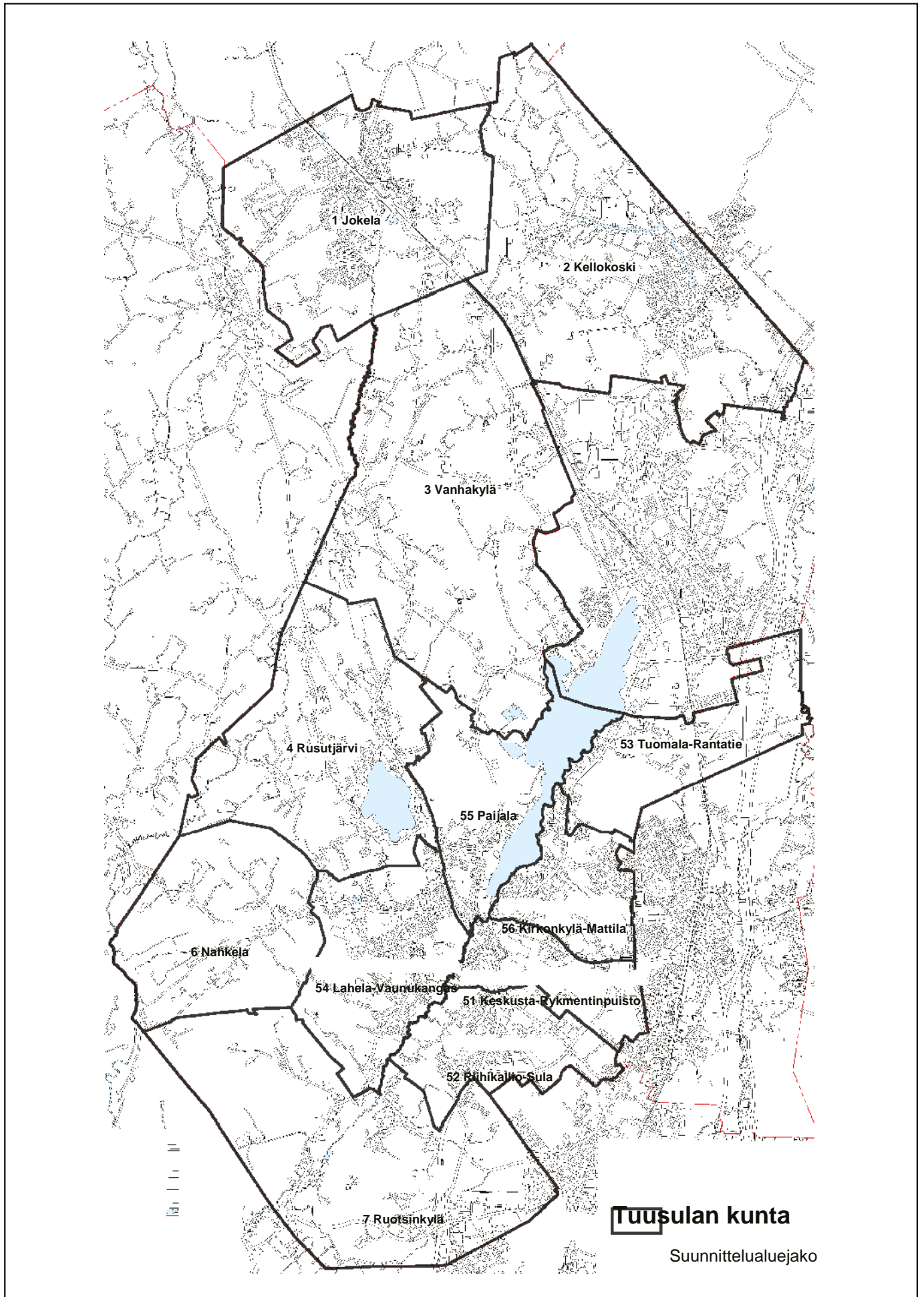
Ikääntyneiden määrän kehitys Trendiennusteessa (A) ja Tavoite-ennusteessa (B):

Ikääntyneiden määrän kehitys Trendiennusteen (A) mukaan suunnittelukaudella:

Tuusula

LIITTEET

Kohderahoitteisia tehtäviä hoitavat yksiköt

Ruokapalvelut	(1000 €)			euro TA 2020	TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019		2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	6 055	6 169	6 169	5 912 422	5960	6007	6055	6104
Maksutuotot								
Tuet ja avustukset	1	1	1	1 000	1	1	1	1
Muut toimintatuotot	1							
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 058	6 170	6 170	5 913 422	5961	6008	6056	6105
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-1 662	-1 834	-1 834	-1 882 706	-1902	-1924	-1944	-1963
Henkilösivukulut					0	0	0	0
Eläkekulut	-322	-304	-304	-376 850	-381	-384	-388	-392
Muut henkilösivukulut	-76	-69	-69	-70 261	-71	-72	-72	-73
Palvelujen ostot	-448	-501	-501	-502 100	-507	-512	-517	-522
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-1 657	-1 969	-1 969	-1 968 600	-1988	-2008	-2028	-2049
Avustukset					0	0	0	0
Vuokrat	-527	-537	-537	-501 117	-507	-512	-517	-522
Muut toimintakulut	8	-21	-21	-21 000	-21	-21	-22	-22
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4685	-5235	-5235	-5 322 634	-5377	-5434	-5489	-5544
TOIMINTAKATE	1 373	934	934	590 788	584	574	568	561

KASVU JA YMPÄRISTÖ	TILAPALVELUT			euro 2020	TS (1000 €)			
	(1000 €) TP 2018	TA 2019	MTA v.2019		2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	3 142	3 247	3 247	2 913 600	2 990	3 020	3 050	3 081
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	7	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	19 076	21 022	21 022	20 417 223	20 953	21 162	21 374	21 588
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	22 225	24 269	24 269	23 330 823	23 943	24 182	24 424	24 668
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-2 374	-2 522	-2 522	-2 558 800	-2 636	-2 663	-2 689	-2 716
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-404	-426	-426	-448 122	-462	-466	-471	-476
Muut henkilösivukulut	-85	-94	-94	-94 754	-98	-99	-100	-101
Palvelujen ostot	-4 989	-5 327	-5 327	-5 287 628	-5 448	-5 502	-5 557	-5 613
Aineet,tarvikkeet, tavarat	-4 155	-4 380	-4 380	-4 233 700	-4 362	-4 406	-4 450	-4 494
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuokrat	-394	-1 540	-1 540	-1 459 700	-1 504	-1 519	-1 534	-1 550
Muut toimintakulut	-36	-15	-15	-14 500	-15	-15	-15	-15
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-12 437	-14 304	-14 304	-14 097 204	-14 524	-14 670	-14 816	-14 964
S * TOIMINTAKATE	9 788	9 965	9 965	9 233 619	9 418	9 512	9 608	9 704

KASVU JA YMPÄRISTÖ	Rykmentinpuisto				euro TA 2020	TS (1000 €)			
	(1000 €)					2021	2022	2023	2024
	TP 2018	TA 2019	MTA v.2019	TAE 2020					
TUOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maksutuotot	0	0	0	760	760 000	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	54	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 175	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 229	0	0	760	760 000	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön									
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-373	-546	-546	-437	-437 000	-441	-446	-450	-455
Henkilösivukulut								0	0
Eläkekulut	-62	-89	-89	-75	-74 952	-76	-76	-77	-78
Muut henkilösivukulut	-13	-20	-20	-16	-15 850	-16	-16	-16	-16
Palvelujen ostot	-86	-1 796	-1 796	-1 149	-1 148 930	-1 160	-1 172	-1 184	-1 196
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-15	-9	-9	-8	-7 500	-8	-8	-8	-8
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuokrat	-35	-26	-26	-17	-17 372	-18	-18	-18	-18
Muut toimintakulut	-18	-34	-34	-28	-28 000	-28	-29	-29	-29
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-602	-2 519	-2 519	-1 730	-1 729 604	-1 747	-1 764	-1 782	-1 800
TOIMINTAKATE	627	-2 519	-2 519	-970	-969 604	-1 747	-1 764	-1 782	-1 800

INVESTOINNIT 2020 - 2024

Rykmentinpuisto (luvut sisältyvät kunnan investointiohjelmiin)

HANKERYHMÄ TOIMIELIN/ TOIMIALA	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Kunnallistekniikka	-5 670 000	-1 650 000	-3 800	-2 200	-1 000	-2 200
Muut pitkävaikutteiset menot	-1 500 000	-800 000	-400			
Tuusulan vesi	-1 990 000	-307 500	-975	-531	-91	-89
MENOT	-9 160 000	-2 757 500	-5 175	-2 731	-1 091	-2 289
TULOT						
RAHOITUSOSUUDET		400 000	400			
NETTO	-9 160 000	-2 357 500	-5 175	-2 731	-1 091	-2 289

Holhustoimen edunvalvontapalvelut (1000 €)				euro TA 2020	TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019		2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	455	267	213	240 000	242	244	246	248
Maksutuotot	558	510	510	570 000	575	579	584	589
Tuet ja avustukset								
Muut toimintatuotot	2	1	1	1 200				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 015	778	724	811 200	816	823	830	836
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-577	-473	-446	-488 586	-493	-498	-503	-508
Henkilösivukulut								0
Eläkekulut	-133	-97	-93	-104 661	-106	-107	-108	-109
Muut henkilösivukulut	-21	-17	-16	-17 882	-18	-18	-18	-19
Palvelujen ostot	-59	-65	-62	-60 407	-61	-62	-62	-63
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-12	-7	-6	-6 900	-7	-7	-7	-7
Avustukset						0	0	0
Vuokrat	-48	-41	-40	-30 685	-31	-31	-32	-32
Muut toimintakulut	-8	-6	-4	-3 356	-3	-3	-3	-3
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-858	-706	-668	-712 477	-720	-727	-734	-741
TOIMINTAKATE	157	72	55	98 723	97	96	96	95

TP 2018 sisältää talous- ja velkaneuvonnan sekä sosiaali- ja potilasasiain palveluiden tiedot, mitkä tuotettu v.2018 asti kunnan omalla palveluna.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus (1000 €)			euro TA 2020	TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019		2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	3 129	3 443	3 572 158	3701	3897	4037	4182
Maksutuotot	522	492	587 000	608	630	653	676
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot	0						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 651	3 935	4 159 158	4 309	4 527	4 690	4 858
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-2 214	-2 255	-2 427 286	-2515	-2655	-2750	-2849
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-515	-563	-562 599	-583	-615	-637	-660
Muut henkilösivukulut	-73	-88	-88 251	-91	-97	-100	-104
Palvelujen ostot	-538	-723	-723 415	-749	-776	-804	-833
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-68	-90	-90 250	-93	-97	-100	-104
Avustukset	0	-4	-4 200	-4	-5	-5	-5
Vuokrat	-230	-243	-243 356	-252	-261	-271	-280
Muut toimintakulut	-13	-20	-19 800	-21	-21	-22	-23
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 651	-3987	-4 159 158	-4 309	-4 527	-4 690	-4 858
TOIMINTAKATE, S*	0	0	0	0	0	0	0

S* = Sitova taso

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue (1000 €)	euro			TS (1000 €)			
	TP 2018	TA 2019	TA 2020	2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	295	283	296 423				
Maksutuotot							
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot	1						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	296	283	296 423	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-276	-277	-283 000				
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-47	-45	-49 000				
Muut henkilösivukulut	-9	-11	-10 000				
Palvelujen ostot	-24	-28	-16 760				
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1	-2	-1 640				
Avustukset							
Vuokrat	-49	-37	-41 215				
Muut toimintakulut	-1	-2	-17 435				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-407	-401	-419 050				
TOIMINTAKATE	-111	-118	-122 627	0	0	0	0

Tuusula liittyi 1.1.2013 Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, jonka isäntäkuntana on Mäntsälä. Tuusulan kuntaosuus v. 2020 on 53 800 euroa.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Keski-*SOTE* Uudenmaan

TALOUSSUUNNITELMA 2020-2022, KESKI-UUDENMAAN SOTE –KUNTAYHTYMÄ

Talousarvio 2020

Yhtymähallitus hyväksyi 2.7.2019 § 101 talousarviokehityksen ja laadintaohjeet vuosille 2020-2022, minkä perusteella palvelualueet laativat ensimmäisen talousarvioesityksen. Kuntatalouden nopean heikkenemisen johdosta esitykseen on tehty sopeutusta siten, että omaan palvelutuotantoon on kohdistettu kehittämis- ja tuottavuustoimenpiteitä, joilla tavoitellaan n. 4,5 Me:n kuluvähennystä alkuperäiseen kehitykseen verrattuna.

Oman palvelutuotannon kasvu vuoden 2019 muutettuun talousarvioon verrattuna on n. 1 %. Palkkojen sopimuskorotukset eivät ole vielä tiedossa ja talousarviossa on varauduttu 1 %:n sopimuskorotuksiin. Palkkojen harmonisointiin on varattu 0,9 Me. Ostopalvelujen sopimuskorotuksiin ei ole pystytty varautumaan. Kuntayhtymässä on menossa isoja kilpailutuksia, kuten asumispalvelujen kilpailutukset ikäihmisille, kehitysvammaisille sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaille. Lastensuojelun avo- ja jälkihuollon palvelujen kilpailutus nosti palvelujen hintoja. Vuokramenot on budjetoitu vuoden 2019 tasoisina. Talousarvio sisältää varauksen hyväksytyyn valtuustoaloitteen mukaiseen maksuttomaan ehkäisyyn.

Valinnanvapaushanke päättyi elokuussa 2019. Yhtymävaltuusto päätti 27.6.2019 § 23-24, että palvelusetelin käyttöönottoa jatketaan suun terveydenhuollon sekä lääkärivastaanotto- ja palvelujen täydentäjänä

vuoden 2019 loppuun.

Palvelusetelikäytäntö sisältyy myös vuoden 2020 talousarvioon, kuten henkilökohtaisen budjetin toimintamalli, joka päätettiin ottaa käyttöön määritellyissä asiakasryhmissä 1.9.2019 alkaen.

Erikoissairaanhoidon oli alkuperäisessä kehityksessä varattu 1,5 %:n kasvu verrattuna vuoden 2019 muutettuun talousarvioon. HUS:n ilmoittaman maksuosuuden kasvuprosentti on 2,9 % HUS:n vuoden 2019 tilinpäätösennusteesta laskettuna. HUS:n tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2019 palvelusuunnitelman mukaiset maksuosuudet ovat n. 223 Me, jossa on ylitystä n. 20 Me verrattuna talousarvioon. Ylitys johtuu HUS:n antamien tietojen mukaan palvelujen käytön lisääntymisestä mm. psykiatriassa sekä lasten ja nuorten sairauksissa. Läheteiden ja kalliin hoidon potilaiden määrä on myös kasvanut. Kuntayhtymän talousarvioesityksessä erikoissairaanhoidon on varattu 2 %:n kasvu suhteessa kuntayhtymän muutettuun talousarvioon. Määrärahan riittävyys vuodelle 2020 on merkittävä riski, mikäli vuoden 2019 menokehitys jatkuu tulevana vuosina.

Heinäkuun talousarviokehityksessä Apotin kustannuksiin oli varattu 11,8 Me vuodelle 2020. Oletuksena oli, että kunnat liittyvät Apottiin, jolloin osa kustannuksista menee suoraan kuntiin ja osa tulee kuntayhtymälle. Kuntien yhteinen näkemys kuitenkin on, että kuntayhtymä liittyy

Apottiin, jolloin kaikki kustannukset kohdistuvat kuntayhtymälle. Apotti Oy:n kanssa on neuvoteltu siten, että vuodelle 2020 käyttötalouteen kohdentuu vain kuntayhtymän oman hanketoimiston kustannukset, n. 2,2 Me. Apotti Oy:n varsinainen laskutus alkaa vuonna 2021.

Keusoten esittämät kuntien maksuosuudet vuodelle 2020 ovat yhteensä n. 583,6 Me. Vuoden 2019 maksuosuudet ovat 568,9 Me, joten kasvua on n. 14,7 Me eli 2,6 %.

Tuusulan kunta on lisännyt omaan talousarvioonsa Keusoten esittämän 110 225 646 euron maksuosuuden lisäksi 2 500 000 euroa käytettäväksi erikois-sairaanhoidon/HUS maksuosuuteen. Näin ollen Keusoten maksuosuus on Tuusulan kunnan talousarviossa yhteensä 112 725 646 euroa.

Taloussuunnitelma 2021-2022

Vuonna 2021 oman palvelutuotannon kasvuksi on arvioitu 0 % ja 1 % vuonna 2022. Tämä tarkoittaa sitä, että esim. palkkojen sopimuskorotukset ja Apotin käyttöönotto on katettava oman toiminnan sisältä. Vuonna 2021 tavoitellaan noin 11 Me:n ja vuonna 2022 noin 13 Me:n sopeutusta. Erikoissairaanhoidon kasvuksi on arvioitu 2 % kumpanakin vuonna.

Kuntayhtymässä on valmisteilla tuottavuusohjelma, jolla pyritään hillitsemään vuosien 2021-2022 kasvupaineita vuosittain runsaalla 10 Me:lla. Vuoden 2021 maksuosuuksien muutos on arvion mukaan n. 1 % ja vuonna 2022 muutos on n. -1 %.

Maksuosuudet

Kunta	TA 2020		
	Oma palvelutuotanto	ESH	Yhteensä
Hyvinkää	100 844 589	54 864 084	155 708 673
Järvenpää	80 398 803	47 999 885	128 398 688
Mäntsälä	39 737 347	22 503 141	62 240 488
Nurmijärvi	71 978 658	42 479 986	114 458 644
Pormainen	7 351 148	5 186 375	12 537 523
Tuusula	69 139 617	41 086 029	110 225 646
Yhteensä	369 450 162	214 119 500	583 569 662

Kunta	TS 2021				TS 2022			
	Oma palvelutuotanto	ESH	Yhteensä	Muutos-% vs. TA 2020	Oma palvelutuotanto	ESH	Yhteensä	Muutos-% vs. TS 2021
Hyvinkää	100 983 716	55 961 366	156 945 082	0,8 %	98 236 623	57 080 593	155 317 216	-1,0 %
Järvenpää	80 731 354	48 959 883	129 691 237	1,0 %	78 474 282	49 939 080	128 413 362	-1,0 %
Mäntsälä	39 949 610	22 953 204	62 902 813	1,1 %	38 845 080	23 412 268	62 257 348	-1,0 %
Nurmijärvi	72 616 322	43 329 586	115 945 908	1,3 %	70 563 492	44 196 177	114 759 669	-1,0 %
Pormainen	7 477 677	5 290 103	12 767 780	1,8 %	7 261 931	5 395 905	12 657 835	-0,9 %
Tuusula	69 242 484	41 907 750	111 150 234	0,8 %	67 294 821	42 745 905	110 040 726	-1,0 %
Yhteensä	371 001 163	218 401 890	589 403 053	1,0 %	360 676 229	222 769 928	583 446 156	-1,0 %

Investoinnit

Kuntayhtymän investointiossa vuosina 2020-2022 sisältää tietohallinnon investointeja.

	2020	2021	2022
Aineeton omaisuus	4 941 000	4 375 000	2 795 000
Irtain omaisuus	375 000	238 000	
Apotin merkintä ja SVOP	3 595 000	613 000	100 000
Yhteensä	8 911 000	5 226 000	2 895 000

Aineeton omaisuus on tietohallinnon järjestelmiin liittyviä hankintoja, kuten tilahallintajärjestelmä, tietoaallas ja tiedolla johtaminen, sähköisen asioinnin kehittäminen ja robotisointi. Irtain omaisuus sisältää mm. Welcome-kioskit sekä kotihoidon ja osastojen Rover-mobiilit.

Kuntakohtainen tarkastelu, Tuusula

Tuusulan Lahelaan avataan kesällä 2020 uusi 15 paikkainen kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö Neitoperho. Yksikköön rekrytoidaan ensi vuonna 13 uutta henkilöä – yksi ohjaaja ja 12 lähihoitajaa.

Yhtymähallitus päätti 3.9.2019 § 108, että Tuusulan perhetukikeskukseen avataan uusi lastensuojelun erityistason kuntoutusyksikkö Kotoranta. Oma yksikkö nopeuttaa vastaanotto- ja arviointiyksikön

toimintaa ja vähentää tarpeettomia sijoituksia. Lisäksi omana toimintana toteutettava lastensuojelun laitoshoido on edullisempaa kuin ostopalveluna hankittava.

Kotiapukokeilua jatketaan vuonna 2020. Ikäihmisten asumispalveluihin lisätään kahdeksan paikkaa, joka kasvattaa kustannuksia n. 0,3 Me.

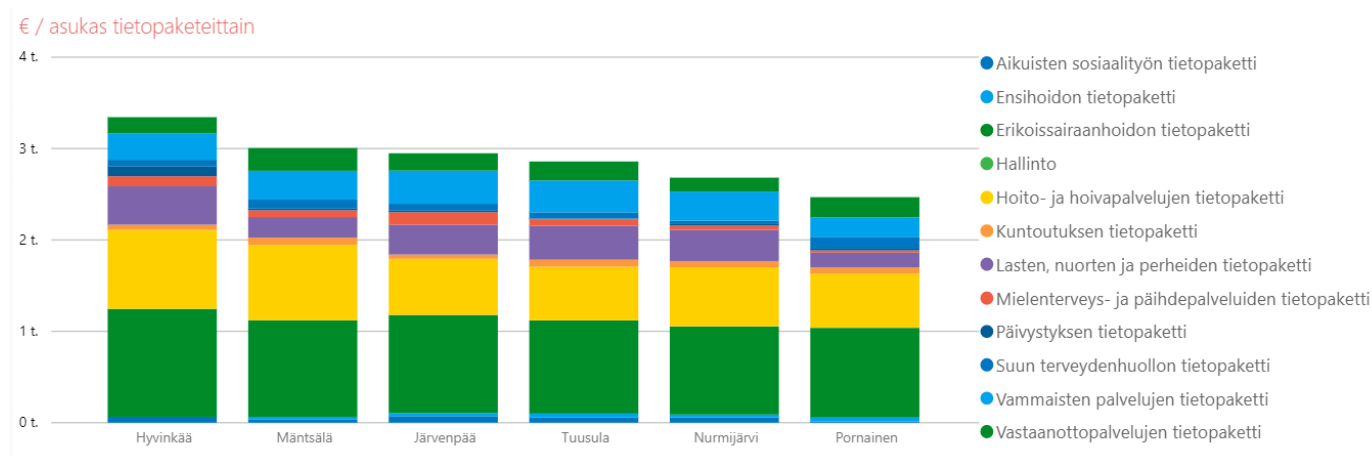
Tuusula on tehnyt päätöksen Apotin käyttöönotosta alkuperäisen aikataulun mukaan vuoden 2020 lopulla. Kuntayhtymän talousarvio sisältää Apotin käyttöönoton koko kuntayhtymän alueella. Tämä viivästyttää Tuusulan alkuperäistä aikataulua, koska Apotti otetaan käyttöön koko kuntayhtymässä vuonna 2021.

Erikoissairaanhoidon maksuosuus muodostuu seuraavasti:

TUUSULA	TAE 2020	HUS TAE 2020	Erotus
Palvelusuunnitelman mukainen laskutus	39 108 429	42 020 000	-2 911 571
Kalliin hoidon tasaus	0	1 512 207	-1 512 207
Ensihoito ja sairaankuljetus	1 672 800	1 300 868	371 932
HUS muu erikoissairaanhoido	81 600	30 600	51 000
Muu erikoissairaanhoido / ei HUS	223 200	223 200	0
Yhteensä	41 086 029	45 086 875	-4 000 846

HUS:n esittämä maksuosuus on merkittävästi kuntayhtymän erikoissairaanhoidon varaamaa maksuosuutta suurempi.

Maksusuudet tietopaketeittain

	Tuusula			
	TP 2018	KTA 2019	TA 2020	TA 2020 eur/asukas
Maksusuus yhteensä (1 000 euroa)	106 387	109 265	110 226	2 851
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	1 413	1 470	2 182	56
Ensihoidon tietopaketti	1 252	1 640	1 673	43
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	39 806	38 722	39 413	1 019
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	17 502	21 465	22 602	585
Kuntoutuksen tietopaketti	2 730	2 021	2 984	77
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	13 057	13 135	14 388	372
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	3 013	3 089	2 811	73
Päivystyksen tietopaketti	83	187	268	7
Suun terveydenhuollon tietopaketti	3 713	3 498	2 538	66
Vammaisten palvelujen tietopaketti	13 970	14 402	13 483	349
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	9 779	8 786	7 804	202
Hallinto	69	850	80	2

Suoritteet 2020

		Kaikki	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula
Suun terveydenhuollon tietopaketti								
Suun terveydenhuolto peruspalvelut								
Käynnit	kpl	216 402	51 076	54 428	20 164	43 786	4 114	42 834
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti								
Mielenterveys- ja päihdetyön avohoito								
Mielenterveysavohoito ja -kuntoutus								
Käynnit	kpl	19 463	4 197	7 808	3 838	2 399	239	982
Päihdeavohoito- ja kuntoutus								
Käynnit	kpl	24 662	11 551	6 948	2 097	1 119	185	2 762
Mielenterveys- ja päihdetyön asumispalvelut								
Hoitopäivät	pv	125 348	22 306	61 193	7 175	11 507	1 467	21 700
Vammaisten palvelujen tietopaketti								
Sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	4 707	1 243	834	388	948	96	1 198
Avohuolto								
Työtä, opiskelua ja osallisuutta tukevat palvelut								
Toimintapäivät	pv	43 468	13 036	6 809	4 188	10 311	263	8 861
Vammaisten asumisen muu tuki ja palvelut kuin ympärivuorokautisen avun ja tuen sisältävät asumispalvelut								
Asumispäivät	pv	5 681	1 823			1 458		2 400
Vammaisten ympärivuorokautisen avun ja tuen sisältävät asumispalvelut								
Hoitopäivät	pv	36 597	10 935	9 578	2 597	5 103	0	8 384
Kuntoutuksen tietopaketti								
Avokuntoutus, ei kotona tapahtuva								
Käynnit	kpl	46 684	7 959	8 574	6 382	10 294	1 116	12 359
Apuvälinepalvelut, oma toiminta								
Käynnit	kpl	5 740	7	1 409	661	1 382	132	2 149
Vastaanottopalvelujen tietopaketti								
Lääkärin ja hoitajan vastaanottopalvelut								
Käynnit	kpl	352 770	43 397	64 469	49 233	69 365	10 222	116 084
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti								
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen								
Lastenneuvolapalvelu								
Käynnit	kpl	64 444	13 412	13 134	8 250	10 502	1 822	17 324
Kouluterveydenhuollon palvelut								
Käynnit	kpl	62 096	15 425	11 661	6 768	11 909	1 777	14 556
Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö (Varhaisen tuen sosiaalipalvelut)								
Asiakkaat	hlö	933	318	146	45	305	8	111
Perheoikeudelliset palvelut								
Käynnit	kpl	5 998	1 391	1 911	381	1 134	110	1 071
Psykososiaaliset avopalvelut								
Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	3 812	816	907	310	958	75	746
Lastensuojelun avohuolto								
Käynnit	kpl	2 848	596	596		606		1 050
Asiakkaat	hlö	386	109	124	15	100	2	36
Kasvatus- ja perheneuvonta								
Käynnit	kpl	22 681	5 447	2 446	4 232	5 508	491	4 557
Lastensuojelun jälkihuolto								
Asiakkaat	hlö	303	93	49	21	77	5	58
Perhehoito								
Hoitopäivät	pv	70 995	31 427	15 456	3 782	9 014	1 803	9 513
Laitoshoido								
Hoitopäivät	pv	44 757	30 911	5 536	2 268	1 716	45	4 281

		Kaikki	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti								
Aikuisten sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	5 701	1 148	1 624	305	1 461	44	1 119
Työelämäosallisuutta tukevat palvelut ja päiväaikainen toiminta								
Kuntouttava työtoiminta								
Toimintapäivät	pv	35 566	7 973	5 799	3 311	10 677		7 806
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti								
Avohoito ja -huolto								
Iäkkäiden sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	1 264	250	169	100	265	30	450
Kotiin annettavat tai kotona asumista tukevat palvelut								
Kotihoito								
Käynnit, alle 75-vuotiaat	kpl	158 544	53 051	30 820	26 134	27 672	2 892	17 975
Käynnit, 75 vuotta täyttäneet	kpl	545 186	204 728	93 875	77 162	85 444	15 306	68 671
Päiväkeskuspalvelu								
Toimintapäivät	pv	11 283	4 773			4 300		2 210
Kotisairaala								
Käynnit	kpl	19 817	5 356	6 055	2 426	2 944	229	2 807
Ympäri vuorokautinen hoito								
Tehostettu asumispalvelu, oma toiminta								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	29 087	12 512	9 660	390	1 812	729	3 984
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	151 741	55 590	43 539	1 902	12 244	6 810	31 656
Pitkäaikaislaitushoito, oma toiminta								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	3 669	633		780	2 256		
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	24 053	5 850		6 234	11 969		
Kuntoutus- ja akuuttiosastohoito (lähisairaalahoito)								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	37 224	12 468	6 082	3 346	6 908	269	8 151
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	79 350	29 473	11 910	9 742	16 935	1 915	9 375
Perustason kuntoutus- ja akuuttiosastohoito								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	37 224	12 468	6 082	3 346	6 908	269	8 151
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	79 350	29 473	11 910	9 742	16 935	1 915	9 375

kuva: Sami
Mannerheimo

TYTÄRYHTIÖT

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy

Perustettu vuonna 1989, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kunnan omaa asuntorakentamista toteuttaa ja ylläpitää Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy. Uudisrakentamista toteutetaan kaikissa päätaajamissa ja tontit yhtiön asuinrakentamiseen on ostettu kunnalta. Yhtiö tuottaa asuntoja 40 vuoden korkotukilainoituksen turvin. Yhtiön vuokra-asuntotuotanto on noin puolet kunnan MAL-sopimuksen vuokra-asuntotavoitteesta. Uustuotannossa pyritään vastaamaan kysyntään rakentamalla pienempiä asuntoja perheiden tarpeita unohtamatta. Yhtiö rakennuttaa pääsääntöisesti ns. normaaleja vuokra-asuntoja erilaisten väestöryhmien asumistarpeisiin ja edistää talo- ja huoneistotyypeiltään monimuotoista asumista. Elinkeinoelämän tarvitseman työvoiman saatuutta turvataan asukasvalinnoin. Uusien asuntojen kohtuuhintaisuus taataan ARA-tuotannolla, yhtiön sijoittamalla omarahoitusosuuksilla, kunnan takauksilla ja hyvät suhdannetilanteet hyödyntämällä.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kiinteistöstrategiassaan sitoutunut tuottamaan turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Asumisen ja lähiympäristön laatu varmistetaan uudenlaisia tekniikoita ja suunnitteluratkaisuja hyödyntäen elinkaariajattelun pohjalta. Energiatohokkuudessa pyritään kohti nollaenergiatasoa. Tuotannossa tavoitellaan sosiaalisesti eheitä asuinalueita. Yhteisöllisyyden ja ryhmäasumisen ratkaisuja edistetään. Vuokra-asuntomarkkinoiden toimivuutta seurataan uudisrakentamishankkeita suunniteltaessa. Yhtiö edistää mahdollisuuksien mukaan hissirakentamista sekä asuntojen turvallisuutta ja esteettömyyttä

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokrataloyhtiö.

Palveluhenkisyys ja kehitysmuotoisuus sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.

Yhtiö tuottaa turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin.

Olemme yhteistyössä rakentamassa vireää ja elinvoimaista asuinvalmistusta. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Tavoitteet 2020

- Elinvoimaisuus**
  - Vuokraustoiminnan myötä arviolta 200 hakijaruokakuntaa saa asunnon
  - Ylläpidetään jatkuvaa uudisrakentamista
  - Laaditaan vuosille 2020-2025 rakennuttamisen tavoitesuunnitelma pohjautuen MAL-sopimukseen. Lukuarvoina tavoitellaan n 40 asunnon vuosittaista valmistumista
  - Selvitetään mahdollisuus toteuttaa erityisryhmäasumista nykyistä laajemmin yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa sekä suoraan omaan kantaan vuokrattavaksi
  - Tulevat hankkeet:
    - Tuusulan Kotipiha, n 70 as Hyrylään, rakennustyöt alkavat mahdollisesti Q4/2020
    - Lisäksi pyritään saattamaan vähintään urakkalaskentavaiheeseen 2-3 muuta kohdetta
  - Vuonna 2019-2020 käynnissä olevat hankkeet valmistuvat aikataulun mukaisesti ja ovat vuokrattu täysin:
    - Blenneri I, 24 as Jokelaan, on vuokrattu täyteen
    - Neitoperho, 15 erityisryhmäasuntoja Hyrylään, Tytäryhtiöt | Tuusula talousarvio 2020 |

tilat vuokrataan 100 % Tuusulan kunnalle.
Käyttöönotto 06/2020

- Blenneri II, 30 as Jokelaan, rakennustyöt päättyvät 10/2020 ja on vuokrattu täyteen
- Tonttiohjelma päivitetään vuosittain
- Uudisrakentamisen kohtuuhintaisuus taataan ARA-tuotannolla, omilla varoilla ja kunnan takauksilla
- Laaditaan PTS rahoitussuunnitelma ns. korjausvelan rahoittamiseksi
- Tarkennetaan uudisrakentamisen laatuksiteerit elinkaariajattelun näkökulmasta

2. Vastuullisuus

- Kustannustehokas ja tuottava käyttötalous taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimien sekä kiinteistöomaisuuden arvoa kehittäen eri keinovalikoimaa käyttäen
- Vastuullinen rakennuttaminen, valvonta, jälkiseuranta sekä kilpailutus
- Käynnistetään selvitys kiinteistökannan salkutuksesta ja elinkaariarvioinnista
- Palvelukokonaisuuden arvoketjun merkityksen korostaminen kumppanuusyhteistyössä ja palvelulupausten pitäminen luottamus pääoman kasvattamiseksi
- Energiatohokkuuden aktiivinen ylläpito ja säännöllinen seuranta kestävä kehityksen ja elinkaariajattelun pohjalta

3. Kehittyminen

- Yhtiön vuokra-asuntokannan kehittämisohjelman toteuttaminen
- Asiakaspalvelun ja toiminnan virtaviivaistaminen (palvelukulttuuri, ammattimaisuus, verkostoituminen)
- Hallitus ja henkilöstö sitoutuvat innovatiiviseen ja aktiiviseen yhtiön toiminnan kehittämiseen ja edun valvontaan
- Uusien työtapojen käyttöönotto – sähköisten palveluiden lisääminen
- Kilpailukyvyyn ja vetovoiman kehittäminen positiivisen julkisuuskuvan ylläpidolla
- Pitkäaikaisten asukkaiden

palkitsemiskeinojen selvittäminen

4. Yhteistyö

- Omistajapoliittisten linjausten näkyvyys yhtiön päätöksenteossa ja toiminnassa
- Palvelumuotoilu osallistavan asukasyhteistyön kehittämiseksi
- Vuokralvonta ja perintäasiat – aktiivinen asukas- ja viranomaisyhteistyö
- Sujuvan kumppanuusyhteistyön ylläpito kaikkien osapuolien eduksi
- Henkilöstön työhyvinvoinnin ja tuottavuuden kehittäminen osallistavan yhteistyöskentelyn avulla (kehittämisprosessi)

5. Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

- käyttöaste 98,5 %
- vaihtuvuus max 25 %
- tyhjänäolo max 0,06 €/m²/kk
- vuokrasaavat 31.12.2019 max 1,20 €/m²
- luottotappiot 31.12.2019 max 15 000 €
- korjauskulut €/m² 25,60 €
- lainamäärä €/asm² 990 €

Kiinteistönpidon tunnusluvut	2020 tavoite	TA 2019	2018	2017	2016	2015
Käyttöaste %	98,0	98,5	99,5	98,8	99,4	99,5
Vaihtuvuus %	22	25	20,6	19,9	19,5	20,16
Tyhjänäolo €/m ² /kk	0,25	0,06	0,24	0,11	0,08	0,06
Vuokrasaatavat per 31.12. €/m ²	1,20	1,20	1,26	1,62	1,25	1,11
Luottotappiot € per 31.12.	max 15.000,-	max 15.000,-	9.970,08	20.450,87	11.778,-	15.907,-
Korjauskulut €/m ²	25,60	29,00	21,87	27,20	22,98	33,69
Lainamäärä €/asm ²	990	990	991	974	970	991

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018	TP 2017
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	115	100	116,98 %	109,21 %
Nettotulos %	9,00	7,50	14,51 %	8,36 %
Omavaraisuusaste %	15	15	7,55 %	5,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	540	550	671 %	671 %
Lainamäärä/asukas €	990	1100	1.191 €	1.158 €

Kiinteistö Oy Tuusulan Lahelankankaan Toimitalo

Perustettu vuonna 2003, kunnan omistusosuus 62 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan ja seurakunnan yhteinen keskinäinen kiinteistöyhtiö omistaa ja hallitsee Lahelankankaan toimitaloa rakennuksineen. Yhtiö voi harjoittaa vuokraustoimintaa ja isännöintiä.

Toimitalossa ovat kunnallinen päiväkotiki, päiväkerhotilat, seurakunnan toimitilat ja seurakuntasali sekä kunnan ja seurakunnan yhteiskäytössä olevat nuorisotilat.

Tavoitteet 2020

Rakennusten tekninen ja toiminnallinen taso pidetään hyvänä

- kiinteistönhoidon sopimustavoitteita ja niiden toteutumista seurataan ja vuosittain tehdään kiinteistökierron sekä pidetään yhteispalaverit kiinteistöhuollon, siivouksen ja eri toimijoiden kesken
- kunnossapitotyö painottuu ennakoivaan huoltoon taloteknisten järjestelmien ja rakenteiden käyttökunnon varmistamiseksi

- päiväkodin ilmanvaihdon parantaminen
- asiakaspalaute käsitellään välittömästi
- Jatketaan ja kehitetään yhteistyötä yhtiön ja kunnan / seurakunnan välillä
- toimitaan yhteistyössä kunnan ja seurakunnan kanssa käyttäen hyväksi kunkin osapuolen resursseja ja kumppanuuksia
- sisäilmatutkimusten loppuun saattaminen ja jatkotoimenpiteistä päättäminen
- ilmanvaihdon tarkastus ja mahdolliset jatkotoimenpiteet
- viheralueiden perusparannuksen kilpailutus ja jatkotoimenpiteistä päättäminen
- toimitaan julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantaminen –hankkeen tavoitteiden mukaisesti.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100	100,1	100
Nettotulos %	0,2	0,2	0,1
Omavaraisuusaste %	100	100	99,74
Suhteellinen velkaantuneisuus %	5	5	6,17

Tuusulan Tekonurmi Oy

Perustettu vuonna 2006, kunnan omistusosuus 51,5%

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan Tekonurmi Oy on vuonna 2006 perustettu osakeyhtiö, jonka omistavat Tuusulan kunta ja Tuusulan Palloseura ry. Yhtiön osake-enemmistö on Tuusulan kunnalla. Yhtiön liiketoiminta on Tuusulan urheilukeskukseen rakennetun lämmitettävän tekonurmikentän käyttövuorojen myynti. Yhtiön asiakkaita ovat alueella toimivat jalkapalloseurat. Tuusulan Palloseura ry on yhtiön suurin asiakas.

Tavoitteet vuonna 2020

Tavoitteena vuonna 2020 on pitää yhtiön taloudellinen tilanne vakaalla pohjalla sekä lisätä käyttötunteja arki-iltaisain ja viikonloppuisin ja kehittää uusia palveluita kuten yritysmyyntiä. Kentän kuntoa pidetään yllä ja tarjotaan ensiluokkaiset puitteet alueelliselle jalkapallolle.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	105,7	100,1	92
Nettotulos %	5,4	0,1	-8,7
Omavaraisuusaste %	7,9	4,8	4,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	208,7	250,7	308,6
Lainamäärä/asukas €	5,8	6,8	7,8

Kiinteistö Oy Riihikallion Lähipalvelukeskus

Perustettu vuonna 1976, kunnan omistusosuus 100 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö omistaa KOy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Lisäksi yhtiö omistaa KOy Riihikallion Palvelukeskuksen korttelialueella tontteja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja hallita kyseistä tonttiomaisuutta sekä omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti.

Tavoitteet 2020

Tavoitteena vuonna 2020 on edelleen saada kaikki liiketilat pidettyä vuokrattuina käypään vuokratasoon sekä saada myytyä yhtiön tontti käypään markkinahintaan. Tavoitteena on pitää vuokralaiset tyytyväisinä tiloihinsa. V. 2019 vuokratilojen käyttöaste on ollut 100 %.

Palvelutarjonnan kehittäminen palvelukeskuksessa on kaikkien etu ja tuo kaivattuja palveluita Riihikallioon. Tämä helpottaa palvelukeskuksen asukkaiden elämää ja lisää alueen sekä palvelukeskuksen houkuttelevuutta.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	60,04	60,04	61,65
Nettotulos %	-44,24	-44,24	-76,32
Omavaraisuusaste %	10,01	10,01	10,01

Tuusulan Kansanopiston Oy

Perustettu vuonna 1908, kunnan omistusosuus 91,1 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kunnan ja yksityisten henkilöiden omistama yhtiö on vuokrannut tilansa Keudan Pekka Halosen akatemialle. Vuokratuloilla yhtiö pitää huolta omistamistaan rakennuksista (historiallinen puinen päärakennus rakennettu vuonna 1908).

Tavoitteet vuonna 2020

Rakennuksen korjauksia jatketaan perinteitä kunnioittavasti ja tarpeen mukaan.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	100	107	109
Omavaraisuusaste %	97,3	94,3	97,31
Lainamäärä/asukas €	1,28	1,28	0,72

Kellokosken Jäähalli Oy

Perustettu vuonna 1998, kunnan omistusosuus 74,3 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö tarjoaa mahdollisuuden harjoittaa jääurheilutoimintaa monipuolisesti ja monille erilaisille harrastajille Tuusulan Kellokoskella sisältäen runsaan koulu- ja yleisöliikunnan.

Tavoitteet vuonna 2020

Yhtiön talousarvio vuodelle 2020 tehdään marraskuussa: 09/2019 arvion mukaan toiminta ja talous säilyvät vuoden 2019 tasolla. Perustason takaavat pitkäaikaiset sopimukset.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	75,9	67,8	81,6
Nettotulos %	-31,8	-47,4	-23,3
Omavaraisuusaste %	76,1	70,6	68,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	80	116,6	108,8
Lainamäärä/asukas €	2,82	4,49	5,75

Kiinteistö Oy Tuusulan Vanha Kunnantalo

Perustettu vuonna 1995, kunnan omistusosuus 67 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön pääosakkaat ovat Tuusulan kunta ja Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymä. Vuonna 1995 perustettu yhtiö omistaa ja hallitsee Vanhaa kunnantaloa, jossa toimii vesilaitoskuntayhtymä ja Keski-Uudenmaan Musiikkiopisto.

Tavoitteet vuonna 2020

Rakennuksen tekninen taso pidetään hyvänä. Kiinteistöhoitoa seurataan ja huollon kanssa järjestetään vuosipalaveri. Tilakeskuksen kanssa taannoin laadittu huoltosopimus päivitetään tai vaihtoehtoisesti huolto kilpailutetaan. Toimitaan hyvässä yhteistyössä kiinteistössä toimivien tahojen kanssa.

Kiinteistön korjaustyöt hoidetaan tarpeen mukaisesti. Yleisesti korjaukset pyritään toteuttamaan tulo-rahoituksella. Teetätetään kattorakenteiden kestävyystutkimukset. Ennakoimattomiin korjauksiin varaudutaan talousarviossa.

Kulkuväylien osittaiset perusparannukset on suoritettu kesän 2019 aikana. Kustannukset katettiin budjettivaroin. Kiinteistön hoitoa ja ylläpitoa jatketaan hyviä toimintatapoja noudattaen. Vuodelle 2020 ei ole suunnitteilla merkittäviä perusparannuksia.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	110	100	125,33
Liiketulos/poistot %	16,0	16,0	85,74
Omavaraisuusaste %	99,0	99,0	98,28
Suhteellinen velkaantuneisuus %	14,0	14,0	14,11

Kiinteistö Oy Kerava ja Tuusula Paloasema

Perustettu vuonna 2015, kunnan omistusosuus 60 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa paloasemakiinteistöä, jonka rakennus vastaan- otettiin 28.6.2017. Paloasemalla on vuokralaisina Keski- Uudenmaan pelastuslaitos ja toiseksi käyttäjäksi tulee Tuusulan VPK. Paloasemarakennuksen kustannusarvio oli 9,4 milj. € ja parhaillaan on käynnissä taloudellinen loppu- selvitys.

Tavoitteet 2020

Tavoite saada käyttäjien tarpeeseen toiminnallisesti ja laadullisesti hyvin soveltuva rakennuskokoonaisuus toteutui suunnitellusti. Rakennus on toiminut nyt kaksi ja puoli vuotta moitteettomasti.

Vuositakuukokoukset on pidetty ja viimeiset virheiden ja puutteiden korjaukset ovat loppusuoralla. Rakennusajan jälkeisen ajan vakuuksista kolme on vapautettu ja vain yhteen haettiin puolen vuoden vakuusajan pidennys.

Vuosi 2020 ei tuo muutosta Koy:n toiminnalliseen- eikä taloudelliseen toimintaan. Isoja investointeja ei ole näköpiirissä ja talous pidetään kireänä siten, että vahvistetut vuokrat pidetään ennallaan siten, että ne riittävät kattamaan vuosittaiset hoito- ja pääomapuolen kustannukset.

Käyttäjillä on toiminnallisesti ja laadullisesti hyvä paloasema ja kansalaiset voivat olla rauhallisin mielin, koska heille pystytään takaamaan turvallisuus tulipalojen ja muiden vahinkojen torjunnalla ja ennaltaehkäisemisellä myös ensi vuodenkin jälkeen pitkälle tulevaisuuteen.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	315,04	315,04	306,39
Nettotulos %	51,9	51,9	-3,53
Omavaraisuusaste %	1,45	1,45	1,45

Tuusulan Tenniskeskus Oy

Perustettu vuonna 1979, kunnan omistusosuus 52,6 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tenniskeskuksen tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen ja salibandyn pelaajille.

Tavoitteet vuonna 2020

Tavoitteena vuonna 2020 on pitää yhtiön taloudellinen tilanne edelleen hyvällä ja vakaalla pohjalla sekä ylläpitää hyvää tunti-myyntitasoa ja kehittää uusia palveluita. Kiinteistön ja laitteistojen kuntoa pidetään yllä ja hyvässä kunnossa huolellisesti.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TP 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	135	131	122
Nettotulos %	5	5	1
Omavaraisuusaste %	23	23	28
Suhteellinen velkaantuneisuus %	176	202	208
Lainamäärä/asukas €	26	28	28

Tuusulan Jäähalli Oy

Perustettu vuonna 1996, kunnan omistusosuus 51,5 %

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön osakkaat ovat Tuusulan kunta, Tuuskiekko ry, Tuusula Ringette ry ja Tuusulan Luistelijat ry. Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaikaa. Yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaikaa ja pyrkii olemaan kannattava ja omarahoitteinen.

Tunnusluvut	TA 2020	TA 2019	TA 2018
Yhtiön toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	75,9	67,8	81,6
Nettotulos %	-31,8	-47,4	-23,3
Omavaraisuusaste %	76,1	70,6	68,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	80	116,6	108,8
Lainamäärä/asukas €	2,82	4,49	5,75

ME TEEMME YHDESSÄ UUTTA TUUSULAA – VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET 2018–2021

Elämisen taidetta.

Valtuustokauden tavoitteet 2018–2021

Me teemme yhdessä uutta Tuusulaa – KUNTASTRATEGIA 2018 – 2021

Valtuustokauden tavoitteet (1-32) sekä tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2020 – Valtuustotaso

Sujuva Tuusula

1. Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Maakuntaudistuksen ja Keski-Uudenmaan soten, varmistaen tuusulalaisten lähipalvelut.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuosita-voite 2020	Toimenpide 2020	Omistaja Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
1.1 Teemme aktiivista omistajaohjausta ja luomme sille rakenteita	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme Keusoten omistajaohjausrakenteiden toimivuuden (kunta-johtajien kokous, jonne talousjohtajat osallistuvat) Tarkastelemme HSL:n linjauudistusta yhteistyössä HSL:n kanssa ja teemme ratkaisut mahdollisista uudistustarpeista 	Pormestari Kansliapäällikkö	Omistajien yhteistä tavoitetta ei löydy.
1.2 Teemme tiivistä yhteistyötä tuusulalaisten sote-palvelujen järjestäjän ja tuottajan Keusoten kanssa ja vahvistamme sen toimintaedellytyksiä	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme, että Keusoten yhtenäiset palvelukriteerit eivät ole ristiriidassa kunnan tavoitteen kanssa lähipalveluiden varmistamiseksi Selvitämme ruokapalveluiden tulevaisuuden Keusotessa 	Pormestari Kansliapäällikkö Sivistysjohtaja Ruokapalvelupäällikkö	Edunvalvonnan ja vaikuttamistoimenpiteiden riittävyys
1.3 Teemme välitarkastelun kuntaorganisaation organisaatiouudistuksesta ja toimintatapojen uudistuksesta	<ul style="list-style-type: none"> Arvioimme rakenteen sekä toimintatapojen ja -kulttuurin uudistamisen tavoitteiden toteutumista (myös sähköiset työvälineet ja henkilöstön koulutus/osaaminen) 	Kansliapäällikkö	Valmiudet toimintatapojen muuttamiseen ja yhteisen näkemyksen puute

2. Palvelumme ovat laadukkaita ja saavutettavia			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuosita-voite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteut- mista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
2.1 Kehitämme asiakaspel-velun kanavia ja toimintaa	<ul style="list-style-type: none"> Parannamme asiakaspalauteprosessin sujuvuutta ja laatua Varmistamme kunnan erilaisten asia- kaspalveluiden löydettävyyden väistötilo- jen sijainti huomioiden Kehitämme matalan kynnyksen tapoja kohdata asiakkaat/kuntalaiset 	Henkilöstöjohtaja Kehittämispäällikkö	Väistön vaikutukset
2.2 Edellytämme, että Keus-ote-kuntayhtymän palvelut ovat yhdenvertaisia alueella ja palveluvalikoima monipuolisu- tuu	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme, että eri palvelusegmen- teissä palvelut toteutuvat yhdenvertai- sesti Varmistamme, että palveluvalikoima monipuolistuu 	Pormestari Keusoten luottamus- elinten tuusulalaiset edustajat	Edunvalvonnan ja vaikut- tamistoimenpiteiden riit- tävyys
Lautakuntatason tavoite			
2.3 Seuraamme tuusulalaisten palvelutytyväisyyttä	<ul style="list-style-type: none"> Teeimme kuntapalvelututkimuksen loppuvuodesta 2020/alkuvuodesta 2021 Seuraamme Keusoten tuottamien pal- veluiden asiakastytyväisyyttä 	Kansliapäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	
2.4 Kehitämme ruokakulttuu- ria varhaiskasvatuksessa ja kouluissa	<ul style="list-style-type: none"> Huomioimme ruokakulttuurin osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa 	Sivistysjohtaja Ruokapalvelupäällikkö	

3. Mahdollistamme sähköisen asioinnin keskeisissä kuntapalveluissa ja sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy. Uudistamme tapojamme tehdä työtä digitalisaation avulla.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuosita-voite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät ta-voitteiden toteutu- mista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
3.1 Kehitämme kuntatasoista asiakkuudenhallintaa sekä to- teutamme palveluprosessien kehittämissuunnitelmaa ml. asiakas- ja palvelunhallinnan järjestelmät	<ul style="list-style-type: none"> Viemme eteenpäin asiakkuudenhallin- nan kehittämissuunnitelmaa. Konkreti- soimme asiakas- ja palvelunhallinnan tavoitteet ja tulevan muutoksen Kehitämme palveluita suunnitelmalli- sesti ja digiohjelman mukaisesti Kehitämme asiakkuudenhallinnan pro- sesseja, keskittyen ensimmäisessä vai- heessa asiakaspalautteiden käsittelyyn Laajennamme avustusten sähköisten käsittelyjen käyttöä 	Talusojohtaja Kehittämisjohtaja	Niukkojen resurssien priorisoinnissa onnistu- minen Järjestelmien ongelmat tai yhteensopivuus
3.2 Keskitämme ja kehitämme sisäisten palveluiden proses- seja sekä edistämme auto- maatioita digitaalisten työväli- neiden avulla	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynnämme ohjelmistorobotiikkaa ostolaskujen käsittelyssä sekä muissa mahdollisissa talouden rutiinitehtä- vissä Kehitämme sisäisiä palvelunhallinnan prosesseja; Otamme käyttöön palve- lunhallintahallintajärjestelmän. Jatkamme talous- ja muiden sisäisten tehtävien keskittämistä. 	Talusojohtaja Kehittämisjohtaja	

Lautakuntatason tavoite			
3.3 Digitalisoimme kaivokortit	<ul style="list-style-type: none"> Luomme kaivokortit digitaaliseksi 	Kuntakehitysjohtaja Vesilaitoksen johtaja	Ohjelmistojen keskinäinen sopivuus
3.4 Kehitämme rakennetun infran jälkimitausta	<ul style="list-style-type: none"> Teemme rakennetun infran toteuman jälkimitausta ja täsmällistä kustannusten tiliointiä 	Kuntakehitysjohtaja	Jälkimitaustuksen suorittamisen esteet.
3.5 Laajennamme Lupapisteen käyttöä	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön Lupapiste -työkalun suunnittelutarve- ja poikkeamispäätösten teossa 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Johtava rakennustarkastaja	

4. Parannamme Tuusulan monimuotoista sisäistä ja kuntien välistä liikennettä sekä liikkumisen ekosysteemiä. Joukkoliikenteen osuus kasvaa ja kehitämme uusia liikkumisen muotoja yhteistyössä HSL:n kanssa

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuosittainen tavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
4.1 Viemme toteutukseen pyöräilyn edistämisen suunnitelman kehittämistoimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme edistämissuunnitelmassa ennen vuotta 2025 toteutettavaksi esitettyjä toimenpiteitä 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö Liikenneinsinööri	Suunnittelijavaihdokset Resurssipula
4.2 Nostamme joukkoliikenteen tasoa ja varmistamme, että HSL:n linjastosuunnitelma palvelee Tuusulan alueella liikkumista ja tuusulalaisten kulkemista	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kunnan edunvalvontasuunnitelmaa 2018-2022 Parannamme joukkoliikenneinfraa, uusimme bussikatoksia ja pysäkki-informaatiot 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö Kunnossapitopäällikkö Liikenneinsinööri	Toimenpiteiden toimeenpano organisaation kaikilla tasoilla, tavoitekokonaisuuden toteutumisen seuranta ja todentaminen
4.3 Suunnittelemme liikkumisen ekosysteemin	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelemme liikkumisen ekosysteemin Hyrylän alueelle. Myöhemmissä vaiheissa ekosysteemi luodaan Kellokosken, Jokelan ja haja-asutusalueiden osalta. 	Kuntakehitysjohtaja Liikenneinsinööri Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Resurssipula, konkretiapula, yhteistyökumppanien ja yhteistyötahojen löytäminen ja saaminen mukaan, kannattavuus.
4.4 Kehitämme joukkoliikenteen yhteyksiä Hyrylän keskustan ja Keravan välillä	<ul style="list-style-type: none"> Avaamme uuden linjan Rykmentinpuiston kautta Keravalle viimeistään 1.7.2020 	Kuntakehitysjohtaja Liikenneinsinööri	
4.5 Mahdollistamme kaikkien asukasryhmien sisäisen liikkumisen (ei joukkoliikennetarkaisu)	<ul style="list-style-type: none"> Päivitämme kuljetussopimukset Tuemme ikäihmisten kulkemista Laadimme uuden vaarallisten teiden luokituksen 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö	yhteistyökumppaneiden haasteet
Lautakuntatason tavoite			
4.6 Otamme käyttöön pysäköinninvalvonnan	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön pysäköinninvalvonnan 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö Liikenneinsinööri	Resurssipula viedä hanketta eteenpäin, pysäköinnintarkastajien saatavuus.

4.7 Toteutamme pyöräliikenteen edistämissuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme Hyrylän yleissuunnitelman yhteydessä pääkatujen pyöräliikenteen yleissuunnitelman Edistämme suunnitteluratkaisuissa jalankulkua ja pyörällä liikkumista Jatkamme pienten liikenneturvallisuus-hankkeiden toteuttamista 2-4 hankkeella/vuosi Laadimme pyöräliikenteen yleissuunnitelman Hyrylän keskustataajamasta. Yleissuunnitelmassa tarkastellaan tarkemmin, kuinka pyöräliikenteen tavoiteverkko toteutetaan Hyrylän keskustataajaman osalta. Viemme käytäntöön ja toimeenpanemme pyöräilybrändin toimenpiteitä Panostamme keskeisten kevyen liikenteen väylien kunnossapitoon edistääksemme jalankulkua ja pyörällä liikkumista. Jatkamme esteettömän liikkumisen periaatteita noudattavaa toteutustapaa uudiskohteissa ja saneerattavissa kohteissa. 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Suunnitteluinsinööri Kuntasuunnittelupäällikkö Yleiskaava-suunnittelija Liikenneinsinööri	Kaavoitettujen kävely- ja pyöräilyreittien sekä valmistuneiden kevytväyläsuunnitelmien määrä (väyläpituus) Suunnittelun ja rakentamisen resurssipula Suunnittelijavaihdokset Taloudellisten resurssien niukkuus
4.8 Parannamme kevyen liikenteen väylien viitoitusta ja kohdeopastusta	<ul style="list-style-type: none"> Parannamme kevyen liikenteen väylien viitoitusta ja kohdeopastusta yhdessä Uudenmaan ely-keskuksen kanssa. 	Kuntakehitysjohtaja Liikenneinsinööri Kunnossapitopäällikkö	
4.9 Teemme jatkoselvityksiä pikaraitiotieselvitykseen ja selvitämme pitkän jännevälien nopeiden bussien käyttöönoton mahdollisuudet	<ul style="list-style-type: none"> Teemme jatkoselvityksiä yleiskaava-työn yhteydessä laadittuun pikaraitiotieselvitykseen Selvitämme Superbussien käyttöönoton mahdollisuudet ennen pikaraitiotien käyttöönottoa - pitkän jännevälin nopeat bussit Selvitämme mahdollisuudet matalalattiatibusien käyttöönottoon 	Kuntakehitysjohtaja Liikenneinsinööri Yhdyskuntatekniikan päällikkö	

5. Olemme osaava ostaja ja paikallisten markkinoiden kehittäjä

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
5.1 Tehostamme hankintamennettelyjen tarkoituksenmukaista ja monipuolista käyttöä sekä keskitämme ja vahvistamme hankintaosaamista	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kuntatasoista hankintasuunnitelmaa Uudistamme kunnan hankintojen toimintamallia ja sopimushallintaa Vahvistamme hankintaosaamista. Painopisteenä rakennushankkeet. 	Talousjohtaja Hankintasuunnittelija Tilapalvelupäällikkö	Riittävä hankintaosaaminen Hankintasopimuksiin liittyvät riskit.
Lautakuntatason tavoite			
5.2 Uudistamme kunnan varasto- ja materiaalihallintotoimintoja	<ul style="list-style-type: none"> Uudistamme keskusvaraston toiminnot erillisen suunnitelman pohjalta. 	Talousjohtaja Hankintakoordinaattori	

6. Lisäämme seudullista ja kuntien välistä yhteistyötä ja selvitämme kuntaliitoksen mahdollisuuden			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutahto	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
6.1 Tiivistämme Järvenpään ja Keravan kanssa tehtävää yhteistyötä	<ul style="list-style-type: none"> Selvitämme mahdollisuudet keskuskeittiön yhteiskäyttöön Keravan ja Järvenpään kanssa. Jatkamme yhteistyötä Järvenpään kanssa rakennusvalvonnan, matkailun, Tuusulanjärven tilan ja ympäristön parantamiseksi Teemme yhteistyötä Järvenpään ja Keravan liikuntatoimien kanssa liikunta-alueiden ja liikuntapaikkaselvitysten toimenpiteiden osalta 	Kansliapäällikkö Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Liikenneinsinööri Johtava rakennustarkastaja Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	
Lautakuntatason tavoite			
6.2 Kehitämme kuntayhteistyöstä tavoitteellisempaa ja rakentavampaa	<ul style="list-style-type: none"> Asetamme kuntayhteistyölle selkeämmät tavoitteet Käymme läpi ja järjeistämme nykyiset yhteistyörakenteet, Keusote huomioon ottaen 	Kansliapäällikkö	
6.3 Jatkamme toiminta- ja taloustietojen vertailtavuuden yhdenmukaistamista kuntien kesken	<ul style="list-style-type: none"> Luomme Kuntatieto-ohjelman mukaisen raportointivalmiuden talousarviovuoden aikana. Kuntatieto-ohjelman mukainen talouden toteuman raportointi käynnistyy vuonna 2021. 	Talousjohtaja	
6.4 Lisäämme museoyhteistyötä	<ul style="list-style-type: none"> Lisäämme museoyhteistyön (Tuusulanjärven museot) Järvenpään kanssa 	Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja	Henkilöstöresurssi ja aikataulus
6.5 Teemme yhteistyötä yritysten kanssa kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kehittämisessä	<ul style="list-style-type: none"> Teemme yhteistyötä yritysten kanssa kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kehittämisessä 	Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	Pelissäännöt sovittava, tavoitetila puuttuu, yhteistyölle on hyvät edellytykset

Hyvinvoiva Tuusula

7. Edistämme tuusulalaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta, elämän vireyttä ja elämänlaadun paranemista.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
7.1 Toteutamme kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa sekä alueellista hyvinvointisuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Tiivistämme Kunnan hyte-toimijoiden ja Keusoten yhteistyötä Tehostamme yhteistyötä seurakunnan, järjestöjen, yritysten, kuntayhtymien ja muiden etujärjestöjen kanssa. 	Kansliapäällikkö Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö	Yhteistyön haasteet Ajanpuute Toisen asteen opiskelu- huollon järjestäminen eri kunnista tuleville: yhteisten toimintatapojen

	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme kunnan hyte-toimijoiden yhdessä tekemistä eri foorumeilla Varmistamme HYTE-suunnitelmien toteutuksen koordinaation yhdessä Keusoten kanssa Viemme selkeät yhdessä sovitut toimintamallit ennaltaehkäisevään työhön ja asiakkuusprosesseihin Kehitämme asiakastiedon hallintaa ja asiakaspolkujen tunnistamista Viemme käytäntöön Tuusulan terveysliikunnan suunnitelman 	<p>Kehittämispäällikkö, sivistys</p> <p>Vapaa-aikapalveluiden päällikkö</p>	<p>puute. Kaikkia rajapintoja ei tunnisteta</p> <p>Taloudelliset riskit</p> <p>Tavoitteet erimitallisia ja kokonaisuuteen jää katvealueita</p>
7.2 Ehkäisemme tuusulalaisten syrjäytymistä	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme nuorten psykososiaalista toimintaa osana ohjaamotoimintaa sekä arvioimme psykososiaalisen työn tuloksellisuutta sekä asiakaspalautteita Luomme yhdessä Tuusulan seurakunnan kanssa tehostetun nuorisotyön mallin nuorten ja nuorten aikuisten tukeen Tuemme peruskoulun päättötodistuksen saamista sekä kehitämme oppilaan ohjausta Tuemme tuusulalaisia elämän nivelvaiheissa 	<p>Henkilöstöjohtaja</p> <p>Sivistysjohtaja</p> <p>Ohjaamopalveluiden päällikkö</p> <p>Opetuspäällikkö</p>	<p>Toimimattomat prosessit</p> <p>Ei tunnisteta tuen tarpeessa olevia nuoria</p>
7.3 Hyödynämme vaikutusten ennakoarviointia merkittävien asioiden valmistelussa	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynämme vaikutusten ennakoarviointia merkittävien asioiden valmistelussa Lapsivaikutusten arviointi toteutuu keskeisimmissä palveluverkkohankkeissa 	<p>Kansliapäällikkö</p> <p>Kehittämispäälliköt</p>	<p>Resurssien puute, arviointiin sitoutuminen vähäistä</p>
Lautakuntatason tavoite			
7.4 Edistämme ja tiivistämme esimiesten kanssa vuoropuhelua uusien työllistämiskitehtävien löytämisessä ja kokeilemme uudentyypisiä tapoja työllistää	<ul style="list-style-type: none"> Tarjoamme yhä useammalle pitkäaikaistyöttömälle työllistymismahdollisuuden kunnan toimialueilta Etsimme ja tarjoamme ratkaisuja pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten tilanteen parantamiseen hyödyntämällä yhteistyökumppaneiden palveluja kustannustehokkaasti 	<p>Henkilöstöjohtaja</p> <p>Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö</p>	<p>Resurssien riittävyys</p> <p>Yhteistyömuodon toimintamalleja ei saada toimimaan tehokkaasti</p>
7.5 Edistämme lasten hyvinvointia ja vahvistamme varhaiskasvatuksen laatua	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme pedagogista johtamista. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja lasten sosiaalisia taitoja. Jalkautamme Taika-Kultsun Vahvistamme varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan toteuttamista 	<p>Sivistysjohtaja</p> <p>Varhaiskasvatuspäällikkö</p> <p>Opetuspäällikkö</p>	<p>Sitoutuminen yhteistyöhön</p> <p>Resurssien puute</p>
7.6 Kehitämme yhteisöllisyyttä sosiaalisten taitojen oppimisen kautta	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön Pro- koulu toimintamallin. Otamme käyttöön positiivisen cv: n toimintamallin Uutta koulua –hankkeessa. 	<p>Sivistysjohtaja</p> <p>Opetuspäällikkö</p> <p>Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö</p> <p>Kehittämispäällikkö, Sivistys</p>	<p>Toimintamallien käyttöönotto epäonnistuu koulutuksen, yhteistyön johtamisen tai resurssien puutteesta</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme yhteisöllistä oppimishuoltoa osana Uutta koulua- hanketta. • Tiimilukiotoiminta 		
7.7 Luomme toimintatavan kerätä tietoa pitkäaikaistyöttömien palkkatukityöllistämisen vaikuttavuudesta kunnassamme	<ul style="list-style-type: none"> • Keräämme tietoa toiminnan vaikuttavuudesta seuraamalla systemaattisesti asiakkaiden tilannetta palkkatukityöllistämisyksikön päätyttyä ja hyödynnämme kerättyä tietoa toimintamallin jatkokehittämisessä - kustannustietoisesti. 	Henkilöstöjohtaja Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö	Ohjausresurssien riittävyys tiedonkeruusta seuraavaan jatkopoluttamiseen

8. Siirrämme palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kotiin vietäviin matalan kynnyksen palveluihin

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
8.1 Jalkautamme ja kehitämme perhepalvelusivustoa, perheohjaajien työtä ja perheyön uusien muotoja	<ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveyskyselystä 2019 nostettujen kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, Sivistys	
Lautakuntatason tavoite			
8.2 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> • Otamme käyttöön koulunuorisotyön mallin kaikilla yläkouluilla • Vahvistamme varhaiskasvatuksen varhaisista tukea; perheohjaajat ja taidepedagogit toimivat lasten hyvinvoinnin edistäjinä • Jalkautamme uuden sähköisen perhepalveluverkkosivuston ja kehitämme sitä asiakaspalautteen pohjalta • Kehitämme Tuusulan lukiossa tiimilukiotoimintaa 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö, Varhaiskasvatuspäällikkö Kasvun tuen ja oppimisen tuen päällikkö Alueellisen nuorisotyön esimies Kehittämispäällikkö, Sivistys	Koulunuorisotyömallissa esitetään kokopäiväisen koordinaattorin palkkaamista. Ilman resurssia voi jäädä paikallisen osaamisen ja perustehtävien ohella tapahtuvan kehittämisen varaan Toimintakulttuurin erilaisuus ja yhteistyön haasteet Toimintamallien käyttöönotto epäonnistuu koulutuksen, yhteistyön johtamisen tai resurssien puutteesta

9. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
9.1 Nykyaikaistamme oppimisympäristöjä hyväksytyyn palveluverkkosuunnitelmaan perustuen	<ul style="list-style-type: none"> • Käytämme Oppiva Tuusula –käsikirjoja palveluverkon rakentamisen laatukriteereinä • Teemme laadukasta sisäilmatyötä kouluissa ja päiväkodeissa 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, Sivistys Tilapalvelupäällikkö	Käsikirja liian yleisluontoinen tai sitä ei osata hyödyntää, jolloin sisäilman konkretisoituminen suunnitteluratkaisuiksi ei

			onnistu odotuksia vastaavalla tavalla. Resurssien riittämättömyys
Lautakuntatason tavoite			
9.2 Johdamme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kokonaisuutta visioiden tulevaa	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme johtajuutta kehittyvässä toimintakulttuurissa Toteutamme johtoryhmävalmennuksia ja työyhteisövalmennuksia Martta Wendelinin, Riihikallion ja Kirkonkylän uusien yksiköiden synnyttämisessä Toteutamme muutosvalmennuksia yksiköissä, joiden toiminta lakkaa tai muuttuu 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kehittämispäällikkö, Sivistys	Resurssien riittämättömyys Osaamisvaje muutosjohtamisessa Henkilökunnan sitoutuminen
9.3 Kehitämme ja laajenamme kasvun ja oppimisen ympäristöjä	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynnämme uutta oppimiskäsitystä vastaavia työpajoja <ul style="list-style-type: none"> Suuntamme koulutusmäärärahoja oppimisympäristöjen kehittämiseen Laadimme opetuksen koulutuskalenterin Pilotoimme etäopetuksen erityisten opetusjärjestelyjen osalta <ul style="list-style-type: none"> Virtuaalikoulumalli Koulua käymättömien tuki Nivomme taiteen perusopetuksen ja elinikäisen oppimisen tiiviimmäksi osaksi kunnan kasvun ja oppimisen ympäristöjä <ul style="list-style-type: none"> Taika Kultsu Hyödynnämme luontoa oppimisympäristönä Edistämme lukion kehittämistoimintaa ja opetussuunnitelmatyötä (LOPS 2021) 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, Sivistys Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö	Taloudelliset riskit: resurssien riittämättömyys Sitoutuminen tavoitteisiin ei ole riittävää
9.4 Kehitämme kansainvälistä toimintaa varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja lukio-koulutuksessa	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme kieliohjelmää ja kansainvälisyyttä Käynnistämme varhennetun kielten opetuksen Mahdollistamme oppilasliikkuvuuden Käynnistämme englanninkielen painotetun opetuksen esiopetuksessa 1.8.2020 Lisäämme lukion kansainvälisen toiminnan ja kielten opiskelun houkuttelevuutta 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö	Taloudelliset riskit Kielten opiskelun vähäinen määrä Riittävä kouluttautuminen toiminnan alkaessa

10. Takaamme tuusulalaisille nuorille jatkokoulutuspaikan tai työllistymispolun

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			

10.1 Kehitämme oppilaanohjausta	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme oppilaanohjaajien yhteistyötä Keudan ja Tuusulan lukion kanssa Lisäämme yksilöohjaamista 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö	Yhteistyön haasteet
10.2 Tiivistämme yhteistyötä Keudan kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Teemme yhteistyötä Keudan kanssa joustavien jatko-opintopolkujen kehittämiseksi Syvennämme oppilashuollon palveluiden yhteistyön Keudan kanssa Syvennämme Ohjaamopalveluiden yhteistyötä Keudan hyvinvointiviikkojen, erilaisten tapahtumien ja messujen kehittäjänä ja osallistujana opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemisen näkökulmasta 	Sivistysjohtaja Henkilöstöjohtaja Opetuspäällikkö Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Kohdennetun nuorisotyön esimies	Yhteistyön haasteet
10.3 Tarjoamme uusia ratkaisuja työllisyyden hoitoon	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme välityömarkkinaratkaisuja yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa 	Henkilöstöjohtaja Työllisyys- ja maahanmuuttoasioiden päällikkö	
Lautakuntatason tavoite			
10.4 Laadimme lukion uuden opetussuunnitelman ja otamme käyttöön uusia toimintatapoja	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme ja otamme käyttöön lukion uuden opetussuunnitelman 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Lukion rehtori	Sitoutuminen uusiin toimintatapoihin

11. Kehitämme Tuusulan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Tuusulalaiset liikkuvat ja harrastavat enemmän ja monipuolisesti

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
11.1 Toteutamme Kulttuuri liikuttaa – teemavuotta	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme laadittuja kulttuurikasvatussuunnitelmia ja järjestämme perheille suunnattuja tapahtumia 	Sivistysjohtaja Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja	Taloudelliset riskit, henkilöstön vähyys
Lautakuntatason tavoite			
11.2 Edistämme liikumista ja hyvinvointia	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme terveystuuluntaohjelman osana terveyden ja hyvinvoinnin palvelutehtävää Tuotamme laadukkaita talviliikuntapalveluita, ensilumen ja Tuusulanjärven palvelut Järjestämme Kulttuuri liikuttaa – tapahtumia 	Sivistysjohtaja Vapaa-aikapalvelujen päällikkö Tuusulan opiston rehtori Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja	Taloudelliset riskit, aika- taulut
11.3 Kehitämme Tuusulasta kulttuurikasvatuksen kärrikuntaa	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön Taika – Kultsu, varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman Laadimme toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman Kehitämme hankkeita: <ul style="list-style-type: none"> kulttuurien vanhustyö, kulttuuria kaikille, museovisio-hankkeen jatko-toimet 	Sivistysjohtaja Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Lukion rehtori	Varhaiskasvatusyksiköt eivät sitoudu toimintaan. Kultsu-kuljetukset lakkaavat Toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman suunnittelussa tulee huomioida kaikki nuoret aikuiset Hankkeissa henkilöstöpu- laa

11.4 Edistämme kirjastoissa lukutaitoa ja lukemiskulttuuria yhteistyössä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme lukemisen teemavuotta 2020 Teemme kulttuurista nuorisotyötä: laadimme kirjasto-kulttuuri-nuorisotyö yhteistyösuunnitelman 	Sivistysjohtaja Kirjastotoimenjohtaja, alueellisen nuorisotyön esimies, kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Kohdennetun nuorisotyön esimies	Yhteistyön haasteet
11.5 Kehitämme kirjastossa yhteistyötä ja osallisuutta sekä vahvistamme yhteiskunnallista vuoropuhelua	<ul style="list-style-type: none"> Osallistumme digitaitojen opastuksen yhteistyöhankkeisiin. Kehitämme hakeutuvia kirjastopalveluja Tuomme robotiikan ja pajatoiminnan kirjastoon Laadimme Kellokosken kirjaston ja nuorisotyön tilasuunnitelman 	Sivistysjohtaja Kirjastotoimenjohtaja Alueellisen nuorisotyön esimies	Resurssien puute

12. Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta sekä varmistamme kasvavan Tuusulan turvallisuuden

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuosittainen tavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
12.1 Viemme teoiksi turvallisuussuunnitelman toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Vastuutamme turvallisuussuunnitelman mukaisia tehtäviä Kalustamme lohkokeskukset 	Henkilöstöjohtaja Turvallisuuspäällikkö	
12.2 Kehitämme turvallisuusjohtamista	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme turvallisuuden- ja työsuojelun raportointia johtoryhmien turvallisuusjohtamisen tueksi 	Henkilöstöjohtaja Turvallisuuspäällikkö Työsuojelupäällikkö	
Lautakuntatason tavoite			
12.3 Edistämme asukkaiden arjen turvallisuutta	<ul style="list-style-type: none"> Järjestämme kuntalaisille tietoisuutta ja koulutusta turvallisuudesta 	Henkilöstöjohtaja Turvallisuuspäällikkö	
12.4 Viemme teoiksi turvallisuuden ja työsuojelun johtamisen suunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Osallistumme julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämishankkeeseen (JUDO-hanke) sekä vuosittaiseen Taisto-harjoitukseen 	Henkilöstöjohtaja Työsuojelupäällikkö Turvallisuuspäällikkö	
12.5 Kehitämme tietosuojan ja tietoturvan hallintaa henkilöstöä osallistaen	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme ICT-varautumissuunnitelmaa yhdessä ICT-palveluiden henkilöstön kanssa Huomioimme tietoturvan - ja suojaan liittyvät näkökohdat kunnan palveluissa ja hankinnoissa jo niiden suunnitteluvaiheessa Koulutamme ja ohjeistamme henkilöstöä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvissä menettelytavoissa 	Kunnansihteeri Tietosuojavastaava	
12.6 Parannamme katuvalaistusta	<ul style="list-style-type: none"> Kilpailutamme katuvalaistuksen parannusurakan 	Kunnossapitopäällikkö	Valitus urakkakilpailusta
12.7 Luomme uuden yhteistyömallin Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Luomme uuden yhteistyömallin Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa 	Turvallisuuspäällikkö	

13. Otamme toiminnassamme huomioon luontoarvot ja ympäristön. Huolehdimme, että luonto voi hyvin ja se on läsnä kuntalaisten arjessa

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
13.1 Nostamme viheralueiden hoidon tasoa	<ul style="list-style-type: none"> Nostamme viheralueiden hoidon tasoa. Lisäämme koulutetun henkilöstön resursseja viheralueet yksikössä Vakiinnutamme organisaatiomuutoksen vaikutukset käytännön toimintaan 	Kuntakehitysjohtaja Kunnanpuutarhuri	Viheralueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon resurssipula. Koulutetun henkilökunnan puute Tehtävien uudelleen järjesteleminen ei toteudu Organisaatiomuutoksen tuomia uusia tehtäviä ei resursoida riittävästi
Lautakuntatason tavoite			
13.2 Hyödynnämme yhä enemmän lähiluontoa oppimisympäristönä	<ul style="list-style-type: none"> Kunnostamme VP-puistoja ja metsäpolkuja Tiivistämme koulujen ja viheralueet yksikön yhteistyötä Luomme kansainvälistä yhteistyötä Vahvistamme lasten ja nuorten luontosuhdetta 	Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja Kunnanpuutarhuri Varhaiskasvatuspäällikkö Opetuspäällikkö	Taloudelliset riskit Yhteistyön haasteet/resurssit Koulujen ja päiväkotien pihasuunnitteluun ei ole riittävästi aikaa tai resursseja Toiminnan vahvistaminen koulutusten avulla
13.3 Lisäämme luonnonsuojelualueiden määrää kunnan omistamilla mailla	<ul style="list-style-type: none"> Lisäämme luonnonsuojelualueiden määrää kunnan omistamilla mailla todenneista Metso-kohteista tai muista arvoalueista. 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Kunnanpuutarhuri	Taloudelliset menetykset/suojeltu luonto (vastakkainasettelu)

14. Edistämme kestävästä kehitystä kaikessa toiminnassa. Vähennämme hiilidioksidipäästöjä ja lisäämme uusiutuvan energian osuutta energiankulutuksesta

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
14.1 Laadimme kestävästä kehityksen suunnitelman ja toteutamme sen tavoitteita	<ul style="list-style-type: none"> Viemme käytäntöön Kesto-hankeessa löydettyt johtamis- ja toimintamallit Hyödynnämme puistoja suunniteltaessa alueella olevia maamassoja ja muita materiaaleja paikallisesti Lisäämme puuomaisuutta viheralueille Vältämme avohakkuita talousmetsissä (avohakkuita tehdään silloin kun se on välttämätöntä) Toteutamme kestävästä kehityksen tavoitteita osana opetussuunnitelmaa ja varhaiskasvatussuunnitelmaa. 	Kansliapäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala Projektipäällikkö Kuntakehitysjohtaja Kunnanpuutarhuri Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö	Haitallisten vieraslajien siemenpankki maaperässä Puuomaisuuden huono kohtelu ylläpidossa ja rakentamisessa Koulutus ja riittävän tiedon saaminen hankintoihin liittyvissä päätöksissä

	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme kestävän kehityksen näkökulmaa hankinnoissa ja kulutuksessa 	Varhaiskasvatuspäällikkö Ruokapalveluiden päällikkö	
14.2 Edistämme hiilineutraalia Tuusulaa ja Kets-sopimusta	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme uudisrakennuksissa energiatehokkuutta parantavia ratkaisuja ja älykkäitä energiaratkaisuja Teemme muuntojoustavia tiloja Valitsemme pitkäikäisiä ja vähän huoltoa vaativa rakennusmateriaaleja Toteutamme tontin hiiltä sitovia istutuksia Lisäämme energiansäätöä mm. talotekniikan avulla sekä opastamalla ja innostamalla käyttäjiä säästötoimiin. Alennamme poistuvien ja purettavien rakennusten osalta ilmastokuormaa materiaalien ja rakennusosien uudelleenkäytöllä ja kierrätyksellä mahdollisuuksien mukaan Jatkamme katuvalaistuksen muuttamista led-valoiksi Kaavoitamme täydennysrakentamista olemassa olevaan alueelliseen infraan tukeutuen 	Kuntakehitysjohtaja Projektipäällikkö	
Lautakuntatason tavoite			
14.3 Kehitämme kestävän kehityksen huomioivaa koulu- ja päiväkotiruokailua	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme kouluruokailua yhdessä kouluruokaryhmien kanssa Etsimme keskeisiä keinoja vähentää elintarvikkejätettä ja ruokahävikkiä Vähennämme eläinperäisten tuotteiden kulutusta ja valitsemme kasviperäisiä tuotteita tilalle 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Ruokapalvelupäällikkö	Sitoutuminen kehittämiseen, asenteet

15. Johdamme ihmisiä innostaen ja yhdessä uutta tehden. Tuusulan kunta on vetovoimainen työnantaja ja kunnan henkilöstö voi hyvin

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteuttamista uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
15.1 Vahvistamme hyvää johtamista ja kehitämme osallistavaa, valmentavaa sekä kehittämishakuista toimintakulttuuria	<ul style="list-style-type: none"> Panostamme esimiesten johtamistaitojen kehittämiseen Edistämme koulutusohjelmassa erilaisen koulutusmenetelmien, lähinnä digitaalisten, käyttöä (esim. webinaarit, videot jne.) Kehitämme kokouskulttuuria huomioiden myös digitaaliset välineet Esimiesten ja henkilöstön valmennusten toteuttamisessa panostamme uusiin kehittämismenetelmiin, osallistamiseen, valmentavaan johtamiseen sekä kulttuurimuutoksen mahdollistamiseen 	Henkilöstöjohtaja	Osallistumismahdollisuudet koulutuksiin ja uudentyyppisten digitaalisten koulutusmuotojen hyödynnettävyys

15.2 Teemme työhyvinvointisuunnitelman ja toteutamme sitä	<ul style="list-style-type: none"> Jalkautamme työhyvinvointisuunnitelmassa sovitut asiat Hyödynnämme Kuuma -puheenjohtajakauden alueen yhtenäiseen työhyvinvoinnin kehittämiseen Kehitämme jatkuvasti työhyvinvointipalveluita työterveyshuollon kanssa Työhyvinvointi on koulujen ja päiväkotien pääteema lukuvuonna 2019-2020 	Henkilöstöjohtaja Työsuojelupäällikkö Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö	Sisäilmahaasteet Resurssit (taloudelliset ja henkilöstö) monipuolisen työhyvinvoinnin kehittämiseen
Lautakuntatason tavoite			
15.3 Jatkamme uudistetun kehittämismallin jalkauttamista ja vahvistamme henkilöstön projektiosaamista sekä muiden kehittämismenetelmien osaamista	<ul style="list-style-type: none"> Liitämme kehittämisroolit osaksi palvelusiköiden toimintaa ja osaksi toimenkuvia Rakennamme kehittämisen asiantuntijan osaamispolkua Kehittämismenetelmiin liittyvien valmennuskokonaisuuksien (sisäiset ja ulkoiset valmennukset & työpajat) Kehittämissalkun hyödyntäminen johtamisen työvälineenä 	Talusojohtaja Kehittämisjohtaja Henkilöstöjohtaja	
15.4 Kehitämme ja keskitämme rekrytointia	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön sähköisen täyttöluvan Päivitämme rekrytointiprosessin ja ohjeet uusien toimintojen mukaisesti Kehitämme rekrytointiviestintää- ja markkinointia Hyödynnämme uusia kanavia passiivisten hakijoiden löytämiseksi 	Henkilöstöjohtaja	
15.5 Kehitämme johtoryhmytyötä ja tiedolla johtamista sivistyksen toimialueella	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme toimintakulttuuria johtoryhmävalmennuksella Vahvistamme työhyvinvointia 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Kehittämispäällikkö, sivistys	Resurssien puute Riittävien järjestelmien puute
15.6 Kehitämme pedagogista johtamista	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme muutosjohtamista työyhteisövalmennuksella Nostamme esiin osaamisista ja onnistumista 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kehittämispäällikkö, sivistys	Resurssien puute Sitoutumisen puute Onnistumisten säännöllinen esiintyminen

Vireä Tuusula

16. Kasvamme vahvasti ja hallitusti. Tavoittelemme nopeampaa väestönkasvua, monimuotoista asumista ja laadukasta elinympäristöä.			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
16.1 Valitsemme taajamien kasvusuunnat Yleiskaava 2040:ssa ja etenemme yleiskaavan rakentamisalueiden maanhankinnassa	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme yleiskaava 2040 ja valitsemme kasvusuunnat 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö	Kaavaa ei hyväksytä poliittisessa käsittelyssä

	<ul style="list-style-type: none"> Hankimme raakamaata vähintään 40 ha yleiskaavan 2040 mukaisilta rakentamisalueilta 		
16.2 Keskitymme kaavatöissä valittaviin kärkihankkeisiin	<ul style="list-style-type: none"> Noudatamme kaavoituksen työohjelmaa ja siinä tehtyjä priorisointeja 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Kuntasuunnittelupäällikkö	Kärkihankkeita määrittää liikaa, jolloin valmistelu hidastuu.
16.3 Järjestämme valtakunnalliset Asuntomessut 10.7.-9.8.2020 ja varmistamme kunnan asuntomessutavoitteiden toteutumisen	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme asuntomessutapahtuman tiiviissä yhteistyössä Suomen Asuntomessujen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Kehitämme messujen avulla uusia asumisen konsepteja ja laadukasta asuin-aluetta. Varmistamme kunnan asuntomessutavoitteiden ja priorisointujen tekojen toteutumisen 	Kuntakehitysjohtaja Kansliapäällikkö Asuntomessutoimisto	
Lautakuntatason tavoite			
16.4 Luomme edellytyksiä Rykmentinpuiston palveluiden kehittämiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme alueen hankkeita Toteutamme Rykmentinpuiston kunnallistekniikan 	Kuntakehitysjohtaja Ohjelmapäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Toimijoita ei löydy - hankkeet eivät etene suunnitellusti. Palveluntarjoajia ei löydy.
16.5 Pidämme maan hintatason vakiona ja asetamme maanhankintaneuvotteluille ajallisen takarajan	<ul style="list-style-type: none"> Pidämme maan hintatason samalla vakiona ja asetamme maanhankintaneuvotteluille ajallisen takarajan, jonka jälkeen sovelletaan Maanrakennuslain mahdollistamaa keinovalikoimaa maa-kauppojen toteutumiseksi. 	Kuntakehitysjohtaja Maankäyttöpäällikkö	Keinojen käyttämättä jättäminen

17. Vahvistamme elinvoimaa keskustojen monipuolisia palveluita ja viihtyvyyttä kehittämällä

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
17.1 Ratkaisemme Kunnantalon toimitilojen tulevaisuuden Hyrylän keskusta-alueella	<ul style="list-style-type: none"> Saamme valmiiksi Palvelukeskuksen asemakaavan muutosehdotuksen Solmimme tarvittavat sopimukset hankkeen toteuttamiseen liittyen. 	Kuntakehitysjohtaja Tilapalvelupäällikkö Kaavoituspäällikkö Kuntasuunnittelupäällikkö	<p>Asemakaava ei etene poliittisessa päätöksenteossa.</p> <p>Tarvittavia sopimuksia ei solmita maanomistajien, keskusliikkeiden tai investoijien kanssa.</p> <p>Emme onnistu löytämään kiinteistösijoittajaa, joka investoisi hybridikiinteistöön. Kunta joutuu investoimaan myös toimitiloihinsa ja joutuu luopumaan vuokrausmallista</p>

17.2 Määrittelimme Tuusulan keskustojen vetovoimatekijät ja toimenpidesuunnitelmat	<ul style="list-style-type: none"> Määrittelimme keskustojen vetovoimatekijät ja laadimme toimenpidesuunnitelman niiden vahvistamiseksi Seuraamme elinvoimaindeksin kehitystä 	Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja	
Lautakuntatason tavoite			
17.3 Laadimme Jokelan taideohjelman	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme Jokelan taideohjelman yhteistyössä alueen asukkaiden kanssa 	Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja Kaavoituspäällikkö Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja	Taloudelliset riskit Yhteistyön koordinointi
17.4 Toteutamme Hyrylän taideohjelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Viemme teoiksi Hyrylän taideohjelmaa 	Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja Kaavoituspäällikkö Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja	
17.5 Kehitämme taidemuseo Kasarmin palveluita ja peruskorjaamme kiinteistön	<ul style="list-style-type: none"> Teemme peruskorjauksen tarve- ja hankesuunnitelman 2019 	Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Tilapalvelupäällikkö	Taloudelliset riskit Suunnittelijaresurssien riittämättömyys; hankkeeseen ei voida osoittaa vetäjää

18. Vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja työpaikkojen syntymistä aktiivisella elinkeinopoliittikalla, kaavoituksella ja edistämällä liikennehankkeita

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
18.1 Edistämme Rykmentinportin toteutusta	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme Rykmentinportin työpaikka-alueen asemakaavan. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö Ohjelmapäällikkö	Liikennesuunnittelun viivästyminen.
18.2 Kehitämme Sulan aluetta	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme ja hyväksymme Sulan asemakaavat ja maankäyttösopimukset 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Maankäyttösopimusneuvottelu ei etene.
18.3 Kehitämme Kelatien aluetta	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme asemakaavan ja maankäyttösopimuksen. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Maankäyttösopimusneuvottelu ei etene.
18.4 Kerytämme työpaikkatonttivarantoa	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme kaavoituksen työohjelman mukaiset työpaikka-alueiden asemakaavat aikataulussa. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Maankäyttösopimusneuvottelut eivät etene.
Lautakuntatason tavoite			

18.5 Edistämme kaavoitusta tekemällä tarvittavia käynnistys- ja maankäyttösopimuksia	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme kaavoitusta tekemällä tarvittavia käynnistys- ja maankäyttösopimuksia kaikilla kunnan tärkeillä kaavoitushankealueilla 	Kuntakehitysjohtaja Maankäyttöpäällikkö	Sopimuskompromissien löytäminen ja mahdollinen resurssien riittämättömyys, mikäli yrityshankkeita tulee runsaasti.
--	--	--	--

19. Vahvistamme Etelä-Tuusulan kasvua. Tiivistämme ja eheyttämme Hyrylän keskustaa ja Rykmentinpuistoa.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
19.1 Teemme Suutarintien kaavamuutosalueen ensimmäiset tonttikaupat	<ul style="list-style-type: none"> Kilpailutamme Suutarintien kaavan ensimmäisen toteutusvaiheen Ensimmäiset tonttikaupat toteutuvat 	Kuntakehitysjohtaja Kiinteistökehityspäällikkö	Oikeuskäsittely ja asuntomarkkinoiden ennakoitua vähäisempi aktiivisuus
19.2 Saamme valmiiksi Rykmentinportin asemakaavan ja infran yleissuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Viemme hyväksymiskäsittelyyn Rykmentinportin asemakaavan Alueen infran yleissuunnitelma saadaan valmiiksi 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Ohjelmapäällikkö Kuntasuunnittelu ja Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Omat ja konsulttien mahdolliset ennakoimattomat resurssipulat, päätöksenteon nopeus ja linjakkuus, kolmansien osapuolten vaikutukset hankkeen kulkuun ja aikatauluihin.
19.3 Edistämme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman toteuttamista	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme palvelukeskuksen hanketta – asemakaavaehdotus valmistellaan ja tarvittavat maankäyttösopimukset sekä kiinteistökaupan esisopimukset solmitaan. 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Sopimusten solmiminen tai asemakaavamuutoksen valmistelu viivästyy
19.4 Edistämme Rykmentinpuiston asemakaavoitusta	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme Hökilän asemakaavaluonnos nähtäville Valmistelemme ruokalan alueen, Olympiakylän ja Puistokylän asemakaavoitusta 	Kuntakehitysjohtaja Rykmentinpuiston toimisto, kaavoituspäällikkö	Päätöksenteon nopeus ja linjakkuus, kolmansien osapuolten vaikutukset hankkeen kulkuun ja aikatauluihin.
Lautakuntatason tavoite			
19.5 Parannamme liikkumisen edellytyksiä	<ul style="list-style-type: none"> Rakennamme Monio - Urheilupuisto – välin kevyen liikenteen yhteyden 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Omat ja konsulttien mahdolliset ennakoimattomat resurssipulat, päätöksenteon nopeus ja linjakkuus, kolmansien osapuolten vaikutukset hankkeen kulkuun ja aikatauluihin.
19.6 Tuotamme Hyrylän alueen uuden pohjakartan ja kehitämme 3D-kaupunkimallia	<ul style="list-style-type: none"> Tuotamme Hyrylän alueelle uuden pohjakartan Kehitämme Etelä-Tuusulan 3D-kaupunkimallia 	Paikkatietopäällikkö	Resurssien riittävyys

20. Tiivistämme Jokelan keskustaa rataa tukeutuen ja vahvistamme taajaman vetovoimatekijöitä

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
20.1 Laadimme Jokelan alueen kehittämissuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Määritämme tavoitteet ja kehittämisen askeleet ja käynnistämme toteutuksen 	Kuntakehitysjohtaja	
20.2 Edistämme Jokelan keskustan täydennysrakentamista ja tiivistymistä	<ul style="list-style-type: none"> Saamme valmiiksi Jokelan keskustan yleissuunnitelman Valmistelemme Jokelan Keskustien ja Opintien - Nukarintien asemakaavoja 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö	Valitukset Resurssipula
Lautakuntatason tavoite			
20.3 Jokelan koulukeskuksen strateginen selvitys valmistuu ja käsitellään	<ul style="list-style-type: none"> Saamme valmiiksi Jokelan koulupalveluiden selvityksen 	Sivistysjohtaja Tilapalvelupäällikkö	
20.4 Tuotamme Jokelan keskustan alueen 3D-kaupunkimallin	<ul style="list-style-type: none"> Tuotamme 3D-kaupunkimallin Jokelan keskustan alueelle 	Paikkatietopäällikkö	Resurssien riittävyys

21. Vahvistamme Kellokosken omaleimaisuutta ja vetovoimaa Ruukin ja Sairaalan aluetta sekä keskustaa kehittäen

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
21.1 Aloitamme Kellokosken keskustan kaavan toteuttamisen	<ul style="list-style-type: none"> Aloitamme Kellokosken keskustan kaavan toteuttamisen 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Omat ja konsulttien mahdolliset ennakoimattomat resurssipulat.
21.2 Edistämme Kellokosken sairaalan uusiokäyttöprojektiä, markkinointia ja yhteistyötä HUS:n kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Sovimme toimenpiteistä HUSin kanssa 	Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö	Liian vähäinen asunto- ja tilatarve Liian korkeat kustannukset
Lautakuntatason tavoite			
21.3 Edistämme Kellokosken Ruukin kehittämistä ja neuvotteluja	<ul style="list-style-type: none"> Selvitämme mm. pilaantuneiden maiden kunnostuksen kustannusjakoa maanomistajien kanssa tavoitteena sopimusjärjestely tai luovutus, jolla alueen käyttöä ja toimintaa saadaan kehitettyä 	Kansliapäällikkö Kuntakehitysjohtaja Kuntasuunnittelujohtaja	
21.4 Laadimme Kellokosken kirjaston kehittämissuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme Kellokosken kirjaston kehittämissuunnitelman vuonna 2020 yhteistyössä nuorisopalveluiden ja kunta-toimialan kanssa 	Sivistysjohtaja Kirjastotoimenjohtaja Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	Keusoten aikataulu Toimintakulttuurin erilaisuus
21.5 Tuotamme Kellokosken keskustan 3D-kaupunkimallin	<ul style="list-style-type: none"> Tuotamme 3D-kaupunkimallin Kellokosken keskustan alueelle 	Kuntakehitysjohtaja Paikkatietopäällikkö	Resurssien riittävyys
21.6 Edistämme Kellokosken keskusta-alueen asemakaavan toteutusta	<ul style="list-style-type: none"> Neuvottelemme Kellokosken keskusta-alueen asemakaavan tonttien luovuttamisesta 	Kuntakehitysjohtaja Maankäyttöpäällikkö	Hankkeita ei tiedossa ja kunnallistekniikka tulossa vasta myöhemmin

22. Mahdollistamme kylien täydennysrakentamisen ja elinvoimaisuuden sekä maaseutumaisen ympäristön

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
22.1 Otamme käyttöön kyläkaavojen työohjelman	<ul style="list-style-type: none"> Vertailemme kyläkaavoituksen tuomia hyötyjä ja haittoja Teemme valinnan, ryhdytäänkö tekemään kyläkaavaa vai Koillis-Hyrylän osayleiskaavaa 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö	Valitukset, päätöksenteko

23. Kansainvälistymme ja luomme sille edellytyksiä

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
23.1 Toteutamme kansainvälistymissuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön kansainvälistymissuunnitelman 	Sivistysjohtaja Elinvoimajohtaja	Toimeenpanon resurssointi.
Lautakuntatason tavoite			
23.2 Vahvistamme kansainvälisyyttä opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme kieliohjelman Laajennamme ruotsinkielistä opetusta Aloitamme painotetun englanninkielen opetuksen Kehitämme kansainvälisten vieraiden ja verkoston ohjelmaa 	Sivistysjohtaja Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kehittämispäällikkö, sivistys	Taloudelliset riskit

24. Hyödynnämme lentokentän ja metropolialueen tarjoamat kasvun mahdollisuudet asumisessa ja elinkeinotoiminnassa.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
24.1 Tarjoamme lentokenttään nojautuvalle yritystoiminnalle tulevaisuuden kasvualustan	<ul style="list-style-type: none"> Olemme mukana lentokenttään liittyvissä edunvalvontafoorumeissa Valmistelemme osan Kehä IV –asema-kaavasta ehdotusvaiheeseen 	Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja Projektipäällikkö Kaavoituspäällikkö	Kaavoituksen hidastuminen päätöksenteon tai resurssipulan vuoksi Ulkopuoliset uhkakuvat: kiviainekset, YVA-menettely, luontokohteet, maanhankinta,
Lautakuntatason tavoite			
24.2 Olemme osa lentokenttäklusteria edunvalvontatasolla	<ul style="list-style-type: none"> Osallistumme aktiivisesti Vantaan kaupungin vetämään lentokenttätyöryhmän toimintaan 	Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja	

25. Kehitämme lentokenttään tukeutuvaa FOCUS aluetta ja edistämme vahvasti Kehä IV toteutusta

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
25.1 Viemme eteenpäin FOCUS-alueen toteuttamisen ja edistämme Kehä IV rakentamista	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme muun Focus-logistiikka-alueen maanhankintaa varmistamalla toteutusedellytyksiä Neuvottelemme Focus-alueen liikekeskuksen maankäyttösopimukset kaavoituksen edellyttämässä aikataulussa Selvitämme Kehä IV rahoitus- ja toteutusmallia ja sen toteutusaikataulua pyritään nopeuttamaan Kehitämme alueen viestintää ja markkinointia Laadimme tie/katusuunnitelman Valmistelemme osan Kehä IV –asema-kaavasta ehdotusvaiheeseen 	Kuntakehitysjohtaja Projektipäällikkö Kuntasuunnittelupäällikkö, Yhdyskuntateknikan päällikkö Elinvoimajohtaja Kaavoituspäällikkö	Ei malteta odottaa muiden osapuolten päätöksiä osallistua hankkeeseen tai muusta syystä halutaan viedä hanketta eteenpäin hinnalla millä hyvänsä tunnistamatta potentiaalisia toteutusvaihtoehtoja. Maanhankinnan onnistuminen. Ei synny laajaa sitoutumista Kehä IV edistämiseen Kaavoituksen hidastuminen päätöksenteon tai resurssipulan vuoksi
Lautakuntatason tavoite			
25.2 Tuotamme FOCUS alueen 3D-mallin	<ul style="list-style-type: none"> Tuotamme 3D-mallin FOCUS alueelle 	Kuntakehitysjohtaja Paikkatietopäällikkö	Resurssien riittävyys

26. Panostamme kulttuuritarjonnan monipuolisuuteen ja laatuun, ja matkailu alueella lisääntyy. Luomme mahdollisuuksia kulttuuriliikunnalle.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
26.1 Lisäämme Rantatien kulttuuritapahtumien ja –tarjonnan määrää asuntomessuja hyödyntäen	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Visit Lake Tuusulanjärvi –bussin kesäksi 2020 Avaamme Ulkoilmataidenäyttelyn Tuusulanjärven ympäristöön 	Kansliapäällikkö Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja Viestintäpäällikkö Kulttuuri- ja musotoimenjohtaja	Resurointi Yhteistyön haasteet Teknisen toteutuksen onnistuminen
26.2 Kehitämme Halosenniemen vetovoimaa	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Halosenniemen hyväksytyyn kehittämissuunnitelman 	Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja Tilapalvelupäällikkö Kulttuuri- ja museotoimen johtaja	Taloudelliset riskit Tilapalveluilla ei ole kiinnittää hankkeelle vetäjää resurssien ollessa kiinni isoissa koulukampushankeissa
Lautakuntatason tavoite			
26.3 Tuomme taidetta osaksi elinympäristöä asukkaille ja alueella liikkuville	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Rykmentinpuiston taideohjelmaa Edistämme Martta Wendelin –päiväkotihanketta Toteutamme Iloisen oppimisen Tuusula - käsikirjaa 	Sivistysjohtaja Kuntakehitysjohtaja Tilapalvelupäällikkö Kehittämispäällikkö, Sivistys	Taiteeseen käytettävä raha on riippuvainen tonttien myynnistä Taloudelliset riskit
26.4 Tuomme Tuusulanjärven matkailumahdollisuuksia esiin Asuntomessujen yhteydessä	<ul style="list-style-type: none"> Aktivoimme alueen matkailutoimijoita kehittämään alueen matkailumahdollisuuksia asuntomessuvieraille. 	Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja Kulttuuri- ja museotoimen johtaja	Asuntomessuvieraat eivät kiinnostu alueen matkailutarjonnasta.

27. Kehitämme Tuusulanjärven ja Tuusulan jokivarsien sekä vesistöjen (Jokelan lammet ja Rusutjärvi) virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
27.1 Hyväksymme Tuusulanjärven ja –joen ranta-alueiden virkistyskäytön yleissuunnitelman ja viemme sitä toteutukseen	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Tuusulanjärven yleissuunnitelmaa Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämistä johdetaan poikkihallinnollisesti yhteensovittaen tavoitteita ja toimenpiteet 	Kuntakehitysjohtaja Kaavoituspäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö Kansliapäällikkö	Suunnitelman taakse ei saada riittävää tukea Resurssien riittämättömyys
27.2 Tavoittelemme Tuusulanjärven hyvää ekologista tilaa yhteistyössä Järvenpään kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme Jokilaaksonpuiston puistosuunnitelman ja otamme työhön mukaan 9lk oppilaat Toteutamme Tuusulanjärven valuma-alueella VILKKU Plus -hankkeeseen liittyviä vesiensuojelutoimia (esim. Mäyräojan tulvatilanteen hallinta, ravinteiden huuhtoutumista vähentävien viljelymenetelmien käyttöönotto 	Kuntakehitysjohtaja Kunnanpuutarhuri	Jokilaaksonpuiston suunnittelu aloittamatta Omat ja konsulttien mahdolliset ennakoimattomat resurssipulat, päätöksenteon nopeus ja linjakkuus, kolmansien osapuolten vaikutukset hankkeen kulkuun ja aikatauluihin.

28. Kehitämme Tuusulan Urheilupuistoa Helsingin seudun parhaaksi omaehtoisen harrastamisen ja aktiivisen urheilun ympäristöksi ja tapahtumapaikaksi			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
28.1 Edistämme Urheilukeskuksen yleissuunnitelman toteuttamista	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme Tuusulan urheilupuiston toteutusta hyväksytyt selvityksen pohjalta Laadimme monitoimihallin hankesuunnitelman Laadimme BMX-radan hankesuunnitelman Teemme hankesuunnitelman vanhan jäähallin korvaamisesta ja teemme peruskorjausta Rakennamme kevyen liikenteen yhteyden kuntoportaat 	Sivistysjohtaja Kuntakehitysjohtaja Vapaa-aikapalvelujen päällikkö Ohjelmapäällikkö Kaavoituspäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Resurssien riittämättömyys, alueella on käynnissä useita pieniä ja isoja kehittämishankkeita
Lautakuntatason tavoite			
28.2 Suunnittelemme Monio-Urheilukeskus –yhteyden	<ul style="list-style-type: none"> Rakennamme kevyen liikenteen väylän yhteyden kuntoportaat 	Kuntakehitysjohtaja Ohjelmapäällikkö Kaavoituspäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö	Resurssien riittämättömyys
28.3 Markkinoimme Tuusulan Urheilupuistoa asuntomessupysäköintiä käyttäville messuvieraille	<ul style="list-style-type: none"> Parannamme Tuusulan Urheilupuiston yleisilmettä messukesäksi 2020 	Kansliapäällikkö Kuntakehitysjohtaja Vapaa-aikapalveluiden päällikkö	Priorisointi aikataulun ollessa tiukka

		Kunnanpuutarhuri	
29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen			
Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
29.1 Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2019-2026	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme Monion rakentamisen Hyrylään Toteutamme sote-aseman pysäköinnin järjestelyt ja tilamuutokset Käynnistämme Kirkonkylän kampuksen ja Martta Wendelinin rakentamisen Edistämme Martta Wendelin - päiväkotihanketta ja Kirkonkylän kampausta hyväksytyjen hankesuunnitelmien mukaan Saamme valmiiksi Riihikallion koulu-kampuksen suunnittelun Käynnistämme Lahelan koulun strategisen suunnittelun Käynnistämme Rykmentinpuiston yhtenäiskoulun monitoimitalon/kampuskensuunnittelun ja hankesuunnitelmaa valmistuu Hyväksymme Jokelan alueen palveluverkon kehittämisen suunnat Jatkamme oppimisympäristön ja palveluverkon ohjausryhmän työskentelyä Vahvistamme opetuksen ja kasvatuksen fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen oppimisympäristön kehittymistä Hyödynnämme palveluverkon kehittämis- ja ohjausryhmiä palveluverkko-työn johtamisessa Viemme käytäntöön linjaukset kunnan yhteisötiloista ja varmistamme, että kunnan palveluverkon kiinteistöt palvelevat myös yhteisön käyttöä ja pop up-toimintaa 	<p>Sivistysjohtaja Kuntakehitysjohtaja Kansliapäällikkö</p> <p>Tilapalvelupäällikkö Kaavoituspäällikkö Kehittämispäällikkö, Sivistys Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kaavoituspäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala</p>	<p>Sisäilmaan liittyvät terveydelliset riskit, Taloudelliset riskit</p> <p>Yhteistyön haasteet</p> <p>Lahelan koulutontin kaava ei valmistu</p> <p>Eri hankkeiden suunnitellut aikataulut eivät pidä</p> <p>Päätöksenteko Palvelumuotoilun toimintamallin ja elinkaarikilpailutusmallin edellyttämät henkilöresurssit eivät riitä tilapalveluissa eikä sivistyksessä, hankkeiden eteneminen hidastuu. Riittämättömät resurssit</p>
29.2 Luovumme kunnalle tarpeettomista kiinteistöistä	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kasvun ja talouden hallintaohjelman mukaista kiinteistöjen kehittämis- ja myyntisuunnitelmaa 	<p>Kuntakehitysjohtaja Tilapalvelujen päällikkö</p>	<p>resurssipula – tavoitteiden ja resurssien on oltava tasapainossa</p>

30. Olemme edelläkävijä osallisuuden edistämisessä ja yhteisöllisessä toiminnassa uudistaen samalla toimintatapojamme. Kehitämme kumppanuuksia ja verkostojohtamista.

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			

30.1 Kehitämme osallistuvaa budjetointia tavoitteena saada yhä useampi osallistumaan prosessiin. Luomme mallin, jolla erityisryhmien osallisuutta parannetaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Luomme edellytyksiä erityisryhmien ja syrjäytymisvaarassa olevien asukkaiden osallistumiselle ja sen lisääntymiselle selkokielisin materiaalein ja jalkautamalla erityisryhmien pariin 	Kansliapäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	
30.2 Viemme käytäntöön järjestöstrategian linjaukset ja käynnistämme vapaaehtoistoiminnan koordinoinnin.	<ul style="list-style-type: none"> • Tuemme kehittämisverkostojen ja järjestöjen yhteistyötä • Organisoimme vapaaehtoistoiminnan koordinoinnin 	Kansliapäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	
Lautakuntatason tavoite			
30.3 Jatkamme kunnan osallisuusmallin teoiksi viemistä	<ul style="list-style-type: none"> • Valmennamme kunnan päätöksentekijöitä, johtoa ja henkilöstöä asukaskeiseen palveluiden kehittämiseen • Aktivoimme osallisuuden vahvistajat verkostoa toimimaan osallisuuden lähettäläinä 	Kansliapäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	
30.4 Lisäämme yhteistyötä Tuusulan kunnan kiinteistöjen kanssa ja tuemme vuokratalo-yhtiöiden asukasdemokratiaa.	<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme asukkaiden hyvinvointia lisäämällä taloyhtiöiden yhteisöllisyyttä ja asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia 	Kansliapäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	
30.5 Olemme aktiivisesti mukana valtakunnallisessa kehittämisessä sivistyksen toimialueella.	<ul style="list-style-type: none"> • Haemme aktiivisesti valtionavustuksia ja toteutamme kehittämistoimintaa avustusrahoituksella. 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, Sivistys Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Kulttuuri- ja museojohdaja	Resurssien puute (hakeminen, suunnittelu, toteutus)
30.6 Vahvistamme lasten ja nuorten osallisuutta	<ul style="list-style-type: none"> • Otamme lapset ja nuoret mukaan oppimisympäristöjen kehittämiseen • Käynnistämme oppilasagenttitoiminnan • Otamme lapsivaikutusten arvioinnin systemaattiseen käyttöön 	Sivistysjohtaja Kehittämispäällikkö, Sivistys Opetuspäällikkö Varhaiskasvatuspäällikkö	Resurssien puute (koulutuksen ja osaamisen ja edistämisen puute) Sitoutumattomuus toimintaan
30.7 Tiivistämme yhteistyötä luontoharrastajien yhdistysten kanssa ja perustamme luontoverkoston	<ul style="list-style-type: none"> • Perustamme luontoteemaverkoston vahvistamaan asukkaiden hyvinvointia • Selvitämme Viherkummitoiminnan käyttönoton mahdollisuudet ja teemme tarvittavat toimenpiteet 	Kansliapäällikkö Kuntakehitysjohtaja Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala Kunnanpuutarhuri	Osallisuustyön resurssit suhteessa tavoitteisiin. Yhteisöpuutarhurin kausiluonteinen työ/henkilöstövaihdokset.

31. Uudistamme kunnan brändiä ja parannamme kunnan tunnettuutta

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaavoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
31.1 Parannamme kunnan tapahtumien koordinoimista ja brändäämme kuntaa niiden avulla	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestämme ja olemme mukana järjestämässä hyvin valikoituja tapahtumia kunnan vireyden edistämiseksi ja kunnan brändin esiintuomiseksi. 	Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	Ajankäyttö ei riitä, mitä voidaan paikata ulkopuolisten kumppaneiden avulla

	<ul style="list-style-type: none"> Tapahtumat, joissa kunta on järjestäjänä tai osajärjestäjänä, tuovat kunnan brändiä (ml. Visuaalinen ilme) esiin. Jalkaudumme näihin tapahtumiin johdonmukaisesti esittelemään kuntaa ja sen palveluita. Osallistumme eri toimialueiden yhteistyönä messuille ja muihin tapahtumiin esittelemään Tuusulaa asuinpaikkana ja tuomaan esiin kunnan palveluita. 		
31.2 Viemme teoiksi sovitut brändin jalkautustoimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme asukaslehden julkaisua, toteutamme "Juhla Mokka" -videoita, toteutamme "Maailman suurimman ulkoilmanäyt-telyn" (AR) ja viemme eteenpäin muita brändiä jalkauttavia toimenpiteitä, joita ei vielä ole toteutettu. 	Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö Kehittämispäällikkö, kuntatoimiala	
31.3 Hyödynnämme asunomessujen tarjoaman mahdollisuuden kunnan brändin tunnetuksi tekemisessä	<ul style="list-style-type: none"> Suunnittelemme yhdessä Tuusulan Asunomessujen 2020 ja Asunomessujen kanssa toimenpiteitä, jotka auttavat Tuusulan brändin tunnetuksi tekemistä (kunnan täydentävät kampanjat, kunnan muut viestintä- ja markkinointitoimenpiteet eri kanavissa). Parannamme Tuusulan asumisen brändiä ja lisäämme Tuusulan näkyvyyttä ja tunnettua Asunomessujen avulla. Teemme asunomessujen yhteydessä kunnan palveluita tunnetuksi kaikki kunnan toimialueet yhdessä. 	Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö	Tuusulan kunta ei pysty maksimaalisesti hyödyntämään asunomessujen kävijämäärää ja tapahtuman tuomaa näkyvyyttä.
31.4 Laadimme kuntaan yhteisen markkinointisuunnitelman ja noudatamme sitä	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme kuntaan markkinointisuunnitelman koko vuodelle ja ohjaamme markkinoinnin toteuttamista suunnitelmalliseksi. 	Kansliapäällikkö Viestintäpäällikkö	

32. Parannamme kunnan tuottavuutta ja talouden tasapainoa

Valtuustokauden tavoitetta toteuttava vuositaivoite 2020	Toimenpide 2020	Vastuutaho	Merkittävimmät tavoitteiden toteutuksesta uhkaavat riskit
Valtuustotason tavoite			
32.1 Suunnittelemme kunnan taloutta Kasvun ja talouden hallintaohjelman linjausten mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme merkittävimpien asuin- ja yritysalueiden kaavoitusta Priorisoimme ja suunnittelemme infran rakentamista strategian mukaisten elinvoima- ja tontinmyyntitavoitteiden toteutumisen pohjalta Toteutamme palveluverkkosuunnitelmaa siten, että asetetut hyöty- ja säästötavoitteet toteutuvat Sopeutamme henkilöstön määrää palvelukysynnän mukaiselle tasolle Toteutamme palveluprosessin kehittämistä suunnitelman mukaisesti 	Kansliapäällikkö Talousjohtaja Kuntakehitysjohtaja Sivistysjohtaja	

32.2 Kasvatamme kunnan tontinmyyntituloja ja saavutamme vähintään talousarviossa määritellyn tason	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme aktiivista markkinointia ja vuoropuhelua rakentajatahojen kanssa Edistämme kunnan vajaakäytössä olevien kiinteistöjen kehittämistä ja myyntiä 	Kuntakehitysjohtaja Elinvoimajohtaja Kuntasuunnittelupäällikkö Tilapalvelupäällikkö	Tontit eivät käy kaupaksi heikkenevässä taloussuhdanteessa. Resurssien riittävyys tonttien jalostukseen ja poliittinen päätöksenteko asiassa. Päätäjät eivät halua realisoida myyntiin ehdotettuja kiinteistöjä.
32.3 Hillitsemme velkaantumista ja vahvistamme kunnan tulo-rahoitusta	<ul style="list-style-type: none"> Pidämme vuotuiset rakennus- ja infra-investoinnit ja Kasvun ja talouden hallintaohjelmassa linjatulla enimmäistasoilla, priorisoimme hankkeita Tavoitteenamme on, että 2023 kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen lainamäärä on yhteensä enintään 200 M€. Toteutamme osan investoinneista perinteisestä budjettirahoituksesta poikkeavilla toteutus- ja rahoitusmuodoilla. 	Talousjohtaja Kuntakehitysjohtaja Tilapalvelupäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö Vesihuoltoliikelaitoksen johtaja	Vuosittaiset investoinnit nousevat jopa yli 50 milj. euron, jos investointien priorisoinnista tai vaiheistamisesta ei päästä sopimukseen.
32.4 Mahdollistamme työpaikkoja tuovien yritysten kasvua ja sijoittumista Tuusulaan, kasvatamme maanmyyntituloja	<ul style="list-style-type: none"> Saamme Rykmentin-puiston yritysalueen kaavan vahvaksi. Painotamme työpaikkaintensivisyyttä yritystonttien luovutuksessa. Teemme raakamaahankintaa kohtuullisella hintatasolla keskittyen merkittävimpiin hankkeisiin. Teemme lisäpanostuksia kesken budjettikauden, mikäli tämä edistää akuuttiin tonttipulaan vastaamista. 	Kuntakehitysjohtaja Ohjelmapäällikkö Maankäyttöpäällikkö Elinvoimajohtaja Kaavoitus-päällikkö	Kaavavalutukset, riittämätön viestintä kuntalaisten ja asianosaisten suuntaan vireillä kaavoista.
32.5 Edistämme tuotteistusta ja suoritiedon hyödyntämistä raportoinnissa sekä 2021 talousarvion laadinnassa	<ul style="list-style-type: none"> Ensimmäiset tuotteistuksen pohjalta tehdyt raportit rakennetaan ja otetaan käyttöön 6/2020 	Talousjohtaja	Toimialueiden johdon ja asiantuntijoiden ajan riittäminen tuotteistamisen määrittelytyöhön.
Lautakuntatason tavoite			
32.6 Laadimme strategisen infran rakentamisen suunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme strategisen infran rakentamisen suunnitelman 	Kuntakehitysjohtaja Yhdyskuntatekniikan päällikkö	
32.7 Valmistelemme kiinteistöveroselvityksen	<ul style="list-style-type: none"> Valmistelemme kiinteistöveroselvityksen 	Kuntakehitysjohtaja Paikkatietopäällikkö Johtava rakennustarkastaja	Resurssien riittävyys
32.8 Varmistamme vapaiden omakotitalo- ja yritystonttien näkyvyyden ja helposti saatavuuden	<ul style="list-style-type: none"> Laitamme tonttivalikoiman esille Tuusinfoon Luomme helppokäyttöisen tontti - ”nettikaupan”, jonka avulla on helppoa ja vaivatonta tutustua tontteihin ja ottaa yhteyttä maankäyttöön 	Kuntakehitysjohtaja Maankäyttöpäällikkö	
32.9 Kehitämme palveluprosesseja	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme sähköistä asiointia sekä toimintaprosessien kuvausta 	Talousjohtaja Kehittämisjohtaja	

32.10 Myymme aktiivisesti kunnallistekniikan piirissä olevia työpaikkatontteja	<ul style="list-style-type: none"> Asetamme myyntiin kaikki asemakaavan mukaiset, kunnallistekniikan piirissä olevat työpaikkatontit. 	Kuntakehitysjohtaja Maankäyttöpäällikkö	Tontinmyynnin markkinatilanteiden vaihtelevuus
32.11 Jatkamme maapoliittisen ohjelman päivitystä ja käyttöönottoa	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme tarvittaessa maapoliittisen ohjelman päivitystä vuoden 2020 aikana ja otamme sen käyttöön 	Kuntakehitysjohtaja Maankäyttöpäällikkö	Resurssien riittävyys

POISTOSUUNNITELMA

PYSYVIEN VASTAAVIEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

	TUUSULAN KUNTA				KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	31.12.2012 MENNESSÄ		1.1.2013 JÄLKEEN		
	VALMISTUNEET KOHTEET	VALMISTUNEET KOHTEET	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta *
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta *
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta *
Osallistuminen toisen yhteisön					
- tiehankkeisiin			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta *
- ratahankkeisiin			30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta *
- väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja*)					
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseränmenot			5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta *
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 10 vuotta *
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talouksrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talouksrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta

PYSYVIEN VASTAAVIEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

	TUUSULAN KUNTA				KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovaistalaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto, yms. laitteet	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet				ei poistoaikaa	ei poistoaikaa

PYSYVIEN VASTAAVIEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

	TUUSULAN KUNTA				KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa	ei poistoaikaa

* Jollei vaikutusaikaa voida luotettavalla tavalla arvioida, on hankintameno poistettava enintään 10 vuodessa.

HANKESUUNNITELMA

Hankintasuunnitelmaan kirjataan kalenterivuoden kaikki tiedossa olevat hankinnat, joiden arvioitu arvo ylittää kansallisen tai EU- kynnysarvon.

Suosittelavaa on kirjata myös tiedossa olevat hankinnat, joiden arvo on yli 10 000 euroa (pienhankinta). Näistä tehdään aina hankintapäätös. Näitä hankintoja saattaa voida yhdistää muiden vastaavien hankintojen kanssa.

HANKINTASUUNNITELMA 2020

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	Arvioitu arvo alv 0 %	Hankinnan vastuuhenkilö	Hankinnan aikataulu
		<i>Kertahankinnan kaikki kustannukset tai sopimuksen kokonaisarvo</i>	<i>Hankinnan valmistelusta vastaavan nimi</i>	<i>Joko aika, jolloin pitää olla toimitettuna, tai sopimuskauden alku. Täsmennä alle.</i>
Kasvu ja ympäristö/Yhdyskuntatekniikka	Auto- ja työkonepalvelut, puitesopimus	3 M€	Jyrki Sjöblom	Sopimuskauden alku 1/2021
Kasvu ja ympäristö/Yhdyskuntatekniikka	Kiviainesten hankinta, puitesopimus	0,5 M€	Jyrki Sjöblom	Sopimuskauden alku 1/2021
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Mattilan päiväkodin purku	0,1 M€	Esa Koskinen	
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Kirkonkylän koulun ja asuntolan purku	0,5 M€	Esa Koskinen	
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Riihikallion monitoimikampuksen toteutussuunnittelu	0,5 M€	Mikko Heikkilä	
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Lahelan monitoimikampuksen tarveselvitys ja hankesuunnittelu	0,06 M€	Mervi Pekkanen	kevät 2020
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Rykmentinpuiston monitoimikampuksen urakkakilpailutus	33 M€	Mervi Pekkanen	loppuvuosi 2020
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Ilmanvaihtokoneiden suodattimet	40 000	Atso Vesa	Alkuvuosi 2020
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Uimahallin kiinteistönhoito	0,5 M€	Atso Vesa	31.6.2020
Kasvu ja ympäristö/Tilapalvelut	Ostopalvelusiivous, puitesopimus	Kansallinen	Atso Vesa	1.7.2020
Yhdyskuntatekniikka/viheralueet	Leikkikenttien turvataustukset, puitesopimus	Kansallinen	Riitta Kalliokoski	Alkuvuosi 2020
Yhdyskuntatekniikka/viheralueet	Ulkokalusteet, puitesopimus	Kansallinen	Riitta Kalliokoski	Alkuvuosi 2020
Yhdyskuntatekniikka/viheralueet	Puut, pensaat, perennat, köynnökset, puitesopimus	Kansallinen	Riitta Kalliokoski	Alkuvuosi 2020
Yhdyskuntatekniikka/viheralueet	Lahelanpellon leikkipaikat	700 000	Riitta Kalliokoski	
Yhdyskuntatekniikka/viheralueet	Hyökkälän leikkipuiston saneeraus	100 000	Riitta Kalliokoski	
Yhdyskuntatekniikka/viheralueet	Kaukjärvenpuisto	400 00	Riitta Kalliokoski	
Yhdyskuntatekniikka/kunnossapito	Taajamakone	170 000	Jari Huttunen	
Yhdyskuntatekniikka/kunnossapito	Katupesuri kuorma-autoon	25 000	Jari Huttunen	
Yhdyskuntatekniikka/kunnossapito	Vesisäiliö kuorma-autoon	20 000	Jari Huttunen	
Asuntomessut	Liikenneopasteet	22 000	Riikka Uusikulku	
Asuntomessut	Viestintä ja markkinointimateriaali	263 000	Riikka Uusikulku	
Ympäristökeskus/ympäristövalvonta	Asiakastietojärjestelmä	60 000	Risto Mansikkamäki	
Kuntatoimiala/Johtaminen	Liikelahjat	15 000	Minna Mäkitalo	Vuoden 2020 aikana
Yhteiset palvelut/talous	Cludia Sopimus	35 000	Inkeri Kontiola	Kevät 2020
Yhteiset palvelut/ict-palvelut	Microsoft lisenssit ja Office 365 AD integraatio	40 000	Niko Kinnunen	
Yhteiset palvelut/hallintopalvelut	Sähköinen asiointijärjestelmä	50 000	Tuula Hyttinen	
Yhteiset palvelut/hallintopalvelut	Käyttövaltuushallintajärjestelmä	30 000	Tuula Hyttinen	
Yhteiset palvelut/ict-palvelut	Helpdesk järjestelmän uusiminen	30 000	Niko Kinnunen	
Yhteiset palvelut/viestintä	Intranetin versiopäivitys	50 000	Paula Kylä-Harakka	
Yhteiset palvelut/viestintä	Markkinointi- ja viestintäpalvelut, puitesopimus	60 000	Paula Kylä-Harakka	Kevät 2020
Yhteiset palvelut/henkilöstöpalvelut	Henkilöstötietojärjestelmä	50 000	Tanja Rontu-Hokkanen	Kevät 2021
Yhteiset palvelut/henkilöstöpalvelut	Työntajakuvan markkinointi ja rekrytoinnin tehostaminen, puitesopimus	120 000	Sinikka Aho	Kevät 2020
Yhteiset palvelut/henkilöstöpalvelut	CRM- ja palautejärjestelmä	30 000	Tanja Rontu-Hokkanen	
Sivistys	Martta Wendelin päiväkoti, rakentaminen	1 400 000	Tilapalvelut	
Sivistys	Rykmentinpuiston monitoimikampus, esi- ja tarvesuunnittelu	100 000	Tilapalvelut	

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	Arvioitu arvo alv 0 %	Hankinnan vastuuhenkilö	Hankinnan aikataulu
		<i>Kertahankinnan kaikki kustannukset tai sopimuksen kokonaisarvo</i>	<i>Hankinnan valmistelusta vastaavan nimi</i>	<i>Joko aika, jolloin pitää olla toimitettuna, tai sopimuskauden alku. Täsmennä alle.</i>
Sivistys	Kellokosken yhtenäiskoulu, alapohjan korjaus	250 000	Tilapalvelut	
Sivistys	Jokelan koulukeskus	50 000	Tilapalvelut	
Sivistys	Kirkonkylän koulu ja päiväkotikampus, rakentaminen	1 000 000	Tilapalvelut	
Sivistys/oppiminen/varhaiskasvatus	Koulujen ja päiväkotien ict laitteet	100 000	Niko Kinnunen/ Arttu Tirkkonen	
Sivistys/oppiminen/varhaiskasvatus	Koulujen ja päiväkotien irtaimisto	250 000	Markus Torvinen/Hannamari Halinen	
Sivistys	Pihaleikkivälineiden ja aitojen uusiminen	30 000	Tilapalvelut	
Sivistys/vapaa-aika	Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt	100 000	Tilapalvelut	
Sivistys/vapaa-aika	Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt	100 000	Tilapalvelut	
Sivistys/vapaa-aika	BMX-radon suunnittelu	50 000	Risto Kanerva	
Sivistys/vapaa-aika	Urheilukeskuksen lampi, pukuhuone, varasto ja talviuntipaikka	150 000	Risto Kanerva	
Sivistys/vapaa-aika	Uimarantojen ja venepaikkojen parannustyöt	50 000	Risto Kanerva	
Sivistys/vapaa-aika	Nuorisotilojen irtaimisto	30 000	Risto Kanerva	
Sivistys/vapaa-aika	Urheilukeskuksen kiinteistötraktori	150 000	Risto Kanerva/Jari Huttunen	Tammikuun 2020 aikana
Sivistys/vapaa-aika	Kellokosken kiinteistötraktori	45 000	Risto Kanerva/Jari Huttunen	Tammikuun 2020 aikana
Sivistys/vapaa-aika	Urheilukeskuksen valaistus	80 000	Risto Kanerva/Jari Huttunen	Helmikuun 2020 aikana
Sivistys/vapaa-aika	Urheilukeskuksen kevyen liikenteen raitti ja kuntoportaat	400 000	Risto Kanerva	Rakentaminen kevään ja kesän 2020 aikana
Sivistys/kirjastopalvelut	Kellokosken kirjaston ja nuorisotilan suunnittelu	25 000	Annastiina Louhisalmi	Kevään 2020 aikana

TUUSULA